T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

1822-1826 (H. 1238-1241) ŞER'İYYE SİCİLLERİNE GÖRE NEVŞEHİR'İN NÜFUS, İDARE VE TOPLUM DURUMU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AYŞENUR ÜNVEREN

İSTANBUL 2025

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

1822-1826 (H. 1238-1241) ŞER'İYYE SİCİLLERİNE GÖRE NEVŞEHİR'İN NÜFUS, İDARE VE TOPLUM DURUMU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AYŞENUR ÜNVEREN

TEZ DANIŞMANI: PROF. DR. UFUK GÜLSOY

İSTANBUL 2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER……..…….……I
ÖNSÖZ……..…….……....…III
ÖZET…….……...…….III
ABSTRACT……..……...…..VI
KISALTMALAR……...…VIII
GİRİŞ…….….....1

BİRİNCİ BÖLÜM
OSMANLI DEVLETİ'NDE KADILAR, ŞER'İ MAHKEMELER
VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

1.1. Osmanlı Devleti'nde Kadılar ve Şer'i Mahkemeler…….……...…….5
1. 2. Osmanlı Devleti'nde Şer'iyye Sicilleri…….…...……..……7
1.2.1. Şer'iyye Sicillerinin Kavram Tahlili ve Tarihi Gelişimi…..……..……....9
1.2.2. Tarih Kaynağı Olarak Şer'iyye Sicilleri…….……...……....…….....10
1.2.3. Şer'iyye Sicillerindeki Belge Çeşitleri…..…….……..…..11
1.2.3.1. Kadılar Tarafından Verilen Hükümlere Ait Belgeler…...……..…...11
1.2.3.1.1. İ'lam…….....….11
1.2.3.1.2. Hüccet…….....12
1.2.3.1.3. Mürasele……..13
1.2.3.1.4. Ma'ruz……...……13
1.2.3.2. Başka Makamlardan Sâdır Olan Belgeler…….……...…13
1.2.3.2.1. Padişahtan Gelen Emir ve Fermanlar…….……..….13
1.2.3.2.2. Sadrazam, Beylerbeyi ve Kazaskerlerden Gelen Buyruldular.14
1.2.3.2.3 Tezkireler……..……14
1.2.3.2.4. Temessükler…….……...…..…..14

İKİNCİ BÖLÜM
NEVŞEHİR'İN KISA TARİHİ, NEVŞEHİR ŞER'İYYE SİCİLLERİ VE 4 NUMARALI NEVŞEHİR ŞER'İYYE SİCİLİ

2.1. Nevşehir'in Kısa Tarihi……..……..16

2.2. Nevşehir'de Nüfus Yapısı ve İdari Yapı ……..……...…..……...16

2.2.1.Nüfus……...……...….18

2.2.2.İdari Yapı…….……..……...……..19

2.3. Nevşehir Şer'iyye Sicilleri ……..……..……....…..20

2.4. 4 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicil Defteri……..……...……21

2.4.1. 4 Numaralı Şer'iyye Sicilinin Şekil Özellikleri……..…….…..21

2.4.1.1. Defterin Fiziki Durumu……...……..….…….21

2.4.1.2. Diplomatik ve Teknik Özellikleri…...……...……22

2.4.1.3. Dil Özellikleri…….……23

2.4.2. 4 Numaralı Şer'iyye Sicilinin Muhtevası……..24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
4 NUMARALI NEVŞEHİR ŞER'İYYE SİCİLİNİN HÜKÜM ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYON

3.1. 4 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicilinin Hüküm Özetleri ……..…….…….27

3.2. 4 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ……....…….97

SONUÇ……..……...250

KAYNAKÇA……...…….253

EKLER:

EK 1. Bezirhane ……..…….256

EK 2. 4 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicilinden Örnek Metinler ……..……..…260

ÖNSÖZ

19. yy'a kadar dünyanın en güçlü devletlerinden biri olarak varlığını sürdüren Osmanlı Devleti bu gücünü askeri ve siyasi yönetim anlayışının yanında temelleri İslam hukukuna dayanan sağlam bir adalet sisteminden almıştır. 19. yy. Osmanlı Devleti için birçok açıdan olduğu gibi özellikle idari, askeri ve toplumsal anlamda yeni bir döneme geçişin de başlangıcıdır. Klasik dönemdeki askeri ve siyasi müesseselerin çağın ihtiyaçlarına cevap verememesi geleneksel yönetim anlayışının yeniden yapılandırılarak içeride ve dışarıda ihtiyaçlara cevap verecek şekilde ıslahatlar yapılmasını gerekli hale getirmiştir. Bu sürece dair yapılan çalışmalara baktığımızda dönüşüm büyük oranda resmedilmiş olsa da henüz tam manasıyla açıklığa kavuşmuş değildir. Merkezi idaredeki dönüşümün toplumsal yansımaları konusunda yapılacak çalışmaların her biri resmin tamamını açıklamak adına önemli boşlukları dolduracaktır.

Osmanlı tarihi araştırmalarında merkezi idarede gerçekleşen dönüşümlerin zaman, mekân ve insan bağlamında kesintisiz anlaşılabilmesi, taşranın kendi içindeki ve merkezle olan diyaloğunu bilinmeden mümkün değildir. Bunun için merkezle taşra arasındaki iletişim kanallarına vakıf olmak, süreci doğru anlayabilmek adına gereklidir. Merkezle taşra arasında en sağlam kanallardan biri ise merkezin taşradaki tezahürü olan kadılar tarafından tutulmuş kadı defterleri de denilen şer'iyye sicilleridir. Bu kayıtlar, ait oldukları yeri ve zamanı aydınlatacak bu alanda en güvenilir belgeler arasındadır.

Siciller, hem muhtevasındaki tespitler ile bunların sonuçlarını yerel farklılıklarla yansıtması bakımından hem de bu farklılıkların uyum sürecini ortaya koyması açısından tarihçiler için ana kaynak mahiyetindedir. Her bir sicil ait olduğu şehir veya kazayı çok boyutlu bir şekilde resmederek yerel tarihin araştırılmasında, Osmanlı yönetim anlayışının ve devlet geleneğinin doğru anlaşılmasında araştırmacılara orijinal veriler sunar. Merkezden taşraya gönderilen emir ve fermanları, kadıların ve nâiberin mahkeme kararlarını, devletin içtimai, hukuki, idari ve ekonomik yönlerini aydınlatacak son derece zengin içeriğe sahip olan siciller bu açıdan şehir tarihi, iktisat ve hukuk tarihi çalışmalarında önemi bir fonksiyona sahiptir. Zira Osmanlı tarihini aydınlatabilmek bu alanlardaki boşlukları doldurmakla mümkün olduğu gibi dünya tarihini aydınlatabilmek de Osmanlı tarihinin her yönüyle aydınlatılmasıyla mümkün olacaktır.

Osmanlı tarih araştırmalarında kullanılan resmi kaynakların büyük çoğuna ulaştığımız arşiv kayıtları, araştırmacılara büyük bir rehber mahiyetindedir. Konumuzla alakalı arşivlerdeki kayıtlar incelediğimizde, Nevşehir'e ait 30 tane şer'iyye sicil

defterinin varlığı tespit edilmiştir. Defterlerden bir kısmının transkripti yapılmış olup bunlarla ilgili tezler hazırlanmıştır. Bu alanda yapılan tez çalışmaları da incelenerek konuya dair bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır. Nevşehir şer'iyye sicilleri arasında çalışılmamış olanlardan bir tanesi de 4 numaralı şer'iyye sicil defterdir. Çalışmamızda 4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicilinin transkript ve değerlendirilmesi yapılmıştır. *"1822-1826 (H. 1238-1241) Şer'iyye Sicillerine Göre Nevşehir'in Nüfus, İdare ve Toplum Durumu"* başlığı ile hazırladığımız çalışmanın sınırları 1822-1826 yıllarını kapsayan 4 numaralı defter ekseninde Nevşehir'in sosyal, ekonomik, idari ve hukuki durumudur.

Çalışmanın kapsamı 4 Numaralı Nevşehir şer'iyye sicil defterinin transkripsiyon, özet ve değerlendirmesi şeklindedir. 110 sayfadan oluşan 4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicil defterinin mahiyeti, 1822-1826 yılları arasında şehirde merkezi otoritenin içtimai hayata etkisi, toplumsal sınıflar, ekonomik ve nüfus durumu hakkında verilerden oluşur. Defterde ana hatlarıyla; Rumeli'de yaşanan isyanlar ve İran ile yapılan savaş neticesinde ordu için asker ve iaşe temini, Müslim ve gayrimüslim nüfusa dair tereke kayıtları, mahalle ve köy isimleri, toplumsal düzen ve asayişle ilgili alınan kararlar, toplanan vergiler, sefer hazırlıkları için gönderilecek askerlerin isim ve memleket listeleri, akçenin değeri ile ilgili emirlerin suretleri, çeşitli ürünlere dair fiyat uygulamaları, merkezden gelen atama ve görevlendirme emirleri, alacak verecek hususları gibi durumların çözümü ve alınan kararların uygulanışına dair bilgiler yer almaktadır. Elde edilen veriler, önceki çalışmalardan farklı olarak Müslüman-gayrimüslim nüfusun çok yönlü mukayesesi ile devletin merkezde ve yerelde durumuna ulaşmamızı sağlıyor. Defterin transkripti tamamlandıktan sonra değerlendirilmesi muhteva ekseninde yapılmıştır.

Bu çalışmadaki amaç, Nevşehir tarihinin çok yönlü bir şekilde araştırılmasına ve anlaşılmasına katkı sağlamaktır. 1822-1826 yıllarında Nevşehir'in idari ve içtimai durumuna dair bulgular zaman ve mekân ölçeğinde değerlendirilerek elde edilen verilerle özelde Nevşehir, genelde Osmanlı toplumsal tarihi araştırmalarına katkı sunmak amaçlanmıştır. Temel çerçeve birinci el kaynaklardan elde edilen verilerden oluşurken, dönemin mevcut literatürü de defterin muhtevasıyla mukayeseli bir şekilde kullanılmıştır. Konu ile ilgili eksikliklere ve hatalara da doğrusunu ifade edecek şekilde yeri geldiğinde işaret edilmiştir.

3 bölümden oluşan çalışmamızın birinci bölümünde Osmanlı'da kadı ve görevleri, şer'i mahkemeler ve şer'iyye sicilleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ilk olarak Nevşehir'in kısa tarihçesi ve idari yapısı açıklanmıştır. Nevşehir'e ait şer'iyye sicillerinin değerlendirilmesi yapılmış ve 1822-1826 tarihlerini ihtiva eden 4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicilinde yer alan belgelerin tasnif, tahlil ve analizi ile defterin değerlendirilmesi tamamlanmıştır. Üçüncü kısımda ise belgelerin günümüz alfabesine transkripsiyon ve özetlerine yer verilmiştir. Defterin transkripsiyonunda özel isimlerden anlaşılamayan ifadeler boş bırakılmıştır. Okumalarda yapılan hataların kasti olmadığı ve bunların hoşgörü ile karşılanmasını ümit etmekteyim.

Çalışmam esnasında her zaman yardım ve desteklerinden istifade ettiğim ve yakın ilgilerini gördüğüm değerli hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Ufuk Gülsoy'a, ders döneminde verdiği öğretim ve gerekli yönlendirmelerinden dolayı değerli hocalarım Prof. Dr. Zekeriya Kurşun, Prof. Dr. Ali Akyıldız ve Prof. Dr. Vahdettin Engin'e, çalışmam esnasında literatür ve ortam sağlama konusunda desteğinden dolayı İSAM ailesine, çalışmamın başından sonuna kadar yardım ve desteklerini esirgemeyen değerli arkadaşlarım Dr. Ayşe Kavak ve Nurdan Gür'e, her zaman maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen başta annem olmak üzere tüm aileme teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

ÖZET

Osmanlı toplumsal tarihi araştırmalarında zaman, mekân ve insan ölçeğini kesintisiz ve bütüncül bir bakış açış ile inceleyebilmek için şer'iyye sicilleri önemli bir yere sahiptir. Ait oldukları şehir ve kazaların çok boyutlu fotoğrafını çeken bu belgeler yerel tarihin aydınlatılması ve Osmanlı yönetim anlayışının doğru anlaşılmasında orijinal veriler sunar. Sicillerde yer alan bilgiler Osmanlı toplumsal tarihi alanında yapılan çalışmalarda mekânsal bağlamda toplumun topografyasını resmederken zamansal bağlamda ait olduğu dönemin öncesi ve sonrasını mukayeseli bir şekilde incelenmesine imkân sağlar. Çalışmamızın konusu kapsamında olan 4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicil defteri de bu önem göz önünde bulundurularak incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Çalışma, 110 sayfadan oluşan 4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicili transkripsiyon, özet ve değerlendirmesinden oluşmaktadır. Sicilde Nevşehir'in o dönemdeki mahalle ve köy isimleri, şahıs isimleri, nüfus durumu, toplumsal düzen ve asayiş, toplanan vergiler, sefer hazırlıkları, İstanbul'un iaşesinin sağlanması ile ilgili merkezden gelen emirler, Rumeli'de devam eden isyanların bastırılması için gönderilecek askerlerin isim ve memleket listeleri, tereke kayıtları, miras paylaşımları, fiyat uygulamaları, akçe değeri ile ilgili emir suretleri, alacak verecek hususları gibi durumların çözümü ve alınan kararların uygulanışına dair bilgiler yer almaktadır. Sicil ayrıca, merkezi otoritenin yerel hayata etkisi, toplumsal sınıflar arası ilişkiler ve ekonomik durum gibi konularda Nevşehir tarihinin aydınlatılmasında yeni bilgiler sunmaktadır.

"1822-1826 (H. 1238-1241) Şer'iyye Sicillerine Göre Nevşehir'in Nüfus, İdare ve Toplum Durumu" başlığı ile hazırladığımız çalışmanın amacı; zikredilen yıllarda belde tarihine dair daha önce yapılmış bir çalışma olmaması sebebiyle Nevşehir'in sosyal, idari, ekonomik ve hukuki yapısının incelenmesidir. Elde edilen bulgularla Nevşehir'in döneme dair özgün yapısını ortaya koyarak yerel ölçekte şehir tarihi çalışmalarına, genelde ise Osmanlı toplumsal tarihi araştırmalarına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Osmanlı, Şer'iyye Sicili, Toplumsal, Siyasi Tarih, Şehir Tarihi, Nevşehir

ABSTRACT

In Ottoman social history research, sharia records have an important place in order to examine the time, space and human scale with an uninterrupted and holistic perspective. These documents, *(Nevşehir şer'iyye sicili)* which take a multi-dimensional picture of the cities and districts they belong to, provide original data in illuminating local history and correctly understanding the Ottoman administrative approach. The information in the records depicts the topography of the society in a spatial context in studies conducted in the field of Ottoman social history, while allowing for a comparative examination of the period before and after it in a temporal context. The Nevşehir sharia record book numbered 4, which is within the scope of our study, has also been examined and evaluated considering this importance.

The study consists of the transcription, summary and evaluation of the Nevşehir sharia record numbered 4, which consists of 110 pages. The names of the neighborhoods and villages of Nevşehir at that time, the names of individuals, the population status, social order and security, the taxes collected, the preparations for the expedition, the orders coming from the center regarding the provision of Istanbul, the lists of the names and hometowns of the soldiers to be sent to suppress the ongoing rebellions in Rumelia, the estate records, the sharing of inheritances, the price practices, the copies of the orders regarding the value of the silver coins, the information regarding the solutions of the issues such as receivables and receivables and the implementation of the decisions taken are included. The *sicil* provides new information in shedding light on the history of Nevşehir on issues such as the effect of the central authority on local life, the relations between social classes and the economic situation.

The aim of the study we prepared under the title of "Population, Administrative and Social Status of Nevşehir According to the Nevşehir Sicili of 1822-1826 (H. 1238-1241)" is to examine the social, administrative, economic and legal structure of Nevşehir since there is no previous study on the history of the town in the mentioned years. The aim of the findings is to contribute to urban history studies on a local scale and to Ottoman social history research in general by revealing the unique structure of Nevşehir in that period.

Key words: History, Ottoman, Shari'a Court Registers, Social, Political History, City History, Nevşehir

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
bkz.	Bakınız
B.	Recep
Ca.	Cemâziyelevvel
C.	Cemâziyelâhir
Ed.	Editör
hk.	Hüküm
N.	Ramazan
N.Ş.S.	Nevşehir Şer'iyye Sicili
S.	Safer
H.	Hicri
M.	Miladi
s.	Sayfa
Vr.	Varak

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan 19. yy. ilk çeyreğine kadar idari ve adlî teşkilatında yönetim zincirinin en önemli halklarından biri kadılar ve şer'i mahkemeler olmuştur. İdari teşkilatlanmada ise Tanzimat'a kadar en büyük yönetim birimi eyaletlerdir. XVI. Asır ortalarına kadar beylerbeyiler tarafından idare edilen eyaletler, bu tarihten sonra vezirler tarafından idare edilmeye başlanmıştır. Eyaletlerden sonra sancaklar vardır. Bunlar da iki kısma ayrılmıştır. Bir kısmı elviye-i mülhaka ve elviye-i gayri mülhakalardır. Her iki livanın da kendilerine bağlı kazaları bulunmaktadır. Yargı merkezinin üçüncü idare birimi ise kazalardır. Kazalarda icra makamı kadılardır. Eyalet, liva ve kazalar müstakil yargı merkezleri olduklarından bunların hepsinde kadı mevcuttur.[1]

Kadı, görevli bulunduğu yerde sadece şer'i mahkemenin hâkimi değil, aynı zamanda o yerin mülki ve idari amiridir. Görev ve sorumluluk alanı itibariyle kadılık müessesesi, toplumsal düzen ve asayişle ilgili her türlü meselede merkez ve taşra halkının en yetkili merciidir. Kadılar şer'i mahkemelerde görülen davaların kayıtlarını, mahkeme kararlarını tutar ve taraflara bununla ilgili bir de belge verirdi.[2] Kadı sicilleri, kadı divanı, mahkeme kayıtları, sicillât-ı şeriyye ve yaygın kullanımı ile şer'iyye sicilleri denilen bu defterler kadı yahut naibi tarafından tutulmakta ve çeşitli türden belgeleri içermektedir.[3]

Osmanlı merkez ve taşrasında her tabakadan insan arasındaki hukuki ilişkilere dair kayıtları içeren sicil defterleri toplumsal, ekonomik ve hukuk gibi pek çok alanın araştırılmasında en önemli kaynaklardandır.[4] Bu kaynaklar merkezden gelen hükümlerin, şehir narh listelerinin de kayıt edildiği resmi defterler mahiyetinde olup dikkatle saklanarak kadıdan-kadıya devredilmiştir.[5] Sicillerde yer alan yazışmaların şekli ve kaideleri örnek metinler çerçevesinde belirlenmiştir.[6] Defterler esasen bir yılın kayıtlarını içine almaktaysa da dağınık haldeki sayfaların bir araya getirilmesiyle oluşturulan bazı defterler birkaç yılı içerdiği durumlar da olabilmekteydi. [7]

Şer'iyye sicilleri muhteva ve tarihi değer bakımından çok iyi korunması gereken evraklar arasındadır. Zamanla savaş, göç, yangın, deprem gibi sebeplerle defterlerin

[1] Belgelerle Arşivcilik Tarihimiz I, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2000, s. 39
[2] M Akif Aydın, "Mahkeme", TDVİA, C. 27, D.İ.A. Ankara, 2003, s.341-344
[3] Yunus Uğur, "Şeriyye Sicilleri", D.İ.A. C.39, İstanbul, 2010, s. 9
[4] Yunus Uğur, "Şeriyye Sicilleri", D.İ.A. C.39, İstanbul, 2010, s. 8-11
[5] Halil İnalcık, "Mahkeme", İA, Milli Eğitim Yayınevi, İstanbul, 1988, s. 150
[6] İlber Ortaylı, "Kadı", TDVİA, C.24, Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2001, s. 73
[7] Yunus Uğur, "Şeriyye Sicilleri", D.İ.A. C.39, İstanbul, 2010, s. 9

sayılarında azalma olmuş olsa da günümüzde yaklaşık 17.000 civarında defter mevcuttur.[8] Osmanlı Devleti'nin günümüzde mevcut şer'iyye sicillerinin büyük bir kısmı Türkiye'dedir. Bunun yanı sıra Bulgaristan, Irak, Romanya, Mısır gibi zamanında Osmanlı Devleti'nin bir parçası olan ülkelerin arşivlerinde de bir kısım siciller bulunmaktadır. Türkiye'deki sicillerle yurt dışındaki siciller Osmanlı Devleti'nin ortak bakiyesi olduğu için birbirini tamamlar mahiyettedirler. Bu açıdan sicillerle ilgili yapılan kapsamlı çalışmalarda bütünün göz önünde bulundurulması Osmanlı tarihi çalışmaları için önemli ve gerekli bir durumdur.

Şer'iyye sicillerinden günümüze intikal edenler olması gerekenden çok daha az sayıdadır.[9] Şer'iyye sicillerinin en eski örnekleri 1455 tarihli Bursa sicilleridir.[10] Bu defterler, 19. yüzyılın ikinci yarısında yeni mahkemelerin kurulması sebebiyle içerdiği konular itibarıyla bir daralmaya uğramışsa da 20. yüzyılın başlarına kadar düzenli bir şekilde varlığını sürdürmüştür. Kadılık müessesesinin Osmanlı Devleti'nin ilk devirlerinden itibaren mevcudiyeti dikkate alındığında bu tür defterlerin daha erken devirlerde de var olduğu ancak bunların günümüze ulaşamadığı ileri sürülebilir.[11]

Şer'iyye sicilleri konusunda Ahmet Akgündüz tarafından hazırlanan sicil katalogları alanında yapılmış en kapsamlı çalışmalar arasındadır. Şer'iyye sicilleri, Türkiye'de T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Ankara Milli Kütüphane ve İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicilleri Arşivi ile Meşîhat Arşivi'nde bulunmaktadır.

"1822-1826 (H. 1238-1241) Şer'iyye Sicillerine Göre Nevşehir'in Nüfus, İdare Ve Toplum Durumu" başlığı ile hazırladığımız çalışmadaki amacımız adı geçen dönemde Nevşehir'in sosyal, idari, ekonomik ve hukuki yapısının incelenmesidir. İncelemede, 1822-1826 yılları arasında Nevşehir'in sosyal, idari ve içtimai yapısı ekseninde hem ihtiva ettiği zaman dilimi hem de mekân bağlamında yapılan çalışmalardaki eksiği tamamlamak hedeflenmiştir. Ayrıca dönemin dönemin merkezi ve taşra yönetim anlayışına dair bulgular doğrultusunda Osmanlı siyasi tarihi alanında literatüre katkı sunmak amaçlanmıştır. Belgelerin günümüz Türkçesine aktarılmasının

[8] Cahit Baltacı, "Şer'iyye Sicillerinin Tarihsel ve Kültürel Önemi", *Osmanlı Arşivleri ve Araştırmaları Sempozyumu* (İstanbul, 17 Mayıs 1985) (Ankara: TAİİV Yayınları, ts.), 127-131.
[9] Ahmet Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", Türkler, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 54-68
[10] Osman Ersoy, "Şer'iyye Sicilleri Toplu Kataloğuna Doğru", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi* Dergisi 21 / 1-4 (1963): 32-64.
[11] Yunus Uğur, "Şeriyye Sicilleri", D.İ.A. C.39, İstanbul, 2010, s. 9

ardından orijinal metin ile çeviri mukabele edilerek kontrolü sağlanmıştır. Daha sonra her belge kronolojik olarak sıralanmış ve konularına göre tasnif edilmiştir. İçerik açısından kategorize tamamlandıktan sonra tablo yardımıyla belgeler tahlil edilmiştir.

Çalışma toplam üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Osmanlı Devleti'nde kadılık sistemi, şer'i mahkemeler ve şer'iyye sicillerinin önemi açıklanmıştır. İkinci bölümde Nevşehir'in tarihi ve Nevşehir Şer'iyye sicilleri genel çerçevede değerlendirilmiş ve son olarak 4 Numaralı Nevşehir şer'iyye sicilinin tasnif, tahlil ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise 4 Numaralı Nevşehir şer'iyye sicil defterinin günümüz Türkçesine aktarılmış hali ve hüküm özetleri tablo halinde sunulmuş belgelerin konusu verilmiştir.

Çalışmamız kapsamında transkripsiyonu yapılan 4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicil defteri incelendiğinde 19.yy'ın ilk yarısında Osmanlı Devleti'nin kurumsal bünyesinde yaşanan değişim ve dönüşümün toplumsal açıdan değerlendirilmesine ve aydınlatılmasına dair yerel ölçekte örnek teşkil edecek önemli bilgilere rastlanmıştır. Bu bağlamda Mora Yarımadası'nda başlayan isyanlar ve beraberinde gelen ekonomik ve askeri bunalımın topluma yansıması ve sorunun çözümüne dair uygulamalar görülmektedir. Aynı yıllarda İran'ın Irak bölgesini işgali Osmanlı Devleti'ni başta ekonomik olmak üzere pek çok alanda çıkmaza sokmuştur. Bu süreçte alınan tedbirler ve ihtiyacı karşılamaya yönelik kararlara dair emir ve fermanlar da defterde yer almaktadır. Dört yıllık süreçte gerçekleşen tağşiş uygulamaları devletin içinde bulunduğu iktisadi durum hakkında ipuçları verirken mürur tezkirelerine dair belgeler asayiş ve güvenlik adına toplumsal ve siyasi uygulamaları göstermektedir. Başkent için Rumeli'den gelecek hububatın Mora isyanı sebebi ile tedarik edilememesi üzerine gerekli hububatın temini Anadolu'dan yapılmaya çalışıldığı gönderilen ferman suretlerinde görülmektedir. Ayrıca İsyanlar sebebi ile sık sık gelen asker teminine dair emir ve fermanların kayıtları da defterde yer almaktadır. Bu kayıtlar ait oldukları zaman dilimiyle ilgili Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu sosyal, idari ve ekonomik durum hakkında oldukça önemli ipuçları sunmaktadır.

1822-1826 tarihleri Osmanlı Devleti bünyesindeki kurumsal dönüşümlerin özellikle askeri ve hukuki alanda pek çok müessesede revizyonu beraberinde getirdiği bir dönemdir. Merkez ve taşranın bu gibi değişim ve dönüşüm dönemlerinde üstlendiği rolü görebilmek ve yapılan uygulamaların sonuçlarını doğru değerlendirebilmek için şer'iyye sicillerinin diplomatik değer açısından doğru okunup değerlendirilmesi önemli bir husustur. Zira şer'iyye sicilleri özelde ait olduğu yerleşim birimini yansıtırken

genelde devletin yönetim anlayışı ve mantalitesine de ayna tutabilecek bir öneme sahiptir.

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ'NDE KADILAR, ŞER'İ MAHKEMELER VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

1.1.Osmanlı Devleti'nde Kadılar ve Şer'i Mahkemeler

Osmanlı Devleti'nin hukuk nizamı, kuruluş yıllarından itibaren şeriatla birlikte, kanunnamelerle örfe göre tesis edilmiştir. Hukuki ve idari ihtiyaçlara göre kurduğu makam ve müesseseler de bu temellere dayandırılarak kurulmuş olup devletin idari hiyerarşisi adli teşkilatın bir tezahürü mahiyetinde teşekkül etmiştir. [12]

Osmanlı Devleti'nde Beylik döneminden itibaren fethedilen yerlere hukuku temsilen bir kadı, idareyi temsilen bir subaşı tayini yerleşmiş bir gelenektir.[13] Adaletin sağlanması ve hukuki uyuşmazlıkların çözülmesi ise başında kadıların bulunduğu şer'i mahkemeler aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. İslam hukukuna dayalı olarak faaliyet gösteren bu sistem, Osmanlı Devleti'nin geniş coğrafyalarda yüzyıllar boyunca var olmasında önemli bir unsur olmuştur.

Osmanlı adli teşkilatının temel taşı olan birim, devletin resmi mahkemesi olan şer'iyye mahkemeleridir. Şer'i mahkemelerin görev ve yetki alanları incelendiğinde oldukça geniş bir yetkinin varlığından söz edilebilir. Bu mahkemeler hem şer'î hem de örfî davalarda tek yetkili mahkeme konumundadır. Gayrimüslimlerle ve bilhassa gayrimüslim din adamlarıyla ilgili bazı davalar ve hazineye intikal etmiş, mirasçısı bulunmayan terekeye yönelik bir kısım istihkak davaları bir tarafa bırakılacak olursa, şer'i mahkememin görev ve yetki alanına girmeyen herhangi bir hukukî ihtilaf yok gibidir.[14]

Şer'i mahkemelerin başında kadılar bulunur. Şer'i hukukun temsilcisi olan kadılar sadece padişaha karşı sorumludurlar.[15] Kadıların, vazifeleri gereği kendilerine gelen hüküm ve fermanları ve bunlara verilen cevapları ve gördükleri davalara dair vermiş oldukları hükümleri kayıt için adına sicil denilen birer defter tutmaları kânun haline gelmiştir.[16] Bu sebepledir ki; kadıların merkezle yaptıkları resmî yazışmaları, halkın şikâyet ve dileklerini, mahallî idarelere ait hukukî düzenlemeler olan ferman ve hükümleri, ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadî hayatını ortaya koyan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller ortaya çıkartılmadan ve incelenmeden Osmanlı

[12] M. Fuad Köprülü, "Fıkıh", *İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1993), 4: 608-622.
[13] İlber Ortaylı, "Kadı", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (İstanbul: TDV Yayınları, 2001), 24: 69-73.
[14] M. Akif Aydın, "Mahkeme", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (Ankara: TDV Yay., 2003), 27: 341-344.
[15] Fethi Gedikli, Osmanlı Hukuk Kaynağı Olarak Şer'iyye Sicilleri, TALİD, C.3, Sayı 5,2005,187-203
[16] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nde İlmiye Teşkilatı* (Ankara: TTK Basımevi, 1988), 109.

Devleti'nin siyasî, idarî, sosyal ve ekonomik tarihini tam manasıyla ortaya koyabilmek çok mümkün değildir.[17]

Mülki amir olan valiler, kadılara müdahale edemezler, onları tevkif ettiremezlerdi. Ancak gerekirse kadı aleyhine sıradan bir Osmanlı tebaası gibi Divan'a müracaat edebilirlerdi. Vâli ve diğer idari yöneticiler, kadı'nın hükmünü değiştiremez, infazdan da kaçınamazdı. Ancak kendisine mürâcaat edilmesi ve yaptığı inceleme sonucu gerekli görmesi durumunda o belde kadısından bu dâvâya kendi huzurunda tekrar bakmasını isteyebilirdi. Bu da hükümdarın taşradaki temsilcisi ve genel güvenlik ve huzurun sağlanmasıyla görevli olma keyfiyetinin bir sonucuydu. Mülkî âmirlerin kontrolü disipliner bir kontrol sayıldığı için gerek merkezdeki gerekse taşradaki divanlar, halkın devlet memurlarından şikâyetlerini incelemekle görevli olduğu gibi, bir devlet memuru olan kadılardan şikâyetlere de bakmıştır.[18] Kadılar, tarafların anlaşmazlığa düştüğü meselelerde, mütegallibelerin tâcizlerinden çekindikleri durumlarda, dâvâları görülmek üzere Divan-ı Hümâyun'a arz etmişlerdir.[19] Bu yönüyle değerlendirildiğinde Osmanlı kadısı sadece bir hâkim değil yerel yönetimin bir parçasıdır. Davanın konusuna gör, şer'i veya örfi hukuka göre hüküm veren kadılar, adaletin sağlanması, yerel düzenin korunması ve dini işlerin yürütülmesinden sorumludurlar.

Kadılar, nüfusun yoğun olduğu yerlerde kendilerine kadılık vasıflarına haiz olan kişilerden vekiller seçebilirdi. Bu kişilere naib denirdi. Naib, kadıların görevlerini yerine getirirken en önemli yardımcısı konumundadır. Büyük şehirlerde birden çok kadı naibi olabilirdi. Naibler kadı adına uzak yerlere gidip soruşturma yapabilirlerdi.[20] Dolayısıyla sosyal ve idari her türlü meseleye ait hukuki işlemlerin resmi sorumluluğu ve yerine getirilmesi, sefer iaşesi ve lojistik işleri, vakıfların denetlenmesi, evlenme, boşanma gibi günümüzde belediyelere ait görevler kadılar uhdesindedir. Kadıların hükümleri kesin ve anlaşılır olması gerekirdi. Bu hüküm hiçbir münakaşa niza ve yorum farklılığı göstermeyecek kadar açık olmalıydı.

Kadıların hükümlerinin hemen zapta geçirilip kayıt edilirdi. Bu sebepten şer'iyye sicili adı verilen mahkeme kayıtlarının bir diğer adı da kadı sicilleridir.[21]

---

[17] Ahmet Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri* (İstanbul: Türk Dünyası Araştırma Vakfı Yayınları 1988), 1: 12.
[18] Ekrem Buğra Ekinci, "Tanzimat Devri Osmanlı Mahkemeleri". Türkler Ansiklopedisi 13. cilt Ankara 2002, Yeni Türkiye yayınları. S.772
[19] Ekrem Buğra Ekinci a.g.m. s. 772
[20] Ahmet Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", Türkler, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 54-68
[21] İlber Ortaylı, "Kadı", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (İstanbul: TDV Yayınları, 2001), 24: 69-73.

Mahkemelerde kadılar tarafından görülmüş her işlem katipler tarafından bu defterlere kaydedilmiştir. Kadılar görev süresi dolduğunda bir sonraki kadıya bu kayıtları eksiksiz olarak devir etmesi şeklinde kayıtlardaki kontrol ve devamlılık sağlamışlardır.

1.2. Osmanlı Devleti'nde Şer'iyye Sicilleri

Şer'iyye Sicilleri, Osmanlı Devleti'nde şer'i mahkemelerde görülen davaların kayıtlarının tutulduğu defterlerdir. Kadı defteri, kadı sicili, zapt-ı vekayi, mahkeme kayıtları, sicillât-ı şer'iyye de kullanılan isimlerindendir. Zaman zaman bunlardan Osmanlı mahkeme kayıtları veya Osmanlı mahkeme sicilleri diye de söz edilmektedir.[22] Şer'iyye sicilleri, kadı veya kadı naibi tarafından alınan kararların mahkeme katiplerine yazdırılmasından oluşan kayıtlardır. Her kadı veya naibi selefinden aldığı bu kayıtları halefine eksiksiz bir şekilde teslim etmekle yükümlü olmuştur. Şer'iyye sicilleri mahkemelerde görülen davaların kayıtları dışında merkezden gelen emir, ferman, buyruldu, tezkire ve temessüklerin suretleri ile kadılar tarafından kaleme alınan i'lam, hüccet ve müraseleleri de ihtiva eder.

Şer'iyye sicilleri Osmanlı Tarihi araştırmalarında gerek tutuluş şekli ve amacı gerek muhtevası bakımından birincil kaynaklar arasındadır. Toplumun sosyo kültürel yapısını yerelde farklılıklar ve merkezi uygulamaları da içine alacak şekilde çok yönlü olarak ihtiva eden bu kayıtlar, ait olduğu dönem ve toplumun nüfus yapısını, hukuki ve idari uygulamalarını mukayeseli bir şekilde incelenmesine imkân sunmaktadır. Bu bakımdan şer'iyye sicilleri tarih, hukuk, iktisat, siyaset gibi pek çok disipline de kaynaklık etmektedir.

Sicillerdeki kayıtları tutuluş tarzlarına göre üç ana gruba ayırmak mümkündür. Tereke, vekalet, hüccet, ilam gibi yalnızca bir konuya ait kayıtların bulunduğu defterler birinci gurubu oluşturur. Evlenme-boşanma, alacak-verecek, alım-satım, nafaka, vakıf, hibe, cürm-cinayet gibi mahalli olayların kayıtları ikinci grup ve merkezden gelen ferman, berat, buyuruldu, izinname gibi belgelerin kayıtları ise üçüncü grubu teşkil eder.[23] Kadı sicillerine işlenen dava ve muamele kayıtlarının her zaman kronolojik bir düzen içinde olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu sebeple siciller arasında tarih ve konu sırasına dikkat edilmeden tertip edilmiş çok sayıda deftere rastlanabilmektedir.

[22] Yunus Uğur, "Şeriyye Sicilleri", D.İ.A. C.39, İstanbul, 2010, s. 9
[23] Kenan Ziya Taş, "Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iye Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları", *I. Milli Arşiv Şurası 20-21 Nisan 1998 Tebliğler-Tartışmalar*, s. 178.

Şer'iyye sicillerinin amaca uygun, kolaylıkla ve eksiksiz tutulabilmesi için ilam, hüccet, nafaka, köle azadı vs. gibi her belge türünün nasıl kaleme alınacağı örnek formlar halinde sakk mecmuaları denen rehber kitaplarda gösterilmiştir.[24]

Osmanlı Devleti'nde her kaza merkezinde bir şer'iyye mahkemesi bulunmuştur. Kadıların yanında asker ve zaptiye birliklerini temsil eden subaşılar yahut muhtesipler de kanunlarda belirtilen hususlarla sınırlı olmak üzere, ceza verme hakkına sahip olmuşlardır.[25] Kadılar Osmanlı ilmiye sınıfının başı olan şeyhülislama bağlıdır bu yüzden mahkemelerde alınan kararların itirazı da şeyhülislama yapılırdı.

Sicillerde yer alan davalar, o dönemin toplumsal hiyerarşisini, kadın erkek ilişkilerini, aile yapısını, sosyal normlarını yansıtır. Örneğin, bir kadının mahkemeye başvurması, o dönemde kadınların hukuki haklarının ne durumda olduğuna dair araştırmacılara ip uçları vermektedir. Bir gayrimüslimin şer'i mahkemeye başvurmak suretiyle davasının hallini istemesi, şer'i mahkemelerin toplum nezdinde güvenilirliğini gösterirken İslam hukukunun, Osmanlı adaletinin de güvenilirliğine kanıt olmuştur. Kadılar Osmanlı ilmiye sınıfının başı olan şeyhülislama bağlıdır bu yüzden mahkemelerde alınan kararların itirazı da şeyhülislama yapılırdı.

Şer'iyye sicilleri, Osmanlı tarihini araştıran araştırmacılar için neredeyse her konuya dair malumatın bulabileceği birinci el kaynaklar arasındadır. Konudan konuya atfedilen önem değişiklik gösterse de diplomatik açıdan günümüzde hala önemini korumaktadır. Yakın geçmişte Osmanlı bakiyesi olan Balkan ülkelerinde yaşamış Türklerin hak arayışında hala hukuki temel sağlamakla[26] birlikte Osmanlı toplumsal tarihi bir bütün olarak incelenirken günümüzle geçmişin coğrafi ve insani senkronizasyonuna da katkı sunmaktadır. Şer'iyye sicilleri sadece yasal bir kayıt değil, Osmanlı toplumunun sosyal, siyasi, ekonomik, kültürel yapısı hakkında zengin bilgiler sunan birincil kaynaklardır. Şeyhülislamın ve müftülerin verdiği fetvaların uygulanabilirliği ya da mahkemelerde kadılar tarafından ne şekilde uygulandığını gösteren bilgilere yine şer'iyye sicillerinden ulaşabiliriz. Bu hususta itiraz edilen davalara ne suretle itirazın yapıldığı ya da mahkemelerde alınan kararlarla fetvaların uyuşup uyuşmadığı görülebilir. Dolayısıyla mahkemenin bulunduğu mahallin dini hassasiyeti ve merkezin temsilcisi olan kadıların bu hassasiyete riayeti de bu kayıtlar suretiyle değerlendirilebilen konular arasında yer alır.

[24] Fethi Gedikli, Osmanlı Hukuk Kaynağı Olarak Şer'iyye Sicilleri, TALİD, C.3, Sayı 5,2005,187-203
[25] Halil İnalcık, 2001, s.48
[26] Fethi Gedikli, a.g.m., s.190

Şer'iyye sicillerine Nevşehir örneği üzerinden bakıldığında, yerel ölçekte sicillerin muhtevasına dair birçok alanda somut uygulamalar görülebilir. Osmanlı Devleti bünyesinde küçük bir taşra kazası olan Nevşehir'in yüzlerce yıl önce sosyo-kültürel manada nasıl bir yapıya sahip olduğu, ekonomik uğraşları, nüfus yapısı gibi pek çok konu şer'iyye sicilleri üzerinden kolaylıkla değerlendirilebilir. Bu bakımdan şer'iyye sicilleri hukuki, dini, idari, askeri, ekonomik ve sosyal içerikli pek çok konunun toplum üzerindeki etkisini analiz etmek adına araştırmacılara çok yönlü bir muhteva sunar. Ancak özellikle tarih ve hukuk araştırmalarında nüfus, mühimme ve şikâyet defterleri ile birlikte değerlendirilmesi konuya hakimiyet ve bütünü görmek bakımından gereklidir. Bu sayede teori ile pratiğin de mukayesesi yapılmış olacak ve toplumsal tarih, hukuk tarihi, şehir tarihi ve siyasi tarih gibi pek çok alanın doğru anlaşılıp doğru aktarılması mümkün olacaktır.

1.2.1. Osmanlı Devleti'nde Şer'iyye Sicillerinin Kavram Tahlili ve Tarihi Gelişimi

Sicil kelimesi "yargı kararını içeren belge, i'lâm, mahkeme defteri" mânasına gelir.[27] Şer'iyye sicilleri, şeriat mahkemelerinde görülen davaların kayıtlarının tutulduğu defterlerdir. Şer'iyye sicillerinin tarihsel gelişimi incelendiğinde defterlerinin ne zamandan beri var olduğu hususunda farklı görüşler mevcuttur. Erken dönem İslâm tarihi kaynaklarında hiç zikredilmemesinden ve önceki devirlerden günümüze sicil defterlerinin kalmamasından yola çıkarak defterlerin sistematik biçimde sadece Osmanlı döneminde tutulduğuna dair görüş ön plandadır. Arap coğrafyasında ise en eski defter Mısır Sâlihiye Mahkemesi'nde bulunmuş olup 1530'lara rastlar.[28] Vâil b. Hallâk'a (Wael b. Hallaq)[29] göre bu defterler için kadı divanı adlandırması doğrudur ve IX. yüzyıl İslâm hukuku kitaplarında bu tür divanlardan bahsedilmektedir. "Kitâbü'l-kādî ile'l-kādî" uygulaması ile kayıtların kadıdan kadıya geçtiğini söyleyen Hallâk, Kudüs'te Memlükler dönemine ve Erdebil'de XII. ve XIII. yüzyıllara ait bazı kayıtların varlığını delil göstererek Osmanlı öncesinde de bu defterlerin bulunduğunu ifade etmektedir. Memlükler (1250- 1517) devrinde 1390'lara ait Kudüs'te mevcut yirmi altı adet münferit mahkeme kaydı ve pek çok terekenin ayrıntıları bilinmekte olsa da bunlarda

[27] Fahrettin Atar, Şürût ve Sicillât D.İ.A. C.39, İstanbul 2010, s.270-273
[28] Yunus Uğur, "Şeriyye Sicilleri", D.İ.A. C.39, İstanbul, 2010, s. 9
[29] Wael b. Hallaq, "*The Qādī's Dīwān (Sijill) before the Ottomans*", BSOAS, LXI/3 (1998), s. 415-436.

sicil ifadesi geçmemektedir. [30] Benzer şekilde Selçuklu/İlhanlılar dönemine ait Amasya mahkemesinde tutulan bir mahkeme kaydı günümüze ulaşmıştır.[31]

Osmanlı Devleti'nde şer'iyye sicillerinin en erken tarihli örneklerine Bursa'da rastlanmaktadır.[32] Bu defter 1455 tarihlidir. 19. yüzyılın ikinci yarısında yeni mahkemelerin kurulması sebebiyle şer'iyye sicillerinin içerdiği konular açısından bir daralmaya uğramışsa da 20. yüzyıl başlarına kadar düzenli biçimde tutulmuştur.

Sicillerin resmen koruma altına alınması ve Kudüs örneğinde görüldüğü üzere listelerinin toplanması 1290 (1873) Sicillât-ı Şer'iyye ve Zabt-ı Deâvî Cerîdeleri Haklarında Tâlimat ile olmuştur.[33] Bu konu çalışmamız sınırları dışında olduğu için detaylandırılmamıştır.

1.2.2. Tarih Kaynağı olarak Şer'iyye Sicilleri

Şer'iyye sicilleri, Osmanlı idari ve hukuk sisteminde kadıların etkin rol ve sorumlulukları sebebiyle tarih çalışmalarında ana kaynak niteliğindedir. Ayrıca ait oldukları dönemin idari ve içtimai olayları hakkında da temel kaynaklar arasındadır. Bu yönüyle tarihçiler, sicillerdeki verilerden hareketle olayları ve tarihi aktörleri daha detaylı araştırma imkânı bulur. Sicillerde yer alan bilgilerin detaylı olması bu kaynakları diğer tarihsel kaynaklara göre daha kapsamlı kılar. Tarihçiler sicillerden hareketle zaman, mekân ve insan bağlamında toplumun çok yönlü analizini yapabilir. Defterlerde bulunan davalı ve davacının kimlikleri, sosyal statüleri, meslekleri, şahitler ve isimleri, lakapları ve meslekleri araştırmacılara toplumun fotoğrafını çekme fırsatı sunarken evlenme, boşanma, miras gibi konular toplumun inanç yapısı, ekonomik faaliyetleri, aile yapısı, kültürel durumu ve sosyal ilişkileri hakkında bilgi verir. Dava sonrasında alınan kararlar ise Osmanlı hukuk sistemindeki işleyişi, ceza uygulamalarını ve hukuki süreçlerini gösterir. Bu sayede, Osmanlı insanının nasıl yaşadığı, nelerle uğraştığı, hangi sorunlarla karşılaştığı ve bu sorunların nasıl çözüldüğü gibi sorulara cevap bulmak mümkün olur. Şer'iyye sicilleri muhtevasındaki çeşitlilik ve zenginlik tarih araştırmalarında disiplinler arası iş birliğini de içine alan zaman ve mekan mukayesesi yaparak çok boyutlu bir inceleme alanı sunar.

---

[30] Yunus Uğur, "Şeriyye Sicilleri", D.İ.A. C.39, İstanbul, 2010, s. 9
[31] Osman Turan, "*Selçuk Türkiyesi'nde Faizle Para İkrazına Dair Hukukî Bir Vesika*", XVI/62 (1952), s. 251-260.
[32] Osman Ersoy, "Şer'iyye Sicilleri Toplu Kataloğuna Doğru", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi* Dergisi 21 / 1-4 (1963): 32-64.
[33] Ahmet Akgündüz, Şer'iye Sicilleri: Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler, C. I, İstanbul 1988-89, s.53

Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyılda devlet bünyesinde yaşanan değişim ve dönüşümler hukuk sisteminde de değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Devletin içeride toplumsal ihtiyaçlara, dışarıda diplomatik taleplere cevap verebilmek için yaptığı revizyonlar neticesinde değişen hukuk düzeni, zamanla kadının yetki ve sorumluluk alanı ile birlikte şer'iyye sicillerinin muhtevasında da değişikliklere zemin hazırlamıştır.

Tarih araştırmalarında klasik dönem şer'iyye sicilleri daha çok toplumsal olaylara kaynaklık ederken son dönemde özellikle 19. yüzyıl itibariyle sicillerin idari ve askeri süreçlere dair emir, ferman ve buyruldular ihtiva ettiği görülmektedir. Bu tür farklılıkları devletin içinde bulunduğu siyasi ve askeri süreçleri de ele alarak değerlendirmek konunun bütüncül ve doğru anlaşılması için gereklidir.

Zaman zaman divanda tutulan defterlerdeki eksik konuların aydınlatılmasında merkezden gelen sicillerin o eksiği tamamladığı da görülmektedir.[34] Şer'iyye sicilleri bu bakımdan tarih araştırmacılarına Osmanlı yönetim geleneğine dair bütüncül bir perspektif de sunmaktadır. Merkez teşkilatı ile taşra teşkilatı arasındaki iletişim kanalı olan siciller, kanun yapan ile o kanunu uygulayanı bir sayfada buluşturan belgelerdir.

1.2.3. Şer'iyye Sicillerindeki Belge Çeşitleri

Şer'iyye sicillerinde bulunan belge çeşitleri iki kısımda incelenir. Birinci kısım bizzat kadıların kararlarından oluşan belgelerin suretleridir. Bunlar; i'lam, hüccet, mürasele ve ma'ruz olmak üzere dört türdür. İkinci kısım ise başka makamlardan sadır olan belgelerden oluşur. Bunlar ise padişahtan gelen emir ve fermanlar, sadrazam, beylerbeyi ve kazaskerden gelen buyruldular, tezkireler ve temessükler olmak üzere dört kısımdır.[35]

1.2.3.1.Kadılar Tarafından Verilen Hükümlere Ait Belgeler

1.2.3.1.1. İ'lam

Kadı tarafından verilen hüküm niteliğindeki belgelerdir. Hukuk terimi olarak davanın sonucunu belirleyen ve tarafların haklarını düzenleyen belgelerdir. Şer'iye sicillerinin en önemli unsurlarından biridir. Kökeni Arapça "ilm" kökünden gelmiştir. "İ'lâm", kelime olarak belli etmek, bildirmek, duyurmak gibi anlamları ifade eder[36] İ'lâmlar bizzat veya vaki sual üzerine bildirilirdi. Mesela bir kaza halkının yolsuz bir

[34] Nejat Göyünç'ün bu yorumu için bkz.: I. Milli Arşiv Şurası 20-21 Nisan 1998 Tebliğler-Tartışmalar, s. 214-215.
[35] Yunus Uğur, "Şeriyye Sicilleri", D.İ.A. C.39, İstanbul, 2010, s. 10
[36] Ferit Develioğlu, Osmanlı-Türkçe AnsiklopetikLûgat, 24. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 1996, s. 388.

meseleden dolayı şikâyet ile kadıya müracaatı ve dertlerini hükûmete arz etmesini istemeleri gibi.[37]

İ'lâm belgelerinin diğer şer'iyye sicillerinden farkı kadıların çeşitli konularla ilgili verdiği kararlar ve hükümleri içermesidir. Kadı'nın vermiş olduğu her karar i'lâmdır. [38]

1.2.3.1.2. Hüccet

Sözlükte "delil, burhan, senet" anlamına gelen hüccet (çoğulu hücec) "bir davanın sıhhatine delalet eden şey" demektir. Osmanlı hukuk terminolojisinde hüccet kelimesi iki anlamda kullanılmıştır. Birincisi şahitlik, ikrar, yemin ve yeminden nükûl gibi bir davayı ispata yarayan hukuki delillerdir. İkincisi kadı huzurunda taraflardan birinin ikrarını, diğerinin bu ikrarı tasdikini içeren ve bir hükmü ihtiva etmeyen hususlara dair düzenlenmiş belgelere verilen addır.[39] Tarafların anlaşmazlığı durumunda anlaşmanın sağlanması için şahitlik ve yemin gibi delillerle kadılar tarafından düzenlenen bir belge türüdür. Hüccetler günümüzün noter belgeleri gibidir. İçerik olarak birbirinden bağımsız çok farklı konular için tertip edilmiştir.

Şer'i açıdan belgelerle ispatlanmış her durum mahkemeye taşınmaz, mahkemenin hüccet düzenleyip ilgili kişiye vermesi ve bir nüshasını da şer'iyye siciline kaydetmesi, o konuda bazı istisnai durumlar dışında bir hukuki anlaşmazlığın önüne geçmiştir. Şer'i mahkemelerde verilen hüccet, hukuki meselede karşı taraf aleyhine verilmiş bir karar mahiyetindedir.[40] Tanzimat'tan sonra Osmanlı mevzuatında hüccet kelimesi yerine senet tabiri kullanılmıştır.[41]

1.2.3.1.3. Mürasele

Şer'iyye sicillerinde; kadının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs yahut makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere verilen isimdir. Resmi mektuplar olarak de değerlendirilen müraseleler, kadı ile diğer yetkililer arasındaki yazışmalardır. Bu yazışmalar, davaların seyri, hukuki meseleler ve idari konular hakkında bilgi verir. [42]

---

[37] İ. H. Uzunçarşılı, 1998, s.108
[38] Ahmet Akgündüz," D.İ.A. C. 22, İstanbul 2000, s. 72-73.
[39] Ahmet Akgündüz- Mustafa Oğuz, D.İ.A. C. 18, s. 449
[40] Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 28
[41] Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 28
[42] Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 38

1.2.3.1.4. Ma'ruz

Kelime anlamı arz olunmuş demektir.[43] Osmanlı Devleti'nde şer'iyye mahkemelerinde tutulan mahkeme kayıtlarından biri olan ma'ruzlar davacı ve davalılar tarafından mahkemeye sunulan dilekçelerdir. Bu dilekçelerde davacının talepleri, delilleri ve davanın nedeni gibi bilgiler yer alır. Ma'ruzlarda olaylar kronolojik ve oldukça detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Bu yönüyle, tarihçiler için Osmanlı toplumunun sosyal, ekonomik ve hukuki yapısı hakkında pek çok konuyu ihtiva ettiklerinden mühimdirler.[44]

Ma'ruzlar herhangi bir konunun hukuka taşınması için ilk adım ve aynı zamanda mahkemelerin delil toplaması için bir araçtır.[45] Evlilik, boşanma, miras gibi konularda toplumun değer yargılarını yansıtması açısından da araştırmacılara kaynaklık eder.

1.2.3.2. Başka Makamlardan Sâdır Olan Belgeler

1.2.3.2.1. Padişahtan Gelen Emir ve Fermanlar

Padişahtan gelen emir ve fermanlar arasında padişahın tuğrasını taşıyan ferman, emir, berat, hüküm, mülkname, name, sınırname, gibi belgeler vardır ve ayrıca hatt-ı hümayunlar da bu belgeler grubuna dahildir.[46] Şer'iyye sicillerinde bulunan bu tür belgeler, merkezle taşra arasında iletişimi ve koordinasyonu sağlayan belgelerdir.

19. yüzyılda merkezden gelen emir ve fermanların pek çok yerde klasik dönem sicillerinden sayıca daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığın nedenleri arasında devletin içinde bulunduğu idari ve içtimai durum oldukça önemlidir. Üst üste yapılan seferler, savaşlar ve isyanlar merkezden taşraya giden hükümlerin muhtevasını doğrudan etkilemiştir. 19. yüzyıl Osmanlı Devleti için askeri ve siyasi kırılmaların yoğun olarak yaşandığı, sınırların daralmasıyla birlikte nüfus hareketlerinin hızlandığı, ekonomik ihtiyaçların karşılanmasında yaşanan zorlukların artarak devam ettiği bir dönem olmuştur. Devletin bu duruma çözüm arayışları devam ederken aldığı kararlar emir ve fermanlar suretiyle ile taşraya gönderilmiştir. Paranın değeri ile ilgili uygulamaların sıklığı sicillere de yansıyan konular arasındadır. Bununla birlikte gıda fiyatları ile ilgili alınan kararlar, sefer hazırlıkları için ordunun iaşe ve lojistik desteği ile

[43] Zeki Pakalın, a.g.e., s.410
[44] Yunus Uğur, "Şeriyye Sicilleri", D.İ.A. C.39, İstanbul, 2010, s. 9
[45] Yunus Uğur, "Şeriyye Sicilleri", D.İ.A. C.39, İstanbul, 2010, s. 9
[46] Mübahat Kütükoğlu, Berat, D.İ.A. C.5 1994, s.99

ilgili gönderilen hükümler ve nüfus hareketlerine dair hükümlerin de bölgesel olarak farklılık gösterebilmekle birlikte arttığı incelenen sicil defterinde görülmektedir. Bu tür belgelerin fazlalığı merkezin taşraya müdahalesini de gösterir mahiyettedir.

1.2.3.2.2. Sadrazam, Beylerbeyi ve Kazaskerlerden Gelen Buyruldular

Buyruldu kelimesi "buyurmak" fiilinden türetilmiş bir emir kelimesidir. Sadrazam, beylerbeyi, kazasker gibi yüksek rütbeli devlet erkânı tarafından alt kademelere gönderilen idari, hukuki ve askeri emirleri ifade eder. Sadrazamın padişahın emirleri doğrultusunda bazı hususları kadılara hatırlatmak için gönderdiği bu emirler şer'iyye sicillerinde bulunan kayıtlardandır. [47]

1.2.3.2.3. Tezkireler

Şer'iyye sicillerinde yer alan önemli belgelerden biri de tezkirelerdir. Tezkire kelimesi anmak, hatırlamak anlamındaki zikr kökünden türemiştir. Osmanlı diplomatiğinde kadılar veya diğer yetkililer tarafından, bir davayla ilgili önemli bir noktayı hatırlamak, bir kararın gerekçesini açıklamak amacıyla yazılmış belgeleri ifade etmektedir. Şer'iyye mahkemelerinde kadıların daha önce verdiği kararlara ve uygulanan yöntemlere ulaşabilmek için tezkireler önemli bir kaynak mahiyetindedir.

1.2.3.2.4.Temessükler

Sözlükte sarılma, tutunma ve borç senedi[48] gibi anlamlara sahip olan temessük, Osmanlı diplomatiğinde borç verilmesi, borcun ödenmesi, bir şeyin teslim edilmesi veya teslim alınması gibi durumlarda karşı tarafa verilen belgeyi ifade eder. Temessükler eş anlamlı olarak tahvîl ve daha çok son devirlerde sened de kullanılmıştır. Bütün temessüklerde mutlaka tarih, imza ve birden çok mühür bulunurdu[49]

İKİNCİ BÖLÜM

[47] Mübahat Kütükoğlu, Berat, D.İ.A. C.5 1994, s.99
[48] Ferit Develioğlu, 2010, s.1251
[49] Mübahat Kütükoğlu, Temessük, D.İ.A. c.40, 2011, s.413-414

NEVŞEHİR'İN TARİHİ, NEVŞEHİR ŞER'İYYE SİCİLLERİ VE 4 NUMARALI NEVŞEHİR ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİ

2.1. Nevşehir'in Tarihi

Nevşehir, Osmanlı şehirleri arasında gerek kuruluş gerek coğrafi anlamda önemli farklılıkları bünyesinde barındıran bir şehirdir. Tarihi kökenlerine bakıldığında Anadolu coğrafyasının kadim dinlerine ve medeniyetlerine ev sahipliği yapmış bir bölgenin sınırları içerisinde yer almıştır. Yakın geçmişe kadar müstakil bir isimle anılmasa da tarih boyunca Hristiyanlarca kutsal sayılan bir belde ve tercih edilen yerleşim yeri olmuştur.

Kızılırmak vadisi üzerinde kurulmuş olan şehir Kapadokya adıyla bilinen coğrafyanın sınırları içerisinde yer alır. Kapadokya Niğde, Aksaray, Kayseri gibi şehirleri de içine alan geniş bir bölgedir. Bu açıdan Nevşehir tarihi ile ilgili araştırmalarda doğru değerlendirme yapabilmek Kapadokya'nın tarihini bilmekle mümkündür. Kapadokya isminden ilk bahseden tarihçi ise Herodot olmuştur. Kapadokya'nın günümüzdeki sınırlarından daha geniş bir coğrafyayı ifade ettiği bölgeyi İç Anadolu bölgesinin geniş bir alanını ifade etmek için kullanmıştır.[50]

Kapadokya bölgesi sınırlarında yer alan Nevşehir, Kızılırmak vadisi üzerinde kurulmuştur. En eski adının Nyssa olduğu ileri sürülmektedir. Osmanlı idaresine girmesinden sonra ise şehrin yerinde Muşkara adlı bir köy mevcuttur.[51] Anadolu'nun fethine kadar Hristiyan yerleşim birimi olan yer coğrafi ve kültürel anlamda günümüzde hala devam eden büyük bir öneme sahip olmuştur. Özellikle erken Hristiyanlık dönemlerinde pagan kültürün baskısından kaçan Hristiyanların coğrafi olarak korunaklı bir yer olmasından dolayı tercih ettikleri bir alan olmuştur. Kaya oyma kiliseler bugün hala tarihi ve turistik önemini korumaktadır. Ayrıca peribacaları olarak adlandırılan doğal oluşumlar da erken Hristiyanlık dönemlerde insanların gizlenme ve korunma amacıyla kullanabildikleri mekanlar olmuştur.

16. yüzyılın başında H. 924 (M.1518) Niğde Sancağına tâbi olan Muşkara köyü, Ürgüb Kazasının Uç Hisar Nahiyesindeki köylerinden birisidir. Belirtilen tarihlerde Muşkara 'da 61 vergi hânesi ve 105 nefer bulunmaktadır. Ayrıca, Muşkara haricinde Orta Hisar, Uç Hisar, Nar gibi büyük köyler de yer almaktadır.[52] H. 935 (M.1530) yılında ise Muşkara, Ürgüb Kazasına tâbi Uç Hisar Nahiyesinin ekinliği olarak

[50]Heredot, *The Histories*, C:5 Londra: Harvard Üniversitesi Yayınları, 1992, s. 49-57.
[51] İlhan Şahin, "Nevşehir", C: 33, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul, 2007, s. 64;
[52] BOA, TD 387, s. 180

geçmektedir ve toplam 80 vergi hânesi ve 150 nefer nüfus bulunmaktadır. Muşkara'nın H. 992 (M.1584) yılında ise toplam 186 neferi vardır. Bunun 140 neferi "gebran" yani gayrimüslimler olmakla birlikte 46 nefer Müslüman olarak kaydedilmiştir. Bu tahrire göre Muşkara yeni oluşturulan Nevşehir Kasabasının merkez köyü olarak geçmektedir.[53]

16. yüzyılda Nevşehir'in çekirdeği olan Muşkara köyü sakinlerinin tarımla uğraştığı, bağcılık ve bahçeciliğin daha yaygın olduğu tespit edilmektedir. Ayrıca burada birkaç değirmen ve bezirhâne mevcuttur. 18. yüzyıl başlarında köyün şehre dönüşümü esnasında başta dükkân olmak üzere bazı ticarî binalar yapılmasına rağmen yörenin ekonomik faaliyetinde bağcılık ve buna bağlı ürünler daha fazla ön plana çıkmaktaydı.[54]

17. yy.'da bir Anadolu yolculuğu esnasında Evliya Çelebi, Aksaray'dan Kayseri'ye geçmiş ve seyahatnamesinde Muşkara köyünden ismen bahsetmiştir. 18. yy. başlarına gelinceye kadar Muşkara büyük bir değişiklik göstermeden köy statüsünü devam ettirmiştir.[55]

Muşkara, 18. yy. başlarında imar faaliyetleri ve iskân siyaseti neticesinde "yeni kurulan şehir" manasına gelen Nevşehir adını almıştır. Zaman zaman bürokratik yazışmalarda Nevşehir-i Dilârâ ismiyle de anılmıştır.[56] Coğrafi konumu gereği, tarihinde hiçbir zaman stratejik önemi haiz askerî bir garnizon merkezi olmamıştır. Ancak sosyo-kültürel yapısı ve kuruluş itibariyle tarih boyunca önemini korumuştur.

İstanbul'a iş bulmak için giden meşhur Damat İbrahim Paşa da Muşkaralı'dır. Zamanla saray mutfağından sadrazamlığa kadar yükselmiştir. III. Ahmed' in kızı Fatıma Sultanla evlenen İbrahim Paşa, Damat İbrahim Paşa olarak bilinmiştir. Padişah III. Ahmed, bir hatt-ı hümayunla damadı ve sadrazamı Damat İbrâhim Paşa'ya kendi köyü olan Muşkara'yı hibe ve temlik etmiştir. Damat İbrahim Paşa kendi hayratı olan bu köye merkezden bir bina emini tayin ederek yoğun bir imar faaliyeti başlatmıştır.

… Düstûr-ı ekrem müşîrii efhâm nizâmü'l-âlem nâzım-ı menâzımi'l-ümem vezîr-i â'zam-ı meai-i himem (boş) ve dâmâd-ı muhteremim İbrahim Paşa edâmallâhu Te'âlâ iclâlehû ve zi'âfehû bi't-te'yîd-i iktidârehû men mesciden binâ Allahu lehû beyten fi'l-cennet eser- i sahîhine istimsâlen Ürgüp Kazâsına

[53] XVI. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Muşkara (Nevşehir)'da Nüfus ve Yerleşme", Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. IV-1 (2011), s. 179.
[54] İlhan Şahin, a.g.m., s.64
[55] Evliya Çelebi, Seyahatname, Hazırlayan: Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı, (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2006), Cilt: 3, s. 263.
[56] İlhan Şahin, Nevşehir, D.İ.A, C.33, İstanbul 2007, s.64

tabi Muşkara nâm karyede halisen li-vechillâh kendü mallarıyla bir câmî-i şerîf binâ ve ihyâsına niyet ve azîmet..."[57]

İbrâhim Paşa imar faaliyetlerinin yanı sıra Muşkara'nın gelişmesi için çeşitli idarî değişiklikler de yapmış, Ürgüp'te kurulan pazarı buraya taşımış ve Nevşehir'i kaza merkezi haline getirmiştir. Ayrıca halkın bütün vergilerinin kendi vakfından ödenmesini sağlayıp Nevşehir'de yaşamayı cazip hale getirdiği gibi nüfusunu arttırmak için civarda yaşayan aşiretleri ve Kayseri'ye sonradan yerleşen zenginleri Nevşehir'e iskân etmiştir.[58] Temmuz 1726 tarihinde Muşkara yerine Farsça "yeni kent" anlamına gelen "Nevşehir" adının resmi yazışmalarda ve halkın konuşma dilinde yer alması padişah tarafından bir hükümle istenmiştir.

1726 yılında Nevşehir olarak ismi değişen beldenin idari anlamda dönem dönem farklı hüviyetlerde bulunduğu görülmüştür. Niğde'ye bağlı Kaza statüsü olmasına rağmen nahiye adının da zikredildiği kayıtlara rastlanmıştır.

1728 yılında imam atanmasına dair bir belgede kasaba olarak zikredilmiştir.[59] İdari anlamda zaman zaman farklı isimlendirmeler olsa da1726 yılından sonra yapılan kadı atamaları Nevşehir'in kaza statüsünde olduğunun delilidir. 1830'da kadar kaza statüsünde olan Nevşehir 1830'da sancak statüsünü almıştır.[60]

2.2. Nevşehir'de Nüfus ve İdari Yapı

2.2.1. Nüfus

Nevşehir nüfusu özellikle Damat İbrahim Paşa tarafından yapılan yoğun iskanlar neticesinde birkaç bine ulaşmıştır. Farklı dini ve etnik yapıda insanların yaşadığı Nevşehir'de nüfusun önemli bir kısımını Müslümanlardan meydana geliyordu. Nevşehir'de Türkçe konuşan ve yazılarını Karamanlıca (Grek harfleriyle yazılan Türkçe) yazan Ortodoks Hristiyanlar oldukça faaldi.[61]

1899'da kasabadaki toplam 17.660 nüfusun 10.972'si Müslüman, 6080'i Ortodoks'tu. Aynı tarihte kazanın toplam nüfusu 50.000'in üzerinde idi. 1912'de basılmış, Grek harfleriyle Türkçe kaleme alınan bir salnâmede ise burada 21.526 kişinin yaşadığı, bunun 13.210'unun Türk, 7306'sının Ortodoks Rum, 878'inin Ermeni, seksen yedisinin Ermeni Protestan ve elli beşinin Ermeni Katolik olduğu belirtilir. Çarşısında

[57] BOA, A. DVNS. MHM. D, 129 / 1 (Cemaziyelahir 1131 / Mayıs 1719)
[58] İlknur Aktuğ Kolay, *Damat İbrahim Paşa Külliyesi*, D.İ.A. C.8 İstanbul 1993 s. 447-449
[59] VGMA. HD., No:1139, s. 370 (Rebiülevvel 1141 / Kasım 1728).
[60] BOA, HAT. 1581 / 88 (Zilhicce 1245 / Haziran 1830).
[61] Evangelia Balta, *Gerçi Rum İsek de Rumca Bilmez Türkçe Söyleriz*, Literatür Yay. İstanbul 2022 s.

1055 dükkân, dokuz han ve on iki fırın bulunmaktaydı. Rum Ortodokslar'a ait iki kiliseden Hagios Georgios 1797'de yapılmıştı. Bu dönemde kalenin bulunduğu dağın doğu, batı ve kuzeyindeki mahallelerde Türkler, dağın güneyindeki dereden aşağı kısma uzanan yerlerde Rumlar, kuzey düzlükte az sayıda bulunan Ermeniler yaşıyordu. XIX. yüzyılın son çeyreğinde burada otuz bir cami ve mescid, üç dört kilise, 1256 dükkân, iki han mevcuttu. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra yapılan nüfus mübadelesiyle Nevşehir'den ayrılan Ortodoks Hristiyanların yerine Balkanlar'dan gelen Müslümanlar yerleştirildi.[62]

2.2.2. İdari Yapı

1518'de Niğde Sancağına bağlı Ürgüb Kazası, Uç Hisar Nahiyesi' ne bağlı bir köy olarak kaynaklarda geçen yerin adı Muşkara'dır. Bu tarihlerde 86 hanesi olan köyün yaklaşık 450 nüfusu vardır. Nüfusun tamamı gayrimüslim olmakla birlikte Türkçe isimli kişiler de bulunmaktadır. Bu durumun Anadolu'da Türkçe konuşan Ortodoks Hristiyanların mevcudiyetinden veya 1071 Malazgirt Savaşı'ndan önceki dönemlerde Anadolu'ya gelen ve dinî bakımdan Hristiyan olmalarından dolayı bu gibi isimleri alan Türker'in varlığından kaynaklandığı belirtilir. Bu tespit köyün Osmanlılardan önceki dönemlerde kurulmuş olabileceğine işaret eder.[63]

Nevşehir'in bir köyden kasabaya, kasabadan da şehre dönüşme süreci III. Ahmed döneminde olmuştur. III. Ahmed' in veziri aynı zamanda damadı olan İbrahim Paşa bu köyde doğmuş ve İstanbul'da dayısının yanına gitmiştir. Saray'a bağlı ıstabl-ı âmire'de sonra mutfakta görev yapmıştır. İbrahim Paşa, İstanbul'dan gönderdiği mimar ve ustalarla şehrin coğrafyasına uygun bir şekilde yaptırdığı külliye, cami, han, hamam, mektep gibi yapılarla kısa sürede şehrin imarına başlamıştır. Ayrıca vakıf yöneticileri için yapılan binalar da şehrin imarına katkı sağlamıştır. Nedim, Seyyid Vehbî, Dürrî gibi dönemin sanat ve zanaat erbabına yazdırdığı kitabeler ve İstanbul'dan gönderilen nefis eserlerle başta külliye olmak üzere yaptırılan vakıf eserleri bezenmiştir.

Şehrin nüfusunu yetersiz gören merkezi idare şehre doğudan konar göçer aşiretler yerleştirmiştir. Bu aşiretlerin isimleri de şehirdeki mahallelerde bugün hala kullanılmaktadır. Boynu İnceli aşiretinin ismi gibi. Getirilen aşiretler ve göçebe gruplar bugünkü şehir merkezine ve şehre yakın bir köy olan Nar Köyü'ne iskân edilmişlerdir. İbrahim Paşa'nın vakfiyesi olan arazilerin bir kısmı bu aileler için iskana açılmıştır.

[62] İlhan Şahin, a.g.m., s. 65
[63] Serkan Erdoğan, Kuruluşundan Meşrutiyet'e Nevşehir 1718-1876 (Fizikî, İdarî, Demografik Ve Sosyo-Ekonomik Yapısı), Doktora Tezi, Uşak, 2023

Şehrin vakıf statüsünden dolayı da arazilere yer bedeli olarak yıllık bir defaya mahsus cüzi bir miktar bedel alınmıştır.[64]

1924 yılındaki idarî yapılanmada il olarak ortaya çıkan Niğde'ye bağlı bir ilçe merkezi olan Nevşehir 1954'te il merkezi haline getirildi. Bu yeni idarî teşkilâtta ilin kazalarını Nevşehir'den ayrı bir vilâyet iken kaza haline getirilen Kırşehir, Kırşehir'e bağlı Mucur, Avanos, Hacıbektaş, Kayseri'ye bağlı Ürgüp, Niğde'ye bağlı Gülşehir (Arapsun) ve Kozaklı teşkil etmekteydi. Kozaklı ilçesi, Kozaklı ve Hamamorta adıyla Avanos'a bağlı köylerin birleşmesiyle kurulmuştu. Bu ilçeler arasında yer alan Kırşehir 1957'de tekrar il haline getirildi ve Mucur ilçesiyle beraber Nevşehir'den ayrıldı. Buna karşılık daha önce Melegübü adıyla bilinen Derinkuyu 1960'ta ilçe olarak Nevşehir'e bağlandı. Ardından 1987'de Acıgöl kasabası Nevşehir'in kazalarından biri haline getirildi. Nevşehir'in merkez olduğu Nevşehir ili Kayseri, Yozgat, Kırşehir, Aksaray ve Niğde illeriyle çevrilmiştir. Merkez ilçeden başka Acıgöl, Avanos, Derinkuyu, Gülşehir, Hacıbektaş, Kozaklı ve Ürgüp adlı yedi ilçeye ayrılır. 5379 km2 genişliğindeki Nevşehir ilinin sınırları içinde 2000 yılı nüfus sayımına göre 309.914 kişi yaşıyordu, nüfus yoğunluğu ise elli sekiz idi. Diyanet İşleri Başkanlığı'na ait 2005 yılı istatistiklerine göre Nevşehir'de il ve ilçe merkezlerinde 123, kasabalarda 142 ve köylerde 174 olmak üzere toplam 439 cami bulunmaktadır. İl merkezindeki cami sayısı 62'dir.[65]

2.3. Nevşehir Şer'iyye Sicilleri

Arşiv verilerine göre Nevşehir'e ait toplam 30 tane Şer'iyye Sicili Defteri mevcut olduğu biliniyordu. Ancak yeni yapılan tarihi araştırmalar sonucunda, 30 numaralı defterin aslında Nevşehir'e değil Kayseri'nin Develi kazasına ait olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda Nevşehir'e ait sicil defteri sayısı 29'dur.

29 defterden müteşekkil olan Nevşehir şer'iyye sicilleri, tarih, hüküm ve defterin numarası açısından karışık bir vaziyettedir. "22" ve "23" numaralı defterlerin mükerrer yazılmış olduğu ile ilgili bir görüş olsa da yapılan tetkikler neticesinde defterlerin hiçbir suretle birbirlerine benzerlik arz etmediği ve birbirlerinden tamamen farklı olduğu gözlemlenmiştir. Bu duruma sebep olan neden ise büyük olasılıkla araştırmacıların, belgelerin özüne yönelik girişimlerden uzak ve sahada teksir edilen yanlışlar üzerine

[64] İlhan Şahin, a.g.m., s. 66
[65] İlhan Şahin, a.g.m., s. 65

yoğunlaşmış olmalarıdır.[66] Şimdiye kadar üzerinde çalışılan Nevşehir'e ait şer'iyye sicillerinin sayısı 9'dur. Yaptığımız araştırmalarda 29 defterden 3, 5, 8, 12, 13, 17, 18, 20, 29 numaralı defterlerin basılmamış yüksek lisans tezi olarak çalışıldığı görülmüştür. Toplumsal hafıza için vazgeçilmez bir ana kaynak olan Nevşehir şer'iyye sicillerine dair yakın döneme kadar herhangi bir çalışma yapılmamış olması sicillere gereken ehemmiyetin verilmediğinin göstergesidir. Sicillerin fiziki durumuna baktığımızda ise sicillerle ilgili yapılan çalışmalarda birçoğunun yıpranmış olduğu görülmektedir. Dış kaplama malzemesi olarak genellikle kalın karton kullanılmıştır.

2.4. 4 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicil Defteri

Nevşehir mahkemesine ait 4 numaralı kadı sicili Hicri 1235-1241 / Miladi 1806-1807/1825-1826 tarihleri arasındaki dönemi kapsamaktadır. Defterin değerlendirilmesinde izlenen yol şu şekildedir: İlk olarak defterin transkripsiyonu yapılarak ardından orijinal metin ile transkript edilen metin karşılıklı mukabele edilmiş ve metnin muhtevasının konu ve ait olduğu döneme göre değerlendirmesi yapılmıştır.

2.4.1. 4 Numaralı Şer'iyye Sicilinin Şekil Özellikleri

2.4.1.1. Defterin Fiziki Durumu

Defter No :4
Tarih :H.1238-1241/M.1822-1826
Sayfa Adedi :110
En :17
Boy :44,5
Hacim :1,5

Defterin fiziki özellikleri incelendiğinde, dış kısmı deri ile kaplanmış genel itibariyle muntazam durumdadır. Yıpranmış sayfalar daha çok ilk kısımlarda. Yıpranmalardan, yazı şeklinden, boyutundan ve silikleşmesinden dolayı okunmakta zorlanılan kısımlar olmuştur. Okunmakta zorlanılan bölümler daha çok defterin ilk kısımlarıdır. Defterin geneline bakıldığında anlam bütünlüğü sağlanacak şekilde transkript yapılmayan bölümler çok azdır. Ayrıca eksik bırakılan maddeler vardır.

[66] Prof. Dr. Murat Mustafa ÖNTUĞ, Serkan ERDOĞAN *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl:10, Sayı:135, 2022, s. 414-434

Bunlar da “devamı yok” şeklinde belirtilmiştir. (06,b2.) Silik olan yerler de yine “silik” olarak transkript metninde ve özette belirtilmiştir.

Defterdeki kayıtlar kronolojik olarak devam etmiştir. Ancak yazı karakterinde ve boyutlarında sıkça farklılıklara rastlanmıştır. Yazı tiplerindeki farklılık, yazı boyutlarındaki değişkenlikleri değerlendirdiğimizde birçok şer’iyye sicil defterinde olduğu gibi 4 numaralı Nevşehir şer’iyye sicilinin de farklı katipler tarafından yazılmasından dolayı böyle bir durumun söz konusu olduğunu söyleyebiliriz.

2.4.1.2.Diplomatik ve Teknik Özellikleri

4 Numaralı Nevşehir şer’iyye sicil defteri diplomatik ve teknik mahiyetiyle ele alındığında yakın tarihimizdeki diğer kadı sicilleri gibi klasik dönemdeki sicillerden farklı olduğunu söyleyebiliriz. Klasik dönem sicilleri daha çok toplumsal olayları ihtiva ederken 19. yy. sicilleri genelde Osmanlı Devleti’nin içinde bulunduğu değişim yüzyılından nasibini almış ve değişim ve dönüşümün yansımalarının bir nevi aynası haline gelmiştir.

Teoriden pratiğe geçişi III. Selim ile başlayıp II. Mahmud eliyle devam eden değişim ve dönüşüm dönemi adli süreçte yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Askeri, siyasi, toplumsal alanda yapılan revizyonlar neticesinde hukuk düzeninde de pek çok değişimler yaşanmıştır. Bu bağlamda mahkemelerin mahiyeti değişmiş, kadıların görev alanları ve yetkileri değişmiş, mahkemelerde alınan kararların sureti ve içeriği değişmiştir. Şer’iyye sicilleri bu yönüyle diplomatik açıdan toplumsal olaylardan ziyade merkezle taşra arasında iletişimi sağlama aracı durumundadır. Ayrıca bu yönüyle araştırmacılara devletin içinde bulunduğu toplumsal, askeri ve diplomatik durumu inceleme imkânı sunmaktadır.

4 numaralı Nevşehir şer’iyye sicilinde ilk sırada, kadılık tevcihi (45,b1. 48,b1. 54,a2. 55,a1. 59,a1.), naib tayini (41,a3. 61,a3.), serdarlık tayini (02,b2. 08,a2. 08,a3. 10,b1. 22,b2. 25,a1. 28,b3.), mutasarrıflık tevcihi (03,a2. 03,a3. 03,a4. 13,a1. 27,a1. 27,a2.), kethüda tayini (02,b3. 22,b3.), müftü tayini (08,b2. 15,b1. 18,b1.), iltizam kaydı (02,b3.), imdad-ı hazariye vergisinin toplanması (10,a2. 12,b1. 12,b2. 22,b1. 27,a3. 28,b4.), sikke değerindeki değişim/tağşiş (08,a4. 28,b2. 32,a2. 32,b1. 39,b1. 42,a2. 50,a1. 53,b2), narh (02, a1.a2.b1. 02,b4. 26,a1. 27,b1.), tımar toplanması (04,a1.), pamuk vergisi(41,a1.), asker toplanması (13,b2. 14,a1. 15,a1. 17,a1. 17,a2. 19,a1. 22,a1. 24,b1. 25,a3. 26,a3. 29,a3.), nefer listesi (19,b1. 30,a1. 30,a1. 30,a3.), iaşe

temini (17,b1. 21,b1. 21,b2. 22,a2.) , menzilhane nizamı (04,b1.), öşür vergisinin toplanması (03,b1. 05,a1. 18,a1. 23,b2.), vergi muafiyeti (13,b1.), mübaşiriye ücreti (21,b3.), beziryağı fiyatı (26,a2.) gibi askeri ve ekonomik meselelere dair merkezden gelen emir ve fermanlar yer almaktadır. Sosyal/hukuki konularla ilgili belgeler ikinci sıradadır ki bunların başında tereke/miras kayıtları gelmektedir. (05,b2. 06,a1. 07,a1. 07,a2. 23,a1.) 07,b1. 11,a1. 11,b1. 12,a1. 28,a1. 29,b1.), merkezden gelen evraklardan sonra ikinci sırada yer alır. Tereke kayıtlarından sonra ise komşuluk anlaşmazlığı (02,b3. 05,b1. 06,b3. 08,b3. 10,a1.), asayişin sağlanması (06,b1. 06,b2. 08,a1. 08,b1. 10,b1. 23,b1. 24,a1. 26,b1. 27,b3.), af tezkireleri (02,b5.) ve kefalet (02,a3.), mürur tezkiresi (08,b1. 09,a2. 28,b5.), vakıflarla ilgili meseleler (09,b1. 29,a1.) miras (25,b1.), alacak-verecek (27,b2. 30,a2.), gibi belgeler defterde yer alan konular arasındadır. Bu yönüyle 4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicil defteri yörenin sosyolojik, kültürel ve hukuki yapısı ve sorunları ile arka planda devletin idari yapılanmasını ve yönetim zihniyetini göstererek dönemi daha doğru analiz etmemizi sağlamaktadır. Diğer yandan, bu belgeler, dönemin mahalli bürokrasisinin işleyişi, merkezle olan ilişkileri ve uyumu konusunda da bize önemli ipuçları ve bilgiler vermektedir.

2.4.1.3. Dil Özellikleri

Defter kırık rika hattıyla yazılmış olup genel itibariyle okunaklıdır. Defterde 25, 97, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107 numaralı sayfalar karalanarak 110 sayfalık defterin 9 sayfası boş bırakılmıştır.

Metnin transkripsiyonu basit Türkçe kurallarına göre yapılmıştır. Günümüzde kullanımı devam eden isimler günümüz imlasıyla yazılmıştır. Arapça ve Farsça uzun sesli harfler "â", "î", "û" şeklide yazılmış olup sonunda "b" harfi olan Türkçe kelimeler ise "p" harfi ile gösterilmiştir. Yıpranmalardan, yazı şeklinden, boyutundan ve silikleşmesinden dolayı okunmakta zorlanılan kısımlar olmuştur. Bu sebeplerden okunamayan silik yerler parantez içinde tre (-) şeklinde gösterilmiştir. Okunan ama emin olunamayan yerler yine parantez içinde soru işareti (?) ile gösterilmiştir.

2.4.2. 4 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicilinin Muhtevası

Tezimizin konusu konu olan 4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicil defteri bir anlamda 19. yüzyıl Osmanlı Devleti'nin gerilemenin farkına vardığı ve sonuçlarının üstesinden gelebilmek adına yaptığı mücadelenin taşraya yansımasına dair küçük bir

fotoğraf niteliğindedir. Osmanlı Devleti, bulunduğu dünyanın koşulları ile baş edebilmek için yaptığı köklü reformlar ile İslami idare geleneğinin bin yıldır devam eden gelişim sürecini 20. yüzyıla taşıyan bir köprü niteliğindedir.

19. yy.'da varlığını devam ettiren devletin çok uluslu yapısı, imparatorluğun eskimiş üst yapısından arta kalanları ortadan kaldıran 19. yy. devlet adamlarının reform yapma ve geleneklerini yeniden canlandırma yönünde harcadıkları çabanın ne kadar büyük bir öneme sahip olduğunu doğrulamış ve açık bir şekilde ortaya koymuştur.[67]

Muhtevasında 19. yy'ın ilk çeyreğinde Osmanlı'nın idari ve askeri durumuna dair birçok hükmün bulunduğu 4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicil defteri 110 sayfadan oluşur. Defter 17x44,5 cm ebatlarındadır. Defterde tereke, tayin, vakıf, nikah, sefer gibi çeşitlilik arz eden konulardan müteşekkil toplam 209 hüküm vardır. Bu sayıya mükerrer olan hükümler de dahildir. Defterdeki hükümden çoğu merkezden gelen emir, ferman ve buyruldulardan oluşuyor. 1822-1826 yıllarını kapsayan defter, Osmanlı Devleti'nin içeride ve dışarıda askeri ve diplomatik büyük mücadeleler verdiği bir döneme yani Mora İsyanı ve Osmanlı-İran Savaşı sürecine rastlamaktadır. Rumeli'de ve özellikle Mora Yarımadası'nda devam eden isyanların bastırılması için mutat asker toplanması gerekirken aynı tarihlerde başlayan Osmanlı- İran Savaşı Osmanlı'yı askeri ve ekonomik anlamda oldukça zor bir durumun içine sokmuştur. Defterde yer alan asker toplanmasına dair hükümlerin çok fazla olması devletin içinde bulunduğu konjonktürle alakalıdır. Bütün bu gelişmeler defterin ihtiva ettiği hükümlerin çeşitliliğini de beraberinde getirmiştir. Zira merkezden gelen hükümler değerlendirildiğinde doğuda yaşanan İran Savaşı, batıda yaşanan Mora Ayaklanması sebebiyle devletin ihtiyacı olan askeri gücü ve ekonomik desteği büyük ölçüde Anadolu'dan sağlama çabasında olduğunu göstermektedir. Malum isyan ve savaşlara mukabil Anadolu coğrafyasının devlete sadakati de üst okumalardan ulaştığımız bir gerçektir.

Defterin bazı sayfalarında silik kısımlar yer almaktadır, farklı yazı tipleri mevcut olsa da ekseriyeti itibariyle okunaklı durumda olan defterde 25, 97, 101, 102, 103, 104, 105, 107, sayfaları karalanmak sureti ile iptal edilmiştir.

Hükümler içerik bakımından incelendiğinde devletin ekonomik ve askeri durumunu belgeleyen sefer hazırlığı, asker ve iaşe teminine dair hüküm çok fazladır. Toplumsal huzur ve güven ortamı, yol güvenliği, mürur tezkiresi, imdad-ı hazariyye vergisi, İstanbul'un iaşe ihtiyacının karşılanması, ordunun zahire ihtiyacının

[67] Halil İnalcık, *Devlet-i Aliyye,* Türkiye İş Bankası Yay. İstanbul, 2016, C.4. s.54,

karşılanması, bedel-i askeriye, Rumeli'de yaşanan isyanların bastırılması için istenen asker ve iaşe desteği, İran'a yapılacak sefer hazırlığı için halktan istenen asker ve vergi gibi konuların çokça yer aldığı görülmüştür.

Defter Nevşehir kazası özelinden Niğde sancağını ve Karaman eyaletini, genelde de Osmanlı Devleti'nin siyasi, askeri, sosyal, ekonomik ve idari durumunu yansıtmaktadır. Defterdeki hükümler arasında toplumsal açıdan evlenme-boşanma, alacak- verecek, miras, komşuluk, rehin muamelesi, az da olsa şikâyet, gasp, hırsızlık gibi konular ile vakıf kayıtları, mübaşiriye ücreti, öşür vergisi gibi konular da yer almaktadır.

Et, buğday, pamuk gibi ürünlere konulan narh ve paranın değerine dair yapılan düzenlemeler o dönemin ekonomik yapısını yansıtan önemli veriler arasındadır. Ayrıca vergilerin miktarı ve bunların eksiksiz olarak en kısa zamanda toplanması konusundaki ısrarcı ve denetleyici tavrı, en azından, anılan dönemde merkezi devletin ekonomik ve mali desteğe ne denli ihtiyaç duyduğunun bir göstergesi olarak da okunabilir.

Kadı tayini, müftü tayini, serdarlık ve mutasarrıflık tayini gibi emirlerin fazla olması yine Nevşehir özelinde, o dönem Osmanlı idari sisteminde yaşanan olağanüstü hareketliliği yansıtan bir durumdur. Defterde önemli yekûn tutan tereke kayıtları ise, bölgede yaşayan halkın sosyal ve ekonomik durumları ile birlikte, aile yapıları, adet ve alışkanlıklarıyla ilgili önemli ayrıntılar vermektedir. Kayıtlarının oldukça detaylı verilmesi toplumun inanç sisteminden ekonomik ve sosyal yapısına dair birçok konuda bize yol açmaktadır.

Şüphesiz Osmanlı sistemi, her zaman realitede bürokrasinin istediği gibi pürüzsüz işlememiştir. Devletin kanunlarında ve adaletname nevi belgelerde ifadesini bulan ideal düzen ile taşradaki gerçek gelişmeler arasında bazen esaslı farklar ve çatışmalar ortaya çıkmıştır. Ki, 19. yüzyıl merkez-taşra çelişkilerinin, diğer deyişle teori ile pratikler arasındaki uyumsuzlukların en yoğun yaşandığı bir dönem olmuştur. Merkezi devlet bürokrasisi bu çatışmaları gidermek için sık sık yeni kanunlar çıkarma gereği duymuştur.[68] Defterde bu açıdan dikkat çeken hususlardan biri merkezden gelen bir ferman suretidir. Fi tarihli bu ferman suretinde, her şartta gayrimüslim Rum toplumunun can ve mal güvenliğinin mutlaka korunması gerektiği ifade edilmiştir. Yani devlet, Mora isyancıları yüzünden diğer Rum reayasının hiçbir şekilde zarar görmemesi için yetkilileri gerekli önlemleri almaları noktasında uyarmıştır. Yüzyıllardır varlığını

[68] Halil İnalcık, "Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi" Eren Yay. İst. 2009, s.10.

üç kıtada devam ettiren Osmanlı Devleti'nin 1821 Mora İsyanı ile başlayan olağanüstü olumsuz gelişmelere rağmen, kadim yönetim anlayışında taviz vermeyerek, bu süreçte kuru ile yaşı birbirinden tefrik etme noktasında göstermiş olduğu hassasiyeti takdir etmemek mümkün değildir. Mezkûr ferman, bu hassasiyetin inkâr edilemez bir kanıtı olması açısından fevkalade önemlidir.

Defterde, Müslümanlar ile Hristiyan aileler arasında evlilik olduğuna dair hükümlerin varlığı inanç farklılıklarının toplumsal birlikteliğe engel teşkil etmediğine güzel bir örnektir. İslam hukuku da Müslüman bir erkeğin gayrimüslim bir hanımla evlenmesine bir kısıtlama getirmemiştir. Mahkemeye intikal eden şikâyet konularına baktığımızda anlaşmazlıkların Müslümanların kendi aralarında gayrimüslimlerin de kendi aralarında olduğunu görüyoruz.

Ekonomik açıdan Müslim gayrimüslim nüfus arasında farklılıkları, vergi ve tereke kayıtlarından anlaşılmaktadır. Bu durum Osmanlı Devleti'nin yönetim anlayışı, dönemin siyasi ve askeri şartlarının bir neticesidir. Müslim ve gayrimüslim nüfus arasındaki ekonomik farklılıklara dair sebepleri değerlendirdiğimizde defterde 26. varakta fiyat belirleme hükmünde söz edilen beziryağı örneğini gösterilebilir. Yaygın kullanımı haricinde köy ve kasabalarda aydınlatma için kandillerde ve ahşap boyamasında kullanılan beziryağı üretimi Nevşehir ve etrafında Rum ahalinin ekonomik uğraşıdır. Gayrimüslimlerin yoğun olduğu yerlerdeki Bezirhanelerin (26, a2.) varlığı buna örnek olarak gösterilebilir. Ihlara Vadisi'nde bulunan kaya oyma kilisenin hemen bitişiğindeki bezirhane örneğinde olduğu gibi.[69] Ayrıca ekonomik uğraşlardaki çeşitlilik ve meslek dağılımını incelediğimizde defterde gayrimüslimlere ait tereke kayıtları ve miras taksimleri oldukça önemlidir. Bağcılık, ticaret ve tarımla uğraşıp memleketinde kalan gayrimüslim nüfusun dışında büyük kesimi de başkentte ticaretle uğraşmakta, esnaflık yapmaktaydı. İstanbul'da esnaf kollarının genellikle aynı yörelerin insanından oluştuğu İstanbul sicil defterlerinde çokça karşılaşılan bir durumdur. Mesela kazancılar ve hallaçlar Trabzon ve civarından, Anadolulu bakkalların umumiyetle Nevşehir ve İncesu'dan geldiği[70] görülmektedir. Adı geçen yerlerde bu meslekler artık gelenekselleşmiştir ve halk bu mesleği icra etmek için eğitilmektedir. Geldikleri yerlerde kendi alanlarındaki mahirlikleri de dikkat çeker. Anadolu'nun bu havalisinden

[69] EK 1. Resimler

[70] Aleksandros Paspatis, "Balıklı Rum Hastanesi Kayıtlarına Göre İstanbul'un Ortadoks Esnafı 1833-1860" Çev. Marianna Yerasimos, Kitap Yay. İst.2014, s.59. 154. (Paspadis'in çok sık tekrarladığı meslek seçiminde yöresel bağların, "hemşehriliğin" önemi için ayrıca bkz. Suraiya Faroqhi, "Osmanlı Zanaatkârları", Kitabevi, İst. 2011, s.174.)

(Nevşehir/Kapadokya) gelen İstanbul'un gerçek bakkalı Rumelili ve Yunan meslektaşlarına pek itibar etmez, teşrik-i mesaide bulunmazlar. Bakkal esnaflığının yanında İstanbul'daki Rum havyarcıların ekseriyeti ve Beziryağı imalathanelerinin çoğu da bakkalların memleketlisi olan Anadolulu (Kapadokyalı) esnafın elindedir.[71] Yabancı seyyahların seyahatnamelerinde ve gayrimüslim hastanelerinin kayıtlarında İstanbul esnafında Nevşehirli gayrimüslim bakkallar sıkça karşılaşılan bir gruptur.

Kayıtlardan gayrimüslim nüfusun daha çok ticaretle, Müslüman nüfusun ise tarım ve hayvancılıkla uğraştığı biliniyor. Toplumsal ve ekonomik farklılıklar Osmanlı'da yönetim anlayışının bir neticesi olarak yöneten çoğunluğun aksine yönetilen azınlığı ekonomik anlamda avantajlı duruma getirmiştir. Bu durum da bilinenin aksine toplumsal yapıda siyasi avantajlarla ekonomik avantajların farklı kutuplarda barındırabildiğini göstermektedir.

[71] Aleksandros Paspatis, a.g.e., s.142

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

4 NUMARALI NEVŞEHİR ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN HÜKÜM ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYONU

3.1. 4 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicil Defterinin Hüküm Özetler

VARAK/HÜKÜM	HİCRİ /MİLADİ TARİH	KONU	ÖZET
3167_07140_0002 a-1	11 Mart1241	Narh Tevdi	Uluağaç Köyü'nden Seyyid Ali İstanbul'a gelmekle onun yerine bakmak üzere Nevşehir'den Kapusuz oğlu Memiş Ağa'nın kefil olduğuna dair hüküm
3167_07140_0002 a-2	-	Narh Tevdi	Senelik ekmek ve buğday fiyatlarının belirlenmesi.
3167_07140_0002 a-3	11 Mart 1241	Kefalet akdi	Uluağaç köyünden Seyyid Ali İstanbul'a gelmekle onun yerine bakmak üzere Nevşehir'den Kapusuz oğlu Memiş Ağa'nın kefil olduğuna dair
3167_07140_0002 b-1	1 B 136	Serdarlık görevi	Adı geçen kazanın serdarlığı 1 Recep 1216 senesinden itibaren altı ay süreyle yine aynı kazanın sakinlerinden Onarzâde Ömer Ağa'ya tevdi edildiği ve yeniçeri siciline kaydedildiğine dair kayıt
3167_07140_0002 b-2	Fî 1 B 236	Kethüda tayini	Onarzâde Ömer Ağa'nın kethüdalığa tayini
3167_07140_0002 b-3	15 CA 237	Et satışı	Hamza oğlu Kari Ali Veli İmam Veli Basita Kör oğlan adlı şahısların Nevşehir'de 1237 cemaziyelevveli ortasından sene sonuna kadar etin

			kıyyesini on üç paraya satacaklarına dair verdikleri sözün kaydı hakkında
3167_07140_0002 b-04	23 B 238.	Azl Tezkiresi	Nevşehir hânelerine Ahmed Kenan oğlu Bekir azl olunub Bekir'in oğlu Hasan nasb olunub mîr-i aşiretleri pîrzâde Hâcı Ali Beg'in tezkiresi ba'de'n-nazar sicill-i mahsûsuna kayd şüd
3167_07140_0002 /b-5	5 L 236.	Anlaşmazlık Hak iddiası	Otlak anlaşmazlığının çözümüne dair hüküm.
3167_07140_0002 b-6	21 R 221.	Pamuk vergisi toplama iltizamı	1241 senesi Nevşehir pamuk vergisi toplama iltizamının Kayseri valisi Osman Paşa tarafından Nevşehirli Teberdâr Ahmed Ağa'ya ihale edildiğine dair
3167_07140_0003 a-1	Ramazan 1235	Mutasarrıflık görevi	Ürgüple beraber Nevşehir mutasarrıfı olan Seyyid Münir, görevden alınarak yerine asaleten işbu senenin Ramazan'ından itibaren Kadı Seyyid Yakub'un mutasarıf olarak atandığına dair
3167_07140_0003 a-2	1 Ramazan 1235	Mutasarrıflık görevi	Ürgüple beraber Nevşehir mutasarrıfı olan Kadı Seyyid Mehmed Münir, görevden alınarak yerine asaleten 1235 senesi Ramazan'ından itibaren Seyyid Yakub'un mutasarıf olarak atandığına dair
3167_07140_0003 a-3	Ramazan 1235	Kadılık görev değişimi	Nevşehir kazası kadılık ve naiplik işlerinin 1235 senesi Ramazan'ı başından itibaren Esad Yakub'dan alınarak Hüseyin Hakiki Efendi'ye tevdi edilmesine dair
3167_07140_0003	3 Ramazan	Mukataa	Nevşehir hakimi ve Bozok valisi

b-1	1235	miktarı	Ahmed Paşa'ya hitaben: Bundan önce Nevşehir'de Boynuinceli aşiretinden olan reayadan hane başına beşer kuruş kesinti yapılması emredilmişken bunun yanlış olduğu anlaşılarak bu emrin iptal edilip yine eski miktar üzerinde mukataa alınmasına ilişkin senedin Dergah-ı mualla kapıcıbaşılarından Bozok sancağı mütesellimi Naim tarafından mahkemeye sunulması esnasında ilk Nevşehir müftüsü Abdullah Hilmi, söz konusu aşirete mensup Siverenli Oğlu ve Ahmed Çelebi ve Molla İbrahim ve Molla Osman ve Molla Mustafa ve Veli Abdullah ve Kurumlu Hâcı Davud ve Türk oğlu Mustafa ve Molla Mehmed ve Hâfız Ahmed ve Soflu Kör Veli ve Geyik Yusuf Zırhlı oğlu Hâcı Emin ve Ahmed kethüdâ oğlu Seyf Ali ve Kara Çavuş ve Tomarzalı (?) Abdullah ve üçer avcı ve kasâb Molla Osman ve Çorçor oğlu Zekiye'nin oğlu Ömer isimli şahıslarla beraber ortalığı tahrik ederek mahkeme naibi Mustafa Efendi ve çocuklarına saldırarak hakaretlerle kendilerini dövüp yaralayıp ve mallarını gasp ettikleri haber alınmakla söz konusu şahısların derhal yakalanarak gerekli hukuki cezaların verilmesi ve Naip Mustafa'nın ne kadar malı ve parası gasp edilmişse eksiksiz bir şekilde bu şahıslardan tazmin

			ettirilmesine dair hüküm.
3167_07140_0003 **b-2**	Şevval1235	Görev tevcihi	Niğde sancağı yönetiminin Nevşehir ve Beyşehir'in de ilhakıyla işbu 1235 senesi Şevval'inden itibaren İsmail Paşa'ya tevcih edildiğine dair buyuruldunun Niğde sancağının Nevşehir kazası mahkemesinde halkın huzurunda okunarak mahkeme sicil defterine kaydedildiğine dair
3167_07140_0004 **a-1**	Recep 1235	Vergi toplamadaki haksızlıklar hakkında ferman	Niğde sancağı Üç Hisar nahiyesinde bulunan Kızılcain Çukurin Yakubşeyhlü ve Hasılikibaşlı köylerinin kırk beşer kişilik reayası buğday, pirinç öşrü ve kovan vergisi mükellefiyeti karşılığı dört bin iki yüz akçe vermek üzere mufassal muhasebe defterinde kayıtlı iken bu tutardan önce iki bin beş yüz akçesi ayrılarak Kızılcain ve başka yerden sekiz bin iki yüz akçe timâra mutasarrıf olan Delü İsmail'in kaydına verildiği sonra tekrar iki bin akçesi ayrılarak Hüseyin veledi Seyyid Haşim'e timar olarak kaydedildiği defter-i hâkânîde kayıtlı olmakla bu köylerin reayası üzerlerine düşen öşrü ve diğer vergileri zabitlerine kusursuz bir şekilde verirlerken bu zabitlerin bunUNla yetinmeyip yem ve yiyecek ve toprakbastı ismiyle yeni vergiler tarh edip köylülere zulmettikleri Dersaadet'e bildirilince defterhânedeki ruznamçe defterleri, mufassal ve icmal defterlerinde

			yapılan incelemede alınacak vergi türü ve miktarının reayanın dediği üzere olduğu sabit olmakla bundan sonra kesinlikle söz konusu zabitlerin vergi toplarken reayaya haksız yere yeni vergiler yükletip zulmetmelerinin önüne geçilmesine dair hüküm.
3167_07140_0004 b-1	Cemaziyelevvel1235	Menzil hanelerin tekrar çalıştırılması hakkında ferman	Niğde sancağı mutasarrıfı Vezir Hacı Mustafa Paşa, Niğde ve Kırşehir ve Develi ve Şucâüddin kazâlarında kâdıları ve nâibleri ve bölgenin ileri gelenlerine hitaben; Karaman Valisi Hacı Ebubekir Paşa kendisine tevcih edilen Karaman'a giderken güzergahı üzerindeki Karapınar menzili gibi menzillerin çoğunun terk edilmiş olduğunu ve bir intizamsızlık içinde olduğunu ve Ulukışla menzilhanesine bağlı Şücaeddin kazasına tayin olunan voyvodaların tamamen kendi menfaatleri peşinde koşarak işleri boşladıklarını gördüğünü bildirmekle söz konusu menzillerin imar edilip eski hallerine dönüştürülmesi noktasında Dersaadetteki ilgili defterlere müracaat edildiğinde Konya menzilinin on sekiz baş, Eskişehir menzilinin on üç baş ve Niğde menzilinin dört baş, Nevşehir menzilinin altı baş ve Kayseri menziline altı baş beygir takdir edilmiş olduğu ve bunların giderleri için avarız ve mukataadan pay ayrıldığı ve Aksaray menzilinin dört baş beygiri

			olduğu ve Karapınar menzilhanesinin bundan önce bir buçuk sene kapalı tutulması nedeniyle Konya menzilhânesinin dahi tamamen kullanılmaz hale gelmesinden ötürü söz konusu menzilin idaresi, giderleri Karapınar ve Eskiil kazalarından yarı yarıya karşılanmak üzere Karapınar adına Hacı İbrahim ve Eskiil adına Hacı Ahmed isimli şahıslara ihale olunmuşsa da adı geçen Hacı İbrahim firar idüb Hacı Ahmed asâleten ve firari İbrahim'in vekilleri ise bizzat kendileri menzilhanenin idaresini görmeyi taahhüt etmeleriyle beraber gelen buyrultu üzerine adı geçen menzili Eskiil adına Emin ve Hacı Molla ve Karapınar adına yine Hacı İbrahim ve ortağı Hacı Mehmed idare etmesi emredilmekle işbu 1235 senesi Cemaziyelevvelinden itibaren gelip geçen tüccar vesaireden saat başına on sekizer para ücret alınması nizama bağlanarak adı geçen yerlerdeki kazalara tabi olan menzillerin ilgili mutasarrıflar eliyle bir nizam ve intizama kavuşturulması ve bundan sonra kesinlikle virane ve çalışmaz hale getirilmemesine dikkat edilmesi hakkında hüküm
3167_07140_0005 a-1	Şevval 1235	Vergi toplamadaki haksızlık	Niğde sancağı Ürgüp nahiyesinde bulunan Mazı ve Saslı köylerinin otuz altı kişilik reayası buğday, pirinç öşrü

		üzerine ferman	ve çift ve bennak vergisi mükellefiyeti karşılığı üç bin sekiz yüz akçe vermek üzere mufassal muhasebe defterinde kayıtlı olmakla bu köylerin reayası üzerlerine düşen öşrü ve diğer vergileri zabitlerine kusursuz bir şekilde verirlerken vergiyi toplamakla görevli zabitlerin bunla yetinmeyip yem ve yiyecek ve toprakbastı ismiyle yeni vergiler tarh edip köylülere zulmettikleri Dersaadet'e bildirilince defterhanedeki ruznamçe defterleri, mufassal ve icmal defterlerinde yapılan incelemede alınacak vergi türü ve miktarının reayanın dediği üzere olduğu sabit olmakla bundan sonra kesinlikle söz konusu zabitlerin vergi toplarken reayaya haksız yere yeni vergiler yükletip zulmetmelerinin önüne geçilmesine dair hüküm.
3167_07140_0005 b-1	5 Şevval 1235	Mürâselesi sûretidir	Şanlı cemâatinden Köse Veli oğlu Ali'nin deve da'vâsının def'i için Koçhisar Nâibi Halil Efendi'nin mürâselesi sûretidir.
3167_07140_0005 b-2	-	Tereke ile ilgili borcun ödenmesine	Enar karyesi temessük ferman sûretidir
3167_07140_0006 a-1	1235	Tereke kaydı	Nevşehir Naibi Seyyit Hüseyin Nevşehir'in Bayeban köyünden vefat eden Mustafa'nın mirasının, eşi Ümmühan ile buluğ çağına ermiş oğlu Halil İbrahim ile Mehmed'e ait olduğu, Mehmet'in miras paylaşımından sonra

			ölmesi üzerine ise mirasının eşi Alime ve buluğa ermemiş öz kızı Emine ile annesi Ümmühan ve ortadan kaybolmuş olan erkek kardeşi Halil İbrahim'e kalmış olduğunun kaydı ve Mehmed'e ait tereke tablosu
3167_07140_0006 b-1	-	Asayişin sağlanması ile ilgili Ferman	Asayiş ve güvenliğin sağlanması ile ilgili ferman.
3167_07140_0006 b-2	-	-	-
3167_07140_0006 b-3	-	Alacak verecek meselesi	Tereke üzerinden borçların ödenmesine dair
3167_07140_0007 a-1	-	Muhallefât sureti	Muhallefât sureti
3167_07140_0007 a-1	-	Tereke kaydı	Nevşehir'in Beğendir mahallesinden vefat eden Hacı Ömer'in mirasının; eşi Abdullah kızı Emine ile buluğ çağına ermiş öz oğlu Süleyman ile buluğ çağına ermemiş öz kızı Elif, Afife, Alime ve Rukiye'ye ait olduğunun kaydı ve tereke tablosu
3167_07140_0007 b-1	-	Tereke tablosu	Nevşehir'in Beğendir mahallesinden vefat eden Hacı Ömer'in mirasının tereke tablosu
3167_07140_0008 a-1	-	Asayişin sağlanması hakkında	Damsa köyünden Hacı Ayvalı oğlu Veli Sadık'ın pek tekin biri olmayıp geceleyin İsmail isimli şahsın evini basıp namusuna kastettiği ve evinden 3.000 kuruşa denk tutarda mal ve eşya aldığı şikayeti üzerine Niğde mutasarrıfı İsmail Paşa'nın bir mübaşir

			vasıtasıyla olayı mahkemeye taşıyıp köy ahalisinden Mehmed Ali Ağa, Halil Ağa, İsmâil Ağa, Teberdâr Mehmed Ağa, Mahmûd Yazıcı, Beyanoğlu Mehmed Ağa, Adem, Ahmed Efendi ve Hâcı Mehmet isimli şahısların adı geçen Sadık'ın eşkıyalık yaptığı ve köy ahalisini rahatsız ettiğine dair şahitlikleri hakkında
3167_07140_0008 a-2	1 M 1236	Serdarlık görev tevdi	Ürgüp kasabası serdarlığının 1 Muharrem 1236 senesinden itibaren altı ay müddetle yine aynı kasabanın otuz iki cemaatinin serdengeçti ağası olan Ahmed Ağa'ya tevdi edilmesi hakkında
3167_07140_0008 a-3	1 M 1236	Serdarlık görev tevdi	Nevşehir kazası serdarlığının 1 Muharrem 1236 senesinden itibaren altı ay müddetle yine aynı kazanın sakinlerinden Onarzade Ömer Ağa'ya tevdi edilmesi hakkında
3167_07140_0008 a-4	17 M 1236	Tağşiş/ Akçelerdeki değişim değeri	Anadolu'nun orta kolu sağ ve soldaki vilayet beylerbeyi de dahil olmak üzere vezirler, kadı, naip ve sair devlet adamlarına hitaben 1 Muharrem 1236 senesinden itibaren geçerli olmak üzere değişim değerlerinin aşağıdaki şekilde sicile kaydedilmesi hakkında Değişim değeri olarak belirlenen bu fiyatlardan bir akçe bile fazlaya değişim yapılmaması, bu bedel konusuna özel ihtimam gösterilmesi ve Asfari denen altın sikkenin yürürlükten kaldırıldığına dair gelen emrin sicile

			kaydedilmesine dair
3167_07140_0008 b-1	3 M 1236	Asayişle ilgili buyruldu	Damse köyünden hacı Ayvaz oğlu Veli Sadık'ın 1233 senesinde bir gece yarısı yine aynı köyden İsmail isimli şahsın evini basarak karısını vurucu alet ile darp edip evindeki 5.000 kuruş değerindeki mal ve eşyasını gasp ettiği şeklinde gelen şikayet üzerine Veli Sadık'ın en kısa zamanda mahkeme karşısına çıkarılmasına dair
3167_07140_0008 b-2	Muharrem 1236	Müftülük görevi	Nevşehir kazasında fetva vermeye yetkili kılınan Abdurrahman Rumi Efendi'nin ahali arasında beğenilmesi ve hakkında iyi şehadet edilmesi üzerine Hanefi fıkhı alimleri ve muteber kitapların kaynaklığında fetva vermek üzere üzerindeki müftülük görevinin devam ettirilmesine karar verildiğine dair.
3167_07140_0008 b-3	-	Tereke kaydı ile ilgili hüküm	Nevşehir'in Maryan köyü sakinlerinden Nazife binti İbrahim, annesi Sabire, kız kardeşi Ümmügülsüm ile adı geçen köydeki bir parça bağ ve iki adet menzili tasarruf ederlerken Sabire 1222 senesinde vefat etmekle hissesi Irsen Ümmügülsüm'e intikal etmekle Ümmügülsüm'ün kendi hissesi yanı sıra adı geçen Nazife'nin de hissesini haksız yere tasarruf ettiğini iddia etmekle yapılan mahkeme sonucunda el konulan hissenin Nazife'ye verilmesi kararı verilmişken

			Ümmügülsüm geri durmayıp kendi davasına uygun olarak şeyhülislamdan fetva aldığını söyleyince taraflar arasında tekrar bir mahkeme yapılıp davanın kesin olarak çözüme kavuşturulmasına dair
3167_07140_0009 a-1	-	Asayişle ilgili kayıt	Niğde'den gelen bir buyrukta, Adana'dan gelen yetkililerin bölgesel düzenlemelere uygun olarak hizmet verdikleri ve Niğde ve Beğşehir kazalarına tüfenkçi başı atandığı belirtiliyor. Bölgeye gelen görevlilerin, eğer hırsız veya haydutlar ortaya çıkarsa, onları yetkililere teslim etmeleri isteniyor. Bu emir, Osman Ağa ve diğer görevlilere iletilmiş ve emrin gereğine uyulması istenmiştir.
3167_07140_0009 a-2	-	Yol tezkeresi/ Mürur Tezkiresi ile ilgili hüküm	Anadolu'nun orta kolu sağ ve solunda bulunan vezir ve kadılara hitaben; İstanbul'a taşralardan örgücü gelip nüfus yoğunluğuna sebep olduklarından ellerinde ilgili yerlerdeki kadı ve naiplerin imza ve mühürlü yol tezkeresi olmayan örgücülerin yakalandıkları yerden hemen memleketlerine gönderilmesine emrin kayd-ı sicil edilmesine dair
3167_07140_0009 b-1	-	Vakıf kaydı	Medine-i münevverenin Kapıcıbaşı mahallesi sakinlerinden Şerif Mustafa Efendi ibnü's-Saîd Mustafa Efendi, adı geçen mahallede kayınpederi ve annesinden intikal etmiş olup bi tarafı yol ve iki tarafı kendi hanesiyle çevrili

			olan ekmekçi dükkanını kiraya vermek suretiyle gelirini önce dükkanın tamir masrafı, sonra mütevelliye bir akçe baki kalanını da Kapıcıbaşı câmiinin yanındaki çeşmenin senelik bakım ve tamir masraflarına vakfettiğini ve hali hayatında iken kendisini, öldükten sonra da erkek evladı ve soyları tükenene kadar erkek çocukları mütevelli olarak şart koştuğunu ve "kim duyduktan sonra onu değiştirirse günahı onun üzerine olur" ayetince kimsenin bu vakıf şartlarını değiştirmemesi gerektiğini belirtmekle ve İmâm Ebû Yusuf ve İmâm Muhammed ve İmam-ı Azam'ın vakıf ile ilgili sözleri uyarınca vakıf kaydının yapıldığına dair
3167_07140_0009 **b-2**	-	Vilayet sarayı yapılmasına dair ferman	Karaman vâlisi ile Kırşehir ve Aksaray sancakları mutasarrıfı vezir Hacı Ebubekir Paşa ile Karaman eyâletindeki kazaların kadılarına hitaben; Karaman'da valilere mahsus saray harabeye dönüştüğünden yapılan keşifte 75 bin akçe lazım olduğunun sabit olması üzerine bunun ilgili kazalardan toplanarak yeni bir vilayet sarayı yapılmasına ihtimam gösterilmesine dair
3167_07140_00010 **a-1**	-	Komşuluk	Nevşehir'in Eskicami mahallesindenden Aşçıoğlu İbrahim, Abdullah oğlu Ebubekir huzurunda;

			Ebubekir ile yanyana evleri olup Ebubekir'in evinin iki katlı, kendisininkinin tek katlı olduğunu kışın Ebubekir'in çatısından kürediği karı kendi evinin çatısına attığını bunun da eve zarar verdiğini söylemekle şahitlerden durum soruldukta Ali yazıcıoğlu İsmail Efendi ve Lal Hasan isimli şahıslar Ebubekir'in babasının damda biriken karı yola kürediğine şehadet etmeleri üzerine Ebubekir'in de karı yola küreyip İbrahim'in evine tasallut etmemesine dair hüküm
3167_07140_00010 a-2	-	İmdad-ı hazariye vergisi ile ilgili ferman	1233 senesine mahsuben imdad-ı hazariye olarak Niğde kazalarına tahakkuk eden meblağın ikinci taksidi olan 1048.5 kuruşun görevli İsmail Paşa'ya teslim edilmesine dair
3167_07140_00010 b-1	-	Serdarlık tayinine dair hüküm	Ürgüp'ün serdarı azledilerek yerine Balbardak Ahmed'in getirildiğine ve kazada bulunan serdengeçtiler, cebeci, topçu, top arabacısı, acemî ve kuloğlanlarının itaat üzere olmalarının temin edilmesi ve bu türden görevlilerden varisi olmadan vefat edenlerin miraslarının zapt edilip pazarda açık artırma ile satılarak gelirin devlet hazinesine aktarılmasına dair hüküm
3167_07140_00010 b-2	-	Asayişin sağlanmasına dair hüküm	Nevşehir kazasının Maryan Köyü sakinlerinden Ömer oğlu Seyyid Osman, mahkemeye başvurarak kendi halinde kimseye bir zararı dokunmayan

			ve hiçbir suça bulaşmamış birisi olmasına rağmen aynı köyden İsmail ve oğlu Mahmud'un kendisine tebelleş olduklarını ve sürekli rahatsız ettikleri şikayetinde bulunmakla şahitleri ile beraber tarafların yüzleştirilerek gerçekten de adı geçen şahısların kendi hallerinde durmayıp Seyyid Osman'a haksız yere iftira atıp rahatsız ettikleri sabit olursa gerekli cezanın verilmesine dair emrin kayd edilmesi hakkında
3167_07140_00011 a-1	-	Miras- Tereke itirazı	Nevşehir'in Cami-i atik mahallesi sakinlerinden Abdullah kızı Alime, Tavil Mehmed'in oğlu Dede Mehmed aleyhinde açtığı davada, kendisiyle evli olduğu Dede Mehmed'in babası Tavil Mehmed'in vefatından Dede Mehmed ve sair varisler yanısıra kendisine de miras düştüğünü ancak Dede Mehmed'in, kendi mirasına el koyduğundan şikayetle hakkını talep ettiğinde Dede Mehmed, babası Tavil Mehmed'in Alime'yi vefatından altı yedi ay evvel boşaması nedeniyle Alime'nin evlilik dolayısıyla mirasla bir ilişkisi olmadığını belirtmesi üzerine şahitler Halil ve Süleyman bin Halil'in de aynı yönde şehadet etmeleri üzerine Alime'nin davasında haksız olduğu anlaşılmakla mirastan beri olduğuna dair karar hükmü
3167_07140_00011 b-1	27 R 236.	Tereke kaydı	Nevşehir'in Enar köyünden vefat eden İbrahim'in mirasının sadece ve sadece

			eşi Aişe ve oğulları İbrahim ve Ahmed ile kızları Fatıma, Nazife ve Zahide'ye kaldığına dair sicil kaydı.
3167_07140_00012 a-1	11Ramazan 236.	Tereke kaydı (gayrimüslim)	Nevşehir'in Enar isimli köyünden vefat eden Anatiye'nin mirasının, sadece ve sadece eşi Desine ve oğulları Nikola, Avraham ve İsak; büyük kızı Mariye ve babası Andon'a ait olduğuna dair
3167_07140_00012 b-1	-	Asayiş	Eflak Voyvodası Alfon'un ölmesini fırsat bilen Bekir Sandolu denen eşkıya reisinin isyan ve şekavete başlayıp Boğdan Voyvodası Mihal'in de kendisine eklenmesiyle eşkıyalık ateşi daha da harlanmış olmakla amaçları memleketi fesada vermek ve ayet-i kerime buyruğunca "Allah'ın nurunu söndürmek" ve İslam'ı yok etmek olan bu şakilere karşı bütün ahalinin askerlerle birlik olarak karşı koymaları ve bu fesat hareketini en kısa zamanda defetmeleri mealindeki buyruldunun sicile kaydedilmesine dair
3167_07140_00012 b-2	-	İmdad-ı hazariye vergisi	Niğde naibi ve mütesellimine hitaben; Senede iki taksitle Karaman valisine ödenmesi gereken imdad-ı hazariye vergisinin işbu 1236 senesine ait ikinci taksidin zamanı gelmiş olmakla Niğde sancağı payına düşen miktarın en kısa zamanda tahsil edilmesine dair

3167_07140_00012 b-3	-	İmdad-ı hazariye vergisi	Senede iki taksitle Karaman valisi Ebubekir Paşa'ya ödenmesi gereken imdad-ı hazariye vergisinin 1236 senesine ait ikinci taksidinin zamanı gelmiş olmakla Niğde'nin payına düşen taksit tutarının 1.727 kuruş olduğunun kaydedilmesine dair
3167_07140_00013 a-1	Şevval 1235	Kadılık tevcihi	Anadolu kazaskeri Yahyazade Mehmed Said tarafından Nevşehir kadısı olarak atanan Seyyid Hüseyin Efendi'ye hitaben; Nevşehir kazasının mahkeme ve kadılık işlerine bakmak üzere kadılık görevinin 1235 senesi Şevval'inden itibaren tekrar Hüseyin Efendi'ye tevcih edildiğine dair
3167_07140_00013 b-1	Safer 1235	Vergi toplamaya dair hüküm	Kırşehir sancağı, Hacı Bektaş kazasına bağlı Kesikköprü köyü sakinleri, köprü hizmeti karşılığında aldıkları muafiyet beratı ile eskiden beri diğer vergileri ödemekten muaf olmalarına rağmen kazaya bağlı diğer köylerin ahalisi haksız yere kendilerine taarruz ederek üzerlerine düşen vergiyi Kesikköprü ahalisine de teşmil etmek istemeleriyle defter-i hâkanideki kayıtlara bakıldığında hakikaten vergiden muaf oldukları anlaşılmakla bundan sonra hiç kimsenin Kesikköprü sakinlerini rahatsız etmesine izin verilmemesine dair
3167_07140_00013	-	Mora İsyanı	Niğde ve Kırşehri ve Beğşehri

b-2		üzerine Asker temini hususu	sancakları mutasarrıfı İsmail ve bu sancakların kazâlarında bulunan kadı ve naiplere hitaben; Eflak ve Boğdan taraflarında eşkiyanın yaktığı isyan ateşinin Mora'ya ve Rumeli'nin Selanik'ten ötesine sıçraması üzerine buna karşı koymak ve din ve devlet düşmanlarını yok etmek için kendi sancak ve kazaları payına düşen miktarda askeri hazırlayıp Sisam adasının muhafazası için göndermelerine, bu işte tembellik ve ihmal gösterdiklerinin anlaşılması halinde kendilerinin en şiddetli şekilde akıbete uğrayacaklarını bilip ona göre azimli ve kararlı hareket etmelerine dair buyrultunun kayd edilmesine dair
3167_07140_00014 a-1	-	Asker toplanması ve sevkiyatı için hüküm	taleb ve tertîb edecek asâkirin ihracına dair hüküm.
3167_07140_00014 b-1	-	-	Boş
3167_07140_00015 a-1	7 C 1236	Susan Adası'na gönderilecek asker	İşbu 1236 senesinde Niğde Mutasarrıfı İsmail Paşa'nın nezaretinde/maiyetinde Nevşehir kazasından Sisam adasına getirilmesi gereken neferlerin isimleri ve geldikleri köyler
3167_07140_00015 b-1	24 Şaban 1236	Müftülük tevcihi	Nevşehir kazası fetva işlerine Abdurrahman er-Rûmî Efendi'nin atanmasına ve fetvalarında Hanefi mezhebi alimleri ve kitaplarına müracaatla fetva vermesine dair.

3167_07140_00015 b-2	1236	Zahire mübâyaası için emr	Dergâh-ı mualla kapıcıbaşılarından Tarsus iskelesi tahsildarı Ahmed ve Niğde sancağında vâki kazâların kâdılarına hitaben; Normal zamanlarda İstanbul'a daha çok Eflak ve Boğdan taraflarından gelen buğdayın oralarda karışıklık olması dolayısıyla tüccarlar tarafından güvenlik nedeniyle temin edilememesinden dolayı İstanbul halkının kıtlık içinde kalmaması adına 1236 senesi için gerekli buğdayın Niğde ve kazalarına terettüp eden on beş bin kilosunun rayiç fiyat üzerinde satın alınması ve halktan ve tüccardan fırsatçılık yapıp yüksek fiyattan satmak isteyenlere asla izin verilmemesine dair ferman kaydı
3167_07140_00016 a-1	1236.	Zahire mübâyaası için emr	3167_07140_00015 numaralı varak ile mükerrer
3167_07140_00017 a-1	-	Asker toplanması	Babadağı muhafızı Ebubekir Paşa'nın maiyetine verilecek askerin adı, kefili ve geldiği yeri gösteren kayıt
3167_07140_00017 b-1	25 Ramazan	Vergi toplama ve harcama hesapları	Vergi toplama ve harcama hesaplarının düzenlenmesiyle ilgilidir. Her ay gelir ve giderlerin kaydedilip hesaplanması, yerel vergilerin belirlenmesi, vergi toplama işlemleri ve zahire stoklarının takibi gibi idari konular ele alınmaktadır.
3167_07140_00018 a-1	27 Zilkâde 58	1258 yılı öşrünün	Öşrün devletin en önemli gelir kalemlerinden biri olması hasebiyle

		toplanmasına dair	1258 senesine mahsuben mukataa, zeamet ve tımarlarda kayıtlı reayadan üzerlerine düşen öşrün işbilir tahminciler eliyle tahmin edilip kişi başına düşen miktarın usulüne uygun ve eksiksiz bir şekilde toplanmasına ihtimama gösterilmesine dair emir
3167_07140_00018 b-1	25 Rebiüelevvel 1237	Müftü değişimi	Nevşehir'in önceki müftüsü Abdurrahman Ruhi Efendi hakkında ahali bu işe ehil olmadığından şikayetle onun yerine fetva makamına Mehmed Said Efendi'nin getirilmesine dair.
3167_07140_00019 a-1	-	Nefer listesi	Babadağı muhafızı Ebubekir Paşa'nın maiyetine verilecek işbu 42 adet neferin adı, kefili ve geldiği yeri gösteren kayıt
3167_07140_00019 b-1	-	Nefer listesi	Babadağı muhafızı Ebubekir Paşa'nın maiyetine verilecek işbu 42 adet neferin adı, kefili ve geldiği yeri gösteren kayıt
3167_07140_00020 a-1	-	Nefer listesi	Babadağı muhafızı Ebubekir Paşa'nın maiyetine verilecek işbu 42 adet neferin adı, kefili ve geldiği yeri gösteren kayıt
3167_07140_00021 a-1	-	-	3167_07140_00020 numaralı varak ile mükerrer
3167_07140_00021 b-1	-	İstanbul için buğdayın temini ile ilgili ilam	Niğde sancağına terettüb eden İstanbul kilesiyle on beş bin kile buğdayın, görevli mübayaacılar eliyle ahaliden rayiç fiyat üzerinden en kısa sürede toplanıp İstanbul'a gönderilmesine dair ilam

3167_07140_00021 b-2	-	Nevşehir kazasına terettüp eden buğday miktarı	Niğde sancağı kazalarına terettüb eden İstanbul kilesiyle on beş bin kile buğdaydan Nevşehir kazasının payına 1.930 kile buğday isabet etmekle görevli mübayaacılar eliyle ahaliden rayiç fiyat üzerinden en kısa sürede toplanıp İstanbul'a gönderilmek üzere Tarsus ve Alçaklar iskelesine teslim edilmesine dair ilam
3167_07140_00021 b-3	-	Nevşehir kazasına terettüp mübaşiriye ücreti	Niğde sancağı kazalarına terettüb eden İstanbul kilesiyle on beş bin kile buğdaydan Nevşehir kazasının payına düşen buğdayın toplanması işinde görevli mübayaacıların hizmetine karşı mübaşiriye vergisi olarak 482.5 kuruşun tahakkuk ettiğine dair
3167_07140_00022 a-1	29-30 Ramazan 1236	Asayiş/asker toplanmasına dair ferman sureti	Rum taifesinden bazı eşkıyanın Akdeniz taraflarında tüccar gemilerine saldırıp insanların malına ve canına kastettikleri ve memleketi fesada vermek gayesinde oldukları haber alınmakla Babadağı üzerinden bunlara karşı koyulmak üzere Anadolu Vâlisi olub Babadağı muhafazasına memur olan Vezir Ebubekir Paşa'ya teslim edilmek üzere yarısı süvari yarısı piyade toplam 200 askerin hazır edilmesine dair.
3167_07140_00022 a-2	-	Asker toplanmasına dair buyruldu	Niğde sancağı mutasarrıfı İsmail Paşa'nın Sisam adasından Gelibolu'ya gönderildiği ve Gelibolu muhafızı olub Niğde sancağından kendisine gönderilmesi gereken askerin acilen

			yola çıkarılmasına dair buyrultunun Nevşehir mahkemesi siciline kaydedildiğine dair
3167_07140_00022 a-3	-	İlam	Adı geçen İsmail Paşa'ya istenen askerin yollandığına dair ilam verildi
3167_07140_00022 b-1	1236	Imdad-ı hazariye taksidi ile ilgili pusula	1236 senesine mahsuben Niğde sancağı kazalarına terettüp eden imdad-ı hazariyenin Nevşehir kazası payına düşen üçüncü taksidin yalnızca 75 kuruş olduğuna dair
3167_07140_00022 b-2	1 M 1237	Serdarlık görevi	1237 senesi Muharrem'inden itibaren altı ay süreyle geçerli olmak üzere Nevşehir kazası serdarının yine aynı kaza sakinlerinden Onarzâde Ömer Ağa olarak belirlendiğine dair
3167_07140_00022 b-3	1 M 1237	Kethüda tayini	Nevşehir kazası kethüda 1237 senesi Muharrem'inden itibaren bir yıl süreyle yine aynı kaza sakinlerinden Onarzâde Ömer Ağa olarak belirlendiğine dair
3167_07140_00023 a-1	5 M 1236	Tereke kaydı	Nevşehir'in Boynuinceli mahallesinden vefat eden Hacı Yusuf'un mirasının sadece ve sadece eşi Hüsniye, kızları Aişe, Döndü, Fatıma ve Emine ile ana-baba bir erkek kardeşleri Yakub ve Mustafa ve kız kardeşi Alime'ye ait olduğuna dair tereke kaydı.
3167_07140_00023 a-2	23 RA 1236	sürgün	Kayseri mutasarrıfı Hasan Paşa'nın, Kayseri sakinlerinden Enarlı Emin Efendi'nin Nevşehir'e sürülmesine dair emri
3167_07140_00023 b-1	-	mürâfaa fermânı	Ürgüp kazası sakinlerinden Emin adlı şahıs kendi halinde kimseye bir zararı olmayan birisi iken aynı kasaba

			sakinlerinden Musa Bey ve arkadaşları Abdurrahmân ve İbrahim isimli şahıslar ise sürekli insanları rahatsız eder olduklarından 1235 senesinde Emin'i de aynı şekilde rahatsız ederek yaraladıklarından tarafların aralarındaki davada Emin haklı taraf olup mahkeme masrafı olarak terettüp eden mübaşiriye ücretinin davalı taraftan tahsil edilmesine dair
3167_07140_00023 b-2	15 Rebiulevvel 1236	Aşar Vergisinin toplanması	Ürgüp nahiyesinin Develi köyü ahalisi üzerlerine defter-i Hakaniye göre tahakkuk eden 8 bin akçe vergiyi buğday, pirinç öşürü ve çift ve bennak olarak düzenli olarak vermelerine rağmen bölgenin mübaşir ve zabitleri arpa, saman ve odun kabilinden yeni vergiler ihdas ederek köylülerden toplamak isteyince gelen şikayet üzerine mufassal ve icmal defterlere bakıldığından köylülerin haklı olduğu anlaşılmakla bundan sonra kesinlikle veregeldikleri vergi dışında Develi köylülerine nev-zuhur vergiler ihdas edilmemesi yolunda buyrultunun sicile kaydına dair
3167_07140_00024 a-1	13 C 1236	Güvemlik ve asayiş için sürgün kararı	Aslen Ürgüplü olup halen Tamsa'da sakin olan İsmail isimli şahsın eşi Fatıma'nın, köy ahalisinin şehadetleriyle kendi halinde namus ehli kadınları kandırıp kötü yola düşürdüğünün anlaşılması üzerine başka bir yere sürülmesine dair

3167_07140_00024 b-1	Zilkade 1237	Mora İsyanı üzerine asker toplanmasına dair ferman	Niğde sancağının kadı, naip, iş erleri, haseki ayan ve sair memurlarına hitaben; Rumeli taraflarında Rum taifesinden bazı eşkıyanın ehl-i islama saldırıp insanların malına ve canına kastettikleri ve memleketi fesada vermek gayesinde oldukları haber alınmakla Mora taraflarında bunlara karşı koyulmak üzere serasker tayin olunan Karaman vâlisi ve dahi Akşehir Kayseri sancakları mutasarrıfı Vezir Ebubekir Paşa'ya teslim edilmek üzere Niğde sancağından yarısı süvari yarısı piyade toplam 300 askerin hazır edilmesine dair.
3167_07140_00025 a-1	1 Muharem 1237	Serdarlık tevcihi	Ürgüp'ten Mangalı oğlu Hacı Süleyman Ağa'nın 1237 senesi Muharrem'inden itibaren serdar olarak tayin olunduğuna ve cerci ve cebeci ve topçu ve top arabacısı ve fıçıcı ve kuloğulları ve zevahir oğulları gibi memurları iyi idare ederek halkın ve devletin yararına güzle işler yapması hakkında
3167_07140_00025 a-2	-	Asker kaçaklarının yakalanması için ferman	Niğde sancağı kadı ve naiplerine ve Niğde mütesellimine hitaben; Anadolu'dan Rumeli'ye gönderilmesi emrolunan askerlerin çoğunun yollarda ve vardıkları yerlerde firar ettikleri anlaşılmakla din ve devletin büyük eşkıya belasıyla uğraştığı bu dönemde bu şekilde firar ettiği anlaşılan

			askerlerin görüldükleri yerlerde yakalanıp geri Rumeli'ye gönderilmesi ve bu konuda ihmal gösterdiği ve adam kayırdığı anlaşılan yöneticilerin en şiddetli şekilde cezalandırılacaklarının bilinmesi hakkındaki emrin sicile kaydı
3167_07140_00025 b-1		Miras anlaşmazlığı	Nevşehir'in Kazancı mahallesinden Şerife Raziye, mahkeme de Ürgüb Kasabasından iken bundan 8 sene evvel vefat eden Eşi Seyyid Hüseyin'in veraseti kendisi ile birlikte Hüseyin'in eski eşinden olan çocuklarına ve eşine kalmış olduğu halde Hüseyin'den kendisine intikal eden malların taksiminde haksızlık yapılmasından dolayı terekesinin yeniden yazılmasını talep ettiği hükümdür
3167_07140_00026 a-1	25Muharrem 37.	Narh Ekmek fiyatı	1237 tarihinde geçerli olmak üzere70 dirhem ekmeğin satış fiyatının bir para olarak narh verildiğine dair
3167_07140_00026 a-2	25Muharrem 37.	Narh Beziryağı fiyatı	Yine beziryağının bir yükünün 36 paraya ve bir Osmanlı vukiyyesinin iki para tanzim edildiğine dair
3167_07140_00026 a-3	Zilkade 1237	Rum İsyanı üzerine asker temini ile ilgili hüküm	Mora ve etrafındaki sancaklara mutasarrıf olup askeri çıkarıp görevli olacakları yerlere ulaştırmakla görevlendirilen Vezir Mahmud Şevki Paşa'ya Rumeli taraflarında yaşanmakta olan eşkıya isyan ve tecavüzlerine karşı asker toplamada yardımcı olunmasına ve bu konuda kesinlikle ihmal ve umarsızlıkta bulunulmamasına dair.

3167_07140_00026 b-1	-	Rum İsyanı sebebiyle kiliselere ve Rumların hanelerine yapılan saldırıların önlenmesine dair hüküm	Anadolu'nun orta, sağ ve sol kolundaki vali, vezir, kadı, voyvoda, mütesellim ve bilumum memurlara hitaben; Devletin en büyük gayesi halkının huzur, güvenlik ve refahını temin etmek olması hasebiyle bu bağlamda bir süre önce baş vermiş olan Rum taifesinin isyanı bastırılmakla beraber ehl-i İslam halkın yer yer suçsuz ve günahsız Rumların hanelerine ve kiliselerine saldırarak canlarına ve mallarına zarar verdikleri haber alınmakla bu türden saldırı ve tecavüzlerin ne şeriata ne de akla sığamayacağı bedihi iken bunlara göz yuman devlet görevlilerinin tekraren uyarılması ve hangi milletten olursa olsun kendi halinde işinde gücünde olduğu sürece kimsenin canına, malına kastedilmemesine dair buyrultunun kaydı
3167_07140_00027 a-1	-	Mutasarrıflık tevcihi ile ilgili hüküm	
3167_07140_00027 a-2	1237	Kadılık tevcihi	Nevşehir kazası kadılığına 1237 senesi Rebülevvel'i başından itibaren iki ay süreyle Ömer Efendi'nin tayin edildiğine dair
3167_07140_00027 a-3	1237	İmdad-ı Hazariye vergisi	Karaman vâlisi Vezîr Mehmed Raşid Paşa'ya imdâd-ı hazeriyesi olmak üzere bin iki yüz otuz yedi senesi Muharrem'i'tibâriyle senede iki taksît takdir edilmiş olmakla halen taksit

			zamanı gelmiş olup Nevşehir kazasına terettüp eden 280 kuruşluk (220 kuruş vergi + 60 kuruş mübaşir hizmeti ücreti) taksitin teslim edildiğine dair
3167_07140_00027 b-1	1237	Narh-ı cari beyanı	1237 senesi Rebiülahir'inin ortasında aşağıdaki ürünlere koyulan narhın çizelgesi
3167_07140_00027 b-2	Rebiülahir 1237	Nikah akdi	Nevşehir kazasına bağlı Hemsun köyü sakinlerinden Abdullah'ın velisi olan Peder Ahmed isimli şahıs aynı köyden Mustafa kızı Fatıma'nın velisi olan Feyzullah Ağa'nın huzurunda; bundan sekiz sene evvel adı geçen Fatıma ve kendi oğlu Abdullah daha çocuklar iken Fatıma'nın amcası Ömer'in velayetiyle Fatıma'yı oğlu Abdullah'a nikahladıkları ama şimdi Feyzullah'ın buna engel olduğunu iddia etmekle Feyzullah'ın Fatıma'nın çocukluğunda böyle bir nikahlama işlemi olmadığını hatta nikah için gönderilen 40 altını Fatıma'nın geri çevirdiğini söylemesi üzerine şahitlerin de bunu doğrular şekilde şehadet etmeleriyle Ahmed'in hiçbir mesnet olmadan açtığı bu davanın düştüğüne dair hüküm.
3167_07140_00027 b-3	-	Sürgün kararı ile ilgili hüküm	Nevşehir sakinlerinden Hamur Aşçıoğulları demekle meşhûr Osman ve amcasının oğlu Mahmud isimli şahısların kendi hallerinde namuslarıyla durmayıp geceleyin ahalinin evlerini basarak mala ve ırza kastettikleri şikayeti üzerine adı geçen

			şahısların dîvân-ı hümâyûn çavuşlarından Abdurrahman Çavuş'un nezaretinde Adana'ya sürülmelerine dair
3167_07140_00028 a-1	11 R 1237	Tereke kaydı	Nevşehir kazâsına bağlı Enki köyü sakinlerindenken vefat eden Ömer'in mirasının sadece ve sadece eşi Hüsna, kızı Huri ve oğulları İsmail ve Mehmed Arif ile annesi Asiye'ye münhasır olduğuna dair
3167_07140_00028 b-1	1 Cemaziyelevvel 1237	Naiplik görevi	Nevşehir kazasının naiplik görevinin 1 Cemaziyelevvel 1237 senesinden itibaren Hâfız Ahmedi Efendi'ye tevcih edildiğine dair
3167_07140_00028 b-2	-	Tağşiş Akçe değeri	1 Cemaziyelevvel 1237 senesinden itibaren altın ve beyaz akçenin değişim değerlerinin tablosu
3167_07140_00028 b-3	1237	Serdarlık görevi	Nevşehir kazası serdarlık görevinin 1 Recep 1237 tarihinden itibaren altı ay süre ile Ürgüp kasabasından İbrikdar Memiş Ağa'ya havale edildiğine dair Yeniçeri ağasının mektubunun sicile kaydedildiğine dair
3167_07140_00028 b-4	-	İmdad-ı hazariye vergisi	1237 senesine mahsuben Niğde'den üç taksit olarak toplanması emrolunan imdad-ı hazariyenin, taksit ödeme zamanı gelmiş olmakla taksit tutarı olan 949 kuruşun Niğde sancağı mutasarrıfı Edib Ahmed Paşa'ya teslim edilmesine dair
3167_07140_00028 b-5	11 R 1237	Yol /Mürur Tezkiresi	Anadolu'nun orta kolunda bulunan vezîr ve mîrimîrân ve kadı ve naiplere hitaben;

			Anadolu'dan Dersaadet'e gelecek olan müslim veya gayr-i müslim taifesinin yerine göre vezir, beylerbeyi, kadı veya naipin mühür ve imzasını taşıyan bir yol tezkeresi temin etmeden yola çıkmamalarına dair emrin sicile kaydedildiğine dair
3167_07140_00029 a-1	-	Vakfa mütevelli görevlendirmesine dair	Nevşehir'in Avanos köyü sakinlerinden Seyyid Çakır Mehmed bin Osman, mütevelli tayin ettiği Hacı Ömer Ağa bin Abdullah'ın huzurunda; bir tarafı Hacı Memiş evi ve bir tarafı yine Hacı Memiş eşiği ve iki tarafı yola çevrili olup çeşitli müştemilatı içeren evini ve yine bir tarafı Fırka oğlu Mustafa Ağa bağı ve bir tarafı Becek oğlu Abdullah bağı ve bir tarafı Veli Hacı oğlu bağı ve bir tarafı yol ile sınırlı olan ev ve bağını gelirini Beşbaş Ağa'nın bina ettiği câmi-i şerîfin imamının ve cami yanındaki tekke hocalara vakfettiğini ve mütevelli olarak da kendi köyünden Hacı Ömer Ağa'yı mütevelli olarak atadığını belirtmekle sicile kaydının yapıldığına dair
3167_07140_00029 a-2	27 Recep 237.	Ordu için deve temini	Niğde sancağından devenin toplanıp Erzurum'a götürülme işinden, Şehir Kethüdası zâde Osman Ağâ ve amcası Ali Ağa'nın kefaletiyle Kırşehir sakinlerinden Veli Ağazade Memiş'in sorumlu olacağına dair

3167_07140_00029 a-3	29 Receb 237.	Ordu için deve temini	Erzurum'da toplanacak ordu için Niğde sancağından otuz ve Nevşehir kazasından beş baş devenin temin edilip gönderilmesine dair emrin sicile kaydına dair
3167_07140_00029 a-4	-	Deve ücreti	Deve başına mübaşiriye ücreti olarak 40 kuruş üzerinden beş deve için toplam 230 kuruş alınmasına dair
3167_07140_00029 b-1	-	Huccet Sûreti	Nevşehir'in Üçhisar köyünden Mehmed kızı Meryem'in aynı köyden Türkmanoğlu Mehmed huzurunda; işbu hükmün düzenlenmesinden önce vefat eden Hacı Musa'nın, halasının oğlu Emine hanımın oğlu olduğunu ve hiçbir miras bırakmadan vefat ettiğinden mirası olan ev, bağ ve sair eşyasının kendisine intikal etmesi gerektiği iddiasıyla dava açması üzerine adı geçen Mehmed, Musa'nın hayatta ve aklı yerinde iken Divanlı mahallesindeki evini bundan dört buçuk sene evvel 800 kuruşa ve başka bir evini de 500 kuruşa ve adı geçen köyün sınırında Bencelik, Uzun burun ve Kara Yazı ve Ak Seki ve Yekfidan ve Kargu Kemer'de bahçe ve Kövres'de ve Keracelik isimli sekiz parça bağını yedi yüz kuruşa olmak üzere toplam iki bin altı yüz yirmi beş kuruşa ve beş aded yastık ve bir Edirne kilimini elli kuruşa, bir çift büyük faliçe ve kahve takımını otuz kuruşa ve bir leğen ibriği on beş kuruşa ve bir

			büyük sahanı otuz kuruşa olmak üzere toplam iki yüz yirmi beş akçeye satın alıp hüccet karşılığında parasını eksiksiz teslim ettiğini belirtmesi üzerine Meryem bunu reddedetmekle Mehmed'den iddiasını kanıtlayacak şahit getirmesi istendiğinde ise Seyyid Mehmed bin Salih ve Ömer bin Hasan isimli şahıslar Musa ile Mehmed arasındaki satış akitlerinin tam Mehmed'in söylediği gibi olduğuna şehadet etmeleriyle Meryem hanımın açtığı davanın düştüğüne dair kararın sicile kaydedildiğine dair
3167_07140_00030 a-1	3 Safer 237.	Asker toplanamasına dair hüküm	İran'ın savaş hazırlığında olduğunun haber alınması üzerine doğu cephesi seraskeri eski sadrazam Mehmed Rauf Paşa'ya ordu temininde yardımcı olmak adına Niğde sancağından da üç yüz nefer süvari askerin hemen çıkarılıp Erzurum'a yetiştirilmesine dair emrin sicile kaydedilmesine dair
3167_07140_00030 a-2	Şaban 1237.	Alacak - verecek meselesi	Nevşehir'in Üçhisar köyü sâkinlerinden Türkmanoğlu Mehmed, aynı köyden Musa'nın hayatta ve aklı yerinde bir şekilde kendisine sattığı ev, bağ vesair mal ve eşyasını 2.625 kuruşa satın alıp hüccet karşılığında parasını eksiksiz teslim ettiğini ancak Musa'nın vefatından sonra aynı köyden Meryem isimli şahıs, adı geçen Musa'nın kendi amcası olduğu iddiasıyla miras talep edip bunu şahitler huzurunda

			kanıtlaması üzerine söz konusu mülk evin Mehmed'den alınarak Meryem hanıma intikal ettirilmesi hakkında
3167_07140_00030 b-1	-	Asker toplanması	Erzurum'a ihraç edilecek askerden Kırşehir kazası hissesine düşen yirmi sekiz askerin aşağıdaki şekilde ismi ve kefillerinin sicile kaydedildiğine dair
3167_07140_00031 a-1	-	Asker toplanması	Erzurum'a ihraç edilecek askerden Kırşehir kazası hissesine düşen yirmi sekiz askerin aşağıdaki şekilde ismi ve kefillerinin sicile kaydedildiğine dair
3167_07140_00031 a-2	1 Ramazan 37.	Tereke Kaydı	Nevşehir'in Üçhisar köyünden vefat eden Mustafa'nın mirasının, sadece ve sadece eşi Zeyneb ve öz oğulları Ömer ve İsmail ve Nurullah ve Ahmed ve Halil ve Kebira kızı Huri Hatun'a ait olduğuna dair
3167_07140_00031 a-3	11 Ramazan 237	Alacak - verecek hususu	Nevşehir'in Kapıcıbaşı mahallesinden vefat eden Fermanlıoğlu Ali'nin, Ürgüplü Mustafa'ya 232 kuruş, Şatıroğlu Hasan'a 150 kuruş, Anar köyü camiine 200 kuruş, Beber Süleyman'a 110 kuruş ve eşi Alime'ye 46 kuruş borcu olduğunun sabit olmakla merhumun terekesini bu borcu karşılamaması üzerine sahip olduğu evinin alacaklılar ve mirasçıları huzurunda açık artırma usulüyle Ürgüplü Mustafa'ya 750 kuruşa satıldığına dair kayıt
3167_07140_00031 b-1	1237	Kütüphaneye Kitap bağışı	Padişahın hocalarından Hacı Hafız İsa Ağa'nın, müftü ve fakihlerin yararlanmaları için Nevşehir'de mevcut

			kütüphaneye konulmak üzere Nevşehir'de Tahiri Bey'e gönderdiği Feteva-yı Abdurrahim adlı eser ve İsa Ağa'nın imza ve mührünü taşıyan emirnamenin mahkeme siciline kaydedildikten sonra kitabın kütüphane görevlisi Afşarzâde İbrahim Efendi'ye teslim edildiğine dair.
3167_07140_00031 b-2	17 Şevval 1237	Ağnam vergisi	1237 senesine mahsuben ağnam vergisi iltizamı Karaman valisi Reşid Mehmed Efendi'ye ihale edildiğinden, adı geçen eyalette vergiyi toplamaya Yahya Ağa görevlendirilmiş olmakla Niğde kazasının ağnam vergisini toplamasına engel olunmayıp yardımcı olunmasına dair buyrultunun sicile kaydedilmesine dair
3167_07140_00031 b-3	21 Zilkâde 137.	Nafaka temini	21 Zilkade 1238 günü Üçhisar köyünde yaralanan Hacı Hasan'ın yüz bir günlük nafakasının temini içen terettüp eden tutarın 252.5 kuruş olduğunun sicile kaydedildiğine dair
3167_07140_00032 a-1	-	Konya sarayının tamiri hakkında	Konya naibi ve Niğde sancağı mutasarrıfına hitaben; Konya'da valiliğe ait sarayın haraba müşrif olması dolayısıyla yapılacak tamirin keşif defterine göre 75.000 kuruşu bulacağının anlaşılması üzerine bu paranın Karaman eyaleti kazalarından toplanması için gönderilen emre rağmen sadece yirmi bir bin yüz kırk yedi kuruş toplandığı, söz konusu tamir masrafının

			tamamlanması için ilgili kazalara tekrar gönderilen emrin mahkeme siciline kaydedildiğine dair
3167_07140_00032 a-2	16 M 1238	Yeniçeri Mirası	Geride varis bırakmadan vefat eden yeniçerilerin malı ve mirasının, mensubu oldukları yeniçeri ocağına kalacağına dair ferman ve yeniçeri ağasının mektubunun ilgili mahkeme siciline kaydedilmesine dair
3167_07140_00032 b-1	13 RA 1238	Tağşiş Altın-gümüş eşyaların darphane tarafından alınmasına dair ferman	Anadolu'nun orta kolunda yer alan vilayet ve sancakların vali ve kadılarına hitaben; Bundan sonra gerek kadın gerekse erkek eşyalarından olsun tepsi, sahan, gülaptan, yüzük, bilezik gibi altın gümüşten yapılma veya kaplama eşyaların ahali arasında ticarete ve alışverişe arz edilmesine izin verilmeyip bu tür eşyaların, karşılığı rayiç bedel üzerinden doğrudan darphane-i amireye teslim edilmeleri hakkında ferman
3167_07140_00031 b-2	17 RA 1238	Miras	Aksaray'da kira beygiri işi yapmakta iken Hacı Eyüpoğlu hanında vefat eden Ali b. Abdullah'ın, arkadaşlarının yeminli şahitlikleriyle, bir baş beygirinden başka varlığının olmadığı tespit edilmekle mevcut beygirin Nevşehirli Devecioğlu Hüseyin'e satışından elde edilen altmış kuruşun teçhiz ve tekfin giderleri çıkıldıktan sonra kalan miktarının akrabası ortaya çıkınca kendilerine teslim edilmesine

			dair
3167_07140_00032 b-3	7 RA 1238	görevlendirme	1238 senesine mahsuben yeni saraya et tayinatı için kasapbaşı Mustafa Ağa'nın görevlendirildiğine dair
3167_07140_00032 b-4	8 RA 1238	Turnacılık görevi	Nevşehir'e tâbi' Develi Zilesi köyünden olup kırk dördüncü yeniçeri bölüğünden olan Mustafa Ağa'nın 1 Safer 1238 senesinden itibaren turnacı olduğuna dair eline verilen Yeniçeri ağası mektubunun mahkeme siciline kaydedilmesine dair
3167_07140_00033 a-1	Rebiülahir 1238	Mürur/ Yol Tezkiresi	İstanbul'dan taşraya, taşradan İstanbul'a gidişler yol iznine bağlanmış olup yola çıkacakların ilgili kazanın kadısından yol tezkeresi alması gerektiği, tezkeresiz olanlara geçiş izni verilmemesi ve bunun için gerekli yerlere memurların görevlendirildiği emirle bildirilmesine rağmen bu konuya pek ihtimam gösterilmediği anlaşılmakla bundan sonra geçiş izinleri için düzenlenecek tezkerelere basılacak mühürlerin darphanede hazırlanıp sekiz adet olarak Niğde kadılarına teslim edilmek üzere ulak Kara Hasan ile gönderildiğine dair buyrultu.
3167_07140_00033 b-1	17 Zilhicce 1238	Taahhüt	Nevşehir sakinlerinden Deli Balta Abdullah, Hacı Yakub oğlu Hâcı Ali Himmet oğlu İsmail ve Monla Osman Ekmekci Mustafa Beynamaz oğlu Ahmed isimli şahısların doksan bir gün

			boyunca Nevşehir'de kıyyesi on iki paraya koyun eti kesip satmayı taahhüt ettiklerine dair
3167_07140_00033 b-2	S 1238	Kadılık görevi	Nevşehir kazası kadılık görevinin 1 Safer 1238 senesinden itibaren Seyyid Mustafa Efendi'ye tevdi edildiğine dair
3167_07140_00033 b-3	-	Kadılık görevi	Nevşehir kazası kadılık görevinin 1 Rebiülevvel 1238 senesinden itibaren Seyyid Mustafa Efendi'ye tevdi edildiğine dair
3167_07140_00033 b-4	1238	Müftülük tevcihi	Nevşehir kazasında fetva ile görevlendirilen Mehmed Sa'id Efendi'ye hitaben; Nevşehir kazasının müftülük görevinin Mehmed Said Efendi'ye tevcih edildiğine dair.
3167_07140_00034 a-1	Ca 1238	Miras/ Tereke kaydı	Atkı köyünden vefat eden Mehmed'in oğlu olan Yusuf'un vasisi olarak amcası Ahmed Ağa yerine Nazır İbrahim Alemdar'a devredildiği belirtiliyor. Mehmed'in vefat eden annesinden de miras olarak iki bin iki yüz altmış sekiz kuruş nakit para alındığı ve bu paranın da Ahmed Ağa'ya teslim edilerek resmi şekilde devredildiği ifade ediliyor. Vefat eden Rahime'den küçük kızı Şerife'ye intikal eden miras hissesi; 228 kuruştur. Vefat eden Rahime'den babası Bayram Ali'ye intikal eden miras hissesi; 136 kuruştur.
3167_07140_00034 a-2	-	Müslüman gayrimüslim	Ürgüp kasabasından Hristo Dersaadete gönderdiği arzuhalinde, aynı kasabanın

		anlaşmazlığın a dair hüküm	sakinlerinden Ali oğlu Osman ve eşi Fatıma'nın pek tekin birisi olmayıp Tekiroğlu Kara Mehmed ile birlik olarak 1237 senesinde adı geçen Hristo'nun üç buçuk yaşındaki kızını cariyeleri diye zorla kaçırdıkları iddiası üzerine taraflar mahkemede yüzleştirildiklerinde adı geçen Hristo'nun şikayetinin tezvirattan ibaret olduğunun anlaşılmasıyla mübaşiriye ücretinin davalıdan değil davacı olan Hristo'dan tahsil edilmesine dair
3167_07140_0003 a-3	-	Tereke Kaydı	Hacin köyünde Hacı Eyüpoğlu hanında vefat eden Baba Ağlan'ın terekesi.
3167_07140_00034 b-1	-	Kadı ve kadı naiblerine	Niğde Sancağında vâki' kazâların kâdı ve nâiblerine ve sâir iş erlerine hüküm.
3167_07140_00034 b-2	-	Ağnam vergisine dair hüküm	Niğde, Kayseri, Ankara sancaklarından toplancak vergiye dair hüküm
3167_07140_00034 b-2	-	Tereke Kaydı	Nevşehir'in Ağallı köyünden vefat eden Zeynep'in mirasının öz kızı Aişe'ye ait olduğunun ve aşağıdaki şekilde tereke kaydının düşüldüğüne dair
3167_07140_00035 a-1	-	Erzurum Cânibine Matlub Buyrulan Bedel Fermanı Sûreti	Dergâh-ı muallâ kapıcıbaşılarından Hacı Mehmed ve Niğde sancağına tabi kazaların kadı ve naiplerine ve bu işe mübaşir tayin olunan hassa silahşörlerinden İbrahim Ağa'ya hitaben; İranlıların birkaç senedir doğu bölgeleri ve Irak taraflarına tecavüz etmeleri

			üzerine ordu çıkarılmasına karar verilip asker ve cephane toplanmak suretiyle Ümmet-i Muhammed'in bu beladan kurtarılmasına karar verilmişken kaza ahalisinden nefer başına beş yüzer kuruş toplanmasına rağmen gerekli askerin mevsimi ve vaktinde hazır edilmediği yaz ortasında çıkarılanların ise kimisi işe yaramaz, silahsız ve başına buyruk oldukları kimisinin de yolda izde firar ettiklerinden ve voyvodaların halka zulmetmekten başka bir şey yapmadıklarından münbais İran kızılbaşının iyice şımardığı ve tecavüzlerini arttırdığı görülmekle şayet bu yıl da ordu hazır edilip çıkartılmazsa İranlıların Anadolu'nun ortalarına kadar gelmelerinin hiç de imkansız olmadığından hareketle bu sene Şaban'ında askerin hazırlanarak Erzurum'a hazır edilmesi, gelen neferlerin silahsız ve işe yaramaz olmalarının tespit edilmesi halinde onlardan da gelmeyen neferler gibi muamale görerek nefer başına iki yüz ellişer kuruş bedel akçesi alınacağına dair buyruldu
3167_07140_00036 a-1	1 B 1238	Serdarlık görevi	1238 senesi Receb'inden itibaren Nevşehir kazası serdarlığının Ürgüp kasabasından Yıldırak Ahmed Ağa'ya havale edildiğine dair

3167_07140_00036 a-2	-	Niğde Mahkemesinden Muhreç Pusula Sûretidir	1238 senesinde İran üzerine yapılacak sefer için Niğde sancağından 300 nefer çıkartılmasının buyurulması üzerine silahşoran-ı hâssadan İbrahim Ağa'nın vasıtasıyla asker başına yirmişer kuruş verilmesine dair
3167_07140_00036 a-3	-	Vakfiye kararına dair	Nevşehir kazası Sulusaray köyü sakinlerinden Hadice bint-i Osman bint-i Abdullah isimli şahsın vekili olup yine aynı köyden Seyyid Mehmed bin Mustafa ve diğer Mehmed bin Veli isimlerin kimselerin şehâdetleri ile dükkânı olduğu sabit olan Seyyid İbrahim bin Mustafa, mütevelli olarak nasp ettiği Ahmed b. Mehmed huzurunda; kendi malından 100 kuruşu ahaliye murabaha ile borç vermek suretiyle elde ettiği geliri camiin mumlarına vakfettiği, ayrıca aynı köyde bulunan evini kiraya verip onunla da caminin yine mum giderine vakfettiği, yine iki ırgadına ekip dikebileceği büyüklükteki bağının gelirini de aynı köyün Yukarı Pekreç? Denilen mevkisindeki sıbyan mektebine vakfettiğini söyledikten sonra bundan vazgeçmesine üzerine fıkıh alimlerinin vakfa dair koydukları şartlar çerçevesinde söz konusu vakftan rücu edilemeyeceği ve vakıf halinin devamına karar verildiğine dair
3167_07140_00036 b-1	-	Konya Mütesellimi	Konya Mütesellimi Tarafından Niğde Sancağına tabi kazalara hitaben imdad-

		Tarafından Niğe Sancağının hâvî kazâları buyruldu sûretidir	ı hazariye vergisinin ikinci taksidinin ödenmesine dair buyrultu Karaman valisi Mehmet Reşid Paşa'ya ödenmesi gereken imdad-ı hazariyenin, tahsile gönderilen Mehmed Ağa'ya verilmek üzere gerek içinde bulunulan yıla ait ilk taksidinin gerekse 1238 senesine mahsuben ikinci taksidinin ödenmesi ve mübaşiriye hizmetinin karşılanmasına dair
3167_07140_00036 b-2		Muhreç pusula sureti	Askerin isticaline dair
3167_07140_00036 /b-3	-	Tereke kaydı	Nevşehir'in Reays(?) mahallesinden vefat eden Aci Zamya'nınn; eşi Dasin ve büyük oğlu Pereşku ve küçük oğlu Pezemosil ve büyük kızı Marine ve küçük kızı Efsarasya'ya miras kalan terekesinin defteri aşağıdaki gibidir
3167_07140_00037 a-1	25 Safer 28.	Haneye tecavüz olayı nedeniyle Nevşehir naibi ve kaymakamına hitaben buyruldu	Aksaray'ın doğusuna düşen köylerden Yasan-ı Sarih isimli köy sakinlerinden Dörtkulakoğlu Ahmet ve Haydar'ın oğlu ve Memleket'in oğlu isimli şahısların Arabun isimli köyde yaşayan Sarılaroğlu'nun evini basarak kızkardeşini zorla Kırşehir'de mevcut Yekrekoğlu aşiretine götürmeleri ve diğer bir kız kardeşini de darp etmelerinin haber alınması üzerine adaletin yerini bulması için zanlıları mahkemede hazır edip davalarının görülmesine dair

3167_07140_00037 a-2	29 Şevval 238.	Ekmek narhı hakkında	29 Şaban 1238 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ekmekçilerin 55 dirhem ekmeği bir paraya satmalarına dair
3167_07140_00037 a-3	-	İskat-ı cenin davası	Nevşehir'in Zile köyünden Ömer b. İbrahim, aynı köyden Ahmed b. Yusuf ve Mustafa b. mehmet isimli şahıslar huzurunda; köyden Boynueğri Hüseyin evinde misafirken adı geçen şahısların evini basarak Hüseyin'i zorla alıp götürmek istediklerinde Hüseyin evin haremlik bölümüne kaçınca onlar da arkasından hareme girdiklerinde eşinin korkudan karnındaki sekiz aylık bebeği düşürdüğünü söylemesi üzerine davalıların da adı geçen Hüseyin'in yakalanması için ellerinde şeri bir pusula olduğunu belirtmeleriyle Ömer'den bebeğin bu olay üzerine düştüğüne dair bir delil getirmesi istendiğinde bir kanıt gösterememekle beraber Ahmed ve Mustafa'nın Nevşehir müftüsü Mehmet Seyyid Efendi'den işbu iskat-ı cenin davasının reddine dair fetva almaları üzerine davanın düştüğüne dair kayıt
3167_07140_00037 b-1		Mera davası ile ilgili hüccet	Karaman'ın Ürgüb kazâsına tâbi Beyâbânî köyü sâkinlerinden Osman Beşe bin Hacı Cafer, aşağıda bahsedilecek merayı zaptetikleri sabit olan Kavak köyü ahalisinden Hasan Beğ bin Sinan ve Ali Beğ bin er-Rıdvân isimli şahıslar huzurunda;

			eskiden beri söz konusu iki köy arasında sınırları belli olan merada her iki köyün hayvanları sorunsuz bir şekilde yayılırken Kavak köyü ahalisi bu merayı sadece kendilerine hasredip kendilerinin hayvanlarını engelledikleri şeklinde şikayette bulunması üzerine adı geçen davalılar Beyabani köyünün söz konusu merada hayvan otlatmaya hakları olmadığını söyleyince davacıdan iddiasına şahit göstermesi talep edildiğinde Zile köyünden Mustafa Paşa ibn Abdullah ile Ortahisâr köyünden Mehmed bin Mehmed adlı şahitlerin Beyabani köyünün davarlarının eskiden beri söz konusu merada otlaya geldiklerine şehadet etmeleri üzerine davanın Beyabani köyü lehine sübut bulduğu ve adı geçen Hasan ve Ali'ye Beyabani köyünün hayvanlarının söz konusu merada otarılmasına mani olmamaları noktasında tenbihatta bulunulduğuna dair
3167_07140_00037 b-2	-	Mutasarrıflık görevi	Nevşehir kadılığının Seyyid Edhem'den alınarak 1 Ramazan 1238 itibariyle ileri gelen kadılardan Abdurrahîm Efendi'ye tevdi edilmesine dair
3167_07140_00037 b-3	11 Şevval 1238	Yeni müftü atanması hakkında	Nevşehir kazasında müftülükle görevli Seyyid Mehmet Said Efendi'nin kötü tıynetli birisi olduğunun anlaşılması üzerine azledilip bu göre Seyyid

			Abdurrahman er-Rûhi Efendi'nin atanmasına dair.
3167_07140_00038 a-1	-	-	Mükerrer kayıt
3167_07140_00039 a-1	5 Zilhicce 238.	Niğde ve Kırşehir sancaklarına voyvodalık görev tayini	3 Recep 1238'den itibaren geçerli olmak üzere Niğde ve Kırşehir sancaklarının yönetiminin vezir Hacı Süleyman Paşa'ya tevcih edildiği ve ahalinin eşkıya ve zalimlerin zulmü ve yağmacılığından korunması için gerekli önlemlerin alınması ve bu sayede halkın hayır duasına mazhar olunmasına dair kayıt
3167_07140_00039 a-2	7 Zilhicce 238	Yol güvenliği	Niğde sancağındaki kazâların kadı ve naipleri, voyvodaları ve ileri gelenlerine hitaben; Ahalinin huzur ve güvenliğinin önemli olduğundan hareketle bölgelerinde başı bozuk olarak gezen ve halkın malına ve canına kasteden eşkıyalara aman verilmeyip nerde bulunurlarsa ele geçirilerek haklarından gelinmesinin ve bu şekilde gerek tüccarın gerekse memurların yollarda rahat ve güvenli bir şekilde seyrüsefer etmelerinin sağlanmasına dair buyrultu
3167_07140_00039 a-3	11 M 1239	Asayiş	Kayseri mutasarrıfı Galip Paşa'ya hitaben; Kulaksız isimli eşkiyanın yakalanıp idam edilerek kesik başının Dersaadete gönderilmesine dair gelen emrin sicile

			kay edildiğine dair
3167_07140_00039 a-4	5 M 1239	Asayiş	Kayseri valisi Galip Paşa'ya hitaben; Delilbaşılık yapan Kulaksız lakaplı şahıs eşkıyalık dolayısıyla Kayseri'ye celp edildiğinde bir daha yapmayacağına dair söz vermesi üzerine bu sefer başka bir görevle gönderildiğinde yolda izde etrafına eşkıya toplayarak halkın canına ve ırzına kastettiği hatta Çorum'a doğru yürümek üzere olduğunun haber verilmesi üzerine adı geçen eşkiyanın yakalanıp hak ettiği cezayı bulması için Sivas ve Çorum mütesellimlerine verildiği gibi Galip Paşa'ya da emir verildiğine dair
3167_07140_00039 b-1	-	Tağşiş	Altın ve guruş değerlerinde değişim
3167_07140_00039 b-2	-	Naiplik tevcihi	Nevşehir kazasının naiplik görevinin Derviş Abdurrahim'den, 1239 senesi Muharrem'inin on beşinden Safer'in sonuna kadar mahkeme katibi Ali Rıza Efendi'ye intikal ettiğine dair
3167_07140_00040 a-1	25 M 1239	Tereke Kaydı	Nevşehir'in Ortahisar köyünden vefat eden Hasan isimli şahsın mirasının; eşi Emine ile küçük oğlu Ömer ve küçük kızları Hatice ve henüz annesinin karnında olan bir kız çocuğuna intikal ettiğine, Ömer'in de miras taksiminden önce vefat etmesi üzerine mirasın annesi Emine ve kız kardeşi Hatice ve

			annesinin karnındaki kardeşine ve ninesine kaldığına dair tereke kaydı.
3167_07140_00040 a-2	21 M 1239	Miras-tereke	Ölenin gelir-gider çıkıldıktan sonra geriye kalan 460 kuruşundan yine çeşitli kişileri borcu olduğu anlaşılmakla onlar da ödendikten sonra kalan 149 kuruşun mirasçılar arasında pay edilmesine dair
3167_07140_00040 a-3	25 M 1239	Eşkıya takibi	Niğde sancağı kadı ve naiplerine hitaben; Eşkıya ve haramilerin halka zarar verip toplumsal huzursuzluk yaratmalarının önlenmesi için Delilbaşı Mustafa Ağa'nın görevlendirildiği ve yakalanan eşkiyaların hemen Mustafa Ağa'ya teslim edilmesi ve Mustafa Ağa'nın da müfettişlik görevini hakkıyla icra etmesine dair
3167_07140_00040 b-1	16 M 1239	Tereke kaydı	Eski Nevşehir naibi Abdurrahim Efendi'nin adamı Seyyid Ali'nin Nevşehir mahkemesi katibi Ali Efendi'nin evinde ölmesiyle geriye kalan terekesi kaydı
3167_07140_00040 b-2	29 M 1239	İmdad-ı hazariye tahsili	Niğde sancağı kadı ve naiplerine hitaben; Karaman valisi Hasan Paşa'ya gönderilecek olan imdad-ı hazariye vergisinin Niğde sancağına terettüp eden ilk taksidinin zamanı gelmiş olmakla 1239 senesine mahsuben söz konusu hazariyenin, vergiyi toplamaya memur Ahmed Ağa'ya teslim edilmesine dair

3167_07140_00040 b-3	9 Safer 1239	Kethüdalık görevi	Kayseri mütesellimi Osman Efendi'nin, Ahmed Kethüdaoğlu Bekir kethüdanın Niğde sancağındaki aşiret üzerine kethüda naspedildiğine dair buyrultusu.
3167_07140_00040 b-4	21 Safer 1239	Kapıcılık görevi	21 Safer 1239 ile Safer 1240 arası Nevşehir kazasının kapıcılık görevine Molla İsa oğlu Ahmed ve Himmet oğlu İsmail tayin edilmiş olmakla her biri bu görevi otuz dörder paraya kabul etmiş olduğunun kaydı
3167_07140_00040 b-5	28 Safer 1239	Vakfedilen mülk	Nevşehir'in Kapucıbaşısı mahallesinde sâkin Durmuş oğlu Seyyid Ali ibn-i Es-seyyid Ali mahkemede verdiği ifadesinde söz konusu mahallede bulunan ve bir tarafı kız kardeşi Şerife'nin evi, bir tarafı Çelebi Efendi'nin evi, bir tarafı dükkan ve bir tarafı yol ile çevrili olan bir adet mülkünü, tevliyeti hayatta iken kendine öldükten sonra ise oğlu ve onun sulbünden gelen erkeklere ait olmak üzere gelirinin önce dükkanın tamir masraflarına sonra dörtte birinin mütevelli maaşı için, diğer dörtte biri caminin mum masrafına ve çeşmenin tamir ve bakımı yararına vakfettiğini belirttikten bir süre sonra vakıftan caymak ve dükkanı tekrar mülküne almak istemesi üzerine bu isteği sahih bulunmayarak reddedildiğine dair.
3167_07140_00041 a-1	20 Safer 309.	Vergi toplanması	Niğde sancağı kadılarına hitaben; 1238 senesine mahsuben toplanacak adet-i ağnam vergisinin iltizamının Ali

			Ağa'nın elinde bulunduğu ve deftere ve kanuna uygun şekilde kimseye haksızlık edilmeden söz konusu verginin zamanında ve eksiksiz bir şekilde toplanmasına Ali Ağa'ya yardımcı olunmasına dair
3167_07140_00041 a-2	Muharrem 1239	Dava ile ilgili ferman sureti	Ebubekir ve Ömer ve Ali isimli şahıslar, babaları Hüseyin'in vefat ettikten sonra koyun sürüsüne Nevşehir kazâsına bağlı Önös(?) köyü sâkinlerinden Hacı Halil oğlu Hacı İbrahim haksız yere el koymakla, el konulan koyun ve diğer malların kendilerine geri verilmesi talebiyle açtıkları davanın mübaşir ve kadı marifetiyle görülüp hakkın yerini bulmasına dair.
3167_07140_00041 a-3	-	Naiplik görevi	Nevşehir kazasının naiplik görevinin 1 Rebiülevvel 1239 tarihinden itibaren Seyyid Ömer Hulusi Efendi'ye tevcih edildiğine dair
3167_07140_00041 a-4	-	Kefillik	İmamın, Habibzâde Mustafa Ağa'ya bir zarar vermemesi kaydıyla Şeşdevelioğlu Ahmed'e kefil olduğuna dair
3167_07140_00041 a-5	Rebiülahir 1239	Yeniçerilerin et ihtiyacının karşılanması	Yeni ve eski saray vesaire yeniçeri ocaklarının et ihtiyacı için Niğde sancağından talep edilen koyun etine dair fermanın kaydedildiğine dair
3167_07140_00041 a-6	Rebiülevvel 1239	Müftülük tevcihi	Nevşehir kazası müftülük görevinin 1237 senesi için tekrar Seyyid Abdurrahman Ruhi'ye tevcih

			edildiğine dair
3167_07140_00041 a-7	27 Rebiülahir 1239	Vakıf Anlaşmazlığı	Üçhisar köyünden olan Seyyid Mustafa, Nevşehir şehrindeki mahkemede Abdullah Hilmi Efendi'ye karşı dava açıyor. Seyyid Mustafa, babasından kalan bir dükkanın mirasını talep ediyor. Ancak Abdullah Hilmi Efendi, dükkanın haksız bir şekilde ele geçirildiğini iddia ediyor. Seyyid Mustafa, babasının vasiyetine dayanarak mirası talep ediyor. Mahkemede, bu durumun on yıl öncesine dayandığı ve Seyyid Mustafa'nın babası tarafından yapılan bir vakıf olduğu kanıtlanıyor. Sonuç olarak, mahkeme, Seyyid Mustafa'nın lehine karar veriyor ve dükkanın ona devredilmesine karar veriyor.
3167_07140_00042 a-1	11 Zilhicce 123.	Öşür toplanmasına dair anlaşmazlık	Mehmed Ağa ve İsmail Ağa ve Ahmed Ağa vesair müstahfızlar Başköy köyü tarlalarının aşarının kendi timar kalemlerinden olmasına rağmen Akçaviran köyü ahalisi bu tarlaları işleyerek aşarını köyün sipahisi Hacı Emin'e verdikleri şikayeti üzerine Akçaviran köylüleri Başköy'ün adı geçen timar sahiplerinin Hacı Emin ile aralarında bu tarla sorununu çözüme bağlamaları halinde hangi taraf öşürü almaya hak kazanırsa kendilerinin o tarafa öşürü vermeye hazır olduklarına

			dair taahhütlerinin sicile kaydı
3167_07140_00042 a-2	-	Tağşiş	Niğde ve Kırşehir sancaklarında bulunna kadı ve naiplere hitaben; Altın ve gümüş paraların değişim değerlerinin narhı belli olup bunların üstünde fahiş fiyatla pazarda ve halk arasında alışveriş yapılmasının önüne geçilmesine ve bu şekilde fazladan bir kuruş alan olursa hak ettikleri cezanın verilmesine dair
3167_07140_00042 a-3	27 Şaban 1239	Alacak davası	Bu hüküm Tarsus kazasına bağlı Kazanlı iskelesinden Hacı Sâlih, Molla İbrahim ve Süleyman adlı kişilerin Osmanlı dîvân-ı hümâyununa sundukları bir arzuhâle dayanmaktadır. Arzuhâlede, eski Tarsus mütesellimi Küçük Hüseyin'in görev süresi boyunca haksız yere on bir bin kuruş tahsil ettiği iddia edilmektedir. Küçük Hüseyin, bu parayı geri ödemeyi kabul etmektedir. Ardından, Hacı Sâlih ve diğerleri arasında Nevşehir'de bir mahkeme süreci yaşanmıştır. Mahkeme sonucunda, Küçük Hüseyin'in parayı geri ödemesine karar verilmiştir.
3167_07140_00042 b-1	-	Mutasarrıf görev değişimi	Nevşehir'in mutasarrıfı olan Şerif İbrahim'in yerine mutasarrıflık görevine; 1237 senesi Receb'inden itibaren sene sonuna kadar geçerli olmak üzere Kazasker ruznamçesinde kayıtlı kadılardan olan Süleyman Kemal'in atandığına dair

3167_07140_00042 b-2	-	Mutasarrıf görev değişimi	Nevşehir'in mutasarrıfı olan Şerif İbrahim'in yerine mutasarrıflık görevine; 1237 senesi Rebiülevvel'inden üç ay geçtikten sonra yani 1239 senesi Receb'inden itibaren sene sonuna kadar geçerli olmak üzere Kazasker ruznamçesinde kayıtlı kadılardan olan Zurna(?) mahallesinde kayıtlı Süleyman Kemal'in atandığına dair
3167_07140_00042 b-3	1 B 1239	Naiblik tevcihi	Nevşehir kazasının kadılık görevine 1239 senesi Receb'inden itibaren Seyyit Ömer Hulusi Efendi'nin getirildiğine dair
3167_07140_00043 a-1	-	İmdad-ı hazariyye vergisi hakkında	Konya valisi Hasan Paşa'ya işbu 1239 senesi başından itibaren senede iki taksitle ödenmesi emr olunan imdad-ı hazariyye vergisinin ikinci taksitinin zamanı gelmekle vergi, eyaletin kazalarına taksim edildiğinde Nevşehir kazasına 190,50 kuruş terettüp etmekle bu taksitin gecikmeden ödenmesine dair
3167_07140_00043 a-2	21-30 Recep 1239	Vakıf mülküne yapılan müdahale ile ilgili ferman	Nevşehir kazasına tabi Üçhisar Köyü sakinlerinden Seyyid Mustafa, sadece ve sadece kendine münhasır olmak üzere babası Seyyid Hacı Ahmed'den intikal eden üç adet dükkanı aynı kazadan Musa oğlu Abdullah'ın 1233

			senesinden beri zorla zaptettiğini iddia etmekle bundan önceki şikayetinde de Seyyid Abdullah'ın cevabında Seyyid Mustafa'nın babası Hacı Ahmed'in 36 sene önce kendinden evvel vefat eden babası Mehmed'den kendine intikal eden 1.000 kuruştan 700 kuruşu ayırarak Bala mahallesindeki caminin imam, müezzin, vaiz ve sıbyan mektebi mualliminin maaşlarına vakf ettiğini belirtmekle dolayısıyla Seyyid Mustafa'nın bu vakfı mülkiyetine geçirmesinin caiz olmadığına dair
3167_07140_00043 a-3	7 Ramazan 39.	Buyruldu sureti	Nevşehir voyvodası Tahir Bey ve bu husus için mübaşir tayin olunan Seyyid Hasan Bey'e hitaben : Nevşehir'in Önöz köyünden Şerife'yi aynı köyden Mustafa isimli şahıs oğlu Hüseyin'e nikahlamışken Benli Mehmed'in kardeşi Ahmed adlı şahıs Şerife'yi zorla alıp evine götürdüğü şikayeti üzerine Şerife'nin babası Mustafa ve Benli Mehmed'in kardeşi Ahmed'e olay sorulduğunda Şerife önceden Benli Ahmed'in nikahlısı iken bundan altı sene evvel boşayıp oğlu Hüseyin'le evlendirdiğini iddia ettiğinde Hüseyin'in bu iddiayı reddetmesi üzerine işbu davanın tekraren yerinde görülüp açığa kavuşturulmasına dair
3167_07140_00043 a-4	-	Asayişle ilgili hüküm	Niğde sancağının kadı, naip ve mütesellimine hitaben;

			Delil cemaatinden bir kısım ahaliye zarar ve ziyan kastında olanların ve dirlik ile alakası olmayanların el birliği ile haklarından gelinmesine dair
3167_07140_00043 a-5	-	Hacı Eyyüb Oğlu'nun Hanının Temessük Suretidir	Vefat eden Eyüp Ağa'nın eşinin, 15 Rebiülevvel 1239'da mirastan kendi payına düşen Nevşehir çarşısındaki hanın 1/8 hissesini 500 kuruşa oğlu Mehmed ile Süleyman'a sattığına dair
3167_07140_00044 a-1	17 Ramazan 39	Devriye vergisi/tezkire	Delilbaşı marifetiyle Niğde'ye bağlı kazalardan toplanan devriye ücreti: Bor kazasından: 600 kuruş Şucâüddin Kazâsından: 500 kuruş Nevşehir Maa Ürgüb kazâsından 500 kuruş Develi Kazasından: 250 kuruş Melendi Kazâsından: 250 kuruş Kilise Hisar karyesinden: 150 kuruş
3167_07140_00044 a-2	Şaban 1239	Anlaşmazlıkla ilgili ilam	Nevşehir kazası naibine hitaben
3167_07140_00044 b-1	-	Asayiş	Niğde Sancağı Mutasarrıfı İsmail Paşa Efendimize Vürud iden Dergâh-ı âlî mektubu. Halkın huzur ve güvenliğini sağlamak en büyük amaç olması hasebiyle; eline bir buyrultu veya tezkire geçiren herkes mübaşiriye vb. hizmet bedeli adı altında halka zulmederek paralarına el koydukları haber alınmakla devlet tarafından görevlendirilen çeşitli gönüllü hizmetlilerin kapasite ve yeteneklerine göre iki bin kuruştan üç yüz kuruşa varıncaya kadar

			sınıflandırılmakla göreve gittiklerinden hizmet karşılığı olarak ellerindeki tezkirede ne kadar almaya yazılı ise o kadar alıp kimseden, hediye, et parası veya ikramiye diye fazla para almamaları, alırlarsa da tespit edildiği takdirde fazla paranın geri sahiplerine verilmesi ayrıca ahalinin de kendilerine bu türden fazladan para vermemeleri konusunda uyarılmalarına dair
3167_07140_00045 a-1	13 Zilkade 29.	Hizmet bedeli	Mektupcu ücreti
3167_07140_00045 a-2	13 Şevval 1239	Hüccet sûretidir (gayrimüslim)	Nevşehir kazâsına bağlı Enegi köyü sakinlerinden Marine veled-i Yevaki isimli Hristiyan yine aynı köyün sakinlerinden Mehmed bin Abdullah'ın huzurunda; adı geçen Mehmed'in vefat eden karısı Yeraşkoviye'nin, kız kardeşinin kızı olması hasebiyle mirası kendisine düşüp mirastan payı olan mal, eşya ve on parça tarlayı adı geçen Mehmed'in kendisine verdiğine ve aralarında borç veya zimmete taallük eden herhangi bir anlaşmazlığın söz konusu olmadığına dair
3167_07140_00045 a-3	Şevval 39.	Tereke kaydı	İnegi köyü sakinlerinden olup vefat eden Yeraşkoviye isimli Hristiyanın mirasının, başka bir varisi olmadığı için annesinin kardeşi olan Marine veledi Yevaki'ye intikal ettiğine dair
3167_07140_00045 b-1	-	Kadılık tevcihi	Nevşehir kazasının kadılık görevinin 15 Şevval 1239 tarihinden itibaren kazanın eşrafından Fazlullahzâde

			Seyyid Lütfullah Efendi'ye tevcih edildiğine dair
3167_07140_00045 b-2	-	Kethüda Tezkiresi sureti	
3167_07140_00046 a-1	7 Receb 29	Menzil Nizamı İçin Sadr-ı Âlî Mektubu	Memleketin çeşitli yerlerinde bulunan menzilhaneler ve beygirler sadece devletin görevlendirdiği memurların kullanımına matuf olup ancak bu hizmetlerin gelişigüzel gelip giden herkes tarafından kullanıldığı bunun da fakir halka oldukça ağır bir hizmet masrafına malolduğunun haber alınması üzerine bu tür usulsüzlüklerin önlenmesi adına Niğde ve Kırşehir ve Beyşehir sancaklarında kaç menzilhâne var ise her bir menzilin bir senelik masrafının ne kadar olduğu her bir menzil için ahaliden ne kadar hizmet bedeli toplandığını bilirkişiler tarafından yerinde ve kayıtlara müracaat edilerek incelenip Dersaadete bildirilmesine dair
3167_07140_00046 a-2	-	Buyruldu	Niğde valisine ait buyruldu
3167_07140_00046 b-1	15 Ra 39	Müftülük tevcihi	Nevşehir kazası müftülük görevinin yine Abdurrahman Ruhi Efendi'ye tevcih edildiğine dair
3167_07140_00046 b-2	1 M 1240	Serdarlık tevcihi	Nevşehir kazası serdarlık görevine Ürgüp sakinlerinden Yıldırak Ahmed Ağa'nın tayin edilmesine dair.

3167_07140_00046 b-3	-	Silahların toplanmasına dair hüküm	Reayanın elinden silahları alınmak emrolunmakla Nevşehir müftüsü, voyvoda ve kaymakamı hazır olduğu halde kalede toplam 270 adet tüfek, 43 adet tabanca, 41 adet bıçak ve 2 adet kılıcın teslim alındığına dair
3167_07140_00047 a-1	Rebiülevvel 1240	Vakfiye hücceti	Belge. Nevşehir mahallesinden Kapıcıbaşı mahallesine ait olan mülklerin ve gelirlerin nasıl yönetileceğini ayrıntılı bir şekilde açıklamaktadır. Vakfın amacını, mülklerin nasıl kullanılacağını, gelirlerin dağıtılmasını, mülklerin bakım ve onarımı için harcanacak masrafları, vakfın yönetimiyle ilgili görev ve sorumlulukları ve vakıf malının nasıl kullanılacağına dair belirli koşulları içermektedir.
3167_07140_00047 a-2		Hüccetin verildiğine dair hüccet	Yukarıdaki hüccette geçen Veli Balta Abdullah Ağa'nın vakfına ait iki dükkanın kirasının Kapıcıbaşı Mahallesindeki mektepte muhtaç durumda olan hocalara vakfedildiğine ve vakıf sahibinin varislerinden olup kendisine maaş tayin edilen kardeşi Ömer'in vefat etmesi üzerine dükkanlara ait gelirin tamamıyla vâkıfın çeşmesi, Kapıcıbaşı camii ve çeşmesi ve İsmail Beğ Camii'nin tamir ve bakımına tahsis edildiğine mütevelli Şerif Efendi'ye hücceti verildiğine dair
3167_07140_00047 a-3	Zilhicce 12	Vakıf kaydı	Nevşehir'in Mayani Teli köyü sakinlerinden Mustafa Ağa b.

			Hüseyin'in, İmam Ahmedî ve Hüseyin Paşa şehâdetleriyle vekaleti sâbit olan Seyyid Feyzullâh bin Musa, yine aynı köyden Mustafa Ağa'nın torunları Seyyid Ahmed ve Seyyid Ali ve Seyyid Hüseyin'in huzurunda; "dünya ahiretin tarlasıdır" hadisine ittibaen on beş odalı evini, bir tarafı Fazlullah evi, bir tarafı kabristan, bir tarafı yol ve dördüncü cephesi Numan'ın evi ile çevrili yine aynı köyün sınırında Körtucalı isimli mevkide iki ırgat işleyebilecek büyüklükte bir parça araziyi, bağını, Kamışlı denen yerdeki bir parça sulu ve kurak bağını ve Cafil denen yerde yine bir parça bağını ve menkul olarak büyük bir kazan ve büyük-küçük iki leğen ve büyük bir sini ve dört aded tencere ve dört kilim ve üç kat döşek ve yorgan takımından ibaret olan taşınır-taşınmaz bütün mülkünü, tevliyeti önce torunları Seyyid Ahmed ve Seyyid Ali'ye onlardan da soyları tükeninceye kadar evlatlarına soyları tükenince de fakir fukaraya dağıtılmak ve köyün camisine senede bir defa üçer kuruşluk iki bağ mûm ve üç kıyye bezir yağı alınması ve cüz okuyana iki kuruş verilmesi, Kavak yolunda yaptırdığı üç çeşmenin tamirine harcanması ve artanın da vakfın mütevellisine verilmesi şartıyla vakfettiğine dair vakıf kaydı

3167_07140_00048 a-1	-	Asayişin sağlanmasına dair hüküm	Anadolu'nun Orta Kolundaki vezir, vali, kadı ve naiplere hitaben; Memleketin zapt u raptı ve idaresiyle ilgili işler mutasarrıf, kaymakam ve mütesellim gibi ehl-i örf tâifesi üzerine ve adalet ve mahkeme işleri de naip ve kadı gibi ehl-i şeriata merbut olması gerekirken bir süredir ehl-i örf taifesinin bulundukları memleketlerde vuku bulan davalara mahkemeye gitmeksizin bizzat kendileri müdahil olarak ve cerime alarak yolsuzluk ve usulsüzlük yaptıklarının haber alınması üzerine bundan böyle kesinlikle ehl-i örfün kendi başlarına buyruk şekilde ehl-i şeriatin işine karışıp ahali arasında zulüm ve huzursuzluğa meydan vermemeleri için gerekli uyarı ve telkinlerde bulunulmasına dair
3167_07140_00048 b-1	-	Kadı tayini	Nevşehir kazası naipliğine 1240 senesi Rebiülahir'inden itibaren geçerli olmak üzere tekrar Fazlullah bin Seyyid Lütfullah Efendi'nin tayin edildiğine dair
3167_07140_00048 b-2	13Rebiulâhir 240.	Ulakların kollanıp gözetilmesi ve hizmetlerini görülmesine dair mektup	Sadrazamdan Hacı Süleyman Paşa'ya ulakların kollanıp gözetilmesi ve hizmetlerinin görülmesine dair mektup Yola çıkan ulaklar geceleyin indikleri menzilhanelerde kazanın naibini bulamayınca sabahı beklemek zorunda kalıp beş güne alacakları yolu on günde almakta olduklarından bundan sonra naiplerin bir adamının gece gündüz

			menzilhanede bulunup gelen ulaklara gerekli konaklama ve beygir tedarikinde yardımcı olmalarının temini hakkında
3167_07140_00048 b-3	5 Cemâziyelâhir 1240.	Şahitlikle ilgili buyruldu	Ürgüp kasabası sakinlerinden Şatır Ahmed Ağa'nın Mısır taraflarında sekiz-dokuz ay önce hayatta olduğuna, aynı kasabanın Dere mahallesi sakinlerinden Hacı Ahmed oğlu Mustafa ile Kayakuyu mahallesi sakinlerinden Borucu Halil Beşe b. İbrahim şahitlik etmekle bunların şehadetlerinin Dersaadete ilam olunduğuna dair
3167_07140_00049	-	-	Mükerrer belge
3167_07140_00050 a-1	-	Tağşiş Altın fiyatı ile ilgili hüküm	Niğde valisine ve Nevşehir, Kırşehir ve Beyşehir naiplerine hitaben; Darphane-i amireden yeni bastırılan Adli altının tamı 12, yarısı 6 ve çeyreği 3 kuruşa olmak üzere rayici belirlenmiş olup bunun yerine sahte veya değersiz altının piyasaya sürülmesini engellemek için gerekli tedbirlerin alınmasına dair
3167_07140_00050 a-2	-	Tımar tahsiline dair buyruldu	Konya valisi Ali Paşa'nın Aksaray naip ve mütesellimine hitaben buyrultusu; Üç bin kuruş bedeli olan Bahtılı tımarının tahsilat tarihi gecikmiş olmakla bu meblağın en kısa zamanda temin edilerek eksiksiz bir şekilde Konya hazinesine gönderilmesine dair

3167_07140_00050 a-3	-	Asker temini ile ilgili hüküm	Niğde sancağı mutasarrıfı Devletlü Hacı Süleyman Paşa ve kadı ve naiplere hitaben; Rum asileri gailesi henüz bertaraf edilmediğinden Abkara ve Sisam adasından firar eden asiler yine denizdeki teknelere ve kıyıdaki evlere tecavüze devam etmeleri üzerine ve de o taarflarda yeterince asker olmadığından Sakız muhafızı Yusuf Ağa'nın talebiyle o tarafların layıkıyla muhafazası için aylık nöbet değişimi usulüyle asker temin edilmesi ve masraflar için de asker başına aylık 45 kuruş bedel-i asker ücreti toplanması bağlamında Niğde sancağına da düşen 50 neferin bedel-i akçeleri de temin edilerek kış boyunca muhafazada bulunmak üzere geciktirilmeden Sakız'a gönderilmelerine dair
3167_07140_00051 a-1	1240	Padişahın yeni doğan çocuğuna yapılacak şenliklere dair hüküm	Anadolu'nun orta, sağ ve sol koluna bulunan vezir, beylerbeyi, kadı ve naiplere hitaben, Sultanın yeni doğan kızı için üç gün top ve tüfek şenlikleri yapılması ve ulemâ ve meşâyihin geçmiş sultanların ruhuna ve hayatta bulunan şehzadeler ve sultanın ömrünün uzun ve bereketli olması ve devletin bekası ve devamı için dua etmeleri ricası hakkında
3167_07140_00051 a-2	27 Cemâziyelâhir 240	Mürur / Yol tezkiresi ile ilgili ferman	Anadolu ve Rumeli'nin orta, sağ ve sol kolunda bulunan bütün vilayet, kaza ve kasabaların geliş gidişin yol tezkiresine

			bağlı olduğu, ellerinde mühürlü yol tezkeresi olmayanlara halkın huzuru, can ve mal güvenliği ve eşkıya ve çapulcuların isyanlarına yol verilmemesi adına kesinlikle geliş-gidiş izni verilmemesine dair ferman
3167_07140_00051b-1	-	Yol ücreti	1240 senesi Cemaziyelevvel'ine gelinceye kadar Nevşehir'e gelip giden ulakların ulaşım işlerine nezaret eden kiracıbaşılara 3.000 kuruş iane verilip ve tutarın kiracıbaşı olarak tayin edilen Osman Ağa'ya teslim edilmesine dair
3167_07140_0005b-2	-	Asker bedeli ücretleri	Mora taraflarındaki isyanların bastırılmasında mali destek olması için bedel-i asker ücreti tahakkuk ettirilmekle Niğde sancağına dahi 200 neferin her biri 250 şer kuruştan 50 bin kuruş asker bedeli, 10.500 kuruş mübaşiriye ücreti olmak üzere toplamda 50.500 kuruş tahakkuk etmekle bu tutar kazaları paylaştırıldığında Nevşehir kazasına 13.500 kuruş asker bedeli ve 2.835 kuruş da mübaşiriye ücreti olmak üzere toplam 16.335 kuruş tahakkuk ettiğine dair.
3167_07140_00051a-1b-3	-	Mora tarafına gidecek askerle bedeli ücretleri ilgili hüküm	Mora taraflarındaki isyanların bastırılmasında mali destek olması için bedel-i asker ücreti tahakkuk ettirilmekle Niğde sancağındaki kazâlardan dahi 200 neferin her biri 250şer kuruştan 50 bin kuruş asker bedelinin geciktirilmeden darphane-i

			amireye teslim edilmesine dair
3167_07140_00052a-1	-	Menzillerdeki mevcut beygir sayısı	Niğde, Kırşehir ve Beyşehir kazalarında mevcut menzillerin beygirleri kiraya verilmiş olmakla işbu altı ay içinde ne kadar beygir hazır tutulduğunun ahkam defterlerine kaydedilerek Dersaadet'e gönderilmesine dair
3167_07140_00052b-1	Rebiülevvel 1240	Arasi anlaşmazlığı (Müslüm-Gayrimüslim)	Nevşehir kazası Papa Yani köyünden Mehmed Ali Ağa bin Hüseyin ve Seyyid Hüseyin Yazıcı bin Ahmed isimli şahıslar, Kavak köyü ahalisini temsilen mahkemede hazır bulunan Süleyman oğlu Osman Beşe'nin huzurunda; Papa Yani ile Kavak köyü arasında eskiden beri ellerindeki hüccetle hududları belli olup kendi köylerine tahsis edilmiş olan arazide hayvanlarını yaylarken şimdilerde Kavak köyü ahalisinin buna engel olduklarını söylemeleri üzerine vakıanın incelenmesi için bölgeye gönderilen Seyyit Osman'ın, Ortahisar köyü ahalilerinden Osman Beşe bin Ahmed ve İbrahim bin Ömer ve diğer İbrahim bin Sadullah isimli güvenilir Müslümanların şahitliğinde Papa Yani ahalisinin yüz yıldır ellerindeki hüccetle hayvanlarını söz konusu arazide otlattıklarına dolayısıyla Kavak ahalisinin bunu men etmelerinin gayr-i kanuni olduğuna dair verdiği kararın

			kaydı.
3167_07140_00052b-2	Safer 240	Serdarlık beratı	Nevşehir'in serdarlık hizmetinin Ürgüp yerlilerinden Yapurak Ahmet Ağa'ya tevcih edildiğine ve buna dair Dergah-ı âli Bekçibaşısından gelen mektubun mahkeme siciline kaydedildiğine dair hüküm
3167_07140_00053a-1	-	Asayiş	Anadolu'nun orta kolunda bulunan vilayetlerden sorumlu vezir ve beylerbeyine hitaben; Anadolu ve Rumeli'de bulunan kasaba ve köyler ahalisinden bazı kötü niyetli kişilerin sırf menfaat temini için suçsuz, günahsız bir takım insanlara iftiralar atıp onlar hakkında davalar açarak mübaşiriye ücreti temin ettiklerinin anlaşılmakla bundan sonra daha dikkatli davranarak bu tür fesat ehli insanların böyle haksız davalar açtıklarının anlaşılması halinde bütün mahkeme masraflarının onlara yüklenmesi ve dolayısıyla bundan sonra artık bu türden haksızlıklar yaparak haksız menfaat temini yoluna gitmelerinin engellenmesine dair
3167_07140_00053a-2	-	Mutasarrıflığa dair	Niğde valisi Hacı Süleyman Paşa ve kadılarına hitaben; Mutasarrıfların yaz ve kış yılda iki kez o yöreleri dolaşması gelenektir. Bu sefer Delilbaşı İyas Ağa'nın Niğde sancağı kazalarını dolaşması emr olunmakla kendisine gerekli devriye

			ücretinin ödenmesi ve bu süreçte kesinlikle fakir fukara köylülere hiçbir şekilde rencide ve zarar verilmemesine dair
3167_07140_00053b-1	3 Şevval 240.	Kefil kaydı	Kavak köyünden Mustafa ve kardeşi Mehmed'in kaleden dışarı çıkarıldıklarında hiçbir şekilde firara etmeyecekleri üzerine Küçük Hasan'ın oğlu Emin ve Görmül oğlu Halil Veli Musa oğlu Ahmed'in kefil olduklarına dair kayıt
3167_07140_00053b-2	-	Tağşiş yapılmasına dair hüküm	Elviye-i selase (Niğde, Kırşehir, Beyşehir) valisi Süleyman Paşa, kadı ve naiplere hitaben; Önceleri Rumi altının değişim değeri tam, on iki kuruş; yarım altı kuruş ve çeyrek üç kuruş olarak belirlenmişken şimdilerde Adli ismi verilen yeni bir altının piyasaya çıkarıldığı, önceden çıkarılmış olup halen tedavülde olan Rumi altının yirmi beş ve İstanbul altının sekiz ve çeyreğinin iki buçuk, Fındık altının on bir ve çeyreğinin üç kuruş, Mısır altınının yedi, Cezayir altını ve Trablus altınının on iki kuruş ve Rûmî altının yarısı on iki buçuk ve çeyreğinin altı kuruş rayiç bedel üzerinden değiştirilmesi emredilmişken halktan bazı kimselerin yeniden basımı ve kesimi yasaklanmış bu altınları gizli gizli işleyerek yüksek fiyatlarla piyasaya sürdükleri haber alınmakla bundan sonra tamı on iki, yarısı altı ve

			çeyreği üç kuruştan olmak üzere sokakta pazarda alışverişte Adli altın dışında hiçbir altın cinsinin kullanılmasına izin verilmemesine dair hüküm
3167_07140_00054 a-1	Ra 1240	Kadılık görev değişimi	Nevşehir kadılığı görevinin işbu 1240 senesi Ramazan'ından itibaren Hüseyin Hakiki'ye tevcih edildiğine ve Peygamberimizin şeriat yolundan sapmadan halkın davalarını adaletli bir şekilde çözüme bağlaması ve miras sayımı ve paylaşımı gibi kadılığa dair görevleri usulüyle yerine getirmesine dair
3167_07140_00054 a-2	1 Zilkade 1240	Et ücreti / Narh	Molla İsa oğlu Ahmed ve ortağı İsmail Veli İmam ortağı Ömer Himmet oğlu İsmail ve Durmuş oğlu Ali'nin işbu 1240 senesi Zilkade'sinden itibaren bir sene boyunca eti rayici ile satmak şartıyla Nevşehir'de küçük baş hayvan eti satış işini üstlenerek Çeyrekçi denilen (Osmanlıda pazarda et satan seyyar kasaplar) denilen kimselerin satış yapmalarına müsaade etmeyeceklerini taahhüt ettiklerine dair.
3167_07140_00054 a-3	1 R 1240	Ekmeğin ücreti /Narh	Ekmekçi esnafının altmış dirhem ağırlığındaki ekmeği bir paraya satışa sunmayı kabul ettiklerine dair.
3167_07140_00055 a-1	-	Kadılık görev değişimi	Ömer'in üzerinde olan Nevşehir kadılığı görevinin işbu 1240 senesinden itibaren Seyyit Ali Rıza'ya tevcih edildiğine ve Peygamberimizin şeriat yolundan sapmadan halkın davalarını

			adaletli bir şekilde çözüme bağlaması ve miras sayımı ve paylaşımı gibi kadılığa dair görevleri usulüyle yerine getirmesine dair
3167_07140_00055 a-2	19 Recep 1240	Vergi ile ilgili hüküm	Eski sadrazam merhum Edhem Paşa vakfından olan Nevşehir kazâsında yaşayan Şâm Beyâdî aşîretinden Hacı Halil oğlu Boz Mehmed'in çocuklarından Ebubekir, Veli, İsmail ve Çerkeş oğlu'nun çocuklarından Muhsin ve kardeşi Vildan ve diğer kardeşleri ve Kara Hasan'ın çocuklarından Ali ve Hacı Ali oğlu Ömer isimli şahıslar, babadan dededen seksen seneden fazladır Nevşehir kazasında sakin olup üzerlerine tahakkuk eden vergileri, aşiretleri ve diğer kaza ahalisiyle beraber eksiksiz öderlerken aşiretlerinden bazı şahısların biz sizin vekiliniziz deyip fazladan vergi ve harçlar tarh etmeye çalıştıklarının haber alınması üzerine defterhanede kayıtlı ilgili vergi defterlerine bakılarak söz konusu şahıslar üzerine ne kadar vergi düşüyorsa o kadarının tahsil edilmesi onun haricinde yeni vergiler yüklenerek kendilerinin rahatsız edilmemesine dair hüküm
3167_07140_00055 b-1	1 M 1241	Serdarlık görevi	1241 seneni Muharreminden itibaren altı ay süreyle geçerli olmak üzere Nevşehir kazası serdarlığının İrgüvar Memiş Ağa'ya ihale edildiğine dair

3167_07140_00055 b-2	3 S 1241	Af belge sureti	Eskiden hapse çarptırılan Dilandereli Kulaksızoğlu Mehmed'in affolunup salıverildiğine dair
3167_07140_00055 b-3	25 S 1241	Tereke Kaydı	Göre köyünden vefat eden Mustafa Alemdar'ın mirasının, karısı Ayşe ve kızları Havva, Şerife ve Rabia ve ana-baba bir kardeşi Mehmed'e kaldığının kaydı
3167_07140_00056 a-1	-	Köylülerin toplanan aşarda nakliye ücretinin köylülere yüklenmemesi	Nevşehir'de eski Sadrazam İbrahim Paşa'nın vakfına ait Mele köyünün ziraatçi köylülerinden alınan aşarın vakfa teslim edilmesi sürecinde kendilerinden nakliye ücreti alınmaması ve bundan dolayı rencide edilmemeleri gerekirken eski vakıf kaymakamının halkın birkaç yüz kuruşuna tamah ederek onlardan nakliye ücreti talep ettiği ve nakliye hayvanlarına aşırı yük yükletmesi dolayısıyla hayvanların telef olduğuna ve köylülerin de bu zulüm karşısında ziraati terk ederek başka geçim kapısı peşine düşmelerinden dolayı bu durumun vakfın gelirinin azalmasına ve akamete uğramasına yol açtığının haber alınması üzerine vakfın halihazırdaki sorumlusu Ömer Bey'in köylülere karşı müsamahalı ve adil davranmaya çalışmasına dikkat ve ihtimam göstermesi hakkında
3167_07140_00057	-	-	Boş

3167_07140_00058	-	-	Boş
3167_07140_00059 a-1	-	Kadılık görevi	Ahali arasındaki davaları çözmek ve askeri sınıfa mensup görevlilerin tereke ve kassam defterlerini tutmak ve miras bölüşümünü yapmak üzere, Nevşehir kadılığına 1 Rebiülevvel 1241 senesinden itibaren geçerli olmak üzere Nevşehir kadısı olan Seyyid Mehmet'in yerine Seyyid Ali Efendi'inin görevlendirildiğine dair.
3167_07140_00059 a-2	Rebiülevvel 1241	Mirasla ilgili hüccet	Nevşehir'in Reaya(?) mahallesinden vefat eden Daktarus'un mirası; karısı Sofiya ve oğulları Nikola, Todori ve Turmuş ve kızları Marine ve Kıymet'e intikal etmiş olup miras taksiminden önce ölen Sofiya'nın mirasının oğlu Kostanti ve kızları Marine ve Kıymet'e intikal ettiğine ve dahi Kıymet'in de vefat etmesi üzerine mirasının ana-baba bir kız kardeşi Mariye ve anadan erkek kardeşi Kostanti ve babadan kardeşleri Nikolo ve Turmuş ve anneannesi Vastebe'ye münhasır olduğu ve hepsinin terekesi hesaplandığında toplamda 1.778 kuruş olduğu burdan Kostanti'ne 148 kuruş düşmesine rağmen kendisinin bulunamaması dolayısıyla bu tutarın, saklanmak üzere mahkemece kayyım olarak belirlenen Şenlikoğlu Nikola'ya teslim edilmesine ama öncesinde söz konusu paraya eşdeğerdeki mallara el koyan diğer

			Nikola'dan bunların tahsil edilip söz konusu kayyıma teslim edilmesine dair.
3167_07140_00059 a-3	Rebiulâhir 1241.	Kayyım atanmasına dair	Nevşehir'in […] mahallesinden olup kendisine ulaşılamayan Kostanti'nin mal ve eşyasını saklamak üzere aynı mahallenin ahalisi tarafından dürüstlüğüne şahitlik edilen Şenlikoğlu Nikola'nın kayyım olarak belirlendiğine dair.
3167_07140_00059 b-1	13 Rebiulâhir 1241.	Sancaktarlık tevcihi	Niğde ve Kırşehir ve Beyşehir sancakları yönetiminin Mahmud Paşa'ya tevdi edildiği ve kendisinin Kırşehir'e gelmiş olmasıyla görev emrinin Kırşehir mahkemesine siciline kaydedilmesine dair.
3167_07140_00059 b-2	1 Receb 241.	Martiye vergisinin kaldırılmasına dair hüküm	Anadolu'nun orta kolu sağ ve solunda bulunan sancakların kadı ve naiplerine hitaben: İlgili vilayet ve livaların mutasarrıflarının halktan her senenin Mart ayında Martiye diye bir vergi

			topladıklarının haber alınması üzerine Darphane-i amiredeki muhasebe defterlerine bakıldığında böyle bir verginin söz konusu olmadığı görülmekle halkın zaten iltizam usulüyle toplanan savaş (seferiyye) ve barış dönemi (hazariyye) vergilerinden bizar olduğuna dolayısıyla nereden ihdas edildiği belli olmayan işbu Martiye adı altında halktan kesinlikle bir akçe dahi alınmamasına dair
3167_07140_00060 a-1	13 R 1241	Vakfa mütevelli atanmasına dair hüccet	Nevşehir'in Ortahisar köyünde Türkmenzâde Mehmed Ağa konağı bitişiğindeki kubbeli bir han ve önünde hayır sahiplerinden Abdülkadir oğlu Hacı Ali isimli kimsenin inşa ettiği iki kemerin içindeki dükkanlardan yıllık 35 kuruş gelir olmasına rağmen bu geliri idare edecek bir mütevelli olmadığı için köy halkı ve bilir kişiler bu görev için yine aynı köyden el-Hâc Yusuf Ağazâde es-seyyid Mehmed Ağa'nın yetkin biri olduğunu söylemeleri üzerine tevliyet beratı ulaşıncaya kadar geçici olarak bu göreve diğer Mehmed Ağa'nın atanmasına dair kayıt.
3167_07140_00060 a-2	-	Kütüphaneye kitap bağışı	İstanbul'un değerli müderrislerinden Mehmed Münip Efendi'nin tercüme ettiği Siyer-i kebirin ilim erbabınca okunması ve yayılması padişah iradesiyle tensip buyrulmakla işbu tercümeden on adet Niğde Valisi

			Mahmud Paşa'ya ve iki adet de Nevşehir kütüphanesine gönderildiğinin kaydı
3167_07140_00006 a-3	-	Narh listesi	Devlet tarafından narha tabi tutulan ürünlerin fiyat listesi
3167_07140_00060 b-1	19 Ca 1241	Ağnam vergisi	Kasapbaşı Mustafa Ağa'nın yardımcılarından Nuri Ağa'nın Niğde kazasında bulunan 1.000 baş koyundan vergi olarak koyun başına beş kuruş hesabıyla 143 koyunu adet-i ağnam olarak tahsil etmesine dair
3167_07140_00060 b-2	-	Miras davası	Nevşehir'in […] köyünden vefat eden Havva hanımın kardeşleri Hatice ve Rabia, mahkemede yine aynı köyden Yusuf b. Ali'nin huzurunda şikayette bulunup Yusuf'un, kız kardeşleri olan Havva'nın evini haberleri olmadan başkası vasıtasıyla 300 kuruşa satın aldığını belirtip evden kendilerine düşen payı vermeyeceklerini söylemeleri üzerine durum soruşturulduğunda adı geçen Hatice ve Rabia'nın, Havva'nın vefatı sonrasında hakim kararı ve şahitler huzurunda söz konusu evi Yusuf'a sattıklarının sabit olması üzerine işbu davanın reddine dair kayıt
3167_07140_00060 b-3	1 B 1241	Serdarlık görevi	Nevşehir kazası serdarlık görevinin 1241 senesi Receb'inden başlayarak altı ay müddetle Ürgüp kazasından Yıldırak Ahmed Ağa'ya havale edilmesine ve bu babda Yeniçeri ağasından gelen mektubun okunup

			mahkeme siciline kaydedilmesine dair
3167_07140_00061 a-1	3 Ca 1246	Müftülük görevi	Nevşehir Ürgüb kazâsında müftülük görevi verilmiş olan Seyyid Abdurrahmân Rûmî Efendi'nin, ahalinin kendisi hakkında hüsn-i şehadet etmeleri dolayısıyla aynı şekilde müftülük görevine yetkili kılındığına dair.
3167_07140_00061 a-2	-	Asayiş - Toplum düzenine bozan eşkıyaya karşı buyruldu	Niğde, Kırşehir, Beyşehir sancaklarının kadı, naip, mütesellimleri ve Nevşehir voyvodasına hitaben; Bu bölgede hırsızlık, yol kesicilik ve isyan suretiyle halka zulmeden ve toplum düzenini bozan fesat ehline karşı bir ve beraber hareket edip yaptıkları fenalıkların ortadan kaldırılıp suçluların gerekli cezaları almalarını temin için ellerinden geleni yapmaları hakkında
3167_07140_00061 a-3	21 B 241	Naibik Tayini	Ürgüp'e naip tayini

3.2. 4 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicil Defterinin Transkripsiyonu

3167_07140_0002

[a]

1

İşbu bin iki yüz otuz yedi senesi mâh-ı saferin evâhirinde şehr-i mezkûra Kuyumcu Mehmed Efendi nasb olunub bir sene kâmilen otuz dört paraya kıyyesini fürûht eylemekle meclis-i şer'de ta'ahhüd eylediğini sicill-i mahfûza kayd şüd.

2

5 Saferü'l-hayr gurresinde ekmekçi esnâfına virilen narh-ı cârî hâssu'l-hâs nân-ı 'azîz seksen beş dirhem bir paraya virilmeye tenbîh ve etmekçiler başı ta'ahhüd ve senelik dirhemi yetmiş dirhem iki paraya buğdayın çaryeki altmış beş para üzerinden narh virildi

Kırk bir senesi martın on birinci günü cuma günü gök gürleyüb çok bârân oldu.

3

Uluağaç karyesinden Es-seyyid Ali der-sa'âdete gidüb lâkin yedinde tezkiresi olmamağla Uluağaç'dan olduğu zâhir olmağla merkûma kendi üzerine ahar rûyet idinceye kadar Nevşehir'den Kapusuz Oğlu Memiş Ağa kefil

[b]

1

Panbuk Kıyye 52 para	Karaman helvası Yükü 36	Niğde helvası 34 para	Cevizli helva 26 para

2

İş bu bin iki yüz otuz altı senesi mâh-ı recebü'l-ferd gurresinden altı mâh zabt itmek üzere kazâ-i mezbûrun serdârlığı yine kazâ-i mezbûr sükkânından Onarzâde Ömer Ağa'ya ihale isdâr olunub ağa-yı yeniçeriyân-ı dergâh-ı 'âlî mektûbî der derbend-i […] sicill-i mahsûsuna kayd şüd.

Fî 1 R sene 236

3

Receb gurresinden altı mâh zabt itmek üzere kazâ-i mezbûrun kathüdalığı yine kaza- i mezbur sükkânından Onarzâde Ömer Ağa'ya isdâr ihale olunub ağa-yı sipâh-i silahdârân mektûbî der […] sicill-i mahsûsuna kayd şüd.

Fî 1 B sene 236

4

Hamza oğlu Hacı Ali Veli İmam Veli Bâsita Köroğlan

Nâmûn kimesnelere mâh-ı cemâziyelevvelin nısfında derûn-ı Nevşehir'de sene hitâmına kadar lahm beher kıyyesi on üç paraya bulunmağla bâlâda mestûr kimesneler meclis-i şer'de ta'ahhüd itmekle hıfz li'l-mukâbil sicill-i mahfûza kayd şüd.

Fî 15 CA sene 237

5

Nevşehir hânelerine Ahmed Kenan oğlu Bekir azl olunub Bekir'in oğlu Hasan nasb olunub mîr-i aşiretleri pîrzâde Hâcı Ali Beg'in tezkiresi ba'de'n-nazar sicill-i mahsûsuna kayd şüd.

Fî 23 B sene 238

6

Ya Fettâh Yâ Rahmân

Bismillahirrahmanirrahîm

Yâ Rezzâk yâ Kerîm

Yâ Fettâh yâ Rezzâk ya Kerîm yâ Rahîm ya Rahman

Niğde sipâhîlerinden humbaracıyân tâifesinden İbn-i Emin nâm kimesne Zile karyesinden otlak sulak matlûb eyleyüb terâfü'-i şer'-i kavîm olduklarında şer'an nesne îcâb itmeyüb Niğde mütesellimine bir kıt'a mu'ârızadan men' itmeğin virildiğini bu mahalle kayd şüd.

Fî 5 L sene 236

7

Kırk bir senesinin Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsının penbe rüsûmu Kayseriye vâlisi devletlü Osman Paşa hazretleri tarafından Nevşehirli Teberdâr Ahmed Ağa ile […] Hasan'a müşârün-ileyh tarafından der-uhde ve iltizâm olunub yedine bir kıt'a buyruldu-yı âlîleri ba'den-nasb sicill-i mahsûsa kayd şüd

Fî 21 Z sene 22

167_07140_0003

[a]

1

İş bu bin iki yüz otuz beş senesi Ramazan gurresinden bu sicill-i mahsûsa târîh-i mezbûrdan vukû' bulan maddeler kayd olunmuşdur

Fî 1 Ramazan sene 235

2

Bismillahirrahmanirrahim

Yâ Fettâh yâ Rezzâk yâ Alîm yâ Allah

[…]

Nevşehir ma'a Ürgüb mutasarrıfı Es-seyyid Münir gâyet-i şehr-i ayinden üç ay tevkîfle ref' ve yeri bi'l-asale muvakkatı olduğu kâdıasker-i esbak rûznâmçesinden mukayyed eşrâf-ı kuzâtdan sezâver-i inâyet-i şehriyârî ve şâyeste-i re'fet-i tâcdârî Mevlânâ Es-seyyid Ya'kub dâ'ilerine ber tevcîh-i esbak ibkâ olunub sene-i mezbûre Ramazan-ı mübâreği gurresinden sened-i örfile kâmilen mutasarrıf olmak ricâsına ba'de'l-arz sadaka buyruldu.

3

İzzet-meâb şeri'at-nisâb eşrâf-ı kuzâtdan mevlânâ Es-seyyid Yakub Efendi kâmyâb ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki Nevşehir ma'a Ürgüb mutasarrıfı Es-seyyid Mehmed Münir iş bu sene-i hamse ve selasin ve mieteyn ve elf cemaziyelevvel gâyetinden üç ay tevkîtle ref' ve yeri bi'l-asale muvakkıtı olub kâdıasker-i esbak rûznâmçesinde mukayyid sezâvâr-ı inâyet-i şehriyârî ve şâyeste-i re'fet-i tâcdârî olmakla ber tevcih-i esbak sana ibka olunmuşdur gerekdir ki kazâ-ı merkûmu sene-i mezbûrun ramazanü'l-mübârek gurresinden mesnedet-i örfiye-i kâmile mutasarrıf olub beyne'l-âhâli icrâ-ı ahkâm-ı şerîyyede sa'y-i cemîle eyleyesiz.

El-fakîr es-seyyid Mehmed Es'ad muhyizâde el-kâd-ı asker-i Anadolu

4

İzzet-meâb şeri'at-nisâb mevlânâ es seyyid Hüseyin Hakîki Efendi kâmyâb ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki ber vech-i münasıb mutasarrıf olduğum Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsının umûr-ı niyâbeti ve ahkâm-ı şer'iyyesi iş bu sene-i hamse ve selasin ve mieteyn ve elf Ramazani'l-mübârek gurresinden cenâbınıza ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i mezbûru gurre-i merkûmede bi'n-niyâbe zabt idüb beyne'l-âhâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i 'âlî ve vâki' olan mevta-yı askeriye muhallefâtını dahi tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm eyleyüb câdde-i şer'-i şerîf-i enverden ser-mû inhirâfa cevâz göstermeyesiz.

El-fakir Es Seyyid Ya'kub el-kâdı bi-kazâ-i mezbûr

[b]

1

Nevşehir hâkim ve Bozok'a Vâli Ahmed Paşa'ya hitâb-ı emr sûretidir

Sen ki vezîrim müşârunileyhsin Bozok sancağunda vâki uhde-i iltizâmında olan Boynuincelü aşiretinden Nevşehir derûnunda sâkin re'âyâ üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrîleriyle ve hizmetleri mukâbelesinde beher hâneden beşer guruş mukâta'a virmek üzere bundan akdem hilâf-ı inhâ ber-takrib emr-i şerîfim ısdâr olmuş ise de emrin kaydı terkîn olunarak Nevşehir hânesi kadîmi vechile edâ eylemeleri bâbında mûahharan mâliye cânibinden sâdır olan emr-i münîfim mûcebince dergâh-ı mu'allâm kapubaşılarından Bozok sancağı mütesellimi Na'îm tarafından mektûb tahrîr ve ma'iyetlerine adam terfîkiyle Nevşehir mahkemesine gönderilüb tarafeyn bi'l-müvâcehe huzûr-ı şer'de lede'l-terâfu' bi't-terâzî karâr virilmekle kat'-ı münâza'a olunduğu mübeyyin sened-i şer'i i'tâ olunmak üzere ilk Nevşehir müftüsü olan Abdullah Hilmi aşîret-i mezkûr re'âyâsından kazâ-i mezbûrda olan Siverenli Oğlu ve Ahmed Çelebi ve Monla İbrahim ve Molla Osman ve Molla Mustafa ve Deli Abdullah ve Kurumlu Hâcı Davud ve Türk oğlu Mustafa ve Monla Mehmed ve Hâfız Ahmed ve Soflu Kör Veli ve Geyik Yusuf Zırhlı oğlu Hâcı Emin ve Ahmed kethüdâ oğlu Seyf Ali ve Kara Çavuş ve Tomanlı- dumanlı Deli Abdullah ve üçer avcı ve kasâb Monla Osman ve Çorçor oğlu Zekiye'nin oğlu Ömer dimekle arîf eşhâs tahrîke birle bilâ-mûcib mahkemeye hücûm iderek nâib-i sâbık Mustafa Efendi niyâbet esnâsında darb ve cerh ve a'yÂl-i evlâdını tekdîr emvâl ve eşyâsını nehb ü gârât itmiş olduklarını beyân birle aynen ve kâmilen merkûmlardan tahsîl ve misillü harekâta mütecâsir olan müfti merkûmun te'dîb husûsu mütesellim ve hâkim mûmâileyhimâ tarafından bundan akdemce bâ-tahrîrât ve bâ-ilâm inhâ olduğuna binâen husûs-ı mezbûr ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlâ darbhâne-i 'âmirem nâzırı Es-seyyid Hayrullah zât-ı dâme mecduhudan lede'l-isti'lâm müfti merkûmun bu hâli vesîle iderek aşiret-i mezbûr re'âyâsı merkûmları hilâf-ı emr ve münâfi-i rızâ mahkemeye hücum ve nâib-i sâbık mûmâileyhin bi-gayr-i hakkın cerh ve fasihasına hayret-i vâk'a mutâbık olduğu takdîrce nâib-i sâbık mûmâileyhin gasb olunan emvâl ve eşyâsı her ne ise ma'rifet-i şer'le red ve tazmîn etdirilerek ihkâk-ı hakka mübâderet olunmak ve fesahat-ı merkûmeye ibtidâr edenlerin vech-i lâyıkı üzere icrâ-yı te'dîbleriyle sâirleri güşmâl ve terhîb kılınmak lâzımeden idüğüni i'lâm itmekden nâşî müfti merkûm nefy Niğde mutasarrıfına hitaben başka işbu sene-i mübâreke evâhir-i rebi'ulahirin gurresinde evâmir-i şerîfim sâdır olunmuş ve el-hâletü hâzihi sâbık nâib-i sâbık mûmâileyh dahi südde-i sa'âdetime arzuhal idüb bast olunan kimesneler ile sâbık Nevşehir voyvodası Mehmed Raşid ve karındaşı Mustafa Bey ve Ferican oğlu Hüseyin ve Eyüb ve Babayan oğlu Mustafa ve Danişmendli Hüseyin ve Keseroğlu Osman tasrihat-ı mezkûr fesahat-ı mezkuresiyle (……) (…..) kendisinin on

dört bin guruşluk mütecâviz nükûd-u emvâl ve eşyâdan nehb ü gârât olunmuş idüğünden merkûmların gasben me'hûzları olan ol-mikdâr guruşu ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le nehb ü gârât idenlerden tahsîli husûsuna sâdır olan emr-i celîlü'ş-şânım ba'de'n-nazar sicill-i mahsûsa kayd şüd

Fî 3 Ramazan sene 235

2

İş bu sâl-i meyâmin-encâmda avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârif-i behiyye-i tâcdârîden elviye-i sâbite ilhâkıyla Niğde sancağı işbu otuz beş senesi şevvali'l-mükerreminde vukû' bulan tevcihat-ı hümâyûnun devletlü İsmail Paşa hazretlerine ihâle ve tefvîz buyrulduğunu nâtık ve müşârunileyhin teşrîflerine kadar ma'rifetiniz ile zabt ve idâre olunacağını şâyed taraf-ı sa'âdetlerinden dahi buyruldu-i sa'âdetleri sancağ-ı mezbûr kazâsında kâin Nevşehir mahkemesine lede'l-vusûl cümle müvâcehelerinde feth ve kırâet olundukda merasim-i sem ve't-tâ'âyı ba'de'l-edâ cümle ahâli ve fukarâ kulları […] şâd ve handân olub devâm-ı eyyam-ı ömr-i devletleri ve serîr-i saltanat-ı şehinşâhî da'vâtına müdâvemet üzere olduklarımızı i'lâm eyleriz deyu ilhâh itmeleriyle ol ki vâkiü'l-hâldir

167_07140_0004

[a]

1

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Üçhisâr nâibi mevlânâ zîde ilmühü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki zikr-i âtî karye ahâlisi südde-i sa'âdetime arzıhâl idüb Niğde sancağında Üçhisâr nâhiyesine tâbi' kırk beş nefer re'âyâ ile karye-i Kızılcain Çukurin karye-i Yakubşeyhlü ve Hasıl ikibaşlı tahtında gendüm ve şa'îr ve gayr-i öşr-i kovân ma'a gayrihi dört bin iki yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yazı-i mezkûru ma'a gayrihâ birikdirilüb dört bin beş yüz akçe yekûndan bir def'a iki bin beş yüz akçeyi ifrâz ve bir icmâl ve icmâl-i mezkûru tamâmen karye-i Kızılcain ve gayriden sekiz bin iki yüz akçe timâra mutasarrıf Süleyman Delü İsmail'in kaydında ve yekûn-i mezkûrun bir def'a dahi iki bin akçeyi ifrâz ol dahi bir icmâl ve icmâl-i mezbûru tamâmen mütekâ'id Seyyid Hüseyin veledi Seyyid Haşim'in timârı olduğu defter-i hâkânîde mukayyed olmağla bunlar karyeleri zirâ'atlerine hâsıl eyledikleri öşürlerini kânûn ve defter-i mûcib karyeleri zâbitleri merkûmâna edâda kusûrları olmayub ta'addî olunmak îcâb itmez iken merkûmâna rehnde adîm-i kanâ'at birle müft ve meccanen yem ve yiyecek ve toprakbasdı nâmıyla nesne talebiyle hilâf-ı kânûn ta'addîden hâlî olmadıkların bildirüb

kânûn üzere amel olunub zâbit-i merkûmânın hilâf-ı kânûn ol-vechile vâki' olan ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmelerine defterhâne-i 'âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle ve mufassala mürâca'at olundukda vechi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın dîvân-ı hümâyûnumdan kânûnu lede's-suâl bunlar karyeleri toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşrünü kânûn ve defter mûcebince karyeleri zâbitleri merkûmâna edâ eylediklerinden sonra müft ve meccanen yem ve yiyecek ve toprakbasdı nâmıyla nesne talebiyle ta'addi olunmak hilâf-ı kânûn idüğüne tahrîr olunmağla kânûn üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi husûs-ı mezbûr tamâmen mukayyed olub göresin inhâ olduğu üzere ise bunlar karyeleri toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri öşürlerini kânun-ı defter mûcebince karyeleri zâbitleri merkûmâna edâ eylediklerinden sonra müft ve meccanen yem ve yiyecek ve toprakbasdı nâmıyla nesne talebiyle hilâf-ı kânûn ta'addî itdirmeyüb men' ü def' eyleyesin min[ba'd] kânûna ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyüb husûs-ı mezbûr içün bir dahi emr-i şerîfim varmalu eylemeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfeye i'timâd kılasın tahrîren fi'l-evâhir-i recebü'l-ferd sene hamse ve selasîn ve mieteyn ve elf

Fî 30 Recep 235.

[b]

1

Sûret-i emr-i menzil-i nizâm

Düstûr-ı mükerrem nizâmü'l-âlem müdebbiru'l-umûr'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâbiti müşeyyidü'l-erkâni's-saâdeti ve'l-iclâl hâlen Niğde sancağı mutasarrıfı vezirim el hâc Hacı Mustafa Paşa edâmallâhü teala iclâlehû ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hukkâm madenü'l-fezâil ve'l-kelâm Niğde ve Kırşehir ve Develi ve Şucâüddin kazâlarında kâdıları ve nâibleri zîde fazluhüm ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve zâbitân ve vücûh-i memleket ve iş erleri zîde kadruhüm tevkî'i refî'i hümâyun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlen Karaman valisi düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham Hacı Ebubekir Paşa tarafından vârid olan şukka mealinde bu defa uhdesine ihâle kılınan eyâlet-i Karaman'a hîn-i azîmetinde ismâ' ve tahkîkine göre rastında olan menâzil külliyen ta'tîl olunmuş olduğundan sebeb-i ta'tîl lede't-taharrî bir taraftan Karapınar menzilhânesinin perişaniyeti ve bir taraftan Ulukışla menzilhânesinin idâresine merbut Şucâüddin kazâsına Niğde tarafından tayin olunan voyvodalar kendi menfaatlerini mülâhaza

ederek adem-i ihtimâmı bu sûret kesb olunmış olmağla bundan böyle menâzil-i mezkûrenin hüsn-i nizâm üzere i‘mâl ve idâresiyle (şüccet) taht-ı nizâma idhâl ve i‘mârı bâbında ekîdü’l-mazmûn evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyârı hususu tahrîr etmekten nâşi kuyûda lede’l-mürâcaa Konya menzilinin on sekiz re’s ve Eskişehir menzilinin on üç re’s ve Niğde menzilinin dört re’s ve Nevşehir menzilinin altı re’s ve Karahisar-ı Develü menzilinin dört re’s ve Ulukışla Menzilinin on iki re’s ve İshaklu Menzilinin altı re’s ve Kayseriye menzilinin altı re’s bargiri olub icab eden bahÂları avârız ve nizâ ve mukâtaa mallarından ocaklık vechile tayin olunmuş idiği ve Aksaray menzilinin dahi dört re’s bârgırleri ve gayr-i ez ücret iki yüz doksan kuruş bargir bahası olduğu ve Karapınar menzilhanesinin bundan akdem bir buçuk sene mesdûdiyeti cihetiyle Konya menzilhânesinin dahi külliyen ihtilâline bâdî olduğundan menzilhâne-i mezkûr Karapınar ve Eskiil kazâları tarafından münâsafeten idâre olunmak üzere Karapınar tarafından el-hac İbrahim ve Eskiil tarafından Hacı Ahmed nâm kimesnelere ihale olunmuş ise de merkum Hacı İbrahim firar idüb merkum Hacı Ahmed asâleten ve firârî merkumun vekilleri firârî merkumu göndermezler ise de bin-nefs kendileri idare ve ru’yet etmeğe taahhüd ve ol vechile huccet-i şer‘iyyeye rabt olunan hüsn-i nizâm üzere idaresiyçün taahhüdleri ve mukaddem hâvî olan emr-i şerîfim mûcebince menzil-i mezkûru Eskiil tarafından merkûmân Emin ve Hacı Molla ve Karapınar tarafından yine sâbıkı ve taahhüldleri vechile ber mûceb-i huccet-i şer‘īyye merkûm Hacı İbrahim ve refiki Hacı Mehmed idâre eylemeleriyçün iş bu sene-i mübâreke evâsıt-ı Cemâziyelâhiresinde emr-i şerîfim verilmiş olduğu ve memâlik-i Rumeli ve Anadolu câniplerinde cânib-i mîriden muayyen menzil olan mahallerden in‘âm-ı menzil ihtikâmıyla mürur ve ubur edenlerden ücret talep olunmayub ve ücret emriyle mürur ve ubur endenlerden sâat başına onar akçe ve vâli buyruldusuyla mürur ve ubûr edenlerden kadîmî üzere ücretlerini i‘tâ ve bunlardan mâ’adâ kendi umurlarıyla mürûr ve ubûr eden mültezemîn ve tüccar makûlesi vesâir her kim olursa olsun saat başına on sekizer paradan ücretleri i‘tâ olunarak irtikâp ve mahall-i maksûdlarına irsâl olunması verilen nizam şurûtundan olduğu mukayyed olmakla bu sûrette menâzil-i mezkûrenin her biri bir sancağa dahilinde olduğuna binâen müşârun ileyhin dâhil-i hükûmetinde olan mahallerde kain menazilde nizamını havi müşainileyh vesâir sancak dahilinde olanlar için dahi mutasarrıflarına hitaben nizâmı hâvi şûruta râit derciyle evâmir-i şerîfem i‘tâsını iktizâ eylediği mevkûfâttan derkenar olmakla derkenâr olduğu vechile evâmir-i şerîfem ısdârına irâde-i aliyyem taalluk edip ol bâbta müşârun ileyh vesâir sancak mutasarrıflarına hitâben nizâmı hâvi diğer evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyar olmağla sen

ki vezîr-i müşârun ileyhsin sen dahi dâhil-i hükûmetinde olan Niğde ve Nevşehir ve Karahisar-ı Develü ve Ulukışla menzillerinin şurût-ı nizâm üzere i‘mâl ve idaresi hususuna bezl-i cid ve himmet eylemek fermânım olmağin bâ takrîr te’kid-i nizâmı havi işbu emr-i âlişânım ısdâr ve [boşluk] ile irsal olunmuşdur. İmdi vusûlünde ber vech-i muharrer keyfiyet mentûk-ı emr-i şerifimden malumun oldukda fermûde hümayunum üzere dâhil-i hükûmetin olan menâzil-i mezkûrenin şurût-ı nizâmı üzere i‘mâl ve idaresi hususuna sarf-ı küll-i miknet eyleyesiz. Ve siz ki kuzât ve nüvvâb ve a‘yân ve zâbitân vesâir mûmâ ileyhim siz dahi mûceb-i emr-i şerîfemle amel ve hareket iderek muğâyir-i nizâm hareketten be-gâyet tehâşi ve mücânebet eylemeniz için bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki cümleniz şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şeref- yâfte sudûr olan iş bu emr-i şerifi ali şan-ı vacibü’l -inbâ‘ ve lâzımü’l-imtisâl mazmûn-ı münifi üzere âmil olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Tahrîren fî yevmi’l-hâdî aşera sene hams ve selâsîn ve mieteyn ve elf. 1235

167_07140_0005

[a]

1

Mazı Karyesinin Isdâr Ettirdikleri Emr-i Celîlü’Ş-Şân

Kıdvetü’n-nüvvâb’l-müteşerri‘în Ürgüb nâibi Mevlânâ zîde ilmühû tevkî‘i refî‘i hümâyun vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki zikr-i âtî karye ahalisi südde-i saâdetüme arzuhâl idüb Niğde sancağında Ürgüb nâhiyesine tâbi‘ otuz altı nefer reâyâ ve iki züme ile karye-i Mazı ve Saslı iki baş tahtında gendüm ve şaîr ve gayr ve resm-i çift ve bennâk ve cebe ve yekün maa gayr üç bin sekiz yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yazu-yı mezkûresi nâhiye-i mezkûre tâbi‘ mahsûn karyesiyle maa gayr birikdirilüb dokuz bin dört yüz akçe yekûnünden bin dört akçesi ifrâz ve Karahisar kal‘ası neferâtına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen kal‘a-i mezbûre müstahfızlarından İbrahim veledi Mehmed’in gedik tımarı beraati şerifimle üzerimde olup bakisi müşterek kayıtlarında olduğu mukayyed olmağin karye-i mezbûr ahâlisi edası lazım gelen a‘şâr vesâir hukûk ve rüsumlarını kanun üzere karyeleri zâbitine edâda kusurları olmayub taaddî olunmak icab etmeziken merkumlar kanaat etmeyüb ziyâde talebiyle teaddî eylediklerinden mâ’adâ vakütlü vakitsüz ziyade atlu adam ile karyelerine varub ehl ü iyalleriyle sâkin oldukları evde konup müft ü meccanen yem ve yiyecek mutâlebesi ve sa’ir bed’ mezâlimi muhaddese ile teaddiden hâlî olmadıkların bildirüp kânûn üzere amel olunup merkumların hilaf-ı kânûn vaki olan zulm – teaddileri men u def ‘ olunmak babında emr-i şerifin sudurunu istid‘â

etemeleriyle rüsum tesviyesine makt ve meccanen yem ve yiyecek mütalebesiyle vesâir mezâlim-i mücedded ile taaddîden hâli olmadıkların bildirüb kânun üzere amel olunub merkumların hılâf-ı kânun vâki olan zulm ve taaddîleri men ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru defterhâne-i âmiremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassâla mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere olunduğu mestur u mukayyed bulunmağın dîvan-ı hümayunumda kanunu sual olundukda bunlar üzerlerine edâsı lazım gelen a‘şâr vesâir hukuk u rüsumları kanun ve defter mucebince karyeleri zâbitlerine edâ eylediklerinden sonra ziyade müft ü meccânen yem ve yiyecek mütâlebesiyle taaddî olunmak hılâf-ı kânun idiği tahrîr olunmakla kanun üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Vusûl buldukta bu bâbta sâdır olan emrim üzere amel olunmak husûs-ı mezbûre tekayyûd-i tâm idüb göresiz. İnhâ olunduğu üzere ise eyyâm-ı saâdet encâmımda ahâli fukarâsının zulm u taaddî olunduğuna kat’a rızâ-yı şerîfem yoktur. Bunlar üzerlerine edâsı lazım gelen a‘şâr ve sâir hukuk u rüsumlarını kanun ve defter-i mucebince karyeleri zâbitine tamamen edâ eyledikerinden sonra merkumlara muhkem tenbih ve te’kid eyleyesiz ki vakitli ve vakitsiz ziyade atlu adam ile karyelerine varmayub a‘şâr vesâir hukuk u rüsûm cem‘ zamanında cümlesi bir aradan kifayet miktarı adam ile varub bir münasib mahalle konub me’kûlât kısmından her ne ki lazım olub ve olur ise narh-ı cârî üzere akçeleriyle zâbitlerinden alub kanun ve defterden ziyade a‘şâr ve sâir hukuk u rüsûm ve müft ve meccânen yem ve yiyecek mütâlebesi bed’ u mezâlim-i mahduse ile hılâf-ı kânun zulm ve taaddî itmeyeler. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timad kılasız. Kad vasale ileynâ fi şehr-i Şevval.

Be-makâm-ı Kostantiniyye

[b]

1

Şanlı cemâatinden Köse Veli oğlu Ali’nin deve da‘vâsının def‘i için Koçhisar Nâibi Halil Efendi’nin mürâselesi sûretidir.

Bâisü’l-Mürâsele Şanlı cemâatinden Köse Veli oğlu Ali nâm kimesne yedinde mevcud beyaz toplu îraniye davacı olan Cemel aşiretinden Hasan nâm kimesne da‘vâ idüb iki seneden beri yedimde mülküm olub dört mâh zarfında zâyi‘ eyledim işbu deve benimdir didikde zilyed beyyinesi olub beyyine talep olundukda Sadefli aşiretinden Ahmed nâm kimesne alâ vech istid‘â-yı şehâdet-i şer‘iyye eyledikde müddeî mezkûr hüsn-i rızâsıyla işbu îrâna altı seneden beru yedimde mülkümdür deyu efendi-i merkumun müraselesi kaydı tahrir şud. Bu defa heman müddeî merkûm Ali ile Hasan nâm kimesnenin vekili

Hacı Bekir oğlu Hüseyin meclis-i şer‘de terâfü‘i şer‘i kavîm olduklarında tarih-i mezkûrdan altı sene mukaddem Kurtlu aşiretinden Hacı Ömer’den bey‘ eylediğim îrândır deyu takririne şâhid talep olundukda Bekçi oğlu Ali Ahmed ve Osman ve Mustafa ve Mehmed bin Sarı Mehmed meclis-i şer‘e hâzırân olub şöyle şehâdet eylediler ki merkum Ali zikr olunan bir re’s îrân deveyi Kurtlu aşiretinden Hacı Ömer’in devesi kûşekidir ve hem altı senedir bunun yedinde mülküdür deyu bu hususa şahitleriz ve şehâdet dahi eyleriz deyu edâ-i şehâdeti’ş-şer’iyye eylediklerinden şehâdetleri makbul olub vekîl-i merkûm Hüseyin bîvech muarazadan men‘ birle mâ vakaa bi’t-talep ketb olundu.

Fî 5 L 235.

2

Enar karyesi temessük ferman sûretidir.

Niğde vâlisi ile Nevşehir hâkimine hüküm ki Kazâ-i mezbûre Enar karyesi sâkinelerinden Âişe nâm hatun südde-i saâdetime arzuhâl idüb bunun babası nâm kimesne fevt olub emvâl ve eşyâ bâ verâset-i şer‘i bununla emmisi karye-i mezbûr sükkânından Topal oğlu Kara Memiş dimekle meşhur kimesneye intikâl idüb ancak sağîre bulunduğundan tereke-i menkûle-i mezbûre ma‘rifet-i şer‘le tahrîr olunarak bunun hissesine isâbet eden on bin kuruşdan mütecâviz emvâl ve eşyâ nukûd huccet-i şer’iyye vasî olunan karye-i mezbûr sâkinlerinden Hacı bin İsmail nâm kimesneye ma‘rifet-i şer‘le teslim olunmakla şimdi bu irişüb bâliğa olub babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil vasiy-yi merkum zimmetinde olan emvâl ve eşyâlarını talep eylediğinde emmin merkûma teslim eyledim deyu vermeyüb gadr-i küllî eylediğinden ve bu bâbda da‘vasına mutâbık Şeyhu’l-İslâm’dan fetvâ-yı şerîf verildiğin bildirüb Çavuş mübâşeretiyle mahallinde şer‘le görülüb alıverilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmekten nâşî husûs-ı mezbûr hîn-i terâfü‘da tezvîr eylediği inde’ş-şer‘ tahakkuk eyledikde ücret-i mübaşiriyye mazlûm olan müddeâ aleyhimden talep etmeyüb ber mûceb-i fetvâ-yı şerîf husûs-ı kâzibe eden müddeî mütemerridden tahsîl olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır olmuştur. Buyurdum ki hükm-i şerîfim vusûl buldukda bu bâbta sâdır olan emrim

Be-makâm-ı Kostantiniyye

167_07140_0006

[a]

1

Es-seyyid Hüseyin nâib-i Nevşehri ma’a Ürgüb

Medîne-i Nevşehir kazâsına tâbi' beyâbân karyesi sükkânından iken fevt olan Mustafa fevt olub verâseti Ümmühan nâm hâtûn ile sulbî kebîr oğlu Halil İbrahim ve Mehmed'e münhasıra olub kable'l-kısmet Mehmed dahi fevt verâseti zevcesi Aliyye ile sulbiye-i sağîre Emine ile vâlidesi Ümmühân ve er karındaşı mefkûd Halil İbrahim'e münhasır olduğu lede'ş-şer'-i şerîf zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun muhallefât defteridir ki ber- vech-i âtî zikr olunur

Fî sene 1235

Yeni namaz cübbesi 16 akçe	Şayak şalvâr 12 akçe	Şalvar antarisi kutni 23 akçe
Sarı şâlî 25 akçe	Küçük antâri 7 akçe	Şâmî antarî 11 akçe
Ayak yemenisi 10 akçe	Basma entari 2 adet 16 akçe	Şam kutni 1 adet 60 akçe
Baş yemenisi 18 akçe	Kahve Kıyye 8 Akçe	Bir kat yatak 10 akçe
İki sağîr minder 15 akçe	İç minder 12,5 akçe	İki minder 11 akçe
İki kaliçe köhne 35 akçe	Uşak seccâdesi 30 akçe	Yorgan 2 adet 20 akçe
Belas 8 akçe	Sofra 5 akçe	Fincan sarf 16 akçe
Cezvetan 2 adet 10 akçe	Pekmez leğen 65 akçe	İç fener(?) 2 akçe
Kazgan 25 akçe	Hereni 16 akçe	Küçük leğen 15 akçe
Nühâs sini 60 akçe	Def'a nühâs 13 akçe	Def'a nühâs 13 akçe
Hâki çuka cübbe 40 akçe	Müsta'mel kaput 90 akçe	Müteveffânın fevktinde (?) 513 akçe

Ortahisarlı Toklu Mehmed'de bâ-temessük 230 akçe	Ürgüb'de Ahmed yazıcısında bâ-temessük 50 akçe	Ortahisar Toklu oğlu Mehmed'de bâ-temessük 67 akçe
Orta Hasan'da bâ-temessük 4 akçe	Kırca Ali'nin oğlu Bekir'de bâ-temessük 500 akçe	Babası Yusuf'un bâ-temessük 115 akçe
Menzil-i mezkûr sulbi sağir Emine ile zevcesi Ümmühan üzerinde 550 akçe	Münsadırda üç kıt'a kürüm bâ-temessük 500 akçe	Acmeri(?) yağı 110 akçe
Ak önünde bir kıt'a bağ 150 akçe	Bağ arası üzerinde bir kıt'a bağ 13	Hazer'de (?) bir kıt'a kürüm 50 akçe
Sarıhan'da bir kıt'a bağ 50 akçe	Hatu bağı 25	Görmüş'de bir kıt'a kürümün 10 akçe
Ganem aded-i kuzu :2 30 akçe	Kamanyeri (?) 10 akçe	Hırdavat menzil 20 akçe
Mirasın basit bölüşümü için ücret 112 akçe	Terekenin kaleme alınması ücreti 30 akçe	Naiplik hizmeti karşılığı: 30 akçe
Harç 10 akçe	Annesi Ümmühân'ın mehri 15 akçe	Merhum Mehmet'in …Yusuf'a olan borcu: 26 akçe
Vefat eden Mehmed'in annesine olan borcu: 700 akçe	Yaşadığı köyün vakfına olan borcu: 15 akçe	Iskat 40 akçe
Nâiblik harcı 20 akçe	Eşi Alime'nin mehiri 300 akçe	Eşi Alime'nin, Mehmet'e olan borcu 150 akçe
Terekenin fiyat takdirine göre vergiler ve masraflar çıktıktan elde kalan toplam	Terekenin fiyat takdirine göre vergiler ve masraflar çıktıktan elde kalan toplam	Terekenin fiyat takdirine göre vergiler ve masraflar çıktıktan elde kalan toplam

tutar üzerinden eşi Alime'ye düşen para miktarı 209 akçe	tutar üzerinden kızı Emine'ye düşen para miktarı 804 akçe	tutar üzerinden annesi Ümmühân'e düşen para miktarı 704 akçe
Terekenin fiyat takdirine göre vergiler ve masraflar çıktıktan elde kalan toplam tutar üzerinden kardeşi Halil'e düşen para miktarı 1927 akçe		
Yeni namaz cübbesi 16 akçe	Şayak şalvâr 12 akçe	Şalvar antarisi kutni 23 akçe
Sarı şâlî 25 akçe	Küçük antâri 7 akçe	Şâlî antarî 11 akçe
Ayak yemenisi 10 akçe	Basma entari 2 adet 16 akçe	Şam kutni 1 adet 60 akçe
Baş yemenisi 18 akçe	Kahve kıyye 8 Akçe	Bir kat yatak 10 akçe
İki sağîr minder 15 akçe	İç minder 12,5 akçe	İki minder 11 akçe
İki kaliçe köhne 35 akçe	Uşak seccâdesi 30 akçe	Yorgan 2 adet 20 akçe
Belas 8 akçe	Sofra 5 akçe	Fincan sarf 16 akçe
Cezvetan 2 adet 10 akçe	Pekmez leğen 65 akçe	İç fener (?) 2 akçe
Kazgan 25 akçe	Hereni 16 akçe	Küçük leğen 15 akçe
Nühâs sini	Def'a nühâs	Def'a nühâs

60 akçe	12 akçe	13 akçe
Hâki çuka cübbe 40 akçe	Müsta'mel kaput 90 akçe	Müteveffânın […] 513 akçe
Ortahisarlı Toklu Mehmed'de bâ-temessük 230 akçe	Ürgüb'de Ahmed yazıcısında bâ-temessük 50 akçe	Ortahisar Toklu oğlu Mehmed'de bâ-temessük 67 akçe
Orta Hasan'da bâ-temessük 4 akçe	Kırca Ali'nin oğlu Bekir'de bâ-temessük 500 akçe	Babası Yusuf'un bâ-temessük 115 akçe
Menzil-i mezkûr sulbi sağir Emine ile zevcesi Ümmühan üzerinde 550 akçe	Münsadırda üç kıt'a kürüm bâ-temessük 500 akçe	Acmeri bağı 110 akçe
Akok'da bir kıt'a bağ 150 akçe	Bağ arası üzerinde bir kıt'a bağ 13	Hazer 8(?)9 de bir kıt'a kürüm 50 akçe
Sarıkan da bir kıt'a bağ 50 akçe	Kanun bağı 25	Görmüş'de bir kıt'a kürümün 10 akçe
Ganem aded-i kuzu :2 30 akçe	Kamanyeri 10 akçe	Hırdavat menzil 20 akçe
Berây-ı kısmet-i 'âdî 112 akçe	Berây-ı kalemiye-i ücret-i nâib 30 akçe	Berây-ı ücret-i nâib 30 akçe
Berây-ı harc 10 akçe	Ümmühân'ın mehri 15 akçe	(?)Yusuf'a deyn-i müsbet 26 akçe
Müteveffâ Mehmed'in vâlidesi hâtuna deyn 700 akçe	Karyenin vakfına deyn 15 akçe	Iskat 40 akçe
Nâib harcı 20 akçe	Alime hâtûnun mehr 300 akçe	Merkûme Alime müteveffâya deyn 150 akçe
Hisse-i zevce Alime	Hisse-i bint Emin	Hisse-i ümm Ümmühân

209 akçe	804 akçe	704 akçe
Hisse-i gâib Halil 1927 akçe		

[b]

1

Mefharu'l-kuzât ve'l-hukkâm madenü'l-fazl ve'l-kelâm Karaman eyâletinde vâki kazaların kuzât ve nüvvâbı zîde fazluhüm ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân müşeyyidü'l-müslimîn ve'l-kırân voyvoda vesâir zâbıtân ve vücûh-ı ahâli vesâir iş erleri zîde kadruhüm tevkî'i refî'i hümâyun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Aladağ kazasında a'yanla kasr-ı aliyyesinde utka (?) Hacı Mehmed ve emmizâdesi İsmail (?) nam şakîler öteden beri kendi hâllerinde olmayub vedîatullâh olan sekene-i memleket fukarâ ve raiyyet haklarında zulm ve taaddîyâta cüret ve bunun gibi emsâl nice nice derkâr nâmercüha cüret etmekte oldukları ve merkûmân ne kadar cevr ve teslim mürâsele-i himâyet idüb bu mekûlelerin rûy-ı arzdan ref'leri ehem ve elzem idiği hâlen Karaman vâlisi vezirim El Hac Bekir Paşa edâmallâhü iclâlehû tarafından derbâr-ı mülûkâneme tahrir kılınmış olub zamân-ı adâlet pâdişâhenemde bu mekûle şekâvet kirân nice kahr ve gazab-ı hüsrevânemden tahlîsine gerdan eylemeğe nazaran vazîfe hususlarında himmet-i tâcidârânem meczûm ve merkûmlar dahi erzel kimseler idiği müşârun ileyh iş'ârından nümâyân olmakdan nâşi celâdet-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı mefharet-makrûn-ı mülûkânem mûcebince merkûmânın i'dâm ve izalelerine müşârun ileyh ve kirâm-ı celîlü'l-kadrimle mezmûr kılınmış ikisi de müşârun ileyhin memuriyetini ol havalinin vireler ki Karaman eyâlet mübâşir şekavet ve taaddiden tathiri hayriyesine mebnî olduğundan zâhir-i eyâlet merkûmun saltanat-ı seniyyeme kulluğu idenler ve hususi ile şürûrdan emn ve rahat istenir müşârun ileyh menâbi ve lazım gelen hizmet ve meadil icrâsına mübâderet ile tahkîk-i icrâ idüb vazîfe-i derbâra ikdâm ve gayret eylemeleri lâzım-ı hâlden olmakla siz ki kuzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz ona göre amel ve hareket ve müşârun ileyhin emr ve rüyetine mütâbi' ve tahrîr ve muvâfakat ve lâzıme muâvenet ve emrinin icrâsına ittifâka ikdâm ve gayret eylemeniz fermanım olmakla şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı şerîf mûcebince işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr olunmuşdur. Mazmûnun itâat ve makrûn. Şöyle bilesiz. Ve's-selâm.

2

Ma'rûz-ı dâi-i devâm-ı hayriyye ömr ve devletleridir ki bu defa haklarında emr-i kazâ cereyan eden Aladağı Hacı Mehmed ile Belviran a'yânı emmizâdesi İsmail nâmân

eşkıyaların i‘zâm ve izalesine bâ irâde-i aliyye me’mûran müşîrân-ı muktezâsınca eyâlet-i Karaman’ın hâvî olduğu kazalarda iktiza eden muâvenet ve memuriyet- i devletlerine emr ü fermûde-i seniyyeleri olan hizmette bizler ma‘dûn olmasına dair şerefrîz-i sudûr iden sûret-i emri âli ve mûcebince buyruldu-yı vâlâları ve mübâşir ta’yin buyrulan izzetli Sacgın(?) Ağa kulları ile Niğde sancağında vâki Nevşehir kazaları mahkemesine lede’l-vürûd bi’l-cümle ahali huzurunda davet ve müvâcehelerinde feth ve kırâat olundukda emr-ı semmü’s-semî‘ ve iteati […] cevablarında emr-i âlişân-ı buyruldu-i sâmilerine imtisâlen nevechle emr u ferman idüğü kayd birle edasına vüs’a çukadarı hidmet-i aliyyede ve hizmet

[devamı yok]

3

Medîne-i Nevşehir’de Kayacam mahalle sükkânından Fatma bint-i Abdurrahman Hatun tarafından da’vâ ve âti’l-beyanı […] dair icâzet ve i‘tâ-yı huccete vekîl-i müsecceli olan er karındaşı Molla Abdurrahman nâm kimesne meclis-i şer‘de bi’l-vekale yine medîne-i mezbûre kazâsına tabi Gerde karyesi sükkânından iş bu vâfiu‘l-kitâb Amrullah nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm ederek tarihten mukaddem vekil olduğum hemşirem […] müteveffâ zevcesi İsmail’den hissesine isâbet eden mehrinden ve sümün hissesinden müteveffâ karye-i Baldıran’a vâzı‘u’l-yed olan oğlu Emrullah’dan talep iderim alıverilsin ve şer‘an tahrir olunub defter-i kassâm bu hisse-i şâyiamı matlubumdur yedinden alıverilmesi bilvekâle matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbur Emrullah hazır olmağin tereke-i müteveffâya bi’l-verâse tahrîr olundukda sahhu’l-bâkî müteveffâ-yı mezbûrun bin üç yüz yirmi kuruş emvâl ve eşyaya bâliğ olub mebâliğ-i mezbûrdan sümün hissesini isâbet eden yüz altmış beş buçuk kuruş deynim bu vechle senden dahi üç yüz kuruş tamamen edâ ve teslim olunub ibrâ-yı zimmet-i hak eyledikden sonra merkûm Abdurrahman kızı taraflarından asâleten ve hemşiresi mezbûre tarafından vekâleten şöyle dava ve takrîr-i kelâm ider ki tarihten üç sene mukaddem müteveffâ-yı merkûm İsmail, Bucak, değirman ve iş değirmen ma‘rûf olan esbablarda bir iki sehmden bir miktar sehmin olub sehmini beher sene size ellişer civarda bedelden isticar idüp üç sene ve sene dört yüz elli ceride cerah ve hakkım olup bize dahi eda itmeden fevt oldu matlubumdur dedikte kıbbes-sual mezbur karındaşını mezkurda […] yedinden zapt ve tasarrufa ikrar ve zikr olunan […] dahi on dokuz […] […] kılındı deyu mezbur def’a cevap verdikde mezbur Abdurrahman vech-i meşrûh üzere ikrârını mübeyyin yine talep olundukda udûlden

amel. Mâvakaa bi't-talep ketb olundu. Ağa Osman Uzun ile oğlu Osman ve Hüseyin oğlu Topal Hasan oğlu Ali.

167_07140_0007

[a]

1

Enârlı el-Hâc İsmail'in muhallefâtı

Medîne-i Nevşehir kazâsına tâbi' Enar karyesi sâkinlerinden Aişe nâm hâtûnun pederi Hâcı Halil fevt olub emvâl ve eşyâsı kızı merkûme Aişe ile pederi karye-i mezbûr sükkânından Ahmed Beg'e intikâl eyleyüb merkûme Aişe sağîre iken tereke-i müteveffâ-yı mezbûre ma'rifet-i şer'le tahrîr olunub merkûmenin hissesine isâbet iden on bin guruşdan mütecâviz emvâl ve eşyâsı bâ -hüccet-i şer'iyye dâhil-i beled olunan karye-i mezbûre sükkânından El-hâc İsmail'e teslîm olunub merkûme Aişe ba'de'l-bulûğ rikâb-ı hümâyûna ref' taleb eylemekde Kara Memiş'e teslîm eyledim deyu def' kaydında olunub merkûme Aişe lisânından rikâb-ı kamer-tâb-ı hümâyûna ref'-i ruk'a-i arzıhâl idüb arzı mûcebince Niğde mutasarrıfı ile Nevşehir hâkimi huzûrunda terâfü'-i şer' ve ihkâk olunmak bâbında bu makûle emr-i celîlü'ş-şân dîvân-ı hümâyûn çavuşlarından İbrahim Çavuş ve Niğde mütesellimi tarafından bâ-buyruldu mübâşir ta'yîn buyrulan Hüseyin efendi ile medine-i Nevşehir mahkemesine vürûdlarında müfti ve müderrisân ve sâir lâzımü'l-huzûr müvâcehelerinde merkûme hâtûn ile Hâcı İsmail meclis-i şer'e ihzâr olunub müvâcehelerinde feth ve kırâat olunub mazmûnunu ba'de't-tefehhüm merkûme Aişe Hâtûn'dan suâl olundukda merkûme cevâbında kendü lisânımdan arzıhâl takdîm eyledim lâkin zikr olunan on bin guruşdan mütecâviz emvâl ve eşyâmı fuzûli zabt eyleyüb emmim Kara Memiş'den tahsîl olunmak istid'â eyledim işbu merkûm Hâcı İsmail Ağa benim bâ-hüccet-i şer'iyye vasim değildir pederim müteveffâ merkûmun sülüsüne vâsidir ve vasi bilürüm târîh-i mezbûreden bir sene mukaddem Aişe da'vâdan Hâcı İsmail Ağa'nın [silik] inhÂ eyledim benim emvâl ve eşyâmı fuzûlî zabt eyleyen emmim Kara Memiş'dir da'vâm dahi anınladır el hâleti hâzihi merkûm Hâcı İsmâil Ağa'da bu husûsa dâir da'vâ ve nizâ'm yokdur deyu meclis-i şer'de mukırr olmağın mâ hüve'l-vak'i bi't- taleb ketb ve imlâ olundı tahrîren fi'l-yevmü't-tâsi' min şehri zi'l-ka'de ve sene hamse ve selasin ve mieteyn ve elf

2

Medîne-i Nevşehir mahallâtından Begdik Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan el-hâc Ömer nâm müteveffânın verâseti zevcesi Emine bint-i Abdullah nâm hâtûn ile sulbi kebîr oğlu Süleyman sulbiye-i sağîre kızı Elif ve sağîre kızları Afife

ve Alime ve Rukiyye nâm kimesnelere münhasıra olduğu lede'ş-şer'-i şerîf zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun muhallefât defteridir ki ber- vech-i âtî zikr olundu

Cedid kilim 15 aded 500 akçe	Kırşehir seccadesi 2 aded 15 akçe	Köhne belâs 5 aded 45 akçe	Kâlı yasdık seccade 2 aded 30 akçe
Köhne kâlı 3 aded 45 guruş	Köhne Heybe 3 aded 10 guruş	Yorgan 6 aded	Eski yorgan 2 aded 40 guruş
Çift yasdık 2 aded	Cedîd içi yasdık 2 aded 15 guruş	Köhne yasdık 6 aded 18 guruş	Köhne şâl döşek 16 guruş
Köhne kaliçe yasdık 3 aded	Müsta'mel kutni antari 1 aded	Köhne kuşak 1 aded 15 guruş	Köhne biniş 1 aded 40 guruş
Müsta'mel çift antari 30 guruş	Bez yüzlü köhne kürk 2 aded 20 guruş	Köhne çakşır 1 aded 5 guruş	Kavık 8 guruş
Köhne kavık 2 aded 5 guruş	Köhne şalvar 1 aded 3 guruş	Destâr 2 aded 6 guruş	Gömlek 4 aded 16 guruş
Bir küçük hançer 1 aded 25 guruş	Gümüş hamâil 1 25 guruş	Piştov tabanca 1 çift 70 guruş	Şişhane tüfenk 1 aded 40 guruş
Acem tüfengi 1 aded 60 guruş	Sarma tüfenk 1 aded 30 guruş	Şam kılıcı 1 aded 25 guruş	Buçak 1 aded 5 guruş
Nükud ve akçe 2530 guruş	Saat sim 1 aded	Çubuk takımı 15 guruş	Nacak balta 4 guruş
Kürek baltası 1 aded	Cedîd kirpas sikke 4 guruş	Kovan 5 guruş	Piştov ve sac 10 guruş
Yün	Evân-ı nühâs	Cedîd kaliçe yasdık	Köhnekaliçe

15 guruş	99 aded 330 guruş	24 guruş	2 aded 40 guruş
Köhne döşek 24 guruş	Bir kalbur 1 aded 160 guruş	Köhne kaliçe 10 guruş	Oda tepsi iki aded 30 guruş
Küçük sini 15 guruş	Kahve gümi 9 guruş	Fincân 5 guruş	Zarf 5 aded 2 guruş

[b]

Cezve tepsi 200	Tırnovadan gelen […] 332 kuruş	Tersundan gelen şem'-i asel 77.5 kuruş	Tarsus'dan gelen hınta [silik] 200 kuruş
İskemle ferrâş dibek 5 kuruş	Deve harârı 30 aded 80 kuruş	Deve urganı 13 aded 45 kuruş	Deve çuval 8 aded 40 kuruş
Un şuvalı 4 adet 8 kuruş	Nakışlı şuval 2 aded 4 kuruş	Zerdali 8 batman 15 kuruş	Billur 2 aded 4 kuruş
Katıklı çedik 16 kuruş	Kilim 8 kuruş	Deve kolanı 5 kuruş	Mangal 4 kuruş
Kaliçe der Filibe (?) müsta'mel 3000 kuruş	Cevanib der İsa kör bağçe 1000 kuruş	Cevizlikde bir ufak bağ 150 kuruş	Çömlekçide bir bağ 5 kuruş
Enar karyesinde üç humbar 400 kuruş	Kaneri Osman'dan alınan bir bâb menzil 100 kuruş	Çarşu derûnunda iki bâb dükkân 1500 kuruş	Mevcûd şaryek 150 kuruş
İki re's bargir 300 kuruş	Deveci merkebi üç […] 100 kuruş	Şehir derûnunda bir kıyye esbâb 500 kuruş	Ali Pazarında […] 60 kuruş
Atmış bir top ham bez	Suğar sûkda 3 aded	Humbarda olan zer'lik çaryek	Burçak çarık 6 kuruş

366 kuruş	25 kuruş	30 kıyye 150 kuruş	
Hırdavat 50 kuruş	Frenk cibni 78 zir'a 120 kuruş	Def'a cibn 56 zir'a 40 kuruş	Bir libade 20 kuruş
Küşi bez top 22 kuruş	Haleb alacası top 22 kuruş	Def'a iki top Haleb alacası 33 kuruş	Sakız cübbesi 27 zir'a 163 kuruş
Frenk halasi 53 kuruş	On sekizli sârık 9 aded 50 kuruş	İki cedîd destâr 14 kuruş	Üç yirmili sarık 24 kuruş
Niğde kınası 13 kuruş	Frenk beyazı değirmi 2 21 kuruş	Haleb kutnisi tob 26 kuruş	Üç buçuk zir'a Haleb kutni 10.5 kuruş
8 satır eksik			

167_07140_0008

[a]

1

Kara Mehmed'in karındaşı oğlu Hızır 37 guruş	Köklili Nasuh 44 guruş	Köklili Farzullah oğlu Ali 76 guruş	Afşar oğlu Ali 3 guruş

Damse karyesi ahâlisinden Hâcı Ayvalı oğlu Veli Sadık nâm kimesne kendi hâlinde olmayub karye-i mezbûr sükkânından İsmail nâm kimesnenin leylen hânesini basub ırzına sû-i kasd ve hânesinde üç bin guruşdan mütecâviz emvâl ve eşyâsını nehb ü gârât eylediğini Niğde mutasarrıfı devletlü İsmail Paşa efendimize hıtâben terâfü'-i şer' olmak içün emr-i celîlü'ş-şân ve mübâşir ile Nevşehir'e vürûd itmekle merkûm Veli Sadık müşârunileyh hazretlerine mahsuben gönderilmekle ahâli-i karyeden

merkûm Sadık'ın hüsn-i haline binâen Veli sûal olundukda merkûm Veli Sadık'dan dilgîr olduklarını karye-i mezbûr ahâlilerinden Mehmed Ali Ağa Halil Ağa ve İsmâ'il Ağa ve Teberdâr Mehmed Ağa ve Mahmûd Yazıcı Balaban oğlu Mehmed Ağa İmam Ahmed Efendi Hâcı Mehmed meclis-i şer'e gelüb şöyle takrîr-i kelâm iderler ki merkûm Veli Sadık erâzil ve eşkiyâ makûlesi olub ahâli-i karyede hetk-i ırza cesâret ve bunun emsâli dâimâ hilâf-ı şer' ve mugâyir-i rabbânî fi'l-i şenî'alar cesâret ider deyu cümlesi takrîr itmeğle

2

İş bu bin iki yüz otuz altı senesi muharremi gurresinde altı mah zabt itmek üzere Ürgüb kasabasının serdârlığı yine kasaba-i mezbûr sükkânından otuz iki cemâ'atinin serdengeçdi ağası Ahmed Ağa'ya ihâle olunub ağa-yı yeniçeriyân-ı dergâh-ı 'âlî mektûbı vürûd ba'de'n-nazar sicill-i mahfûza kayd şüd

Fî 1 M sene 1236

3

İş bu bin iki yüz otuz altı senesi muharremi gurresinde altı mâh zabt itmek üzere Nevşehir kazâsının serdârlığı yine Nevşehir sükkânından Onarzâde Ömer Ağa'ya ihâle olunub ağa-yı yeniçeriyân-ı dergâh-ı 'âlî mektûbi vürûd ba'de'n-nazar sicill-i mahfûza kayd şüd.

Fî 1 M sene 1236

4

İş bu bin iki yüz otuz altı senesi muharremi gurresinde bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn refte refte kıymat-ı beledânın istikrâz üzere kat'-ı iltimâs üzere Anadolu'nun orta kolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve kuzât ve nüvvâb ve sâire hitâben sâdır olan emr-i celîlü'ş-şân ba'de'n-nazar sicill-i mahfûza kayd şüd.

Fındık altunı 11 guruş	İstanbul zer-i mahbûbu 8 guruş	Mısır altunı 7 guruş
Fındık rub'iyyesi 2 guruş 30 para	Tam otuzar olmak üzere Tunus ve Cezayir altunu 12 guruş	Yaldız altunu 15 guruş 10 para
Macar altunu 15 guruş	Gramse altunı 14 guruş 30 para	Sekizi bir yerde İspanya altunı 104 guruş

Ve Avarız cinsinden mâ'adâ üç nev'i 6.5 guruş	Avârız 6 guruş	

Râyic olub bir akçe ziyâde alınub virilmemesine dikkat

Asfarî ta'bîr olunur altun bi'l-külliye revâcdan men' olunarak vikâye-i nizama ikdâm ve mübâderet kılınmak bâbında sâdır olan emr-i celîlü'ş-şân ba'de'n-nazar sicill-i mahfûza kayd şüd.

Fî 17 M sene 1236

[b]

1

Damse karyeli Veli Sadık hakkında Niğde tarafından vürûd iden buyruldu

Şeri'at- şi'âr Nevşehir kâdısı fazîletlü efendi zîde fazluhü ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân voyvodası inâyetlü ağa ve sâir kâbil-i hitâb iş erleri inhâ olunur ki Nevşehir kazâsına tâbi' Damse karyesi sükkânından Hâcı Ayvaz oğlu Veli Sadık dimekle meşhûr kimesne kendü hâlinde olmayub iki yüz otuz üç senesi nısfu'l-leylde yine karye-i mezbûr sükkânından İsmail nâm kimesnenin menzilini basub zevce-i menkûhasını âlât-ı darb ile darb ve sâhib-i karatil eylediğinden başka menzil-i mezkûr derûnunda mevcûd beş bin guruşluk emvâl ve eşyâsını hilâf-ı şer'-i şerîf nehb ü gârât ve ahz eylediğinden huzûrımuzda terâfü'-i şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında tarafımıza hitâben bir kıt'a emr-i 'âlî şeref-rîz isâr ve irsâl eyledi ki siz ki muhatabûn-ı mûmâileyhimsiz keyfiyet ma'lûmlarınız oldukda müdde'î ve müdde'-i aleyhi ta'yîn olunan mübâşirine tarzifen dîvân-ı Niğde'ye ihzâr itmeniz bâbında elviye-i selaseden iş bu buyruldu irsâl olunmuşdur vusûlünde vech-i meşrûh üzere ber-mûceb-i buyruldu amel ve hareket ve hilâfından be-gâyet hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu

Mûcebince emr-i 'âlî dahi vârid olmuşdur.

Fî 3 M sene 36

2

İzzet-meâb Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsında me'zûn-i bi'l-iftâ olan es-seyyid Abdürrahman Ruhi Efendi ba'de's-selâm inhâ olunur ki kazâ-i mezûrda beyne'l-âhâlî hüsn-i sülükün tarafımıza bâ-arz ve mahzar inhâ olunmağla hizmet-i celîle-i fetva tarafımızdan kemâkân sana ibkâ olunmuşdur gerekdir ki lede'l-istiftâ esahh-ı akvâl eimme-i hanefiye aleyhim rahmet-i rabbi el-beriyye ile iftâ idüb kütüb-i mu'tebereden nakl-ı sarîh ve imzalarında Nevşehir ma'a Ürgüb müftisi olduğunu tasrîh eyleyesin

vesselâm hurrire fi'l-yevmü's-sâlis min muharremü'l-haram li sene sitte ve selasin ve mieteyn ve elf

El-fakir el-hâc Halil afâ anhü

3

Nevşehir hâkimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Maryan karyesi sâkinlerinden Nazife bint-i İbrahim nâm hâtûn südde-i sa'âdetime arzıhâl idüb bunun vâlidesi Sabire nâm hâtûn kız karındaşı Ümmügülsüm nâm hâtûn ile karye-i mezbûr toprağında vâki' ma'lûmeti'l-hudûd bir kıt'a mülk bağ ve iki bâb mülk menzile ber vech-i iştirâk mutasarrıflar iken vâlidesi mezbûre Sabire iki yüz yirmi iki senesinde müteveffiye oldukda zikr olunan emlâkdan hissesi bi'l-irsü'ş-şer'î bununla mezbûre Ümmügülsüm'e intikâl idüb dahl îcâb itmez iken mezbûr Ümmügülsüm müteveffiye-i mezbûreden müntakil emlâk-ı mezkûrdan kendi hissesini zabta adem-i kanâ'at birle bunun hisse-i irsiyesini dahi fuzûlî zabt itmekle mezbûrenin tarafından vekîl ile mahallinde huzûr-ı şer'de lede'l-mürâfa'a emlâk-i merkûmeden hisse-i irsiyesi buna hükm olunub teslîmi içün cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye i'tâ olunmuş iken mezbûre kâni' olmayub mugâyir-i hüccet-i şer'iyye bî-vech fuzûlî müdâhale ve ta'arruzdan halî olmadığı ve bu bâbda da'vâsına muvâfık cânib-i şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğin bildirüb mahallinde şer'le görülüb mezbûrenin bî-vech vâki' olan müdâhalesi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûruna istid'â ve yedinde olan hüccet-i şer'iyyeyi ibrâz itmekden nâşî mahallinde şer'le görülmek bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olan olmuşdur hükm-i şerîfim vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi bunun ol-vechle dahl olundukda mukaddemâ bir def'a şer'le görülüb fasl olunmuş da'vâların tamâm hak ve adl üzere göresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Be-makâm-ı Kostantiniyye

167_07140_0009

[a]

1

Dorba […] için Niğde'den vürûd iden buyruldu:

Öteden beri sancak mutasarrıflarının dairelerine mahsus olan delil ve tüfenkçibaşı bulunanların kavâid-i kadîm üzere verdikleri âşikâr ve her kazânın hâl ve tahammüllerine göre bir miktar hizmet verilegeldiği bildirilüb Kırşehir kazâlarına delilbaşımız ve bâlâda muharrer Niğde ve Beğşehir kazalarına dahi tüfenkçibaşımız ağa memur ve tayin kılındığı siz ki muhâtabîn-i mûmâ ileyhimsiz ağâ-yı merkûmun

tarafından memur kılınan odabaşı ile çendân adamları kazâ ve kurâlarınıza vâsıl oldukda birer giceyi nevbet idüb içlerinizde müberriz ve eşkıyâ zuhûra gelir ise şöhreti ve esmâlarıyla mûmâ ileyh odabaşıya teslim, divan-ı Niğde'ye ihzâr ve irsâl olunarak fukarâ ve zuafânın emn ve istirâhatleri olmaları hususlarına mezîd raiyet ve dikkat eylemeniz siyakında sivan-ı Niğde ve Beğşehrin'den işbu buyruldu tahrir ve ısdâr ve sertüfenkciyân izzetli Osman Ağa odabaşı yedlerinize tesyir olunmuştur. Bi-mennihî Teâlâ inşallâh vusûlünde gerekdir ki vech-i meşruh üzere ber mûceb-i buyruldu amel ve hareket ve hılâfından be-gayet hazer eyleyesiz deyü

2

Anadolu'nun orta kolu yemîn ve yesâriyle nihâyetine varınca vüzerâ mîr-i mîrân kuzât ve nüvvâb vesâir zâbıtân ve iş erlerine hüküm ki:

Taşralarından dersaâdetime örgücü nakle hem nüfus teksirine mûcebince zerur (?) hususunda muzayyaka olduğundan gayrı o mekûle temekkünlerinden kıt'a almaktan ibaret olan âlîler bu tarafa gelenler hisse-i teklîfât mahallinde kalanlara tarh ve tamir ile geru herkes temekkünlerinden kümmel ve istirâhat ile maslahatına sevaib ve çoluk çocuk ile da'avât-ı hayriyyeye kelümane istifal ve mülâtabet eylemeleri cevr ve sitem olunarak dersaâdetime nakl ve hicretten ihtiraz idecek cümle ma'lûm her ne kadar tekid olunması o mekule gelenleri memleketimizde ne mahalle nakil idelim deyu itizar ve bu musîblere araf-ı âhardan mürura çaresi olarak mahallerinden herkes i'lâm ve istid'âsıyla dersaâdetime nice örgücü verilmesi vesahih maslahat olarak sâkin olduğu kazânın hâkim ve zâbiti tarafından yedlerine tezkire i'tâ kılınmasına iki nefer den ziyade koyulmaması hususuna emr-i âlî tenbih ve iş'âr ve dersaâdetime takım takım örgücüler husus-ı mezbûrun küllî ile men'ine takayyûd ve ihtimâm olunmak muktezâsından olmakla vusûl-i emr-i şerîfimde maslahat dersaâdetime örgücü ve maslahat olmayanı koyulmamasına ve sahih olarak sakin olduğu kazanın hâkimi bir akçe almayarak yedlerine memhurlu tezkire i'tâ olunmasını iki neferden ziyade koyulmaması işbu emr-i celîlü'ş-şân ısdar sadrazam tatarlarından Hacı Ömer zîde kadruhû ile tesyir olunmuşdur. Husûs-ı mezbûre ale'd-devâm dikkat ve ihtimâm hılâf-ı hareketle vukûa gelmemesi mülûkânem idiği memleketlerine iade olacaklarından gayrı hangi mahalden olduğu tahkîk ile vusûl buldukda bu bâbta vech-i meşrûh üzere hılafından gâyet be-gâyet hazer eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız.

[b]

1

(dua cümlesi)

Medîne-i [silik] mahallâtından Kapıcıbaşı mahallesi sâkinlerinden Şerif Mustafa Efendi ibnü'es-Seyyîd Mustafa efendi meclis-i şer'i enverde şöyle takrîr-i kelâm ider ki. Mahalle-i mezbûrede kâin pederim ve vâlidem merkûmândan müntakil silk-i mülkümde müstakil çarşı başında bir taraftan [silik] ve bir taraftan tarîk-i âm ve tarafeyni kendi hanem ve habbaz dükkanımla mahdûd ve ma'lûm olan bir bâb dükkanı ber vech-i şer' vakf ve mülümden ihrâc ve tevliyetini hâl-i hayatımda kendime şart kılarım mâlikiyetim hasebiyle ve tevliyetim cihetiyle tahrîr iderek kendime [silik] ve vakf eyledim. El-hâletü hâzihî müste'cire icar itdim. Ve şöyle şurût kıldım ki dükkanı mezkurun [silik] evvela dükkan-ı meburun tamiri, fazladan bâkî bir akçesi mütevelliye bâkî nemâsı mahalle-i mezkûrede Kapıcıbaşı câmiinin kurbunda kâin çeşmeye beher sene tamir ve termimine mütevellî yediyle sarf olunmak ve tevliyeti hâl-i hayâtımda kendime ba'de memât evlâd-ı zükûrumdan ekber ve erşedine olanlara lede'l-inkırâz [silik] evlâd-ı inâsımdan kübrâ ve erşedi ve evlâd-ı inâs lede'l-inkırâz [silik] câmi-i mezbûrda bilfiil imâmet idenlere meşrûta kıldım ve dükkanı mevkûfe-i mezbûre nesh ve [silik] olanlarından men idüb min külli'vücûh tebdîl ve tağyîr olunmamağı meşrûta kıldım. Femen beddelehû min ba'di mâ semi'ahû feinnemâ ismühû elellezîne yübeddilûnehû âyet-i kerîmesi umumu ile [silik] ve mahalle-i mezkûre ahalisi nazır-ı vakf kıldım deyu ahali-i mahalle-i mezkûre vicâhen ikrâr eyledikde [silik] merkûm şerîf Mustafa Efendi tarîk-i udûle sülûk idüb İmâm-ı Âzam Hümâm-ı Ekrem kavliyle amel idüb mücerred vakaftü kavliyle ve tescîl-i birle vakf lazım olmaz rucû' sahihtir deyu dükkân-ı mezkûru vakfiyetten rücu etmekle mevki' sadr-ı kitâp ve hüsn-i meâb hazretleri İmâm Ebî Yusuf kavli üzere mücerred vakaftü kavliyle vakıf olur ve İmâm Muhammed'in kavli üzere teslim ile'l-mütevellî ile vakf lazım olur yani âlimeyn-i imâmeyn-i hümâmeyn hazretleri kavilleriyle vakıf İmâm-ı Âzam kavline tatbik için dükkân-ı mezkûre vakfiyetinin lüzumuyla hükm eyledi sicill-i mahfuza kayd şod. Tahrîran fî evâsıt-ı şehr-i Rebiulevvel li-sene sitte ve selâsîn ve mieteyn ve elf.

[Şuhudul hal]

2

Destûr-ı Mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdîr-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkibi mütemmimü mehâmmi'l-enâm mümehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-a'yân müşeyyid-i erkâni's-saâdeti ve'l-iclâl el-mahfûzu bi-sunûfi avâtifi'l-meliki'l-a'lâ hâlen Karaman vâlisi ile Kırşehir ve Aksaray sancakları mutasarrıfı veizirim el- hac Ebubekir Paşa edâmallâhü Teâlâ iclâlehû ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-kelâm Karaman eyâletinde vâki' kazaların kuzât ve nüvvâbı zîde fazluhüm

ve mefâhiru'l-emâcid ve'l-akrân ayan vesâir zâbitân ve […] zîde kadruhüm tevkî'i refî'i hümâyun vâsıl olıcak malum ola ki nefs-i Konya'da vülâta mahsûs olan saray harap olmuş olduğuna mebnî marifet-i şer' ve mi'mâr başı ve cümle marifetiyle keşf olunarak yetmiş beş bin kuruş mesârif ile mukarrep(?) ve inşâsı mümkün olacak beyanıyla meblağ-ı mezbûrun eyâleti kefâletlerin tahsîliyle sarâ-yı mezkûrun tamiri ve inşâsına müsâade-i seniyyem erzân kılınması hususu sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin bundan akdem tarafından inha ve istid'a olunmuş ise de kuyud'a ledel müracaa Konya haricinde […] nâm-ı mahalde vâlilere tahsîsan müceddeden inşâ kılınmış olan sarayın tamire muhtaç mahalleri mukaddema marifet-i şer'i şerîfle ve çevre memâlik marifetiyle maan bina ve tahmin olarak mesârifi olan altı bin kuruşun eyâlet-i mezbûre kazalarından emirler hattı hesabıyla tahsîline ruhsatı hâvî iki yüz yirmi dokuz senesi evâil-i Ramazanında emr-i şerîfim verilmiş ve ol vechile husûs-ı mezbûrda istinbâd vâki olmuş olduğuna binâen mârru'z-zikr altı bin kuruş tahsîl kılınmıştır. Ve olmadığı hâlde ne […] […] […] keyfiyet sıhhati vechile tahkîk ve inhâ olunmak bâbında dikkat olunmasını hâvî şerefrîz-i sudûr olan emr-i celîlü'l-kadrimin vusûlünde husûs-ı mezbûrumuzu sarây-ı mezkûrun tamir için tahmin kılınan elli bin kuruş sunufu Abdullah Paşa Karaman valiliği hengâmında eyâlet-i merkûmdan hâvî olan elviye ve kazâlara marifet-i şer'le tevzî vakf yirmi beş bin altı yüz seksen kuruş tahsîl ile Konya şehr emini marifetiyle saray-ı mezkûrun muhtaç-ı tamir olan mahallerine sarf olunup sekiz bin iki yüz altı kuruşuna üç kıt'a temessük emin-i merkûm verilerek ve maâda on altı bin yüz altmış bir buçuk kuruş hâlî kalmış olduğu ve saray-ı mezkûrun cesameti vechile el-yevm ekseri mahalleri ile şitada külliyen münhedim olacağı tarafından derbâr-ı şevketkarârı şehriyâranane varid olan tahrîrâtında derc ve tastîr ve husûs-ı mezbûr zımmında cânibinden şer'den verilen i'lâm ve sicilden muhraç defter takdir ve tesyir olunmaktan nâşi keyfiyet aleyhi felekmeziyye nâcû-yı rânümadan lede'l-istizan.

167_07140_0010

[a]

1

Aşçı oğlu ile Abdullah oğlu'nun kat'-ı nizâ mürâselesidir

Nevşehir Mahallâtından Eskicami' mahallesi ahâlisinden iş bu bâ'isü'l-vesîka Aşçıoğlu İbrahim Abdullah'ın oğlu Ebubekir müvâcehesinde şöyle da'vâ ider ki iş bu Ebubekir fevkânisi kendinin tahtânisi benim olub eyyâm-ı şitâda kar atub menzilimin harâbına bâdÎ oluyor sûâl olunub zararım def' olunmak matlûbumdur dedikde Ebubekir el-mezbûr dahi kadîmden bunun menzili üzerine kürünüb eyyâm-ı şitâda selc endâht

iderim cevab eylediğinde her iki hasımdan da'vâlarını mübeyyin beyyine taleb olundukda udûldan ricâl-i müslimînden Ali yazıcıoğlu İsmail Efendi ve telâl Hasan nâm kimesneler iş bu Ebubekirîn pederi eyyâm-ı şitâda menzilinin damında cem' olan selci yoldan tarafa kürüyüb endâht iderdi deyu şehâdet itmeleriyle şehâdetleri makbûl olub […] İbrahim'in menzilinden tasallutu def'i içün yedine iş bu mürâsele i'tâ kılındı fî 18 [silik]

Şühûdu'l-hâl :

Kâtib-i mahkeme Seyyid Osman Efendi

Mehmed Şami Efendi

Muhzır Nadir Ömer

Koca oğlu Gül Hâcı Memiş Ağa

2

Niğde Mahkemesinden Muhred Pusula Sûreti

İş bu bin iki yüz otuz üç senesine mahsûben Niğde sancağı kazâlarından Niğde vâlilerine bâ-fermân-ı 'âlî ta'yîn ve tahsîs kılınan imdâd-ı hazeriye ve taksit-i sânî olmak üzere matlûb buyrulan binde kırk sekiz buçuk guruş imdâd-ı hazeriyenin vakt ü zamanı hulûl itmekle hala ser-sancak mutasarrıfı devletlü İsmail Paşa hazretlerine edâsı lâzım gelen taksit-i sâninin sancak-ı mezbûr kazâlarından nefs-i Nevşehir kazâsı sehmine isâbet eden

60,5 kuruş

40 Yalnız kırk guruş hizmet

[b]

1

Şerîat-şiâr Ürgüb kâdısı Efendi zîde fazluhû ba'de's-selâm inhâ olunur ki dest-i hükûmetinizde serdar olan ref olunub üslûb-ı sâbık üzere kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân serdengeçti Balbardak Ahmet zîde kadruhû serdarlığı nasb ve tayin olmağin iş bu mektub tahrir ve irsâl olunmuştur. İnşâallâhü Teâlâ vusûlünde gerektir ki merkûmu kazâ-i mezkûrun serdarlığı umûrunda kıyâm ve […] olageldiği vechile zabt ve rabtı hususunda iânet ve ihtimâm eyleyesiz. Ve sen ki serdâr-ı merkûmsun kazâ-i mezkûrun serdarlığı sana tefvîz olmakla gerektir ki kâide-i kıyâm ve kânun üzere zabt ve rabt neferât meâhüz ve teedüb iştiratıyla tanzîm-i bilâd ve tarhîm-i hâl-i ibâda bedel ve iktidâr eyleyesiz. Ve Kazâ-i mezkûrda vâki serdengeçtileri ve cebeci ve topçu ve top arabacısı ve gılmân-ı acemî ve kul oğulları askeri bilcümlesi üzere benim serdar ve zabıtı buyurub sözünden taşra ve terâkümden hâric vaz' ve harekette bulunmayub daima

itâat ve intikâl üzere olalar. Ve sen dahi cümle umurun ahkâm-ı şer‘i şerîf ve kânûn-ı kadîm ve emr-i münîfe tatbîk ve zâbıtân-ı merkûmûndan bilâ vâris mevt ve fevt olanların metrûkâtlarını marifet-i şer‘le zabt ve sûk-ı sultânîde furûht ve hâsıl olan esmanını ahz ve beytülmâl olan için defter müfredâtıyla ocağ-ı âmire tarafına göndermeğe mübâderet ve beher malı layık ferâvân-ı emn ve zabıtlarına bâis senedlerin getürmeğe mücedded ve sâî olub mûceb-i mektub âmil olasız. Tahrîran gurre-i şehr-i Recebi’l-Ferd sene sitte ve selâsîn ve mieteyn ve elf. Târîh-i mezkûrdan altı mâh zabt itmesi için mektub şerh verildi.

2

Nevşehir Hâkimine hüküm ki

Kıdvetü’l-kuzât ve’l-hukkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-kelâm Mevlânâ Nevşehir maa Ürgüb kâdısı zîde fazluhû tevkî‘ refî‘i hümâyun vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyh Seyyid Yakub zîde fazluhûsun südde-i saâdetime vârid olan i‘lâmında Nevşehir kazasına tâbi Maryan karyesi sükkânından Ömer oğlu Seyyid Osman nâm kimesne meclis-i şer‘a varub bu kendi hâlinde ırzıyla mukayyed olub hılâf-ı şer‘i şerîf kimesneye vaz ve hareketi olmayıb üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden İsmail ve oğlu Mahmud nâm kimesneler kendi hâllerinde olmayub ânın iftira-yı mutazammını mevâd isnâdiyle merkum Seyyid Osman’a bî-vech fuzûlî müdâhele ve her gelen hukkâm ve zâbitân iştikâ ve nizâ‘dan hâlî olmadıklarından bahisle men u def’ babında emr-i şerifim süduru derç ve iş’âr olunmuş olmaktan nâşî divan-ı hümayunumda muktezası sual olundukda merkuman İsamil ve Mahmut kendi hallerinde olmadıklrından mezbûr Seyyid Osmana bîvech müdâhele ve taaddî eyledikleri vâki ise men ve def’i için emr-i şerîfim i‘tâsı muktezâ-yı maslahattan idiği tahrîr olunmakla mahallinde şer‘le görülmek bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbta sâdır olan emrim üzere amel dahi buna ol vechile dahl olundukda mukaddemen bir defa şer‘le görülüb fasl olunmayan hususlarını tamamen hak ve adl üzere mukayyed olub göresin. İnhâ olunduğu üzere ise ol bâbta muktezâ-yı şer‘i kavîmle amel idesin. Mezbur Seyyid Osman’ın üzerine şühûd u udÛl ile şer‘an bir nesne sâbit olmaya merkûmânın bîvech vâki olan müdâhelelerini men ve def eyleyesin. Min ba‘d şer‘i şerÎf ve emr-i âlişânım muhâlif kimesneye iş itdirmeyüb husûs-ı mezbur içün bir dahi emr-i şerîfim talep eylemeyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimad kılasın. Tahrîran fî evâhir-i şerhr-i Cemâziyelûlâ sene sitte ve selâsîn mieteyn ve elf.

167_07140_0011

[a]

1

Mâ-fîhi kemâ fîhî nemekahu el-fakîrullâhi azze şânühü Es-seyyid ve Hâfız Mehmed el-müvella-hilâetihi bi-medîneti Nevşehir ma'a Ürgüb ufiye anhü

Kadı es seyd yakup […] Medîne-i Nevşehir mahallâtından Câmi'-i atîk mahallesi sâkinelerinden Alime bint-i Abdullah nâm hâtûn meclis-i şer'e gelüb yine- kazâ-i mezbûra tâbi' Tavil Mehmed oğlu Dede Mehmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb taht-ı nikâhında olduğum merkûm Dede Mehmed'in pederi Tavil Mehmed fevt olub verâseti Dede Mehmed ve sâir vereseleri ile bana münhasıra olmağla merkûm Dede Mehmed müteveffâ Tavil Mehmed'in terekesine külliyen vâzi'u'l-yed idüb benim hakkımı edâya muhâlefet ider suâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-sûâl merkûm Dede Mehmed cevâbında pederim Tavil Mehmed hâl-i hayâtında fevtînden altı yedi mâh mukaddem talak-ı selâse ile tatlîk eyleyüb zevciyette alâkası yokdur pederimin mutellakasıdır deyu def' ile def'ini mübeyyin beyyine taleb olundukda ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Halil ve Süleyman bin Halil meclis-i şer'e hâzırân olub şöyle şehâdet iderler ki müteveffâ merkûm tavil Mehmed fevtinden altı mâh mukaddem zevcem Alime Hâtûnu ben talak-ı selase ile tatlîk eyledim deyu bizlerin müvâcehelerinde takrîr itmeğin bu ikrârına şâhidiz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet itmeleriyle şehâdetleri makbûl olub merkûme Alime Hâtun bîvech mu'ârızadan men' birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-evâhir-i Muharrem li-sene hamse ve selasin ve mieteyn ve elf

Şühûdu'l-hâl:

[silik] Ali Ağa , Ali Efendi ,Güvercinlikli Receb Ağa, Yeğeni Hasan, Dizdar Salih Ağa, Aşçı Hasan, Muhzır Başı ve gayrihim

[b]

1

Nevşehir kazâsına tâbi' Enar karyesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan İbrahim nâm müteveffânın verâseti zevcesi Aişe ile sulbi oğlu İbrahim ve Ahmed ve kebîre kızı Fatıma ve sağîre kızları Nazife ve Zahide'ye münhasıra olduğu lede'ş-şer' tahrîr şüde

Fî 27 R sene 236

Hediye-i kelâm-ı kadîm	Çılkafa kürk	Zerdeva kürk

15 kuruş	50 kuruş	200 kuruş
Kürk […] 3 kuruş	Müsta'mel kutni antari 43 kuruş	Şam alacası antari 35 kuruş
Çuka antari 35 kuruş	Kürk 5 kuruş	Müstamel çuka cübbe 70 kuruş
Şali cübbe 10 kuruş	Fes kavuk 8 kuruş	Gömlek don 12 kuruş
Abani 14 kuruş	Köhne kutni antari 7 kuruş	Şal 2 kuruş
Don gömlek 15 kuruş	Sarık 8 kuruş	Sağîr yorgan 3 kuruş
Yasdık 5 kuruş	Sağir döşek 5 kuruş	Kebîr döşek 20 kuruş
Müsta'mel yorgan 10 kuruş	Sağîr minder 10 kuruş	Müsta'mel yorgan 15 kuruş
Seccade 8 kuruş	Çuval 5 kuruş	Kebîr heybe 5 kuruş
Sağir heybe 2 kuruş	Şayak şalvar 10 kuruş	Ada gömleği 5 kuruş
Müsta'mel heybe 6 kuruş	Def'a heybe 6 kuruş	Terki 5 kuruş
Harar 1 çift 5 kuruş	Def'a harar 5 kuruş	Def'a harar 13 kuruş
Bir çift harar 2 kuruş	Def'a harar 4 kuruş	Def'a harar [silik]
Harar 2 kuruş	[…] 5 kuruş	Yağmurluk 10 kuruş
Harar 4 kuruş	Def'a harar 4 kuruş	Heybe 6 kuruş
Müsta'mel kürk 20 kuruş	Müsta'mel yorgan 30 kuruş	Def'a yorgan 30 kuruş
Def'a yorgan 25 kuruş	Alaca döşek 20 kuruş	Müsta'mel kilim 20 kuruş

Def'a kilim 25 kuruş	Müsta'mel kilim 10 kuruş	Minder 12 kuruş
Cidâr kilim 10 kuruş	Alaca yasdık 15 kuruş	İki yasdık 6 kuruş
İskemle yorganı 15 kuruş	Mintan 8 kuruş	Tüfenk 60 kuruş
Evân-i nühâsiye ma'a […] 225 kuruş	Kantar 15 kuruş	Sim saat 200 kuruş
Salalı saat 90 kuruş	Köhne saat 40 kuruş	Hurdevat menzil 100 kuruş
Çorakda iki kıt'a bağ 100 kuruş	Hâcı Bekdaş köyünde 20 kuruş	Gedis'de 8 kuruş
Arz-ı mîrîde olan cemî' eşyâ kıymeti 100 kuruş	iki etek 10 kuruş	Eşek 60 kuruş
Hâriciye dâhiliye menzil 1000 kuruş	Der-zimmet-i Durmuş Ağa 2000 kuruş	Çulluoğlu dâmâdı 1600 kuruş
Tuzköylü Abdullah 52 kuruş	Tuzköylü Osman 52 kuruş	Ali Yazıcı oğlu İsmail 250 kuruş
Anarlı İsmail Efendi 1000 kuruş	Hâcı Eyüb oğlu 1265 kuruş	Simon 500 kuruş
Şehirli Mehmed oğlu 500/600 kuruş	Türkoğlu Yusuf 600 kuruş	Yuvan oğlu Pavlas 2000 kuruş
Yani oğlu Kosta 100 kuruş	Apostol zimmi 600 kuruş	Tuzakoğlu Bodasil 800 kuruş
Koyunoğlu Memiş 120 kuruş	Kır şarabı(?) masrafı 400 kuruş	Yahya oğlu İbrahim 600 kuruş
Gülhacı Memiş 100 kuruş	Nevşehirli Karıkcı Ömer 500 /200 kuruş	Sululu İbrahim Ağa 110 kuruş
Aşağı odanın takımı 75 kuruş	Çorapçıoğlu 300 kuruş	Hamzaoğlu 140 kuruş
Yekûn: 15940 kuruş		
Minhâ		

Berây-ı resm-i kısmet-i âdî 350 kuruş	Kâtibe 25 kuruş	Harc 25 kuruş
Muhziriye 10 kuruş	Bedel-i hacc 1500 kuruş	İskat-ı salât 200 kuruş
[Silik] 150 kuruş	[Silik] 50 kuruş	Techîz ve tekfîn 100 kuruş
Zevcesi Aişe'nin mihri		
Yekûn: 2610 kuruş		
Sahhu'l-bâki beyne'l-verese :13280		
Hisse-i zevce 1660 kuruş	Hisse-i ibn 3320 kuruş	Hisse-i ibn 3320 kuruş
Hisse-i bint 1660 kuruş	Hisse-i bint 1660 kuruş	Hisse-i bint 1660 kuruş

Nemakahu el-fakîrullâh azze şânuhü

Hurrire bi'z-zât-ı kassam bi-ma'rifet-i şer' ve bi-ma'rifet-i es-seyyid Yakub el-kâdı-ı bi-medîne-i Nevşehir ma'a Ürgüb

167_07140_0012

[a]

1

Nevşehir'de Reâyâ mahallesi ahâlisinden bundan akdem mürd olan Anatiye nâm mesfûrun verâseti zevcesi Desine ve oğulları Nikola ve Avraham ve İsak ve kebire kızı Mariye ve pederi Andon nâm mesfûra munhasıra olduğu lede'ş-şer'i şerif zâhir ve nümayan oldukda mesfûrun defter-i muhallefâtı tahrîr ve sicil-i mahfûza kayd şod.

Fî 11 Ramazan 236.

Bir köhne hırdavat 20 kuruş	Diğer damda biraz hırdavat 20 kuruş	Menzil 350 kuruş
Karşu dağda bir kıt'a tarla ki kürûmu muhtevî 28 kuruş	Karşu dağda bir kıt'a bağ 100 kuruş	Kargüden Mahalle 30 kuruş
Yekün: 548		
İhrâcât		
Berâ-yı resm-i âdî	Berâ-yı kalemiye	Gendüm Çukadâriye

13,5 kuruş	4 kuruş	4 kuruş
Muhzıriyye 2 kuruş		
Sahhu'l-Bâkî: 525		
Hisse-i zevce: Kuruş	Hisse-i ibn	Hisse-i ibn
Hisse-i ibn	Hisse-i bint	

Hurrire […] Seyyid Yakub el-Kâdî bi-medîne-i Nevşehir Ma'a Ürgüb

Anadolu'nun orta kolunda vâki ağavât vesair yeniçeriyânlara hitâben dergâh-ı 'âlîden [devamı yok]

Eflâk voyvodası sâbık Alfon'un helâk esnasında Bekir Şandolu nâm şâki bir takım esâfili başına cem' iderek bağy ve şekâvete ictisâr eylediğini müteâkib firârî Vesam oğlu Aleli nam hain dahi birtakım haşerât ile Boğdan'a hevl zabt olunmuş ve Boğdan voyvodası Mihal […] merkûz olan ihânet muktezâsınca tebeiyet iderek Der-i Aliyye memâlik-i mahrûsede olan reâyâyı ifsâd ve ıdlâl dâ'iyyesinde olduklarından nâşi büyük ve küçük cümle ümmet-i Muhammed'in ma'lûmudır ki cemî' kir ü pas bilcümle milel-i nasara dinimizin ve devletimizin düşmanı olarak küfür millet-i vahide mantûkunca birbirlerine lazım gelen iâneti icrâ ve maazallâhü teâlâ ellerinden gelse "yürîdûne en yutfiû nûrallâhi" âyet-i kerîmesi medlûl-i şerîfi üzere dâire-i besîka-i münevvere-i İslâmiyyeyi kesr ve imhâya çalışacakları hüveydâdır Cenâb-ı Rabbi'l-Âlemînin […] ve âhir zaman Peygamberî Hazret-i Muhammed Mustafa sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz'in imdâd-ı rûhâniyetlerinden istimdâd olunarak müeyyidesi indellâh olan devlet-i Muhammediye'nin her dürlü mensûr ve a'dâ-yi dîniyyenin makhûr olması sûretine göre devlet-i aliyye bilcümle memâlik ve reâyâsını hıfz ve hırâset etmek ve hazm-i ihtiyât ile bakmak lazım olduğundan Tuna sevâhilinde süvari askeri ile külliyetli tedârik olunub avn-i İlâhî ile karîben […] ve perişan olmağın [Silik] Cenâb-ı Hakk'ın ve Peygamberimizin her hâlde rızâsı gözleyerek islâma yakışan hareket ve her vecihle büyüklerine itâat ile şer'i şerîf ve kanun-ı münîfe [silik] bir zümre aleyhine söz söylemeyib "küllü mü'minin ihvetün" kâidesi üzere cümle ehl-i iman ittifâk eyleyüb dinizimin düşmanlarına salabet ve metânet gösterdiklerini ve bahane ile ehl-i ırz ve ırzıyla mukayyed olan reâyâya taaddî ednâ haste ve reâyânın hılâfı raiyyet ve hareketin

etvarlarına i‘tinân ve dikkat zâbitân-ı Der-i Aliyye vesâir bilâd-ı İslâmiyyeye evâmir-i aliyye ısdâr ve sebillerine tenbih buyrulmuş olduğu bu cihetle Rum tâifesi bâtıl dinleri için kendilerini meydana atub Ahmede hıyânetlerini icrâ dâiye-i fâsidesine düşmüş ve zu‘mlarınca ehl-i İslam meyanelerine şekâvet bırakub kendü kudretleri dolayı döndürmek için dolu dolu hasebiyle teşebbüs etmişler ise de cümleyi yoktan var eden Hazret-i Rabbü’l-Âlemîn’in ve iki cihan güneşi Peygamberimiz sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin imdâd-ı rûhânîyetleri ve şevketlü

[b]

Kerâmetlü kudretlü pâdişâhımızın dû cihân-hasteleriyle inşallâhü Teâlâ bu mekûle ehl-i dalâlet olan kâfirin hakkından gelir ve dinimizin ve devletimizin büyük olduğunu bi-hak için büyük ve küçük efrâd-ı İslâmiyye’ye ve sunûf-ı askeriyyenin ittifâk-ı İslâm eylemesi ve cümlemiz lillâhi’l-hamd müminin ve müvahhidin karındaş ümmet-i Muhammed’den olub pâdişâh-ı İslâmiyye’nin ve Efendimizin niyâz-ı merâhim-i mülûkânesinde yoldaş olduğumuzdan din maslahatında ve devlet-i aliyye uğurunda gayrı arzumuz yoktur. Hamd olsun işbu yolda cümlemiz ittifâk idüb bir vücud olduk. İnşallâh Cenâb-ı Hak muradımızı ihsan iderek kâfirleri her sûretle galebe ideceğimiz Hak’tan müsted‘âları iş bu ittifâk yalnız İstanbul’da olmayub taşralarda ve serhadlarda hâsıl olduğu gibi bir bu kadar dahi kuvvet-i İslâmiyyenin meydana çıkacağı zâhirleri bu sûretle gayret-i İslâmiyye Ümmet-i Muhammed’den olanlara farz olub bizim cümlemiz bir vücud olunduğu ber minvâl-i muharrer keyfiyet ma‘lûmları oldukda imdi siz dahi bir vücud olub din ve devlet-i aliyye uğrunda ez dil ve can yaşmakları alarak ve gayret cümle İslâmiyye üzere ale’d-devâm kazâ ve kurâların ahvâlleri reâyâya ve basiret üzere hareket etmeniz babında tekidi hâvi iş bu mektub […] âmir(?) kul çavuşundan Süleyman Çavuş ile irsal olunmuştur.

1

Şerâyi‘ şi‘âr Niğde nâibi faziletli Efendi ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân mütesellimi izzetli Ağa zîde kadruhû ba‘de’s-selâm inhâ olunur ki: Senede iki taksit ile Karaman’dan vülât-ı izâm hazretlerine tahsîl buyrulmakta olan imdâd-ı hazariyyeden iş bu bin iki yüz otuz altı senesi taksît-i sânîsinin vakti hulûl etmek ile imdi sizler ki muhâtabûn-ı mûmâ ileyhimsiz ma‘lûmunuz oldukda Konya mahkemesinden muhrec pusula-i şer‘iyye mûcebince Niğde sancağı sehmine isâbet eden mal-ı hazariyyeyi yerlü yerinden ve icab ve iktizâ idenlerden tamamenen ve kâmilen cem ve tahsîl ve nasbına me’mûra teslimen tarafımıza irsâle mübâderet ve mezîd ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında dîvân-ı Karaman ve livâ-i Akşehir ve Aksaray’dan iş bu buyruldu tahrîr ve […]

başımız izzetli Hasan Efendi ile irsâl olunmuştur. İnşallâhü Teâlâ vusûlünde mûcib-i buyruldumuz ile âmil olasız deyu.

2

Konya Mahkemesinden muhrec pusula sûretidir

Ber mûceb-i emr-i âlî eyalet-i Karaman vâlisi vezir âsaf-nefîr deyu Ebubekir Paşa Hazretlerinin imdâd-ı hazariyyesi olmak üzere iş bu bin iki yüz otuz altı senesi gurre-i Muharrem i‘tibârıyla senede iki taksit ile beher taksit vakt-i zamanıyla edâsı lazım gelen imdâd-ı hazariyye taksît-i sânînin vakti hulûl etmeğin eyâlet-i merkûmenin elviyelerine tevzi ve taksîm olundukda iş bu livâ-i Niğde hissesine isâbet iden yalnız 1727 kuruş.

167_07140_0013

[a]

1

İzzet-meâb şerî’at-nisâb mevlânâ Es-seyyid Hüseyin Efendi kamyâb

Ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki Nevşehir ma’a Ürgüb kazâsının umûr-ı ahkâm-i şer’iyyesi nezâret-i ‘âmmeye binâen işbu sene-i hamse ve selasîn ve mieteyn ve elf şevvâli’l-mükerremi uhdesinde zabt itmek üzere tarafımızdan ke’l-evvel sâna ibkâ ve ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i merkûm uhdesinde şehr-i mezbûrda bi’n-niyâbe mutasarrıf olub beyne’l-âhâli icrâ-yı ahkâm-ı şer’-i ‘âlî ve vâkı’a olan muhallefât-ı mevtâ-yı askeriyeyi dahi tahrîr ve terkîm ve beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer’iyye tevdî’ ve taksîm husûsunda seni sünnet-i cemile eyleyesin vesselâm

El-fakir es Seyyid Muhammed Esad Yahyazâde el-kâdıasker-i Anadolu

[b]

1

Hacı Bektaş ve Nevşehir Kâdılarına hüküm ki

Kırşehir sancağında vâki Hacı Bektaş Kazâsına tâbi Kesik Köprü ahâlisinin dîvân-ı hümâyunuma takdîm eyledikleri bir kıta arzuhalleri mefhûmunda ahâli-i merkûme öteden beri köprü hizmetinde olduklarına binâen hizmetleri mukâbili tekâlîf-i şâkkanın küllîsinden muâf ve müsellem iken kazâ-i mezbûr ahâlileri muğâyir-i kanun tekâlif mutâlebesiyle taaddîden hâlî olmadıklarından bahisle kazâ-i mezbûr tarafından hılâf-ı muâfiyet vâki olan taaddînin men‘ ve def‘i bâbında emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid‘â eyledikleri ecilden hazîne-i âmiremde mahfûz mevkûfât defterine nazar olundukda bunlar tekâlîf-i şâkkanın cümlesinden mu‘âf ve müsellem olub Karaman vâlileri tarafından kaftân baha ve dornamık min ba‘d rencîde olunmamak bâbında bin yüz dokuz tarihinde kaydı balasına şerh ve perakende olan reâyânın cem‘i içün emr-i

şerîf verilmiş iken yüz kırk bir tarihinde umûr-ı şer‘iyyesi Nevşehir kazâsına ithâf olunmuş olduğu ve def‘aten emr-i şerîf verildiğinin kaydı bulunduğu ve karye-i mezbur ahalisi üzerlerinde mukayyed avarız ve menzilhâne resmi beher sene ber mûceb-i emr-i defter vakt-i zamanıyla tahsîle memur olanlara bilâ kusur i‘tâ ve hizmetlerini kemâ hüve hak edâ-yı hizmet ettiklerinden sonra hılâf-ı kayd ve muğâyir-i muâfiyet tekâlîf-i şâkka mutâlebesi ve velî tarafından kaftan bahâ ve dornamık taaddî ve rencîde olunmamak şurûtundan idiği derkenâr ve kuyuddan müstebân olmakla bu sûrette husûs-ı mezkûr mahallinde cümle marifeti ve marifet-i şer‘le görülüp ber mûceb-i şurût tahsîl edilmek üzere emr-i şerîfim i‘tası husûsu derkenâr olunmakla derkenâr olunduğu vechile emr-i şerîfim verilmek bâbında bilfiil defterdâr-ı şıkkı evvelim iftihâru’l-ümerâ ve’l-ekârbir Yusuf dâme uluvvühû telhis etmeğin emri telhis mûcebince amel olunmak babında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki Hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel olunmak karye-i merkûme ahâlilerinin muâfiyetleri şerâiti bâlâda bast u beyân oldunğu üzere idüğü hazîne-i âmirem defterinde mukayyed olmakla siz ki kâdılar mûmâ ileyhimâsız husûs-ı mezkûru mahallinde cümle marifeti ve marifet-i şer‘le görüp ber mûceb-i şurût fasl viresiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Tahrîren fi saferül hayr fi sene hamse ve selasin ve mieteyn ve elf

Fî safer 1235

2

Niğde Mutasarrıfı Devletlü İsmail Paşa’ya Vesâir Hitâben

Emîru’l-Ümerâi’l-Kirâm Kebîru’l-Küberâi’l-Fihâm Zevi’l-kadr ve’l-ihtirâm mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Niğde ve Kırşehri ve Beğşehri sancakları mutasarrıfı İsmail dâme ikbâlühû ve mefâhiru’l-kuzât ve’l- ahkâm ma‘denü’l-fâzl ve’l-kelâm elviye-i merkûmda vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde fazluhüm ve mefâhiru’l-emâsil ve’l-akrân a‘yân ve zâbitân ve vücûh-i memleket ve iş erleri zîde kadruhüm tevkî‘i refî‘i hümâyun vâsıl olacak ma‘lûm ola ki Eflak ve Boğdan taraflarından vuku‘ bulan fesâdât ve ihtilâl taraf taraf sirayet ile Mora vesâir bazı mahallerin reâyâsı ayaklanmış ve Rumili’nin Selanik’den ötesi karışmış olduğuna binâen mecmû‘u reâyâ olan mahallerin muhafazası esbâbına teşebbüs olunarak bilcümle mahâll-i mukteziye muhâfızlar tayin olunmuş ve Susam adasının reayasının kesreti olunduğundan ona dahi kârgüzâr ve sadâkat-şiâr ve emr-i muhâfiziyye liyâkati zâhir ve bedîdâr bir muhafız nasbı lazım gelmiş olub sen ki mîr-i mîrân mûmâ ileyhsin senin evsâf-ı mezkûre ile ittisâfın derkâr olmaktan nâşi mükemmel dâiren ve kapu halkın ve uhdende olan elviye-i selâseden çıkarabildiğin

asker ile zikr olunan Susam Adası muhafazasına erişmek husûsuna irâde-i seniyyem taalluk olmakla bu vakitler Müslüman olanlara din gayreti çıkar durup oturacak günler olmadığını gereği gibi mütâlaa ve tedrîs ve bu bâbda teenni ve betâet çekmek mûcib-i pişmâni ve nedâmeti olacağı tefekkür ve endişe ederek vusûl-i emr-i celîlü'l-kadrimin heman mükemmel dâiren ve kapun halkı ve elviye-i selâse-i merkûmûndan çıkarabildiğin asker ile serîan ve âcilen hareket ve iki konağı bir iderek İzmir'e gelip anda sefîneler ile bir an akdem Susam Adası'na mürûr-ı birle esbâb-ı muhâfaza ve muhasebesinin

167_07140_0014

[a]

1

İstihsâline kemâliyle sa'y u gayret ve re'âyânın silâhlarını senden bizce (?) düşürüb emin-i mahale vaz' ve hukûku husûsuna mübâderet eylemek fermânım olmağın me'mûriyetini hâvî iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve acilen çifte olarak sadrazam tatarlarından Ahmed ve İsmail zîde kadruhüm ile tisyâr olunmuş imdi bu vakfı ezmân-ı sâireye kıyâs itmeyüb emr-i hümâyûnumun vusûlü anda mükemmel dâire ve kapûn halkı ve elviye-i merkûmdan çıkan bildiğin asker ile derhâl hareket ve seyr-i serî' ile İzmir'e gelüb sefînelere döküb bir kadem akdem ve bir sa'at mukaddem Susam adası muhâfazasına erişmeğe dikkat ve ol-tarafda olan re'âyânın bi'l-cümle silâhlarını senden bizce düşürülüb emr-i muhâfaza ve muharesesinin ikmâliyle levâzım ve teyakkuz ve basireti îfâya bezl-i vesa'y-ı makderet eylemek kat'-i matlûb-ı şâhânem idüğü ve isti'câli hâvî bir emr eylemen dakika-ı vâhide tevkîf ve ârâm eylemek ihtimalin olur ise hakkında pek netice-i fenâ vireceği ma'lûmun oldukda ana göre amel ve hareket ve infâz-ı emr ü irâde-i şâhânemle îfâ-yı levâzım-ı kârgüzârı ve me'mûriyet ve ibrâz-ı hüsn-i hizmet ve sadâkate bezl-i vesa'y-ı kudret ve serî'an hareket ve azimetini der-bâr-ı şevket-karârıma tahrîr ve işâret ve hilâf-ı vaz' ve hâlât vukû'undan tehâşî ve mübâderet ve siz ki kuzât ve nüvvâb ve sâir mûmâileyhimsiz mazmûn-ı emr-i şerîfim sizin dahi muhabbet ve meczumunuz oldukda mîrîmîrân-ı mûmâileyhimin kazâlarınızdan taleb ve tertîb edeceği asâkirin bir an ve bir lahza mukaddem ihracına mezîd ikdâm ve gayret ve tevkîfi tecvîzden begâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emr-i 'âlişânımın mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfeme i'timâd kılasız .

Be-makâm-ı Kostantiniyye

Hurrire fi şehri şa'bânü'l-muazzam li-sene sitte ve selasin ve mieteyn ve elf

[b]

[Boş]

167_07140_0015

[a]

1

İş bu sene-i mübârekede hâlâ Niğde mutasarrıfı devletlü İsmail Paşa hazretlerinin ma'iyet-i müşîrâneleriyle Susam adasına Nevşehir kazâsından matlûb olunan neferâtdan taksîm olunduğu defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 7 C sene 1236

Karye-i Başköy ve İltaş karyelerine isâbet bir nefer karye-i mezbûrdan İncekli oğlu Ahmed nefer adet 1	Karye-i mezbûre ihtiyârı Seyyid Osman Çelebi ve Kerim Beşe ve sâirleri kefîldir
Karye-i Gülzin karye-i mezbûrdan Osman Ağa'nın oğlu Hasan ve Tiryaki oğlu Abdullah Nefer aded: 2	Karye-i mezbûr ihtiyârı Tekeli İsmail ve Veli ve Ömer oğlu İbrahim Ağa kefîllerdir
Şehir neferâtından Murici Hüseyin Nefer 1	Karye-i Zile ve Kızılcin ve Topaç Nefer 1 Zile karyesinden Yeni Mustafa Zile ihtiyârıyla Ahmed kethüdâ kefillerdir
Şehir neferâtından Bekir Efendi oğlu Hasan Alemdar Nefer 1	Şehir neferâtından Yalnızoğlu'nun oğlu Hasan Beşe Nefer 1
Şehir neferâtından Cırcıroğlu İbrahim Nefer 1	Şehir neferâtından Gül Veli'nin oğlu Ramazan Beşe Nefer 1
Şehir neferâtından İbrahim Beşe'nin oğlu Halil Nefer 1	Şehir neferâtından Veli oğlunun oğlu Ahmed Beşe Nefer 1
Şehir neferâtından Kılınçı Mehmed Beşe Nefer 1	Şehir neferâtından Ağıllı karyesinden Kirkor'un oğlu Hasan Beşe karındaşı Kara Mehmed kefîl
Karye-i Damsa	Karye-i mezbûrdan Akvalıoğlu İbrahim

Nefer 1 Damsa içün Nevşehir'den Dedenin oğlu Ömer Beşe	Beşe karye-i mezbûre muhtarı Mustafa Apa kefîl ve sâirleri kefîl Nefer 1
Karye-i Karacaviran ma'a Timurtaş Nefer 1	Karacaviran karyesinden Köseoğlu Osman Beşe Berber Ramazan oğlu Hasan Beşe ve Emir Hüseyin oğlu Mehmed Beşe ve sâir kurâ ahâlisi kefîl
Karye-i Küre Nefer 1	Karye-i mezbûreden Uzun Halil oğlu Veli Hasan Beşe Kasab oğlu Hacı Mehmed Ahmed Ağa ve Osman Ağa ve miryeri kefîl
Şehir neferâtından olmak üzere Ürgüb sâkinlerinden Mehmed Paşa yeğeni Hüseyin Ağa Nefer 1	Şehir neferâtından olmak üzere Ürgüb sâkinlerinden Mehmed Paşa yeğeni Hüseyin Ağa'nın oğlu Mehmed Ağa Nefer 1
Şehir neferâtından Hüseyin Ağa el-mezbûrun hizmetkârı Mehmed Ağa Mustafa Beşe Hüseyin Beg kefîl Nefer 1	Şehir neferâtından Demirci Veli oğlu Hâcı Süleyman'ın oğlu Ahmed Beşe kefîl Hüseyin Beg Nefer 1

[b]

1

Hüve'l-Mu'în

İzzet-meâb Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsında me'zûn bil-iftâ Abdurrahman er-Rûmî Efendi ba'de'l-yevm inhâ olunur ki: Kazâ-i merkûmede beyne'l-ahâli hüsn-i sülûkün tarafımıza bâ örf ve mahzar inhâ ve hizmet-i celîle-i fetvâ kemâ kân hakkında istid'â olunmakla tarafımızdan iftâya sana izin verilmiştir. Gerekdir ki li-ecli'l-istiftâ esahh-i akvâl eimme-i Hanefiyye aleyhim rahmetü rabbi'l-beriyye ile iftâ idüb kütüb-i mu 'tebereden nakl-i çera' ve imzâlarında Nevşehir maa Ürgüb müftisi olduğunu tasrîh eyleyesiz. Ve's-selâm tahrîr fî erba've'l-işrîn min şa'bâni'l-muazza li-sene sitte ve selâsîn ve mieteyn ve elf.

Kad vasale ileynâ min şehri'ş-Şevvâl li-seneti'l-mezkûre.

El-Fakir Mescizâde Es-Seyyid Abdulvahhab ufiye anhümâ.

2

Zecriye mübâyaası için sâdır olan emr-i celîlü'ş-şân sûretidir.

İftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim el-mutassu bi mezidî inâyet dâim dergâh-ı muallâm kapucu başılarından Tarsus iskelesi mübâyaacısı Ahmed dâme mecdühû ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hukkâm Niğde sancağında vâki kazâların kâdıları zîde fazluhüm ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve zâbitân vesâir iş erleri zîde kadruhüm tevkî'i refî'i hümâyunum vâsıl olıcak ma'lûm ola ki südde-i saâdetimde mukîm ibâdullah'ın ikdâm-ı yevmiyesi için Tarsus iskelesine merbûta kazalardan tertîb olunan ma'lûmü'l-miktar kile rayiç hıntası tekâlif nev'inden olmayub alçaklar iskelelerinde bi't-terâzî kat' olunan fiyatla matlûb iken bazı mültezem ve ahâli-i kazâdan dahi muhtekir ve tama'ı kâr ma'ğdurları fiyat-ı maktû'asından ziyadeye bey' etmek dâiyesiyle a'zâr-ı vâhiye beyan ederek sinîn-i sâbıkada mübâyası akde su'ûbete düçar olub fe lillâhi'l-hamd ve'l-minne bu sene-i mübârekede rû-numâ olan feyz ve berekete nazaran külliyetli râyic mübâyaası tertibine mütehammil ise de ol mekûle a'zâra mahal kalmamak vechile reââ ve berâyaya âm ve şâmil olan şefkat-i şâhânem muktezâsı üzere mücerred bedîd (?) ve suhûlet ve husûl-i maslahata vesîle-i sür'at olmak için işbu iki yüz otuz altı senesi mahsûlünden bâkî ve münfah olmak üzere ve bir kellesi geriye kalmayarak ber vech-i tekmîl tahsîl kılınmak ve alçaklar iskelelerinde marifet-i şer'le bi't-terâhî kat' olunacak fiyat üzere icab eden bahası zahire hazinesinden i'tâ olunacak ilel-i hesâba akçeden senin mübâyaacı mûmâ ileyhin taraflarından taaddiyen ihtimam ashâbına verilmek şartıyla livâ-i mezkûr kazâlarından altmış bin kile râyiç hıntası tertibine irâde-i aliyyem taalluk idüb senden levâzım [karalı]me'mûl ve bi-inâyetillâhi Teâlâ bu sene-i meymenede feyz ve bereket derkâr ve muhakkak olduğuna nazaran matlûb olunan ol miktar râyiç hınta senin livâ-i merkûme ahalileri edâya mübaderet eylemeleri irâde-i seniyyem muktezâsından olub hınta-i mezkûrenin bir dânesi geriye kalmayarak tamamen te'diyesi matlûb idiğini ve tereddüd ideri olur ise ol mekûlelerin icrâ-yı te'dîblerinin dakika fevt etmeyeceğini iktizâ edenlerin gûş u hûşlarına ilkâ ederek hınta-i mezkûrun […] hırfette tamamen tahsîl olunmak üzere iş bu râyiç mübayaası uhdene ihâle kılınmaktan nâşi mevkûfâttan ihrâç ve derûn-ı emr-i şerîfime mevzû'an irsâl olunan memhûr ve mumzâ sûret-i deftere nâzır olduğu üzere tertîb-i mezbûrdan Niğde sancağında vâki kazâların hissesine tarh olunan on beş bin kile râyiç hıntası sahîhu'l-ayâr demiri ve damgalı İstanbûlî kile ile kemâl-i hak ve adl üzere devr ve tekmîl iderek hemân harman yerlerinden tahsîl ve sefîneye tahmîlen peyder pey tersâne-i âmirem ambarlarına teslimi hususuna sa'y ve gayret eylemen fermanım olmağin me'mûriyetini

hâvî iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ile irsâl olunmuştur. İmdi vusûlünde dâr-ı saltanat-ı seniyyem ve bilâd-ı meyânesinden olan Eflak ve Boğdan memleketlerinin ihtilâli sebebiyle tüccar marifetleriyle vârid olan zehâyirin sekte arızasına mebnî Der-i Aliyyemde zahirenin şiddet-i lüzumu ve iktizâsı bedîdâr olduğuna binâen matlub olunan hınta-i mezbûrenin bir kile ve bir habbesi geriye kalmayarak pâk ve münzam olarak tamamen ve kâmilen mübâyaa ve tahsîl ve icap eden bahası ber minvâl-i muharrer verilmek şartıyla ber mûceb-i sûret-i defter mezkûru'l-miktar kile hıntanın heman harman yerlerinden tekmîlen mübâyaa ve tahsîl ve sefâine tahmîlen tersâne-i âmirem ambarlarına teslîme mübâderet eyleyesin. Ve siz ki kuzât ve nüvvâb ve a'yân ve zâbitân vesâir mûmâ ileyhimsiz mûceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket eylemeniz babında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusul buldukta bu bâbta sâdır olan iş bu emr-i şerîf-i âlişân vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Tahriran fi'l-yevmi'l-hâmise aşera min şehri Şa'bâni'l-Muazzam li-sene sitte ve selâsîn ve mieteyn ve elf.

Kad ve sele ileyna min şehr-i Şevval

167_07140_0016

[Mükerrer diye çevrilmedi]

167_07140_0017

[a]

Babadağı muhâfızı Ebubekir Paşa ma'iyetine me'mûr asâkirin defteridir

Gülzin karyesi içün karye-i mezbûrdan Ümmetoğlu Himmet Beşe ve Gedik Mehmed'in oğlu Ali Tekeli İsmail kefîl ve sâir kurâ ahâlîleri nefer 2

Nevşehir içün Mucurlu İsmail kefîl Ürgüb kasabasından İsmail Ağa ve Hasan Ağa kefîl nefer **1**

Karye-i Mülkübi ve Karye-i Eneği karyeteyn-i mezbûreteyn içün Ürgüb'den Kaboğlu Muharrem yine Ürgüb'den Savyanlı Mehmed'in oğlu Memiş Beşe Başbuğ Mustafa Ağa ile Musa Beg kefîlleridir nefer 2

Nefs-i Nevşehir neferâtından olmak üzere Ürgüb'den Hasan Usta'nın oğlu Mustafa Beşe babası Hasan Usta kefîl nefer 1

Karapınarlı Yakub kefîli Alemdâroğlu Yusuf nefer 1

[b]

1

Atûfetlü meveddetlü mekremetlü Şûüde Şiyem Ağâ-yı Muhterem Hazretleri

Tanzîmât-ı hayriyye-i icrâ olunan mahallerin îrâd ve mesârifini mübeyyin defâtiri beher mâh tanzîm ve takdîm olunmakta ve senesi hıtamında ru'yet ve muhâsebe olmak üzere kalemlerinde hıfz kılınmakta ve işbu elli yedi senesi dahi munkaziye olmakta idiği derkâr ve mâh-ı şubat vâridât ve mesârifât defterlerinin dahi nizamı mûcebince Mart içinde irsâl olunacağı âşikâr olduğuna ve mahall-i mezbûrenin sene-i merkûme muhâsebesinin bi-mennihî Teâlâ elli sekiz Mart'ı hulûlünde ru'yet ve tesviye olunmak üzere defâtîr-i mersûmenin mukaddemâ gönderilen numûneye tevfîkan bir kıt'a hulâsasının bi't-terkîm isbâl îcâb-ı hâl ve maslahattan ve iktizâ-yı irâde-i seniyyeden idiğine binâen ber vech-i muharrer zîr-i idâre-i saâdetlerinde kâin kazaların mezkûr elli yedi senesinde vâki' olan vâridât ve mesârifâtını mübeyyin bu tarafa irsâl olunan ve olunacak bulunan defterin mukaddemen gönderilen numûneye tatbîkan vergi ve a'şâr ve rüsûmu yani her bir vâridâtın tafsîlât ve bakâyâsı icmâlen gösterlerin başka ve mesârifât-ı seneviyyesinin başka bir kıt'a hulâsa defterlerinin tisyârı ve bir de sene-i merkûmede a'şârdan takdîr-i zehâyir vâsıl olmuşdur. Ve zehâyir-i mezkûrdan bazı mahallerde aynen i'tâ olunan ve furûht kılınan zehâyir ne miktardır ve beher cinsi ve keyli kaç kuruş fiyat ile satılmıştır. Ve furuht olunmayarak sene […] ve ne miktar ve ne cins mevcud anbar zehâyir vardır ve beher keyli kaç kuruşa satılabilir. Her bir kaza ve kurâda kâin mukâtaât ve zeâmet ve tımârât vesâirenin ne miktarı hâsılâtı olmuştur ve ol vechile satılan ve havale kılınan zehâyirin satım fiyatına ve mevcud hâlde bulunan zehâyirin dahi râyici vakte tatbîkan vaz'olunacak fiyata göre bilcümle esmânın miktarı beher mâh takdîm olunan defterlere dâhildir. Ve takdiri Dersaâdet'e irsâl olunan ve bazı mahallerde bilhavâle verilenin ve ne miktarı mevcud kalan zehâyirin bahasıdır buraları dahi gösterilerek ber vech-i izah bir kıt'a defter sıhhat-eserinin mukaddemen dahi vâki olan iş'ârımız vechile (kesik) tanzim ve irsâli hususuna himmet ve sonra şöyle oldu böyle gitti diyerek bir gûne a'zâr-ı vâhiye serdine mahal kalmamak üzere işte iki buçuk ay evvel iş'âr ve ihtâr olunmuş ve bu bâbta yine bir gûne müsâmaha etmeyerek ve betâet misilli hâlât vukûua geldiği hâlde a'zârların kabul olmayacağı kayd-ı ta'rifinden müstağni bulmuş olduğundan keyfiyeti ona göre şimdiden icab vechile […] mülhak bulunan [kesik] iş'âr ile el-hâsıl şu metlûb olan hulâsa ve a'şâr defterini mâh-ı şubat vâridât ve mesârifât defteriyle beraber Mart içinde beher hâl tanzim ve isbâl ile ibrâz-ı meâsir kârdânı vürûduna sarf-ı nakdîne-i makderet eylemeniz siyakında umûmen terkîm-i nemîka-i mücbiyye ibtidâr kılındı.

25 Ramazan 57.

Cubur Ali Oğlu Ahmed Ağa'da Keleş oğlu Bodosun 70 kuruş matlûbu tahsil olunacaktır. 18 Ramazan 60.

Köstendi'de Gölbalı nâm zimmîde 493 kuruş İncesulu oğlu Sare'ye tebeyyün idib tahsîle Beğ Efendi gitti. 17 Ramazan 60. Yevm-i Cuma'da.

Mersûmun Eyle'ye deyni olan 430 kuruşun on bir gün kadar Baklacı oğlu Sare'de kefil olarak tahsîl olunacaktır. 13 Ramazan 60.

Handaklı oğlunda Küçük Dasliyus'un yüz yetmiş kuruş ikrâr vechile Beğ Efendi tahsîle gitti. 14 Ramazan 60.

Hacı İmran'ın Keleş oğlun'da alacağı 218 kuruş deyni ikrâr vechile Beğ Efendi marifetiyle tahsîl-i resmi gelecek. 17 Ramazan 60 Cuma günü tahsil.

Şarklı Hacı Memiş Ağa'nın alâ tarîki'l-ihâle havâle Veli Memiş oğlu Mehmed Ağa'nın üç yüz kuruş serrac Hasan Ağa'dan tahsîl. İkrar vechile tahsil. 25 Ramazan 60.

Hibe Vasiloz'un Tave Felos'da alacağı yüz elli kuruş tahsîl lazım geldiğinden pare gelecek 150 kuruş. 20 Ramazan 61 yevm-i Pazartesi.

Tuz Karye beldesi mahallesi sâkinlerinden Civelek Mustafa'nın Molla Osman Ali Ahmed Ağa'dan yüz altmış beş da'vâsından emir olub mahkeme verdim deyucek.

Mürâsele Tuz karyesine ve Civelek karyelerine altı nefer kesânda olan akçelerin tahsili için 500 kuruş. 21 Ramazan 60. Yevm-i Salı.

Hoca Vasiloz karındaşı tarafından Abraham vekili Tanaş veled-i Kiraku iki yüz elli kuruş da'vâ cevabında Abraham Abus virdi emr idüb emr ile verdim kayd emrini Vasiloz inkâr niyetinde aczini i'tirâf vekilde semeni vermezler. Yüz elli tahsil.

167_07140_0018

[a]

1

Rîf'atlü hamiyetlü Beğ

Tanzîmât-ı hayriyye icrâ buyrulan mahallerde kâffe bi'l-cümle mukâtaât ve zeâmet ve sâir a'şârına senesine [kesik] mahsûben ta'şîrinde hayli uygunsuzluk ve telefât vuku' bulmuş ve el-hâletü hâzihî a'şâr-ı zahire (?) esmânından birtakım bakâyâ kalmış olduğundan ve iş bu a'şâr hâsılâtı ise Devlet-i Aliyye'nin vâridât-ı cesîmesinden olarak her hâlde esbâb-ı husn-i muhâfaza ve istihsâlinin bir taht-ı râbıtaya idhâli lazımeden ve elli sekiz senesi martı dahi gün be-gün takarrub etmekte olduğundan hâsılâtı külliyetli cesîm mukâtaât ve zeâmet ve tımârât vesâire kemâ kân defter varan muhassılîn marifetleriyle yine emâneten ta'şîr ve idâre olunmak üzere mâadâ hâsılâtı kalîl olan ve mülhak kazalarda bulunan mukâtaât vesâire a'şârı usûl-i sâbıka vechile tuzluk ve

şıhnelik ve bu misilli şeyler alınmayarak onda bir öşr-i şer‘îsi ahz olunarak rüsûmât-ı sâireye karışmayacakları ve a‘şâr vaktinde kasaba ve kurâda müddet-i ikâmetlerinde me’kûlâtını kendileri tedârik birle fukarâdan hiç bir şey istenilmeyüb hizmetlerin tekmîliyle a‘şâr aldıktan sonra deruhte ettiği karyede bir işi kalmayacağı ve her bir mahalde nesk-i vâhid üzere a‘şârın keyli ile tahsîl kılınarak fukarâ-yı raiyyet hakkında zerre nemâ gadr ve taaddîyi mûcib olacak hâlât vukûunda ednâ mertebe bir uygunsuzluk vukûua gelir ise bilâ müsâmaha kânûn-ı cezâ îcâbınca icrâ-yı te’dîblerine müsâraat olunacağı ifâde ve inbâ ve bu vesîle ile bâb-ı irtişânın açılmaması ve gadr ve himâye misilli bir gûne hâlât vukûa gelmemesi hususlarına müşîrân-ı izâm hazerâtıyla ferîkân ve defterdarânımın nezâret ve i‘tinâ olunmak üzere o mekûle mukâtaât vesâir a‘şârının erbâb-ı [silik] ve muhammenler marifetiyle tahmin olunarak nümâyiş-i mahsûlâta nazaran elli altı ve yedi senelerinde vâki olan [silik] kıyâsen mahallerinde meclisce kavî kefil ve senede rabt ile yerlüden ve yahud kurbunda kâin âhar sancak ahalisinden zuhûr eden tâliplerine matviyyen ihâle olunduğu ve ol vechile rızâ-yı âlînin hılâfı ve tanzîmât-ı hayriyye usûl-i mehâsin-şümûlüne münâfi bir gûne hâlet vukûa gelmemesine ikdâmât-ı mütemâdiye icrâ kılındığı ve bu bâbta fukarâya cevr ve taaddîyi mûcib hâlet olmayacağından gayrı mâl-ı hazînenin dahi telef ve sirkatten halas olacağı mâliye nâzırı devletlü paşa hazretleri tarafından inhâ olunmuş olduğundan ve bu hususa me’mûrîn taraflarından kemâliyle dikkat ve nezâret yani bu sûret sâye-i şâhânede lağv olunmuş olan ikdâmât usûlünün iâdesi olmayub ol mekûle hâsılâtı kalîl ve mülhak kazâlarda âhar mahallerin yalnız maktû‘an öşrü ihâlesi demek olacağına ve bunu deruhte edenlerin hükümetçe bir öşür olmaktan ibaret olarak bu dahî müşîrân-ı kirâmın zîr-i hükûmet ve nezâretlerinde bulunmuş [kesik] kasr olacağına binâen bu bâbta zerre kadar hılafı hareket vukûunda her kim olur ise olsun haklarında te’dîb-i lâzımesinin icrâsıyla beraber zîr-i hükûmetinde bulunduğu ve defterdarân dahi mes’ûl olacakları âşikâr olmağin sûret-i hâlin ber minvâl-i meşrûh cümleye bildirilmesi ve zikr olunan mukâtaât vesâire a‘şârının ol vechile maktûan ihâlesi hasârieyt-i Beytülmâli mûcip olmak mülâhazasına mebnî olarak emvâl-i hazînenin teleften vikâyesi zımnında bu sûret kadr ber muktezâ-yı kânun mesâğ olmaktan nâşi bu bâbda dahi ziyâde menâfi‘ ve hüsn-i idâreyi müstelzim yani şu öşr maddesinin ilzâm mefsûha sûreti olmayarak âhar bir husn sûreti var ise isti‘lâm olunması meclis-i âlî kararı ve irâde-i seniyye-i şehinşâhî muktezâsından olub ol vechile keyfiyet müşîrân-ı kirâm ve defterdârân hazerâtına yazılmış olmağla siz dahi bi-mennihî Teâlâ elli sekiz senesine mahsûben ber vech-i bâlâ beyan olunan şerâit-i lâzıme ve tahzîrat-ı mukteziye ve kuyûd-ı ihtirâziyye vechile icrâ-

yı mesâğ olduğundan bu sûreti etrâfıyla mülâhaza ve şimdiden icabını zihinlerinde tasarlayarak şu vâridât-ı hazîne telef olmayacak ve eski nesh olunmuş olan iltizâm usulü olmayacak ve maktû‘ vesilesiyle a‘şâr-ı merkûmeyi deruhte edenlerin ahâli ve fukarânın haklarında bir gûnâ cevr ve taaddî vukû‘a gelmeyecek sûretleriyle icrâ-yı îcâbıyla beraber bu bâbda dahi ziyâde [kesik] ve hüsn-i idâreyi müstelzim mütâlaa ve bir gûnâ mülâhazaları var ise serîan ve tafsîlan iş‘âr ve her hâlde icrâyı muktezâ-yı mehâmmi âşinâyı ve ru’yete mübâderet eylemeniz siyakında kâime tahrîr ve tesyîr olunmuştur. İnşâllâhü Teâlâ vusûlünde ber vech-i muharrer hareket ve mübâderet eyleyesiz.

Fî 27 Zilkâde 57.

260 senesi Zilhicce gurresinden meclis marifeti ve marifet-i şer‘le nasb olunub ve sene hıtamına kadar bulunmak üzere taahhüd olunan borçlar.

Şehabe oğlu İç Ağası ve Mumcu Ebubekir Efendi oğlu ve Şâde Ali oğlu Hafız

76 kuruş

Ber vech-i bâlâ yalnız yetmiş altı paraya bir narh virilüb bir akçe ziyadeye virmemek üzere müteahhid olduklarını buraya şerh verilmiştir.

[b]

1

İzzet-meâb Nevşehir ma’a Ürgüp kazâsında sâkin Es-seyyid Mehmed Sa’id Efendi ba’de’s-selâm inhâ olunur ki kazâ-i mezbûr müftüsü Es-seyyid Abdurrahman Ruhi Efendi’den ahâlisi iştikâ etmeleriyle hicr olunub ve senin ehliyet ve istihkâkına mebnî me’zûniyetin istid’â olunmağla merkûmun yerine kazâ-i merkûmda iftâya tarafımızdan sana izin virilmişdir gerekdir ki lede’l-istiftâ esahh-ı akvâl-i eimme-i hanefiyye aleyhim rahmetü rabbi’l- beriyye iftâ idüb kütüb-i mu'tebereden nakl-i sarîh ve imzalarında Nevşehir ma’a Ürgüb müftüsü deyu tasrîh eyleyesin ve’s-selâm

Hurrire fi’l-hâmis ve’l-‘işrîn min rebi’ul-evvel sene sebâ ve selasîn ve elf

167_07140_0019

[a]

1

El-hâc Ebubekir Paşa ma’iyetine me’mûr asâkirin defteridir

Dumalı Zileli ve Kızıl ve Kulbak karyelerinin nefer 2

Karye-i Zile’den Uzun Musa oğlu İbrahim Ağa ve karındaşı İsmail karye-i mezbûr ihtiyârları kefîl

Nevşehir neferâtından Göre karyesinden Göreli Abdullah’ın oğlu Hamza neferât-ı mezbur mezbûr Alemdarı Matlab oğlu Alemdar Mustafa kefîl nefer 1

Nevşehir neferâtından Göre karyesinden Yavaş oğlu Mustafa'nın oğlu Seyyid Hüseyin Alemdar Mustafa Ağa kefîl nefer 1

El-hâc Ebubekir Paşa hazretleri ma'iyyetine Çanakkal'asına me'mûr olan asâkirin başbuğları Kahveci Osman Ağa Nevşehir'de asâkir-i mezbûrun alemdârı Araboğlu Mehmed Ağa Nevşehir'de nefer 1

Ağa-yı mezbûr başbuğun kendi Nevşehir neferâtından Mahmud ve Ahmed kefîlleri ağa-yı mezbûr Osman Ağa nefer 2

Alemdâr-ı mezbûrun arkadaşı Kalaycı Mehmed kefîli Alemdar Mehmed Ağa Nevşehir'e nefer 1

Mehmed oğlu Ali Beşe kefîli Çulka oğlu Hüseyin Nevşehir'e nefer 1

Bayrakdar yamağı Alemdâr Mehmed Ağa'nın karındaşı Abdullah Beşe Alemdâr-ı mezbûr kefîl Nevşehir'e nefer 1

Şehir neferâtından Devecioğlu Musa Beşe alemdâr-ı mezbûr kefîl Tatları ve Tur karyesine nefer 1

Madyan karyesi debbağı içün Madyan karyesinden Gülşen oğlu Yusuf Beşe Madyanlı Hâcı Ali Ağa ve Hâcı Musa Ağa kefîl nefer 1

Göre karyesine nefer içün karye-i mezbûrdan Hâcı İsmail oğlu Yusuf Beşe Göreli Ahmed Ağa kefîl ve cümlesi kefil nefer 1

Üçhisâr karyesi içün karye-i mezbûrdan Abaza Mustafa Beşe kahveci oğlu Memiş Ağa ve Hâcı Ali Ağa ve Gelesunlu oğlu Mustafa ve Hasan Ağa dahi kefîl nefer 1

Gülzin karyesi içün karye-i mezbûrdan Yülükbaşı oğlu Seyyid Mehmed Beşe Tekeli İsmail Yülükbaşı ve Kadiroğlu El-hâc Ali kefîl nefer 1

Milkök karyesi içün Göreli Bayrakdar Mustafa Ağa kefili beyefendi

Karye-i Ervan ve Babayani karyeteyn-i mezbûreteyn içün Ervan karyesinden aşçıbaşı Mustafa kefîl Ervanlı Hasan Ağa emîn Ağa ve gayrihi nefer 1

Hemsun hâsı ve Kirlan firak dört karye içün Memsun karyesinden mirâhur Veli kefîl Memsunlu Derviş Ahmed ve Çömezoğlu İbrahim nefer 1

Karye-i Avanos karye-i mezbûrdan Karakayalı Ömer'in oğlu Feyzullah ve Kavas bin Ömer Ağa nefer 2

Karye-i Zelil Ürgüblü Kör Hüseyin oğlu Hasan Küçük Ağa'nın oğlu ibn-i Ağa kefîl nefer 1

[b]

1

Nevşehirli Çölekoğlu Yusuf Ortahisar karyesine kefîl-i başbuğ

Cumalı karyelerine Köroğlu Hasan kefîl-i başbuğ Osman

Sulusaray ve Enar karyesine imam Monla Osman kefîl-i başbuğ

Tamsa soşe karyelerine Alemdâr Mehmed Kenkaroğlu İshak Efendi

Ürgüb kasabasına yine Ürgüblü Veli Ağa ve iki aded akıncı iki nefer akıncı iki nefer Nevşehirli kayd şüd

Eneği karyesine başbuğun yeğeni Mehmed ve Alemdar'ın oğlu kefîl-i başbuğ

Enar karyesine Nevşehirli Zeviloğlu Mehmed yamağı Çürük Yusuf kefîl

Dere karyelerine Gülzini Çakır kayd- şüd

Dereköy'de Nevşehirli sarraçoğlu Osman kayd- şüd

Dereköy'de Selimiyeli Osman kayd-şüd

Dereköylü Yakub Efendi'nin dâmâdı kay- şüd kefîl Yakub Efendi

Dereköy'de şehir kethüdâsı zâde Osman Ağa'nın çırağı kefîl Osman Ağa kefîl

Perakende köylere Kamışoğlu kayd-şüd kefîl-i başbuğ Osman

Yine perakende köylere Şarklıoğlu Ahmed kayd şüd kefîl-i başbuğ

Perakende bendelere Ağaçlıköylü Musa kayd şüd kefîl-i başbuğ

Yekûn neferât: 42

167_07140_0020

[Mükerrer diye çevrilmedi]

167_07140_0021

[a]

[Boş]

[b]

1

Mübâya'a içün virilen i'lâmın sûreti

Asitâne-i sa'âdetde mukîm ibâdullâhın akvât-ı yevmiyeleri içün Tarsus iskelesine merbût kazâlardan tertîb olunan hınta mübâya'ası râyiciyle kat' olunan ve îcâb eden bahâsı zahîre hazînesinden mübâya'acı ma'rifetiyle i'tâ olunmak üzere Niğde sancağından matlûb-ı tâcdârî buyrulan on beş bin kile-i İstanbulî râyic mübâya'ası tahsîline dâir şeref-rîz-i sudûr iden fermân-ı celîlü'ş-şân livâ-i mezbûr kazâlarından sadrazam ibn-i merkûm İbrahim Paşa'nın evkâfına merbût medîne-i Nevşehir kazâsı mahkemesine lede'l-vürûd bi'l-umûm ahâli-i belde müvâcehelerinde feth ve kırâat ve mazmûn-ı itâ'at-makrûnu cümleye i'lân ve işâ'at kılındıkda sem'an ve tâ'aten merâsimini ba'de'l-edâ cevâblarında kazamız hissesine isâbet iden mübâya'a-i mezburı sancağımız kazâlarıyla ma'a iktizâ eden mahalline teslîm birle müte'ahhidler

ta’ahhüdler tahrîr i’lâm iderler deyu niyâz itmeleriyle pâye-i serîr-i a’lâya arz ve i’lâm olundu.

2

Niğde Mahkemesinden Muhrec Pusula Sûretidir

Asitâne-i aliyyede kâin ibâdullâhın akvât-ı yevmiyeleri içün iş bu bin iki yüz otuz altı senesine mahsûben medîne-i Niğde sancağı kazâlarından bâ-fermân-ı ‘âlî matlûb-ı tâcdârî buyrulan on beş bin kile-i İstanbûlî râyic üzere hıntasının îcâb iden mahalde tahsîl ve Tarsus iskelesine nakl ile Alçaklar iskelesinde râyic üzere akçesi zahîre hazînesinden alınmak üzere sudûr iden emr-i celîlü’ş-şân mûcebince cümle ma’rifeti ve ma’rifet-i şer’ile sancak-ı merkûm kazâlarından matlûb tevzî’ ve taksîm olundukda nefs-i Nevşehir kazâsı hissesine isâbet eden

Hınta kile aded :1930

Yalnız bin dokuz yüz otuz

3

İş bu bin iki yüz otuz altı senesine mahsûben medîne-i Niğe sancağı kazâlarından bâ-fermân-ı ‘âlî matlûb-ı tâcdârî buyrulan on beş bin kile hıntaya me’mûr buyrulan ser-bevvâbîn-i dergâh-ı ‘âlî atûfetlü Ahmed Ağa’ya beher kile onar bin hizmet-i mübâşiriye ve ma’a Nefs-i Nevşehir kazâsı hisse musîb hizmet-i mübâşiriye: 482,5 kuruş

Yalnız Dört yüz seksen iki buçuk kuruşdur ki

167_07140_0022

[a]

1

Babadağı’na memur asâkirin tekid ve isti ‘câli fermanının sûretidir

Mefâhiru’l-kuzât ve’l-hukkâm ma‘âdinü’l-fezâil ve’l-kelâm Niğde sancağında vâki kazaların kuzât ve nüvvâbı zîde fazluhüm ve mefâhiru’l-emâsil ve’l-akrân Niğde sancağı mütesellimi ve a‘yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve bilcümle iş erleri zîde kadruhüm tevkî‘i refî‘i hümâyun vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki Rum tâife-i şeriresinin serde-i meydan zuhûr olan hıyânet ve Akdenizde izbandud teknelinin rast geldikleri mahallerde îsâl-i rahne ve hasârete cesareti hasebiyle iktizâ eden tedabir ve arâ-bî-derc icrâ ile lazım gelen mahallerin muhâfaza ve istihkâmâtı husûsuna dikkat olunarak bundan akdemce Babadağı’na sevk olunmak üzere livâ-i mezkûrdan muktedir başbuğla nısfı süvari ve nısfı piyade olarak iki yüz nefer asker tertib ve bir an akdem ihrâc ve tesyir olunması babında mahsus emr-i celîlü’l-kadrim ısdâr ve dergâh-ı muallâm

kapıcıbaşılarından sâbıkan mirahor-ı evvelim olub asker sürücülüğü memuriyetiyle Anadolu tarafından olan iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim Halil dâme mecdühûya dahi keyfiyet tavsiye ve iş'âr olunmuş ise de bu kafirlerin gûn be-gün fesat ve tuğyanları artmakta olduğuna nazaran o mekûle usât-ı reâyâ ber mûceb-i fetvâ-yı şerîfe kılıçtan geçirilüb kahr ve tedmire ve çoluk ve çocukları ahz ve esir ile bilcümle emvâl ve eşyaları beyne'l-guzât iğtinâm olunarak gereği gibi hadleri bildirilmedikçe şer ve mefsedetleri karînü'l-hafâ olmayacağı zâhir ve bu meramın husûlü dahi taraf taraf tertîb olunan asâkirin bir gün evvel savb-ı me'mûrlarına irişdirilmesine mütevakkıf idiği bedihi ve bâhir olub şu vakitte kâffe-i mü'minîn ve âmme-i müvahhidîn râhat ve huzuru terk ile emr-i gazâ ve cihâda şitâp ve ser muhabbet ve nâmus-ı saâdet me'nûsu islâmiyyeyi vikayeye bezl tâb ve kudret eylemek derece-i farziyyete resîde olmuş olmakla siz ki kuzât ve nüvvâb ve mütesellim vesâir mûmâ ileyhimsiz bu emrim tarafınıza vusûlüne değin asker-i merkûm ihrâc olunamamış bulunur ise der-ân-ı saâdet gayet güzide ve mukteni olmak üzere livâ-i mezbûrdan müretteb sâlifü'z-zikr nısfı süvari nısfı piyade olarak iki yüz nefer asâkiri muktedir başbuğla serî'an ve âcilen ihrâc ve Çardak'dan Gelibolu'ya imrar ile hâlen Anadolu Vâlisi olub Babadağı muhafazasına memur destûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem vezirim Ebubekir Paşa edâmallâhü Teâlâ iclâlehû maiyyetine sevk ve tisyâra kemâliyle dikkat ve heman ihrâc ve irsâl olunduğunu Dersaâdetime arz ve işâret ve tehir ve ta'vîkdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz fermanım olmağin isti'câlen ve istisrâ'an işbu emr-i şerifim ısdâr ve alâ sabâhi't-ta'cîl çifte olarak Sadrazam tatarlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Musa ve Ahmed zîde kadruhümâ ile itâre ve ısdâr olunmuşdur. İmdi bu günler sâir eyyâma vecihle mukayyes olmayub devlet-i aliyye-i Muhammediyye ve millet-i necîbe-i Ahmediyye uğurunda bezl-i vüs' mevfûr idecek vakitler olduğuna mebnî ne yapar iseniz yapıp mârru'z-zikr iki yüz nefer asker henüz ihrac olunmamış ise muktenî ve tâmmü'l-esliha ve tevânâ olarak bir an akdem ve bir lahza mukaddem muktedir başbuğla ihrâca dikkat ve bir dakika mukaddem müşârun ileyh maiyetine irişdirmeğe ikdâm ve müsâraat eylemeniz kat'î matlûb-ı şehriyârânem idiği ve bu bâbda ednâ derece betâet ve bir gûne tesâmuh ve tekâsül ile imrâr-ı vakt misillü vaz ve hâlet vukûa gelmek lazım gelir ise iş bu ukûbetle hakkınızdan gelineceği mukarrer olduğu ma'lûmunuz oldukda ona göre amel ve hareket ve ifrâz-ı emr ve irâde-i tâcidârâneme bi'l-ittifâk va kadr-i sa'y ve dikkat ve hılâfından gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusul buldukda bu bâbta vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-

imtisâlimin mazmûn-ı itâat makrûnuyla amel ve hareket ve hılafından hazer ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Tahrîran fî evâhir-i şehr-i Ramazâni'l-Mübârek sene sitte ve selâsîn ve mieteyn ve elf.

Fî 29- 30 Ramazan 1236

Kad vasale ileynâ fî şehr-i Şevvâl sene-i mezbûr.

2

Niğde sancağı mutasarrıfı Devletli İsmail Paşa Hazretleri Sisam adasından Gelibolu nâm mahalle tebdîl ve Gelibolu muhafızı olub Niğde sancağından maiyyetine tayin olunan asakirin isti 'câlini hâvî müşârun ileyh hazretleri tarafından bir kıt'a buyruldu emr-i üslubları Nevşehir mahkemesine vürûd ba'de'l-vasl sicill-i mahfûza kayd şud.

Müşârun ileyh hazretleri tarafına tayin buyrulan askerin kazâ-i mezbûrdan ihrac olunduğunu hâvî i 'lâmı i'tâ şüd.

[b]

1

Niğde mahkemesi pusulasıdır

İş bu bin iki yüz otuz altı senesine mahsûben Niğde sancağı kazalarından Niğde vâlilerine bâ-fermân-ı 'âlî ve bâ-buyruldu ta'yîn ve tahsîl buyrulan imdâd-ı hazeriyenin re's-i sene gurre-i muharrem i'tibâriyle taksît-i sâlis olmak üzere matlûb buyrulan imdâd-ı hazeriyenin vakt ü zamânı hulûl etmekle hâlâ sancağımız mutasarrıfı mîrimîrân-ı kirâm zevi'l-ihtirâmiden devletlü İsmail Paşa efendimiz hazretlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazeriyenin taksit-i sâlis ber mûceb-i emr-i 'âlî sancak-ı merkûm kazâlarına tevzî' ve taksîm olundukda iş bu Nevşehir kazâsına isâbet eden: 75 kuruş

Yalnız yetmiş beş guruşdur

2

İş bu bin iki yüz otuz yedi senesi mâh-ı muharrem gurresinden altı mâh zabt itmek üzere kazâ-ı mezbûrun serdarlığı yine kazâ-i mezbûr sükkânından Onarzâde Ömer Ağa'ya ihâle olunub ağa-yı yeniçeriyân-ı dergâh-ı 'âlî mektûbu vürûd ba'de'n-nasr sicil-i mahsûsa kayd şüd.

Fî 1 M sene 1237

3

İş bu bin iki yüz otuz yedi senesi mâh-ı muharrem gurresinden Nevşehir kazâsının bir senelik kethüdâyerliği yine kazâ-i mezbûr sükkânından Onarzâde Ömer

Ağa'ya ihâle olunub kethüdâyerinin mektûbu vürûd ba'de'n-nasr sicil-i mahsûsuna kayd şüd.

Fî 1 M sene 1237

167_07140_0023

[a]

1

Hâcı Yusuf'un kassâm defteridir ki

Nevşehir mahallâtından Boynu incelü mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan el-hâc Yusuf nâm müteveffânın verâseti zevcesi Hüsni ile sulbiye-i kebîr kızları Aişe ve sağîre kızları Döndü ve Fatıma ve Emine ile li-ebeveyn er karındaşları Yakub ve Mustafa ve li-ebeveyn kız karındaşı Alime'ye münhasıra olduğu lede'ş-şer'-i şerîf zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun muhallefât defteridir ki tahrîr şüd.

Fî 5 M sene 1236

Cedid cübbe 1 aded 100 kuruş	Hilali şal 1 aded 18 kuruş	Köhne alaca antari 4,5 kuruş	Köhne antari 4 kuruş
Köhne çuka antari 7 kuruş	Kutni antari 16 kuruş	Fitilli antari 3 kuruş	Beyaz destar 6 kuruş
Mai rezâk 8,5 kuruş	Sağir peşkir 8 kuruş	Cit 1 top 9 kuruş	Yün perdesi 6 kuruş
Don gömlek 5 kuruş	Seccâde 4 kuruş	Kilim 1 aded 35 kuruş	Def'a cedîd kilim 30 kuruş
Cibin kilim 20 kuruş	Yüz pelas 8 kuruş	Def'a yüz pelas 14 kuruş	Def'a pelas 9 kuruş
Atkı 7 kuruş	Heybe aded 12 kuruş	Çuval 70 aded 15 kuruş	Harar 3 kuruş
Yorgan 10 kuruş	Def'a yorgan 5 kuruş	İskimil yorganı 5 kuruş	Yorgan 1 aded 10 kuruş

Def'a yorgan 1 aded 10 kuruş	Ezrak 1 aded 4 kuruş	Çit yüzlü döşek 1 aded 15 kuruş	Def'a döşek 1 aded 15 kuruş
Yasdık aded 18 kuruş	Döşek 4 aded 40 kuruş	Kahve takımı 35 kuruş	Evân-i nühâsiye 52 aded 208 kuruş
Şamdan 6 kuruş	Köhne pelas kilim 10 kuruş	Menzil 5 bab 600 kuruş	Çömlekçide iki kıt'a bağ 300 kuruş
Bursa'dan gelen akçe 37 kuruş	Şahin oğlu 242 kuruş	Eyer bahâsı 25 kuruş	Hırdavât menzil 15 kuruş
Yekûn :2072			
Minha'l-ihrâcât			
Berây-ı resm-i kısmet-i âdî 51 kuruş	Kalemiye 10 kuruş	Harc 10 kuruş	Muhzırıya 4 kuruş
Zevcesi Hüsniye'nin mehr-i müsbit 200 kuruş			
Yekûn-i ihrâcât : 275			
Sahhu'l-bâkî 1807 taksîm beyne'l-verese			
Hisse-i zevce	Hisse-i bin	Hisse-i bin	Hisse-i bint
Hisse-i bint	Hisse-i ahi lehümâ	Hisse-i m lehümâ	Hisse-i lehümâ

Nemekahu el-fakîrullâhi azze şânuhu Es-seyyid Ya'kub el-kâdı be-medîne-i Nevşehir ma'a Ürgüb ufiye anhü

Kayseriye sâkinlerinden Enarlı Emin Efendi'nin Nevşehir'e nefy ü iclâ olunması husûsuna Kayseriye mutasarrıfı Hasan Paşa hazretlerinin bir kıt'a buyruldusu ba'de'n-nasr sicil-i mahsûsa kayd şüd

Fi 23 Ra sene 1236

[b]

1

Bölek ve Kulak oğlu İbrahim Ağa ve Abdurrahman Efendi'nin mürâfaa fermânı sûretinin kaydı şüd

Ürgüb kasabası sükkânından Emin nâm kimesne kendi hâlinde ırzıyla mukayyed olub hılâf-ı şer'i şerif bir kimesneye vaz ve hareketi yoğiken kasaba-i mezkûr sâkinlerinden Mûsâ Beğ ve refikleri Abdurrahmân ve İbrahim kendi hâllerinde olmadıklarından merkûm Emin'i tecrîm etmek kastıyla iki yüz otuz beş senesinde mecrûh etmiş olduklarından bahisle mübaşir marifetiyle mahallinde şer'le görülüp ber muktezâ-yı şer'i mutahhar icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sûreti merkûm Emin tarafından rikâb-ı kameryâb hüsrevâneme niyaz ve istirham olunmaktan nâşi mahallinde şer'le görülmek emr olmuşdur. Husûs-u mezbûrun terâfuu'da tezvîr idiği inde'ş-şer'tahakkuk eyledikde emîr-i mübâşiriyye mazlûm olan müddâ aleyhden talep olunmayub ber mûceb-i fetvâ-yı şerîfe husûmet-i kâzibe eden müddeî mütemerridden tahsîl olunmak üzere sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin Sadrazam mühürdarı arkadaşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hafız Mehmed zîde kadruhû mübâşeretiyle Mevlânâ-yı müşârun ileyhin i'lâmı mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki hükm-i şerîfim vusul buldukda ol bâbda sâdır olan emrim üzere âmil olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız.

Be-makâm-ı Kostantiniyye

2

Tuğla karyesi Âhâlîlerinin Isdâr Eyledikleri Emr-i Celîlü'ş-Şân Sûretidir

Kıdvetü envâri'l-müteşerriîn Kırşehir maa Ürgüb nâibi Mevlânâ zîde ilmühû tevkî'i refî'i hümâyun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki zikr-i âtî karye ahalisi südde-i saâdetime arzuhal idüb Niğde sancağında Ürgüb nâhiyesine tâbi' neferât-ı zemîn ile karye-i Develi ve hâsılı iki baştan tahtında öşr-i gullât gendum ve şaîr gayr ve resm-i çift ve bennâk ve caba yekün maa gayr sekiz bin akçe yazı ile defter-i mefâsalada muharrer kalemiyle tahrir ve defter-i icmâlde mîr-i livanın da hâssı mülhakâtından iken mîr-i livâ hâstan ifrâz olunub ber vech-i mâlikâne verilmek için bin bin yüz otuz tarihinde bâ hatt-ı tevkîî hâss-ı hümâyunuma tashih olunmuş defter-i hâkânîde mukayyed olmakla bunlar üzerlerine edâsı lazım gelen a'şâr vesâir hukûk ve rüsûmları kânun ve defter mûcebince karyeleri zâbitlerine edâda kusurları olmayıb taaddî olunmaları icab etmez iken merkûmlar kanâat etmeyüb kânun ve defterden ziyade a'şâr ve sâir hukuk ve rüsûm ve müft meccânen yem ve yiyecek ve arpa ve saman ve hatap mutalebesi vesâir gûnâ bide'i mezâlim-i muhaddise ile hılâf-ı kanun taaddîden hâlî olmadıkların bildirib kanun üzere amel olunub merkumların hılâf-ı kanun ol vechile vâki olan taaddîleri men' ve

def‘ olunmak babında emr-i şerîfim sudurunu istid‘â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mahfûz defter-i icmâle nazar olundukda ber vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağin dîvân-ı hümâyunumdan kânunu sual olundukda karye-i merkûm ahâlisi üzerlerine edâsı lazım gelen a‘şâr ve sâir hukûk ve rüsumlarını kanun ve defter mûcebince karyeleri zâbitlerine edâ eylediklerinden sonra ziyade ve müft meccanen yem ve yiyecek mutâlebesiyle vâki olan taaddînin men ve def‘ olunmak için tenbihi hâvî emr-i şerîfim i‘tâsı muvâfık kânun idiği muhtevi olmakla defter-i hâkâni mûcebince amel olunmak emrim olmuştur. Buyurdumki vusul buldukda bu bâbta sâdır olan emrim üzere amel idüb göresin inhâ olunduğu üzere ise eyyâm-ı sa’âdet encâmımda ahâli ve fukarâ reâyasına vesâir bir ferde zulm ve taaddî olunduğuna rızâ-yı şahânem yoktur. Bunlar üzerine edâsı lâzım gelen a‘şâr ve rüsumları kânûn ve defter mûcebince edâ eylediklerinden sonra zâbitân-ı merkûmlara muhkem tembih eyleyesin ki kanun ve defterden ziyade a‘şâr vesâir hukûk ve rüsum müft meccânen yem ve yiyecek ve hınta ve asel ve arpa ve saman vesâir gûnâ bide‘i mezâlim-i muhaddise ile hılâf-ı kanun fukarâya bir vecihle taaddî iderler ise men’ ve def’ eyleyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın. Fî 15 Rebiulevvel 1236

167_07140_0024

[a]

1

Asl Ürgüb’den olub hâlâ Tamsa’da sâkin İsmail nâm kimesnenin zevcesi Fatıma kendi hâlinde ehl-i ırz hâtûnları izlâl idüb azdırmak âdet-i müstemirresi olduğundan karye-i mezbûr âhâlîsinden

Es-seyyid El-hâc Abdullah

El-hâc Mustafa Ağa

El-hâc Ali Ağa

Ve def’a Büyük El-hâc Ali Ağa

El-hâc Osman Ağa

El-hâc Musa Ağa

Gelenoğlu Mehmed Ağa

El-hâc Hasan Ağa

El-hâc Kasım Ağa

Mustafa Ağa

Abdullah oğlu İbrahim

İbrahim oğlu Ali

Def'a Ali Gazi
Ebu Ali bin İbrahim
İsmail Ağa oğlu Salih
Ve sâir kimesneler
İltimâslarıyla karye-i mezbûrdan nefy ü ihrâcına bi'l-ittifâk ikdâmân mürâsele virildi
Fî 13 C sene 1236

[b]

1

Mefâhiru'l-kuzât ve'l-ekârim ma'denü'l-fezâil ve'l-kelâm Niğde sancağında vâki' kazâların kuzât ve nüvvâb zîde fazluhüm ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân livâ-i mezbûr mütesellimi ve hassa hasekilerinden olub ve diğer asakiri tahrik ve aher vech ve savb-ı me'mûrine i'zâm eylemek üzere bu def'a der-sa'âdetimden mahsûs mübâşir ta'yîn olan haseki ve a'yân ve zâbitân vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm oldur ki rûm tâife-i habîsesinin […] Muhammediye muktedir-i icrâya müstemir oldukları fesâd ve mel'anete mebnî hâlâ Karaman vâlisi ve dahi hâlâ Akşehir Kayseri sancakları mutasarrıfı düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem vezîrim el-hâc Ebubekir Paşa edâmâllâhu te'âla iclâlehu Yenişehir ve Mora taraflarına doğru isyân iden re'âyâyı ber mûceb-i fetvâ-yı şerîfeler ve def'a-i mezkûr olub men'içün verasından erişdirilmek üzere iken Niğde sancağında vâki' kazâlardan üç yüz nefer asker tertibiyle bir kadem akdem ihrâcına asker sürücülüğü maslahatıyla Anadolu tarafından evâhir üzere dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından sâbıkâ mirahur-ı evvelim iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim Halil dâme mecdihü ta'yîn kılınarak emr-i celilü'l-kadrim gönderilmiş ise de asâkir-i merkûmenin henüz vefâ itmediği müşârunileyh der-sa'âdetime iş'âr idüb el-hâleti hazihi re'âyânın tuğyan ve […] leri günden güne kesr-i şiddetle şerrde ve fesâdları etrâf ve eknâfa sirâyet etdüği Mora taraflarının muslihi-i gereği (?) şerli tarafına binâen şu vakitde müslümânım diyenlere ve bende de din […] gayretini çekenlere durub oturmak haram bu def'a sahîfe bâdi sadr olarak hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince haseki-i mûmâileyhe mahsûs me'mûra tesyir kılınmış olmağına isti'câl ve istid'â iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve haseki mûmâileyh ile vusûlünde fermân-ı hümâyûnumda tecviz olunmayub livâ-i mezbûre müretteb ve matlûb olan asâkiri gâyet güzîde ve ma'nâ olarak sâbıkâ ve âcilen bir gün evvel mu'in-i müşârunileyhe sevk ve irsâl-ı müşârunileyh eylemeniz ferman ve matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bundan sonra ve dahi ve bu emr-i ehem ve bilâ-kusurdur ona göre amel ve hareket ve ibraz-ı hüsn-i hizmete

vusulüme bi'l-ittifâk kemâliyle ve asâkir-i mezkûrenin sâbıkâ hurûc ve imrâr olunduğu der-sa'âdetime tahrîr vaz'a hâlin vukû'unu tecvîz gâyetü'l-gâye ve mübâderet eyleyesiz sen ki haseki-i mûmâileyhsin mazmûn-ı emr-i şerîfim sen dahi meczûmun olarak hemen bu taraflara hareket ve bir gün evvel varub asâkir-i mürettebe-i merkûmîni yerli yerinden tecrîd ve tahrîç ve mu'în-i müşârunileyh azm ederek muktezâ-yı me'mûriyetle ve cümlesin ihrâç itmeğin avdetlerinden ziyâde ve tehaşî eylemek bâbında fermân-ı 'alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere sudûr olan fermân-ı İtâ'at makrûnuyla amel ve hareket ve hılâfından gâyetü'l-gâye tevakki ve mübâ'adet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şer'-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren zi'l-ka'deti'ş-şerîfe li-sene sitte ve selâsîn ve mieteyn ve elf

Fî Zilkade 1236

167_07140_0025

[a]

1

Ürgüp'ten Mangalı oğlu Hacı Süleyman'ın Otuz Yedi Muharreminde Serdarlık Mektubu Sûretidir

Şerîat şi'âr Ürgüb Kâdısı Efendi zîde fazluhû ba 'de's-selâm inhâ olunur ki: Taht-ı hükûmetinde serdar olan def olunub yerine iş bu sâbık üzere kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Haseki kethüdalarından serdengeçti Ankaravi oğulları Hacı Süleyman Ağa zîde kadruhû serdar nasb ve tayin olunmağin iş bu mektub tahrir ve irsâl olunmuştur. İnşâallâhü Teâlâ vusûlünde gerektir ki medfûu kazâ-i mezkûrun serdarlığını umurunda kıyam ve ahar (?) bir vechile zabt ve rabtı hususuna itina ve ihtimam eyleyesiz. Ve sen ki serdâr-ı merkûmsun kazâ-i mezkûrun serdarlığı sana nasb olunmakla gerektir ki kâide-i kadem üzere zabt ve rabt üzere ahz ve bâdî şerîatle bâ zam bir dürlü ve tereffüh-i hâl-i ibâda bezl ve iktidâr ve kazâ-i mezkûrede çaka ve müsafir beği cerci ve cebeci ve topçu ve top arabacısı ve fıçıcı ve kul oğulları ve zevahir oğulları bilcümlesini üzerine serdar ve kaza tutub mezkurundan taşra ve rızandan hâriç vaz ve hareketde bulunmayub […] ve bu kazâ edeler ve sen dahi cümle umurunu ahkâm-ı şer'i şerîfe ve kânun-ı kadîme ve emîr-i münîfe ve tuğ (?) ağaları merkûmândan çavuşların ma'rûf metrûkâtları ma'rifet-i şer'de zabt ve sûk-ı sultânide furûht ve hâsıl olan iânetiyle münasip belde isal olunmayıp […] maarifetiyle […] amire tarafından göndermeye câl üzere ve beher hâl sana […] vaiz-i hidmet-i seniyesinden vücûde getürmeğe mecd ve sâî olunub mûceb-i mektûb bile âmirleridir. Tahrîran gurre-i şehr-i Muharrem li-sene seb'a ve selâsîn ve

mieteyn ve elf. Târih-i mezkûrdan itibaren gönderilüb tezkirlerine (?) mektub şerh verildi.

Fî 1 Muharem 1237

2

Anadolunun orta kolu yemin ve yesarında olan [silik]

3

Niğde sancağının hâvî olduğu kazaların kuzât ve nüvvâb ve Niğde mütesellimi vesâir zâbitana hitaben hüküm ki

Anadolu cânibinden Rumeli'ye müretteb olan asâkirin ekseri yollarda ve bazı gidenler dahi ifâ-yı me'mûriyet etmeksizin mahallerinden firar etmekte oldukları tahkîk-i birle bilcümle taraf ve muîdin taraf sedd ü bend ile ol mekûle firârîlerin salıverilmemesi bâbında memerlerde olan hukkâm ve zâbitâna başka ve rast geldiklerini cebran iade ve istishâb eylemeleri için esnâ-yı râhda bulunan vüzerâ vesâir me'mûri başka evâmir-i celîle-i mülûkânem ısdâr ve tisyâr kılınmış ise de yine birtakım bî-dîn ve bî-hamiyyet eşhâs birer takrip firâra rehyâb olmaları mülâhazadan gayrı ve bu firar maddesi ne derece muzır ve vahm bir keyfiyet olduğu ve men ve def' çâresine bakılmak ehemm-i umûrdan idiği zâhir ve bedîdâr olub o mekûle gerek firârîmiz hakkı nisbinde olarak siyasete […] meşrû olmaktan nâşi fîmâ ba'd mürettep olan asâkir her kangi mahalle memuriyetinden firar ederler ise tedîb ve terhib kılınmaları hususuna irâde-i seniyye-i mülûkânem tasdîriyle keyfiyet bu defa iktizâ eden mahallerin hukkâm ve zâbitânına mahsûs fermanlar neşr ve tesyîriyle tavsiye ve tahrîr olunmuş olub kaldı ki bu vakt-i evkât sâireye

[b]

kıyas olmayub ve cemîi memurlar dahi anlamayub maslahatı gevşek tutmuş maa hâzâ bu ümmet-i Muhammed zat-ı mealice mülûkâneme emânet olmak mülâbesesiyle rûz-ı cezâda mes'ûl olmak ve özr ve bahaneye mahal kalmamak için evâmir-i aliyyeme dikkat ve şer'i şerîfe mutabık olan mazmûn-ı itâat ile icrâ etmeyenlerin vebali boynuna feda ilmidir. Ol mekûlelere tertîb-i cezâları gayrı muâmele etmeyeceği mübeyyin kat'î hümâyun mehâbetmakrûn mülûkâneme sahîfe bîdâri sudûr olmakla siz ki kuzât ve nüvvâb ve mütesellim vesâir mûmâ ileyhimsiz siz dahi ona göre bu hususa bilittifâk kemâliyle dikkat iderek zîr-i hükûmetinizde kâin kazalardan iktizâ eden mahallere ihrâc olunmuş olan asker-i mürettebeden ol mekûlelerin derhâl te'dîb-i şedîd ile te'dîb ve terhîb olunması hususuna ihtimâm ve mübâderet ve bu keyfiyet şeâir-i İslâmiyeye muğayir ve şu vakitte devlet-i aliyyeme muzır olarak şer'i şerîfin dahi hılafı ve min

külli'l-vücûh rızâ-yı meyâmin-i iktizâ-yı şehriyârâneme münâfî olmak mülâbesesiyle bu maddede iğmaz ve rehavet ve hatır ve gönüle raiyyet bir vecihle caiz olmayub muhtemel olanlar tahkîk kılınarak eşedd-i ukûbâtla haklarından gelinmek fermânım olmağin mahsûsan işbu emr-i celîlişanım ısdâr ve sadrazam tatarlarından Hacı Mehmed zîde kadruhû ile tisyâr olunmuştur. Kad vasale ileynâ fi şehr-i Saferi'l-Hayr. Be makam-ı Kostantiniyye

1

Medîne-i Nevşehir mahallâtından Kazancı mahallesi sâkinlerinden Şerife Raziye binti Mustafa nâm hatun meclis-i şer'i şerîf-i enverde Ürgüp kasabası sükkânından Ömer bin Mehmed ile Hacı Ahmet Alemdar mahzarlarında şöyle takrîr-i kelâm iderler ki kasaba-i mezbûre sükkânından tarih-i kitaptan sekiz sene mukaddem fevt olan zevc-i sâbıkım Es-Seyyid Hüseyin bin Mehmed nâm müteveffânın veraseti benimle zevc-i sâbıka-i mutallakasından mütevellide olan sulb-i sağîr oğlu Es -Seyyid Mustafa ve vâlidesi Aişe bint-i El- Hac Hasan nâm kimesnelere munhasıra olub müteveffâ merkûmun Ürgüp kasabasında olan emval ve eşyasını iş bu hâzıru'l-meclis Ömer ile vâlidesi müteveffiye Aişe hatun ve el Hac Ahmed Alemdar ile müteveffâ-yı merkûmun eşyası beynlerimizde muvâzaa tarîkiyle hâkimü'l-vakt olan efendi hazretlerine tahrîr ve bâ defter-i kassâm her birlerimiz muvâzaa tarîkiyle merkumların zimmetlerini ibrâ etmiş isem de eşyâ-i mezkûrda gayr-ı takrîr ile bana gadr-i küllî eylediklerinden merkumlar ile hîn-i taksîmde muvâzaa tarîkiyle beynlerimizde haklarımıza binâen müteveffâ-yı merkûmun terekesi müceddeden tahrîr olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl merkumlar cevaplarında müteveffâ-yı merkûm Hüseyin yazıcıda bin sekiz yüz yirmi kuruş alacak hakkımız var idi yedi yüz seksen altı buçuk kuruşu İslambul'da müteveffânın zimemâtından bana havale eylediler. Mütebâki İslambol talep eylediğimde vermediler. Ahz itmedim el-ân benim yedi yüz seksen altı kuruş müteveffânın vereselerinde alacak hakkım vardır cümle vereseden talep iderim merkûme Râziye'nin mesmûu olduğunda benden mutâlebe etmesin deyu aslı da'va ider deyu mukaddem muvâzaalı merkumlar külliyen mütekerrir olub müddeiye-i merkûme Râziye'den müddeâsı olan muvâzaaya beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden aczini itiraf eyleyüb merkumlardan tahlife tâlip olmakla merkumlar dahi halef-i billâhi'l-aliyyi'l-a'lâ etmeleriyle merkume Râziye hatun ber vech-i meşruh muârazadan men ve def-i birle mâ hüve'l-vâki bi't-talep ketb olundu.

Şühud: El-Hac Ahmed Efendi, Serdar Ömer Ağa, Şem 'i Efendi, Kavas Efendi, Hulusi Efendi, Ali Tabi Mahekeme, Muhzır Tatar Ömer.

167_07140_0026

[a]

1

İş bu târihte cümle ittifâkıyla nân-ı azîzin yetmiş dirhemi bir paraya olup bir paranın i ‘mâl etmek üzere tanzim ve rabıta verilmiştir.

Fî 25 Muharrem 37

2

Ve beziryağının dahi bir yükü otuz altı paraye ve bir Osmanlı vukiyyesi yetmiş iki paraya tanzim ve rabıta verilmiştir.

Fî 25 Muharrem 37.

3

Düstûr-ı mükerrem mişîr-ı müfehham nizâmü’l-âlem müdiru umûri’l-cumhûr bi’l-fikri sâkibin mütemmimü’l-enâm bâ ra’yi’s-sâibi temdid-i bünyâni devlet ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkâni’s-saâdeti ve’l-iclâl el-mahkûkû bi-sunûf-ı avâtifi’l-Meliki’l-A‘lâ hâlen Ankara ve […] sancakları mutasarrıfı olub merkezi askeri yerlü yerinden tahrîc ve hurûc ve savb-ı me’mûrlerine sevk ve isâl eylemeleri hususunda bu defa taraf taraf devlet-i aliyyemden sürücü nasb ve tayin kılınan vezirim Mahmud Şevki Paşa edâmallâhü Teâlâ iclâlehû tevkî‘ refî‘i hümâyun vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki cümleye beyanattan müstağnî olduğu Rum tâifesinden taraf taraf vukûa gelen fesad ve habasete mebnî iktizâ eden mahallere sevk olunmak üzere Anadolu câniblerinden vâki‘ […] tertip olunan asakirin bir dakika akdem memur oldukları mahallere uşmaları hususu evamir-i celîl-i mülûkânem ısdâr ve tisyârıyla isti‘mâl ve birbirini müteâkb mübâşir gönderilmekten mâadâ mahsus sürücü dahi tayin ve tisyar kılınmış olmakla bazı mahallere […] birer nefer asker hayf bulub savb-ı me’mûrlarına vâsıl olunmak ve bazı yollardan [silik] olub pusu tertibine [silik] ihrâcına dair haber zuhur etmiş olduğu kuyûdâttan da ve reâyâ dahi bir taraftan ğaleyân ve tuğyân etmekte olduğuna göre de […] gelen mahallerin esbâb-ı takviye ve bu defa bu bâbta vech-i meşrûh üzere şeref-yafte sudûr olunan fermân-ı vâcibü’l-ittibâımız mazmûn-ı itâat-makrûnuyla amel ve hareket ve hılâfından be-gâyet tehâşi ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Tahrîran Fî evâsıt-ı Şehr-i Zilkadeti’ş-şerîfe sene sitte ve selâsîn ve mieteyn ve elf.

(Bu hükmün çoğunluğu silik olduğundan daha fazla okumak mümkün olmamıştır)

[b]

1

Düstûrûn-ı mükerremde mişîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-âlem müdiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri sâkibin mütemmimü mehâmmi'l-enâm bâ ra'yi's-sâibi mümehhid-i bünyâni devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkâni's-saâdeti ve'l-iclâl el-mahkûkûne bi-sunûf-ı avâtifi'l-Meliki'l-A'lâ Anadolu'nun orta kolu yemin ve yesarıyla nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yı izâm edâmallâhü Teâlâ iclâlehüm ve eâzimi'l-ümerâi'l-kirâm ülü'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbi'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassû bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîr-i mîrân-ı kirâm dâme ikbâlühüm vâkıf-ı kuzâti'l-Müslimîn evlâ vulâti'l-müvahhidîn ma'âdini'l-fezâil ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi'ş-şerî'ati ve'd-dîn vârisü ulûm-i enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî fihâm zîdet fezâilühüm ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-kelâm kuzât ve nüvvâb zîde fazluhüm ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve a'yân vesâir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve bilcümle iş erleri zîde kadruhüm tevkî'i refî'i hümâyun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki devlet-i aliyyemde mine'l-kadîm cemî'i kavâid-i mer'iyye ve kavânîn-i mülkiyyesi olub ilâ yevmi'l-kıyâm binâ ve istikrârı mübeşşir min indillâh olan şerîat-ı mutahharanın ahkâm-ı şerîfesiyle mürşid olarak bir vakit bunun hılâfına hareketi gerek erkân-ı saltanat-ı devlet-i aliyyem ve gerek ihtirâ-i mü'minînden mühim birisi necv ve tesvî' ideceği derkâr ve bu vechile saltanat-ı seniyyenin ezmânından zîr-i hükûmet ve itâatle bulunan mecmû'ı tavâif-i raiyyet şerâit-i raiyyetlerine riâyet ettikçe ber mûceb-i şer'i şerîf mâl ve canlarını hıfz ve hırâset-i kaziyyesine taraf-ı devlet-i aliyyem'den mazhar-ı müsâade ve sıyânet olundukları misilli her ne zaman hududunu tecâvüz ve dâire-i itâatten huruc eder ise haklarında yine şer'i mutahhara iktizâsınca lazım gelen te'dîbât ve muâmelâtın icrâsına ibtidâr olunacağı âşikâr olub Rum taifesi dahi öteden beru Devlet-i aliyyemin cizye güzâr reâyâsı olduğuna mebnî haklarında yalnız bilvücûh ibrâz-ı merhamet ve şefkat ve ırz ve mâl ve canları dâire hıfz ve himâyetle masûn olarak şurût-ı raiyyetin mesaında efzûn envâ ve ihsân ve inâyetden gayrı bir şey gördikleri yoğiken nâil ve mazhar oldukları nimet-i ilahiyyeyi ayak altına alub nankörlük yolunu tutarak dîn-i mübîn hakkında tabîi şûn-ı zamirleri olan habâset ve habaseti icrâ dâiye-i fâsidesine cür'et ve mütenevvi'i şeğafları olan saltanat-ı seniyyem aleyhine bazı mahallerde izhâr-ı bağy ve isyana cesaret etmişler ise de hamden sümme hamden devlet-i kavî şevketim devlet-i Muhammediyye ve milletimiz millet-i Ahmediyye olub din ve milletimizin muîni olan Cenâb-ı Bâri'nin avn ve inâyet ve sâhib-i şerîat olan peygamberimiz sallallâhü Teâlâ aleyhi ve sellem hazretlerinin meded-i rûhâniyeti berekâtıyla ibtidây-ı zuhûr-ı fesâdda

devlet-i aliyyem âgâh bulunub der akab lazım gelen tedâbîre teşebbüs ve mübâşeret ve evvel emirde millet-i mersûmenin bilcümle sığâr ve kibârına gerek piskopos câniplerin ve gerek patrikhâne tarafından biddefaât nesâyih-i müessire ve tefhîmât-ı müsmire telkin itdirerek tarîk-i sıdk ve sedâd ve dâire-i raiyyet ve itâata sevk ve iğrâ ile lâzıme-i ra'fet ve merhamet ifa ve ikmâl ve bir taraftan dahi mâdde-i fesâda medhali olub ıslâh etmeyenleri taharrî ve takib iderek haklarında icrâ-yı levâzım-ı siyâset olunmuş ise de haklarında zuhûr iden rıfk ve mülâyemetin kadrini bilmediklerinden ve vâki olan pend ve nushi nutk-ı ısğâ ve istimâ etmediklerinden başka anûd ve isyanı gün be-gün artırdıkları ecilden devlet-i aliyyem dahi mücerred hıfz-ı nizâm-ı bilâd ve iâde-i asâyiş-i ibâd ve esbâbını istihsâle kıyâm ile o mekûle şekâvet ve tuğyânı ihtiyar İslam ile muharebe ve mukateleye ibtidâr iden usât-ı reâyânın te'dîb ve tenkîl ve mal ve metakarı ahz ve evlâdü iyalleri esir kılınmasına cânib-i şerîat-i garrâdan verilen fetvâ-yı şerîfe mûcebince ruhsati hâvî memâlik-i mahrûseme evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyâr kılınmış ve kendi hâlinde ırz ve edebiyle mukayyed ve umûruyla meşgul olan veyahut fesad ve mel'anete mütecâsir ile sonra râh-ı nedâmet ve istimaen sahihan avdet ve rucu' eden reâyânın himâyet-i esbâbın zîr-i sâye-i merhamet vâye-i devlet-i aliyyemde mahmî ve müstazıl olmaları usûlüne riâyet olunarak hılâf-ı hareket vukûa gelmemesi irâde-i seniyyem muktezâsından iken bazı mahallerden bu dakikaya sarf-ı râsin ve ru'yet olunmayarak şekâvet ve isyandan haberi olmayub kendi hâlinde olan aceze-i raiyyete tesallut ve taaddî ve emvâl ve evlâd ve iyâl ve kiliselerine sarkıntılık misilli harekete tesaddî vukû u tahkîk kerde-i şâhânem olub bu sûret şer'an ve aklen câiz olmayub el-hâletü hâzihi cârî olan usûl-i saltanat seniyyemin külliyen hılâfı ve rızâ-yı Bârî ve bilvücûh emr-i hümâyunum muğâyiri idiği beyandan müstağnî ve ol vechile hareket mücerret kendûyi bilmez ve muannidleri vakit ve hâli harf ve temyiz etmez mekûlelerden neş'et edeceği bedîhî olmaktan nâşi bu husus zımnında Anadolu ve Rumelinin üçer kollarına bu defa başka başka evâmir-i celîle-i mülûkânem neşr ve tisyâr olunmakla siz ki vüzerâ-yı müşârun ileyh ve mîr-i mîrân ve Mevlânâ ve kuzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz siz dahi keyfiyeti zîr-i hükûmet ve kazâlarınızda vâki mahallerde işâat ve ba'de ez în kendilerinden umûr-ı fesâd ve isyân rûnumâ olmayub kendi hâlinde bî-cürm reâyayı üzmesine cür'et ider olur ise ol mekûleler cevaba kadir olmayacakları herkese güzelce tenbih ve te'kîde sür'at ve bu husûsa tarafınızdan dahi ale'd-devâm dikkat ve nezaret olunarak mâdde-i şekâvette eli olmayan ve kendi halinde ırzıyla mukayyed olan reâyâyı saltanat-ı seniyyemin o misilli tecâvüzât ve taaddiyâttan

vikayeleri istihsâl ile sâye-i maddelet vâye-i hidivânemde muzıll-i neşîn emn ve râhat olmaları esbâbını istikmâle gayret ve ba‘de ez în mücanebed.

167_07140_0027

[a]

Olanlar olur ise serî’an men’ ve te’dîblerine mübâderet eylemeniz bâbında fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen işbu emr-i celîlü’l-kadrim ısdâr ve ber vech-i ta’cîl sadrazam tatarlarından odabaşısı kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân İbrahim zîde kadruhü mübâşeretiyle tesyâr olunmuşdur imdi bâlâda beyân olunan vesâya ve tenbîhât-ı şâhâneyi cümleye i’lân ve beyân ile kendü hâlinde olan bî-cürm ehl-i zimmet re’âyâya hilâf-ı şer’-i şerîf ve mugâyir-i rızâ-ı hafî ve celî tasallut vukû’a gelmemesine kemâliyle ikdâm ve dikkat eylemeniz matlûb-ı şehriyârânem idüğü ve bu bâbda onad vech tekâsül ve rehâvet sizin dahi hakkınızda mûcib-i mesûliyet olacağı ma’lûmunuz oldukda ona göre amel ve hareket ve infâz-ı emr ü irâde-i seniyyemle îfâ-yı levâzım-ı kâr-şinâsı derine ihtimâm ve dikkat ve hilâfından gâyet hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız

Be-makâm-ı Kostantiniyye

1

İzzet-meâb şer’i’at-nisâb Mevlânâ Ömer Efendi kamiyâb ba'de't-tahiyet-i vafiye inha olunur ki

Ber vech-i mansıb mutasarrıf olduğum Nevşehir ma’a Ürgüb kazâsının umûr-ı şer’iyyesi iş bu sene-i seb’a ve selâsin ve mieteyn ve elf rebiulevvel gurresinden iki mâh zabt etmek üzere cenâbınıza ihâle olunmuşdur gerekdir ki kazâ-ı mezbûru gurre-i mezbûrdan ba istila zabt idüb beyne’l-âhâli icrâ-yı ahkâm-ı şer’-i ‘âlî ve vâki’ olan mevtâ-yı askeriye muhallefâtını tahrîr ve terkîm ve beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer’iyye tevzî’ ve taksîm idüb câdde-i şer’-i kavîmden sermû ihtirâfa cevâz göstermeyesin bi’s-selâm

El-fakîr Es-seyyid Yakub el-kâdı-ı bi-medine-i Nevşehir ma’a Ürgüb

2

İzzet-meâb şeri’at-nisâb mevlânâ Es-seyyid Mehmed Şem’i Efendi kamiyâb ba'de't-tahiyet-i vafiye inha olunur ki

Ber vech-i mansıb mutasarrıf olduğum Nevşehir ma’a Ürgüb kazâsının umûr-ı şer’iyyesi iş bu sene-i seb’a ve selâsin ve elf rebiulevvelinin on beşinci iki mâh zabt idüb üzere cenâbınıza ihâle olunmuşdur gerekdir ki kazâ-ı mezbûru gurre-i merkûmdan iki zabt idüb beyne’l-âhâli icrâ-yı ahkâm-ı şer’-i ‘âlî ve vâki’ olan mevtâ-yı askeriye

muhallefâtını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm idüb câdde-i şer'-i kavîmden sermû ihtirâza cevâz göstermeyesin bi's-selâm es Seyyid Yakub el Kadi be Medine-i Nevşehir maa Ürgüp

3

Ber-mûceb-i emr-i 'âlî hâlâ eyâlet-i Karaman vâlisi vezîr-i rûşen-zamîr devletlü Mehmed Raşid Paşa efendimiz hazretlerinin imdâd-ı hazeriyesi olmak üzere iş bu bin iki yüz otuz yedi senesi gurre-i muharrem i'tibâriyle senede iki taksît ile beher taksiti vakt ü zamânıyla üzerinize edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazeriye taksît-i evvelin vakt ü zamânı hulûl etmekle ez-gayr-i İncesu ber mûceb-i [silik] şer'î sancak-ı merkûm kazâlarına tevzî' ve taksîm olundukda iş bu Nevşehir kazâsı sehmine isâbet eden meblağ

220 kuruş asl-ı mal

60 kuruş hizmet-i mübâşir

280 kuruş

Teslîm olunduğu bu mahalle kayd şud

[b]

1

İş bu otuz yedi senesi mâh-ı rebiulahirin nısfında esnâfa verilen narh-ı câri beyân şüd

Bezir yağı 28 para	Duhanın cümle cinsi 1 kıyye 64 para	Çemenli pasdırma 1 kıyye 28 para	Pirinç 18 para
Nohud çaryek 18 para	Aladağ üzümü 11 para	Üçhisar üzümü 9 para	Leblebi 14 para
Fındık 16 para	Tığan 28 para	Kına kıyye 50 para	Pekmez 1 kıyye 9 para
Revgan-ı saf kıyye 28 para	Sabun 1 kıyye 64 para	Yafa sabunu 70 para	Harcı incir kıyye 8 para
Torba inciri 16 para	Helva-i türki 26 para	Niğde helvası 26 para	

2

Medîne-i Nevşehir kazâsına tâbi' Humusun karyesi sükkânından Abdullah nâm kimesnenin velîsi olan Peder Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezbûrsâkinelerinden Fatıma bint-i Mustafa nâm hâtûn ber nehc-i şer'î vekîl olub vekâlete hükm-i şer'î lâhik olan Feyzullah Ağa nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm ider ki târîh-i kitâbdan sekiz sene mukaddem merkûme Fatıma ve oğlu Abdullah sabî iken merkûmların hîn-i sabâvetinde merkûm Fatıma veliyyesi ammisi olan Es-seyyid Ömer oğlum Abdullah iki yüz elli kuruş mehr ile tezvîç idüb ben dahi velâyetim hasebiyle kabul eyledim bu vechile oğlum Abdullah'ın menkûhası iken şimdi müvekkile-i mezbûr Feyzullah bana mümâna'at ider suâl olunub takrîr ü tahrîr mûceb-i şer'îsi icrâ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-sûal vekîl-i mezbûr Feyzullah cevâbında müvekkilem merkûme Fatıma'nın hîn-i sabâvetinden bu ana kadar nikah vâki' olmayub nikâh olduğu dahi gayr-i vâki'dir min târîh-i mezbûrede kırk gün mukaddem merkûme Fatıma'ya oğlu Abdullah nâmzâd içün örf-i beldemiz zükûr gönderüb tutmasını ve kırk altun gönderüb Müvekkili merkûme Fatıma Hâtûn kabûl itmedi deyu vekîl-i merkûm Feyzullah def' itmekle tarafeyne sûret-i mazbatası ile hâlâ Nevşehir müftüsü Abdurrahman Ruhi Efendi'ye havâle olunub Efendi hazretleri dahi vekîl-i merkûme vech-i meşrûh üzere Abdullah'ın Fatıma-i merkûmeyi iştinkâmızı isbât lâzımdır deyu buyurub vekîl-i merkûmdan mübeyyin beyyine taleb olundukda karye-i mezbûrdan udûldan lede't-tezkiye adâletleri ederler ki merkûm Abdullah nâmına ar içün kırk altunu ibraza […] tamamı merkûme Fatıma ile götürdü Fatıma dahi kabûl itmedi bizler bu vechle şâhidiz ve şehâdet dahi ideriz deyu her birileri şehâdet idüb ba'de't-ta'dil ve'l-tezkiye şehâdetleri makbûl olub merkûm Ahmed'in merkûme Fatıma hâtûndan nikâh da'vâsı merkûm Ahmed bî-vech mu'ârızadan men' birle mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevm-i vasat-ı rebiulahir li-sene seb'a ve selasin ve mieteyn ve elf

Şühûdü'l-Hâl:

Veli ve Mehmed Ağa ibn- Ahmed

Çömezoğlu Seyyid İbrahim Ağa

Derviş Ahmed Ağa ibn-i İnce Mehmed Ağa

Hoşoğlu Es-seyyid Hüseyin Ağa ibn-i Hâcı İsmail Ağa

Ağa Mustafa ibn-i El-hâc Mehmed

Veziroğlu Hüseyin

El-hâc Hüseyin ve ber Hurli gayrühüm

3

Hamur Aşçıoğlu Hâcı Osman ile Ammizâdesi Mahmud'un Adana[ya] nefy fermânı sûretidir

Nevşehir sükkânından Hamur Aşçıoğulları dimekle meşhûr Osman ve ammisi oğlu Mahmud nâm şahıslar kendi hâllerinde olmayub muktezâ-yı cibiliyyetleri üzere müsned müdâm derûn-ı Nevşehir'de leylen geşt ü güzâr ve ba'zı re'âyâ hânelerini basub hetk-i ırz misillü harekâtdan hemvâre ibtidâr etmekde olduklarına binâen merkûman ahz ve girift olunmuş olduğundan bahisle bir mahalle nefy ü iclâlarıyla şer ve mazarratlarının ahâli fukarâ üzerlerinden def'i lâzımeden idüği sen ki Nevşehir nâibi mûmâileyhsin bu def'a tarafından der-sa'âdetime vârid olan i'lâmda erc ve tahrîr ve keyfiyyetini Nevşehir kaimakâmı mütevellisi Mehmed Tahir zîde kadruhü tarafından dahi iş'âr ile ol babında ahâli-i memleket bir kıt'a mahzar birle takdîm ve tesyîr kılınmış olub ol makûle muzırr-ı ibâd ve sa'y-i bi'l-fesâd olanların icrâ-yı te'dîb ile emsâlinin terhîb ve tergîbi lâzımeden olduğundan nâşî merkûmları çavuş mübâşeretiyle Adana[ya] nefy ü iclâ olunmaları fermânım olmağın imdi vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmları mübâşir ta'yîn olunan dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından Abdurrahman Çavuş zîde kadrûhüye terfîken Adana'ya nefy ve iclâya müsâra'at eylesiz sen ki Adana nâibi mûmâileyhimsiz merkûmları bilâ-itlâk bir mahalle koyuvirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

167_07140_0028

[a]

Nevşehir kazâsına tâbi' Eneğii karyesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Ömer nâm müteveffânın verâseti zevcesi Hüsna sulbiye-i kebîr kızı Huri ve sağîr oğulları İsmail ve Mehmed Arif ile müteveffânın vâlidesi Asiye'ye münhasıra olduğu lede'ş-şer'-i şerîf zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun defter-i muhallefâtı sicil-i mahsûsa kayd şüd Fî 11 Ra sene 1237

Zerdevâ kürk 80 kuruş	Köhne post kürkü 5 kuruş	Def'a post kürkü 20 kuruş
Şali biniş 25 kuruş	Kaput sim paye 300 kuruş	Yel çekme antari 70 kuruş
Köhne çakşur 15 kuruş	Duhan kesesi 2 aded 10 kuruş	Çubuk takımı 40 kuruş

Kiraz çubuk 20 kuruş	Hurç 1 çift 10 kuruş	Çuval 5 aded 25 kuruş
Kilim seccâde 12 kuruş	Def'a seccâde 11 kuruş	Yüz pelas 15 kuruş
Def'a kilim 25 kuruş	Kese 1 aded 8 kuruş	Def'a yüz pelas 15 kuruş
Def'a kilim 1 aded 20 kuruş	Cedîd kilim 1 aded 40 kuruş	Atkı 20 kuruş
Harar çift 20 kuruş	Yorgan 4 aded 60 kuruş	Dört köhne sağir minder 30 kuruş
Ada gömleği 15 kuruş	Zeli 1 ihram 1 seccâde 1 40 kuruş	Kaliçe yasdık 2 aded 20 kuruş
Def'a yasdık 4 kuruş	Koltuk 1 aded 5 kuruş	Kahve takımı 40 kuruş
Evân-i nühâsiye 22 kıyye 88 kuruş	Leğen ibrik 10 kuruş	Çamaşur leğeni 16 kuruş
Billur bardak 2 kuruş	Şamdan 5 kuruş	Su metrusı fener 8 kuruş
Re's-i ganem 25 kuruş	İnek ve dana 50 kuruş	Hırdavat menzil 15 kuruş
Hâcı Ali Ağa ve der-zimmet 1841 kuruş	Madyanlı Osman'da 285 kuruş	Tavil Keşişde 100 kuruş
Yorgun Ağılında 100 kuruş	Def'a re'âyâda 50 kuruş	Sofioğlunda 50 kuruş
Yekûn 3700 kuruş Yalnız üç bin yedi yüz kuruşdur		
İhrâcât		

Berây-ı kısmet-i Mustafa Ağa 50 kuruş	Kalemiye 10 kuruş	Harc-ı hüccet 40 kuruş
Hüddâmiye 10 kuruş	Tahrîr içün karyeye gidenlere ücret 25 kuruş	Zevcesine mihr-i misil 150 kuruş
Yekûn-i ihrâcât: 280 kuruş		
Sahhu'l-bâkî li-taksîm beyne'l-verese		
Hisse-i zevce 440 kuruş	Hisse-i bint 504 kuruş	Hisse-i ibn 1008 kuruş
Hisse-i ibn 1008 kuruş	Hisse-i ümm 557 kuruş	Kesir 3 kuruş

Hurrere hâzîhi'l-defter el-kassâm bi-ma'rifeti'l-verese ve bi-ma'rifet-i şer namekahu el-fakîrullâh azze şânuhü Ömer el-müvella-hilâfetihi bi-medine-i Nevşehir ma'a Ürgüb ufiye an hü

[b]

1

Ya Fettâh Yâ Rezzâk Yâ Kerîm Yâ Rahim Yâ Allah

İzzet-meâb şeri'at-nisâb mevlânâ Hâfız Ahmedi Efendi kamiyâb ba'de-t-tahiyye-i vâfiye inhâ olunur ki

Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsından iş bu sene-i seb'a ve selâsî ve mieteyn ve elf cemâziyelevveli gurresinden umûr-ı niyâbet-i şer'iyyesi nezâret-i 'âmiremiz binâ-en tarafınızdan cenâbınıza ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i merkûmu gurre-i şehr-i mezbûrdan bi'l-niyâbe zabt eyleyüb beyne'l-âhâli icrâ-yı ahkâm-ı şerîfe dikkat ve hilâf-ı şer'-i nebevî emr ü hareketden tevakki ve mübâ'adet eyleyesiz ve's-selâm

El-fakîr Mustafa Behcet reisü'l-ümenâ-yı sultânî el-kâdıasker-i Anadolu

2

İş bu bin iki yüz otuz yedi senesi mâh-ı cemâziyelahiri gurresinden bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn altun ve beyaz akçe bu fiyat üzere alınub virilmesi husûsuna cümleye hitâben emr-i 'âlî sûreti ba'de'n-nasr sicil-i mahfûza kayd şüd

İstanbul altunu 8 kuruş	Fındık 11 kuruş	Mısır 7 kuruş

Cezayir Tunus Trablus 12 kuruş	Rumiyye 25 kuruş	Nısfı 12.5 kuruş
Rub' 6 kuruş 10 para	Fındık rub'iyyesi 3 kuruş	İslambol rub'iyyesi 2.5 kuruş
Yaldız 15 kuruş 10 para	Macar 14 kuruş 30 para	Kramsa 14 kuruş 30 para
Beyaz akçe cihâdiye 5 kuruş	Atîk cedîd eklik 2 kuruş	Kuruş 1 kuruş
Rub' 10 para	Beşlik 5 para	Üç nev' riyâl 6.5 kuruş
Avârız 6 kuruş		

Sufuniye tabir olunan altun ondan (?) için men külliyen

3

Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsının serdarlığı yine Ürgüb kasabası sükkânından İbrikdâr Memiş Ağa'ya altı mâh zabt itmek üzere receb gurresinden ihâle olunub ağa-yı yeniçeriyân-ı dergâh-ı 'âlî mektûbu vürûd ba'de'n-nazar sicil-i mahsûsuna kayd şüd

Fî gurre-i receb sene 1237

4

Niğde mahkemesinden muhrec pusula sûretidir

İş bu bin ikiyüz otuz yedi senesine mahsûben Niğde vâlilerine bâ-fermân-ı 'âlî ta'yîn ve tahsîs kılınan imdâd-ı hazeriyenin re's-i muharrem i'tibâriyle üç taksît olmak üzere matlûb buyrulan beher taksît dokuz yüz kırk dokuz kuruş hazeriyenin vakt ü zamânı hulûl itmek ile hâlâ Niğde sancağına mutasarrıfı vezîr-i Asaf-nazîr devletlü Edib Ahmed Paşa efendimiz hazretlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazeriyenin taksît-i sânî ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle ber-mu'tâd-ı kadîm tevzî' ve taksîm olunub pusula-i şer'iyye kazâ-i Nevşehir hissesine musîb mal-ı hazeriyeden

60,5 kuruş Yalnız atmış buçuk guruş

Kabza me'mûra teslim şüde

5

Anadolu'nun orta kolunda vâki' vüzera ve mîrimîrân ve kuzât ve nüvvâb voyvoda ve sâir ahâliye hitâben emr-i celîlü'ş-şânın hülâsasıdır ki Anadolu cânibinden der-sa'âdete râhî olan ehl-i islâm ve ehl-i zimmet re'âya oldukları mahallerin vüzerâ ve

mîrimîrân ve kuzât ve zâbitân taraflarından der-sa'âdete ne maslahat ile râhî olduğunu iş'âr olunarak yedlerine tezkire virilmedikçe bir kimesnenin der-sa'âdete râhî olmaması husûsuna sâdır olan emr-i celîlü'ş-şân ba'de'n-nazar sicil-i mahsûsuna kayd şüd.
Fî 11 B sene 1237

İş bu bin iki yüz otuz yedi cemaziyelevveli yirmi yedinci günü Sultan Mehmed Han etalellahu ömrühâ meddi ezmân efendimiz şühud (?) olub cümlemize i'lân ve şâ'i hâvî emr-i celilü'ş-şân ba'de'n-nazar sicil-i mahfûza kayd şüd
Fî 11 R sene 1237

167_07140_0029

[a]

1

Medîne-i Nevşehir kazâsına tâbi Avanos karyesi sükkânından es- Seyyid Çakır Mehmed bin Osman nâm kimesne mahfil-i Ahmedîde zâtı zikr-i cây-ı cibrâne li-ecli't-tescil ve li-emri tekmil mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği Hacı Ömer Ağa bin Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb etyab-i emvâlimden ve kesb-i helâlimden karye-i mezbûrda vâki mülk menzilimden bir örtme ahur ve üç kemer bir dam ve bir kemer tophâne ve üç kemer bir bâb sofa ve havlı altında bir bâb eşlik havlı ve kenif müştemil menzilin bir tarafı Hacı Memiş menzili ve bir tarafı yine Hacı Memişin Eşiği ve tarafeyn tarîk-i âm bu hudûd ile mahdûd olan menzilimi ve karye-i Nevbor sınırında vâki Gölayağı nâm mahalde dört iri ve ıslâh ider bağçemin dahi bir tarafı Fırka oğlu Mustafa Ağa bağı ve bir tarafı Becek oğlu Abdullah bağı ve bir tarafı Veli Hacı oğlu bağı ve bir tarafı tarîk-i âm bu hudud ile mahdud olan menzil ve bağımı hasbeten lillâhi Teâlâ vakf-ı sahîh-i şer'le vakf ve habs idüb şöyle şart eyledim ki karye-i mezbûreden Beşbaş Ağa'nın bina eylediği câmi-i şerîfin imamı olanları ile câmi-i şerîf kurbunda olan tekye'nin hocalarına şu vech üzere şart eylediği câmi-i mezbûrda imam olanlar edâ-i hizmet eyleyüb mekteb-i şerîfte muallim-i sıbyan oldukdan sonra menzil-i mezbûrda sâkin olub ve bâğ-ı mezbûrun gallesi imam ve hâce-i mekteb olanlara eda-i hizmet eyledikten sonra ekl eyleyüb ve eğer imam karye-i mezbûrdan olur ise menzili âhar icar idüb yine hizmet eyledikden sonra icarın imam olanlar ahz idüb ve karye-i mezbûrde sâkin Hacı Ömer Ağayı mütevelli nasb idüb ve ahali mahalleyi dahi ber vech-i habs nazır nasb ve tayin eyledim dedikten sonra vakf-ı mezbûrdan rucû ve ibâ etmekle vakf-ı mezkûrun şurût ve sıhhat-i lüzûmundan olan şurût ve kuyûd alâ fetvâ men yerâhü min ümmeti'l-kirâm kemâ yenbağî mir'ât olunub ve tayinine hükm-i birle mâ vakaa bi't-talep ketb olundu.

Şuhudul hal

İmarlı Yahya oğlu İbrahim

Anar Karyeli Hacı Ahmed

Avanoslu Mürtakim oğlu Mustafa

Mustafa oğlu Ahmed

Sekmen oğlu İbrahim

2

Niğde sancağından bâ emr-i âlî matlûb olunan şetrânın dahi ağalığına Kırşehir sükkânından Veli Ağa-yı zâde Memiş Ağa sancağ-ı mezbûrdan matlub u tâcidâri buyrulan şetranın mahalline ifaya Veli ağası nasb olunub kefil Şehir Kethüdası zâde Osman Ağâ ve amucası Ali Ağa merkûm memiş ağaya kefil olmakla sicill-i mahfûza kayd şud.

Fî 27 Receb 237.

3

Bâ emr Erzurum cânibine tayin olunan asâkirin mühimmâtına matlûb olunan şetrân nefs-i Niğde sancağından otuz re’s şetrân metlûbu için bir kıt’a emr-i celîlü’ş-şân ba‘de’n-nazar sicill-i mahfûza kayd şüd.

Fî 29 Receb 237.

4

Zikr olunan şetrân Nevşehir kazası hissesine isâbet eden Niğde mahkemesinden muhrac pusula mûcebince nefs-i Nevşehir kazası kasabasına isâbet eden şetrân: 5 yalnız beş deve üç buçuk.

Beher deveye kırk kuruştan haseki ağaya hizmet-i mübâşiriyye kat’ olundu. 230 kuruş. Yalnız iki yüz otuz kuruştur.

[b]

Üçhisarlı Türkman Oğlu’nun Huccet Sûreti

Medîne-i Nevşehir kazâsına tâbi Üçhisar karyesi sâkinelerinden Meryem bint-i Mehmed nâm hâtun-ı meclis-i şer‘i şerîf-i lâzım-ı teşrîfde yine karye-i mezbûr sükkânından Türkman oğlu Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm ider ki târih-i kitaptan sekiz mâh mukaddem karye-i mezbûr sükkânından fevt olan el Hac Musa benim ammetim emine Hatun’un oğlu olub asabe ve sâhib-i farz ve benden gayrı zî rahm tarafından dahi vâris-i âharı olmayub müteveffâ-yı merkûmun karye-i mezbûrda olan menzil ve eşyaları ve bağ her neki var ise müstakillen bana münhasıra iken ecânibinden merkûm Türkman oğlu Mehmed füzûli zabt ider sual olunub mûceb-i

şer‘îsi icrâ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl merkûm Mehmed cevabında müteveffâ-yı merkûm Hacı Musa hâl-i hayatında ve kemâl-i akl-i sıhhatinde târih-i mezbûrdan dört buçuk sene mukaddem divanlı mahallesinde kâin menzilinin müdevver-i erba‘asıyla sekiz yüz kuruşa bana bey‘i bât-ı sahîh-i şer‘le bey‘ ve teslim ben dahi tesellüm ve kabul edip semeni olan meblağı tamamen kendûye edâ ve ittisâlinde mülk-i müşterâm olan bâlâda mezkûr menzilin tahtında bir menzili dahi sıfka-i vâhide ile yalnız beş yüz kuruşa bey‘i bât-ı sahîh-i şer‘le bana bey‘ ve teslim ben dahi tesellüm ve kabul idüb semeni olan meblağı dahi kendûye edâ eyledim. Mülk-i müşterâmdır ve yine beş aded yastık ve bir Edirne kilimi elli kuruşa ve bir çift kebîr kaliçe ve kahve takımı otuz kuruşa ve bir leğen ibrik on beş kuruşa, bir büyük sahan otuz kuruşa cem‘an yekün iki yüz yirmi beş akçeye bâ sıfka-i vâhide ile bey‘i bât-ı sahîh-i şer‘le bana bey‘ ve teslim ben dahi tesellüm idüb semeni olan meblağ-ı mezbûru tamamen kendûye edâ eyledim ve yine dört aded döşek ve dört aded yorgan ve dört yastık ve beş minder kaliçesi ve beş döşek kaliçesi ve dört köhne kilim ve sekiz aded zahîre çuvalı ve dört sağir köhne heybe ve iki çift saman hararı ve dört aded tencere üç tabak beş lenger ve bir çamaşır leğeni ve bir tüfenk ve bir tabanca ve bir bıçak ve bir saç ve küb ve bir dayire ve bir yassı balta ve bir ıssı mürekkeb bu mezkûrânın mecmû‘unu sıfka-i vâhide ile bana dört yüz kuruşa şurût-ı mefsededen ârî olarak bey‘i bât-ı sahîh-i şer‘le bey‘ ve teslim ben dahi tesellüm ve kabul eyleyüb akçesini tamamen kendûye edâ eyledim mülk-i müşterâmdır ve yine karye-i mezbûre hudûdunda Bencelik, Uzun burun ve Kara Yazı ve Ak Seki ve Yekfidan ve Kargu Kemer’de bağçe ve Kövres’de ve Keracelik nâm sekiz kıt’a ma‘lûmü’l-hudûd ve’l-cirân bağını dahi yedi yüz kuruşa mecmû iki bin altı yüz yirmi beş kuruşa sıfka-i vâhide ile bey‘i bât-ı sahîh-i şer‘le bana bey‘ ve teslim ben dahi tesellüm ve kabul idüb kendi mülk-i müşterâmdır deyu def’a tasaddî eylediğinde merkûm Mehmed’den davasını mübeyyin beyyine talep olundukda adâletleri zâhir ve nümayân olan es-Seyyid Mehmed Emin Salih ve Ömer bin Hasan nâm kimesneler meclis-i şer‘a hâzırân olub şöyle şehâdet ederler ki bizlerin müvâcehelerimizde merkûm Hacı Musa fevt olmazdan dört buçuk sene mukaddem hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl-i sıhhatinde karye-i mezbûrede ma‘lûmü’L-hudûd menzil ve bâlâda bast ü beyân olunan eşyâ ve karye-i mezbûre hududunda ma‘lûmü’l-hudûd ve’l-cirân sekiz kıt’a bağlarını sıfka-i vâhide ile merkûm Hacı Musa iş bu merkum Türkman oğluna iki bin altı yüz yirmi beş kuruşa bey‘i bât-ı sahîh-i şer‘le bey‘ ve temlîk ve teslim ve ol dahi tesellüm ve kabul idüb akçesini dahi tamamen edâ eyleyüb Türkman oğlu Mehmed’in mülk-i müşterâsıdır bu hususa şâhidiz şehâdet dahi ideriz deyu her birerleri meclis-i şer‘de edâ-

i şehâdeti'ş-şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbul olub merkûm Meryem Hatunun Türkman oğlu Mehmed'den da'vası gayr-i asl olub bîvech muârazan men-i birle mâ vakaa bi't-talep ketb olundu. Tahrîran fî selh-i Receb. Sene seb 'a ve selâsîn ve mieteyn ve elf

Şühudü'l-Hâl: Üçhisar Karyeli Kahveci zâde Memiş Ağa, Hacı Ali Ağa, Boyacı Abdullah, Kahveci oğlu Halil, Serrac Osman, Ali ve gayruhüm.

167_07140_0030

[a]

1

Niğde sancağının hâvi olduğu kazâların kuzât ve nüvvâb ve Niğde mütesellimine vesâir hitâben hüküm ki:

Devlet-i aliyyeme i'lâm-ı harple ızhâr-ı husûmet iden İranlının memâlik-i mahrûseme tehâcüm-i tedârikinde olduğu tahkîk olunduğuna binâen tâife-i merkûmenin yerleri bildirilerek dikkatlü ve etraflu tutularak şark cânibi seraskeri sadr-ı esbak Mehmed Rauf Paşa maiyyetine taraf taraf asker tertib ve Niğde sancağının hâvî olduğu kazâlardan üç yüz nefer güzîde süvârî asker ihrâc olunması bâbında mukaddemce mahsûs müceddeden emr-i şerîfim ısdâr ve Erzurum'a erişdirilmek üzere emr-i celîlü'ş-şân ba'de'n-nazar sicill-i mahfûzuna kayd şüd.

Fî 3 Safer 237.

2

Üçhisar Karyesinde Türkman oğlu Mehmed Ağa'nın menzili vesâir emvâl kaydıdır:

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerriîn Nevşehir maa Ürgüb kazâsı nâibi Mevlânâ zîde ilmühû tevkî'i refî'i hümâyun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Nevşehir kazâsına tâbi Üçhisar karyesi sâkinlerinden Türkman oğlu Mehmed dimekle meşhûr kimesne südde-i saâdetime arzuhâl idüb karye-i mezbûr sâkinlerinden Musa nâm kimesne hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl-i sıhhatinde karye-i mezbûre toprağında vâki mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu ma'lûmü'l-hudûd menzil ve bağ vesâir emvâl ve eşyâsını bey'i bât-ı kat'î ile iki bin altı yüz yirmi beş kuruşa bana bâ huccet-i şer'iyye bey' ve teslim ve ben dahi iştirâ ve tesellim ve kabul ve semeni olan meblağ-ı mezbûru merkûme tamâmen edâ ve teslim ile dört buçuk sene bilâ nizâ zabt ve tasarrufunda ettikten sonra merkûm Musa fevt oldukda karye-i mezbûr ve sâkin-i merkûma Meryem nâm Hatun zuhûr-ı birle müteveffâ-yı merkûm Musa benim ammim olmuş olmakla emvâl ve emlâk ve eşyâsı irsen bana intikâl ider deyu da'vâ ve huzûr-ı şer'de mürâfaa ve şer'i şerîfe

olduklarında bu müddeâsını şühûd-ı udûl ile isbât idüb mezbûre bîvech muârazadan men‘ olunduğunu müşir cânib-i şer‘den bu yine huccet-i şer‘iyye i‘tâ olunmuş iken merkûm kâni olmayub bazı kesân ile yekdil olarak muğâyir-i huccet-i şer‘iyyeye müdâhele ve taarruzdan hâlî olmadığın bildirüb şer‘le görülüb mezbûrenin bîvech muğâyir-i hüccet-i şer‘iyye vâki olan müdâhelesini men‘ ve def olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve yedine verilen huccet-i şer‘iyyeyi ibrâz etmekden nâşi mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuşdur. Buyurdum ki vusul buldukda bu bâbta sâdır olan emrim üzere amel ve mârru’l-beyân emvâl ve emlâk ve eşyâya ol vechile dahl olundukda mukddem bir def‘a şer‘le görülüb fasl olunmayan hususların hak ve adl üzere tekayyüd olub göresiz. İnhâ olunduğu üzere ise ol bâbda muktezâ-yı şer‘i kavîm üzere amel idüb dahi mademki emlâk ve emvâl ve eşyâ-i mezkûreye şer‘an dahl olunmak icab etmeye mezbûrenin bîvech muğâyir-i huccet-i şer‘iyye vâki olan müdâhelesini men ve def eyleyesin min ba‘d şer‘i şerîfe muğâyir ve emr-i hümâyunuma muhalif kimesneye iş ettirmeyüb husûs-ı mezbûr için siz dahi emrimle amel eyleyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerife itimad kılasın. Tahrîran fî evâhir-i şehr-i Şa‘bâni’l-Muazzam sene seb‘a ve selâsîn ve mieteyn ve elf.

Fî Şaban 1237

[b]

1

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü’l-âlem müdîr-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkip mütemmimü mehâmmi’l-enâm […]

İş bu sene-i mübârekede bâ emr-i âlî Niğde sancağında matlûb-ı tâcidârî buyrulan Erzurum askerinden Kırşehir kazası hissesine isâbet eden sekiz askerin ism ve şöhreti ve kefilleri ile sicill-i mahfûzuna kayd şod.

Kaya Kapının Yeni mahallesine Kalyoncu Mehmed kefili Es’ad zâde Ahmed Ağa nefer 1	Semne mahallesiyle Peder mahallesinden Gazanfer bin Bekir kefil Köse Süleyman oğlu Tonya ve oğlu nefer 1	Espili mahallesiyle Orta Mahalle maan Aklakcı oğlu Süleyman kefil Hacı İbrahim ve Eşki oğlu nefer 1
Reâyâ mahallesine Sûfiler karyesinden Oda oğlu Halil kefil Halil oğlu Süleyman ağa ile İç ağası İbrahim	Reâyâ mahallesinden Kör Osman zevcesi Meryem kefâletiyle Nefer 1	Reâyâ mahallesinden Kürkçü Mustafa oğlu Mustafa kefil Mevlüd oğlu Mehmed ve Kahveci

nefer 1		Mustafa Beşe nefer 1
Reâyâ mahallesine Hacı Hüseyin kefil Mevlüd oğlu Mehmed Nonbaz oğlu Osman nefer 1	Reâyâ Mahallesinden Ali Beşe Kefil Ali Alemdâr Aydın oğlu'nun oğlu Nefer 1	Reâyâ mahallesine Gözbeli Ali Beşe kefil ve Bekar Osman ve Bekar Mehmed Nefer 1
Seyhan ve Yerub mahallesinden Molla Yusuf kefil Söğüd oğlu Hacı Osman ve Hacı Ahmed saire nefer 1	Dere mahallesinden Çolak Hüseyin oğlu Emin kefil Mehmed Beğ zâde Musa Beğ ve Pederi Hasan Nefer 1	Gez mahallesinden ve Balcı mahallesinden Hasan oğlu Musa kefil Halil oğlu Süleyman Nefer 1
Zelil karyesinden Kürkçü Mustafa Beşe kefil Cafer Efendizâde Mehmed Efendi Nefer 1	Zelil karyesinden Örgüz oğlu Osman zevcesi ile Emin Ağa kefil Nefer 1	Zelil karyesinde İnbek oğlu Mahmud kefil Kahveci Mustafa Beşe Nefer 1
Tame karyesinden Sata Hasan kefil ahâli-i karye Nefer 1	Karacaviran karyesinden Küçük Hasan kefil ahâl-i karye Nefer 1	Boballı karyesinden Abdurrahman kefil ahâli-i karye Nefer 1
Reftar karyesinden Abdurrahman oğlu Osman kefil ahali-i karye Nefer 1	Sabur Akçaşehir karyelerinden Ok Ali oğlu Süleyman Sabur karyesinden Musa Beşe oğlu kefil Nefer 1	Ortahisar (silik) karyesinden İbrahim Ortahisarlı Abdullah Ağa Sairleri kefil Nefer 1 Karye-i mezburda slık karyesinde kefil Serdar Memiş ağa Nefer 1 Karye-i mezburda burun Osman oğlu İbrahim kefil şehir kethüdası zade Osman ağa nefer 1 Anar Karyesinde Mahmud bin Hasan karye ahalisi

		kefil Nefer 1
Hacı Musa bin Musa ahali-i karye kefil Nefer 1	Seyyid Ahmed bin Ahmed Ahal-i karye kefil Nefer 1	Boyacı Sâlih Nevşehirli Mehmed Alemdar kefil Nefer 1
Zecli Arab oğlu Ürgüblü Değirmenci oğlu kefil Nefer 1	Nevşehirli Göreken oğlu Ali Ekmekçi oğlu Mustafa kefil Nefer 1	Nevşehirli Veli oğlu Mehmed kefil Köstendilli zâde Mehmed Ağa Nefer 1
Nevşehirli İyibekir oğlu İbrahim kefil karındaşı Hasan Nefer 1 Aksaraydan Gökçeoğlu Yakub Ahmet Oğlu Hasan Musa silik Yakub oğlu Molla İsa oğlu nefer 2 Tuzköylü Abdullahdır iki gulamiyye […] karındaşı ve depeköylü Mustafa nefer 4 Ürgüpten büyükbaşı hacı Derviş ve bir nefer gulamiyye GÜrgüplü Hamza ağa […] kefil nefer 2	Eneği karyesine İnli Osman Efendi oğlu Veli Hasan Efendi oğlu Halil ahâli-i karye kefil Nefer 2	Engi karyesinden Hacı Ali oğlu Hasan kefil Mirahor Yusuf Nefer 1
Karye-i mezbûre Nevşehirli Toscu kefil Taflekemenli oğlu Mustafa Nefer 1	Meye Köyü karyesinden Meye Köylü Akgöz oğlu kefil Ahali-i karye Nefer 1	Karye-i mezbûre Nevşehirli Deveci oğlu Musa kefil ahâli-i karye Nefer 1
Karye-i mezbûre Akgöz Ali'nin oğlu İsmail ahâli-i	Üçhisarlı Yunus oğlu İbrahim kefil Memiş Ağa	Karye-i mezbûrdan Gözü oğlu Yusuf Üçhisar'dan

karye kefil Nefer 1	Nefer 1	Köşker oğlu Salih Efendi Nefer 1
Karye-i mezbûreden Patır oğlu Mehmed kefil karyeden İnce Mehmed Nefer 1	Karain Akçaviran karyelerinden Mehmed Beşe ve Kavaklı Osman ahâli-i karye kefil Nefer 2	Köse karyesinden Körden Yusuf oğlu Abdullah ahâli-i karye kefil Nefer 2
Sululu Elma karyesinden Ömer Beşe oğlu Emin kefil ahâli-i karye Nefer 1	Avanoslu Nasuh Ağa ve Mehmed Ağa diğer Mehmed ve Mustafakaryesi ahâli-i karyesi kefil Nefer 4	Bayabani Mazı ÇAvran karyelerine Maziden Hacı Nasuh oğlu İsmail kefil karındaşı Nefer 1
Mavyan karyesinden Hasan Mecandan Hacı Ali kefil Nefer 1	Soşe karyesinden Soşeli Hasan karye ahalisi kefil Nefer 1	

167_07140_0031

[a]

Mahsun karyesinden Akhisarlı Kahveci oğlu İbrahim karındaşı Yusuf kefil Nefer 1	Develi karyesinden Kazinli Kolban karyesinden karye-i mezbûrun Süleyman ibn-i Ali Umrân Hasan kefil İmam Efendi Nefer 2	Kekezire karyesinden Kekezire'den Arab oğlu Seherkünde oğlu Kövgök Mehmed kefil ahali Nefer 3
Ardan karyesinden es-Seyyid İsa Hacı Ömer Mehmed Ali kefil Nefer 1	Tezile karyesinden Seyyid Mehmed bin Mustafa kefil Kabadani oğlu Kulak oğlu Nefer 1	Akköy Timurtaş ile Taş karyelerinden Akköy'den Yusuf kefil Aşcıbaşı zâde Mehmed Efendi Nefer 1
Tatdin karyesinden Yusuf oğlu Emin ahâli-i karye kefil	Sufiler Ulaşlı Sarı Hızır karyelerine Ürgüblü Çakal Mehmed oğlu Mehmed	Perakende Bilgeye Nevşehirli Gözükcü Ali kefil Nalband Çörekçi

Nefer 1	Nefer 1	Yusuf Nefer 1
Çavuş ibn-i Çökük mülhakatından Nevşehirli Çölme oğlu Kel Hüseyin kefil karındaşı Eşekçi Kel Memiş Nefer 1	Başköy karesinden İncesu'dan Mustafa ahali-i karye kefil Nefer 1	Tozine bâlâsı köyünden üç nefer Üçhisar'dan Sankı oğlu Mustafa iki nefer adamıyla kefil Salih Kethüda Nefer 3
Perakende Niğde'den Tuz köylü Abdülkâdir'in gulamı Abdullah kefil ağası Adülkadir Nefer 1	Başköy Karacaviran hane perakende Sofulardan Ali Erenköylü oğlu Ali Abdurrahman Efendi Kulak oğlu İbrahim Nefer 1	
Cem'an yekün neferat: 80 yalnız seksen askerdir.		

1

Nevşehir kazâsına tâbi Üçhisar sükkânından fevt olan Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevcesi Zeyneb ve sulb-i kebîr oğulları Ömer ve İsmail ve Nurullah ve Ahmed ve Halil ve Kebira kızı Huri Hatun'a munhasıra olduğu lede şer 'i şerîf zâhir ve nümayan oldukdan sonra müteveffânın terekesi marifet-i şer'le tahrir şud. Fî 1 Ramazan 237.

Karagökçe'de bağçe 200 kuruş	Kurt veresesinde bağ 101 kuruş	Sarılıpınar bir kıt'a bağ 500 kuruş	Kumpınar'da Siyacık 60 kuruş
Kemerdağında bağ 150 kuruş	Birer çift sofa 62 kuruş	Hariciye Menzil 220 kuruş	Harman 40 kuruş
Tüfenk 17 kuruş	Herni 10 kuruş	Kazgan keryeye vakf 6 kuruş	
Cem'an 1460 kuruş			

Yukarı mahallenin vakfına deyn-i	Sufiyye'den İkrar 70 kuruş	Ali Ağa'ya ikrardeyn 80 kuruş	Diğer Ali Ağa'ya deyn 25 kuruş	Kavaklı Yusuf'a 50 kuruş

sebt 490 kuruş				
Kösbere oğlu'na deyn 115 kuruş	Kuşçu oğlu İbrahim'e deyn 39 kuruş	Mustafa Efendi'ye deyn 11 kuruş	Murahhas oğlu Süleyman 50 kuruş	Emir Süleyman'a deyn 40 kuruş
Aşağı mahallenin vakfına deyn 39 kuruş	Hacı Mehmed'in ehline 200 kuruş			
Mecmûu düyûn: 1208 yalnız bin iki yüz sekiz kuruş				

2

Medine-i Nevşehir mahallâtından Kapıcıbaşı mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Fermanlı oğlu Ali nâm müteveffânın cihet-i karz-ı şer'î iki yüz otuz iki kuruş Ürgüblü Mustafa'ya yüz elli kuruş, Şatır oğlu Hasan'a iki yüz kuruş Anar karyesinin Camiine yüz on kuruş Beber Süleyman'a kırk altı kuruş zevcesi Alime'ye müteveffâ-yı merkûmun bâ temessük deyni olub ve dâyinleri dahi meclis-i şer'de yekân yekân sâbit idüb müteveffânın dahi edâ olunacak nakidleri olmayub deyn terekeye taalluk idüb müteveffâ-yı merkûmun mahalle-i mezbûreden dört bâb menzili olub hudûd-ı erbaasıyla varis ve dâyinler hazır oldukları hâlde bey'i men yezîd olunub yedi yüz elli kuruşa Kararzâde'ye virilüb bâlâda mestûr dâyinlerin ve vârislerin müvâcehelerinde iş bu bâisü'l-kitâb Örekli Mustafa'ye yedi yüz elli kuruşa bey olunub yedine huccet-i şer'iyye virilüb huccet-i şer'iyye bu mahalle kayd şud.

Fî 11 Ramazan 237.

[b]

1

Bi-ismihî Sübhânehû Âlî ve bi-hamdihi'l-aliyyi'l-e'ânî ve salâtün alellâhi el-evlâ ve'l-evfâ

Hâlen mahrem-i harem-i hüsrevânî ve ismet-kerde-i cenâb-ı sultânî devletlü inâyetlü merhametlü veliyyü'n-niam vefiyyü'l-kerem el Hac Hafız İsa Ağa hazretlerinin medîne-i Nevşehir'de vâki kütüphâneye vaz olunub Hâfız-ı Kütüp nezâretleri ile medîne-i mezkûrede me'zûn bi'l-iftâ olanların isti'mâl ve mütâlaa ve hâvî olduğu mesâil-i şerîfe ile iftâ olunmak için medîne-i mezkûrede Tahirî Beğ Hazretlerine irsâl ve inâyet ve

ihsân buyurduğu Fetâvâ-yı Abdurrahim nüshası müşârun ileyh Ağa Hazretleri'nin hâtemiyle hıtâmı memhur Emîr-i mûmâ ileyh yediyle medîne-i mezkûre mahkemeye vusûl ve sicill-i mahfûza ba'de'l-kaydı Hâfız-ı Kütüb faziletli Afşarzâde İbrahim Efendi hazretlerine teslim ve kütüphânede olan deftere dahi kayd olunmasını tenbih olundu. Tahrîran fî evâsıtı şehr-i şevvâl li-sene seb'a ve selâsîn ve mieteyn ve elf. Nemmekahu El-Abdü'd-Dâî li'd-Devleti'l-Aliyyeti'l-Osmâniyyeti Hâfız Ahmed el-Mevlânâ bi-Medîneti Nevşehir maa Ürgüb. Gaferahu.

2

Niğde Mütesellimi tarafından aded-i ağnâm için gelen buyruldu:

Otuz yedi senesine mahsûben livâ-i merkûmenin aded-i ağnâm rüsûmâtının iltizâmı eyâlet-i Karaman vâlisi devletlü fazîletli Reşid Mehmed Paşa Efendi'nin uhdesine ihâle olunduğundan eyâlet-i mezkûrda mütesellim olan atûfetli Hacı İbrahim Ağa rüsûmât-ı mezkûreyi tahsîl ve kabzına memur Yahya Ağa zîde kadruhû memur kılınmış olduğu imdi ma'lûmunuz oldukda Niğde kazâsından başka livâ-i mezkûrde vâki' kurâ nefs-i kazâdan sene-i merkûme mahsûben âdet-i ağnamını rüsumatını öteden berü ahs ve tahsil olunageldiği üzere memuru mumaileyhin tahsil ve rüyet ve hâsılâtını ahz ve kabz eylemesine mezîd ihtimâm ve dikkat olunması iş bu buyruldu tahrîr ve ağâ-yı mûmâ ileyh yedine tesyir olunmuşdur. Bi-mennihî Teâlâ vusûlünde gerekdir ki ber vech-i muharrer ve ber mûceb-i buyruldu amel ve harekete mübâderet eyleyesiz deyu.

Fî 17 Şevval 237.

3

İş bu bin iki yüz otuz yedi senesi mâh-ı zilka 'deti'ş-şerîfesinin yirmi birinci (günü) Üçhisar karyesinde Hacı Hasan'ı cerh idüb yedinde olan bâ huccet-i şer'iyye yevmî nafakasının taraf-ı şer'de mutâlebe olunub nafaka-i mukaddere-i mezkûresi hesâp olundukda yüz bir güne bâliğ olub nafaka-i mûkarrereden kat' olunub hesâbı üzere iki yüz elli iki buçuk kuruşa bâliğ olduğu bu mahalle kayd olmuşdur hîn-i hâcette ibrâz oluna.

Fî 21 Z 237.

4

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerriîn Nevşehir maa Ürgüb kazâsı nâibi zîde ilmühû tevkî'i refî'i hümâyun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Nevşehir kazâsına tâbi Avanos karyesi sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne Dersaâdetime arzuhal idüb bu Kırşehir'de mukayyed Burek oğlu Burek ve Burek Hansber'den ve utekâsından ve tahrîr bir cedîde dahi derk defterine dahil olanlardan olmayub taaddî olunmak icab etmezler iken Burek

resmi mutalebesiyle hılâf-ı kanun ve rencîdeden hâli olmadığın bildirüb kanun üzere amel olunub merkûmun hılâf-ı kanunda vâki olub men ve def olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm etmekden nâşi dîvân-ı hümâyunumdan suâl olundukda merkûm Hüseyin Bûrek oğlu Bûrek ve Burek Hansber'in utekâsından ve tahrîr-i cedîde dahi Bûrek defterine dâhil olanları külli ise Burek zâbıtı tarafından bilâ resmi talebiyle kast olunmak hılâf-ı kanun ve Burek tahrîr olunmak üzere vusûl buldukda bu bâbta sâdır olan emrim üzere amel dahi husûlü mezbûre nâm-ı fakir Burek zâbıtı merkûm divan-ı saâdetimizden ihrâc olunmuş mührlü sahih sûret-i defterine nühade idüb göresin inhâ olunduğu üzere bu deftere mukayyed Burek oğlu Burek ve Burek Hansber'in utekâsından ve tahrîr-i cedîdde dahi Burek defterine dâhil olanların küllisine Burek zâbiti mezburu Burek resmi bir taaddi etmeyüb men ve def ile hususi mezbûre dahi emr-i şâhâneme zulm etmeyeler. Şöyle bileler alemet-i şerife itimad kılalar.

167_07140_0032

[a]

Şerîfeme i'timâd kılasız

1

Konya Sarâyının Ta'mîrinin Binâsı içün

Konya nîabi ile Niğde sancağı mutasarrıfı ve sâir zâbitâna hitâben sâdır olan emr-i celilü'ş-şân

Nefs-i Konya'da vülât-ı 'izâma mahsûs sarâyın müşrif-i harâb olan mahallerin ta'mîri yetmiş beş bin guruş masârif ile vücûda geleceği lede'l-keşf meblağ-ı mezbûrun Karaman eyâletinde kâin kazâlardan tahsîli bâbında verilen emr-i şerîfim mûcebince bazı tahsîl olunmuş ise de on bir bin dört yüz üç guruş ve Kırşehri sancağının dört bin dokuz yüz ve Belviren kazası iki bin beşyüz on dokuz kuruş ve Beyşehri sancağını gayr-i ez teslîmât bakâya kalan üç bin yüz doksan altı guruş ki cem'an yirmi bir bin yüz kırk yedi guruş nâ-tahsîl kalmış ve sarây-ı mezkûrun hâna karîb olduğu beyânıyla meblağ-ı mezbûrdan tahsîli bâbında bir kıt'a emr-i 'âlîşânım ısdârını Konya kâdısı i'lâmının ve ahâlisi mahzârında tahrîr ve inhâ etdikleri ecilden keyfiyet ve iktizâsı suâl olundukda sarây-ı mezkûrun ta'mîri inşâsı husûsunu Karaman vâlisi sâbık müteveffâ Ebubekir Paşa tarafından mukaddemâ lede'l-inhâ sarây-ı mezkûrun ta'mîri yçün eyâlet-i merkûmenin hâvî olduğu kazâlardan meblağ-ı mezbûrun tahsîl olunması içün sâdır olan emr-i celilü'ş-şân ba'de'n-nazar sicil-i mahsûsuna kayd olundu.

2

İstanbul altunu 8 kuruş	Fındık altunı 18 kuruş	Mısır altunı 7 kuruş	Cezayir Tunus Trablus altunı 12 kuruş
Rûmî altunı 25 kuruş	Nısfı 12.5 kuruş	Rub'ı 6.10 kuruş	Fındık rub'iyyesi 3 kuruş
İstanbul rub'iyyesi 2.5 kuruş	Yaldız altunı 15 kuruş 10 para	Macar altunı 15 kuruş	Gramise altunı 14 kuruş 30 para
Cihâdiye 5 kuruş	İkilik 2 kuruş	Guruş 4 para	Rub' fiyat-ı asliyesi üzere 10 para
Ve Avarız cinsinden mâ'adâ üç nev'i 6.5 guruş	Avârız 6 guruş		

Cârî olub ziyâdeye alınub virilmemek babında sâdır olan emr-i celîlü'ş-şân ba'de'n-nazar sicill-i mahfûsa kayd şüd sagri tabir olunan İspanya altunı rayicinden külli men'

3

Bilâ-vâris fevt olan yeniçeri tâifesinin malı ocağı tarafından zabt olunmak içün fermân-ı celîlü'ş-şân ve mûcebince mektûb-ı ağa-yı yeniçeriyan mektûbu vürûd ba'de'l-nazar sicil-i mahfûsuna kayd şüd

Fî 16 M sene 1238

Şarâb-ı azli içmekden döner sanma beni sâki

Değildir mansıb-ı dünya cihânda kimseye bâki

Temme'l-kelâm ceffe'l-kalem fî hazihi'l-makâm

Nemekâhu fakirullahi ileyh azze şânühü

Hâfız Ahmed el-müvella-bi-hilâfetihi bi-i medîne-i Nevşehir ma'a Ürgüb ufiye anhü

[b]

1

Anadolu'un orta kolunda olan vüzerâ ve mîrimîrân ve kuzât ve nüvvâb ve sâire hüküm ki

Altun veyâ gümüşden masûn hâtem ve kuşak yaftası ve hulliye-i seyf ve halî-i nisâdan mâ'adâ ricâl ve nisvân bi'l-cümle ehl-i islâma istihsâli câiz olmadığına binâen bu husûs iki yüz dört târîhinde dahi men' olunmuş olub bâlâda tahrîr olunanlardan mâ'adâ

mevcûd olan evâni zer ü sîm ve darbhâne-i ‘âmireye gönderilüb fiyâtıyla bey’ ü teslim ve bâlâda tahrîr olunanlardan mâ’adâ gerek zükûr ve gerek inâs fî mâba’d sim ü zerden fincân zarfı ve şam’dan ve tepsi ve sahan ve gülâbdan ve buhurdan ve su tası ve maşraba ve leğen ibrik ve nargile seri ve raht ve kubbeli kaşiye ve bunun envâ’ı şeyler râyiçü’l-vakt darbhâne-i ‘âmireye teslîm fiyâtı üzere akçesi hazîne-i amireden ahz olunmak bâbında fermân-ı celilü’ş-şân ba’de’n-nazar sicil-i mahfûza kayd şüd

Fî 13 Ra sene 1238

2

Aksaray sakacılarından Hacı Eyüb oğlu hânında fevt olan Ali bin Abdullah nâm müteveffânın bir re’s bargiri olub bargirinden mâ’adâ eşyası olmayub ve hatta refîklerine dahi yemin virilüb bargir dahi çarşuda bey’-i min yezîd olunub atmış guruşa karardâde virilüb Nevşehir sükkânından Deveci oğlu Hüseyin’e atmış guruşa bey’ olunub techîz ve tekfîn ba’de’l-ihrâç bâkî kalan meblağı akrabâdan varisi zuhûrunda teslim olunmağın fî 17 R sene 1238

Kuruş:

60 Bargir bahâ

14 Techiz tekfîn

46

8,5 Resm-i kalemiye çukadariye

38

20 Kirâ bahâ

17

3

İş bu bin iki yüz otuz sekiz senesine mahsûben sarây-ı cedîd-i ‘âmire ve sarây-ı cedîd-i ma’mûrenin güşt ta’yîn içün kasabbaşı Mustafa Ağa’ya teslim olunmak bâbında sâdır olan emr-i celîlü’ş-şân ba’de’n-nazar sicill-i mahsûsuna kayd şüd

Fî 7 Ra 1238

4

İş bu bin iki yüz otuz sekiz senesi mâh-ı safer gurresinde kırk dört bölük yoldaşlarından Nevşehir’e tâbi’ Develi Zilesi karyesinden Mustafa Ağa turnacı olub yedine bir kıt’a ağa-yı yeniçeriyân mektûbu i’tâ olunub ba’de’l-nazar sicill-i mahfûza kayd şüd

Fî 7 Ra sene 1238

167_07140_0033

[a]

1

Niğde Sancağı Mütesellimi ve Sancak-ı mezbûrun hâvî olduğu kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki

Men'-i mürûr maddesine ittifâk-ârâ ile karâr virilerek Asitâne'den taşra ve taşradan bu tarafa amed- şüd idenlere nizâmı üzere kazâlar hâkimi tarafından memhûr tezkireleri i'tâ kılınub tezkiresiz hîç ferd bir mahalden bir mahale salıvirilmemek bâbında Anadolu ve Rumili'ye mukaddem ve muahher irâde-i aliyye-i pâdişâhânem neşr ve tesyâr berren ve bahren icrâ ve ikmâliyle dârü's-saltanat-ı seniyyem havâlisinde ve sâir iktizâ iden mahallerde lâzım gelenlere taraf ve sâire mahsûs ve müstakil me'mûrlar ikâme olunarak husûs-ı mezbûr geçenlerde dahi taşra memâlikine tekrâren te'kîd ve iş'âr kılınmış ise de nice nice fevâidi müstelzim ve ale'd-devâm icrâsı mühim olan böyle bir nizâmın emri yumuşatılmak bir vechile câiz olmayub her tarafda gâyet dikkatlü ve etraflu tutulmak irâde-i kat'iye-i cihândâranem idüğü memâlik-i mahrûsemde kâin bi'l-cümle kazâ ve nâhiyeler mehâkiminin birbirine püşte püşte esâmisi tasrîhiyle taklîd kaydı itmeyecek vechile bu def'a darbhâne-i 'âmiremde mühürleyecek ve birer tatbîkî İstanbul bidâyet mahkemesinde hıfz etdirilerek taraf taraf gönderilmiş ve Niğde sancağında vâki' kazâ ve nevâhîler mehâkimeleri içün dahi sekiz aded mühürlü sadr-ı a'zam tatarlarından Kara Hasan tatara teslîmen irsâl olunmuş olmağın i'lânen ve inhâen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve tatar-ı merkûme ile irsâl olunmuşdur imdi gönderilmiş olan sâlifü'z-zikr mühürlü her mahalin hâkimine teslim ve i'tâ ve fîmâba'd hasebü'l-îcâb bir tarafa gidecek olanlara virilecek tezkireleri itmekle temhir iderek ve azl ü tebdîlleri vak'i oldukça selef halefe virerek zikr olunan sicilin mührü ile memhûr tezkiresi olmayan şahs-ı vahid bir tarafa salıvirilmeyüb istikrâr-ı nizâm dâima ve müstemirre-i dikkat ve i'tinâ olunmak kat'î matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu madde iğmâzdan hâlî ve bâ-kadr tezkire i'tâsı ecr-i menfa'atine vesile ittâhazıyle kimesneden bir akçe ve bir habbe irtikâb ve ahza cesâret iden olur ise lede'l-tahkîk ol-makûlelerin eşedd-i ukûbatla haklarından gelineceği sen ki mütesellim-i mûmâileyhsin ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ve hareket ve nizâm-i mezkûrun ale'd-devâm icrâsıyla ihtimâm ve dikkat eyleyesin ve siz ki kuzât ve nüvvâb mûmâileyhimsiz zikr olunan mühürlerden her biriniz kazâ ve nevâhiyeniz mahkemesinde olan mührü ahz ve kabz idüb muktezâ-yı emr ü tenbîh-i pâdişâhânem üzere hareketle keyfiyeti der-sa'âdetime i'lâma mübâderet ve hilâfına cesâret iden vireceğiniz tezkireler içün bir akçe ve bir habbe iderseniz mazhar-ı eşedd-i te'dîb

olmakdan gâyet tehâşi ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Kad vasale ileynâ fî şehri rebiu'l-ahir sene semaniye ve selasin ve mieteyn ve elf

[b]

1

Nevşehir sükkânından Deli Balta Abdullah ve Hacı Yakub oğlu Hâcı Ali Himmet oğlu İsmail ve Monla Osman Ekmekci Mustafa Beynamaz oğlu Ahmed doksan bir gün şehr-i mezbûrda lahm zebh idüb on iki paraya fürûht olunması meclis-i şer'de müte'ahhid oldukları sicill-i mahfuza kayd şüd.

Fi 17 Za 1238

2

İzzet-me'âb şeri'at-nisâb mevlânâ Es-seyyid Mustafa Efendi kâmyâb ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki ber vech-i mansıb mutasarrıf olduğum Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsının umûr-ı ahkâm-ı şer'iyyesi iş bu sene-i semân ve selâsîn ve mieteyn ve elf saferü'l-hayr gurresinden cenâbınıza ihâle olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i mezbûre gurre-i mezbûrda bi'n-niyâbe tasarruf olub beyne'l âhâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'î eyleyüb vâki' olan mevta-yı askeriyenin muhallefâtı dahi tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese tevzî' ve taksîm eyleyüb cadde-i şer'den ser-mû inhirâfa cevâz göstermeyesiz

Fî S 1238

El-fakîr İbrahim el-kâdı bi-kazâ-i Nevşehir maa Ürgüp

3

İzzet-me'âb şeri'at-nisâb mevlânâ Es-seyyid Mustafa Efendi kâmyâb ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki ber vech-i mansıb mutasarrıf olduğum Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsının iş bu sene-i semân ve selâsîn ve mieteyn ve elf rebi'ul-evvel gurresinden cenâbınıza ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i merkûmede vâki' olan ahkâm-ı şer'iyye ve muhallefât-ı mevtâ-yı askeriyenin mûcib-i tahrîr olanlarını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm eyleyüb cadde-i şer'den ser-mû inhirâfa cevâz göstermeyesiz ve's-selâm

El-fakîr es- Seyyid Eşref el-kâdı bi-kazâ-i Nevşehir

Ey 'aceb bî-keremden lütfile ihsân umarsın ne 'aceb
Her kayanın la'li olmaz her denizin cevheri
Her sedefden dürr ile mercân umarsın ne aceb

Mustafa

4

Hâlâ Nevşehir müftisi Mehmed Sa'id Efendi'nin ibkâ mektûbu sûretidir

İzzet-meâb Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsında me'zunen bi'l-iftâ es-seyyid Mehmed Sa'id efendi ba'de's-selâm inhâ olunur ki

Kazâ-i merkûmda beyne'l-âhâli hüsn-i sülûkun bâ-arz inhâ olunmağla hizmet-i celîle-i fetvâ tarafımızdan kemâkân sana ibkâ olunmuşdur gerekdir ki lede'l-istifta esahh-ı ekvâl-ı eimme-i hanefiye aleyhimü'r-rahmeti rabbihi'l-beriyye ile iftâ idüb kütüb-i mu'tebereden nakl-ı sarîh ve imzalarında Nevşehir ma'a Ürgüb müftisi deyu tasrîh eyleyesin vesselâm hurrire fi'l-yevmü's-sâmin şehri rebiu'l-ahir li sene seman ve selasin ve mieteyn ve elf . El-Fakîr Sufizâde Ahmed eskid ufiye anhü

167_07140_0034

[a]

1

Eneği karyesinde fevt olan Mehmed nâm müteveffânın sulb-i sağîr oğlu Yusuf nâm sağîr pederinden intikâl idüb vasîsi amucası Ahmed Ağa yerine Nazır İbrahim Alemdar ma'rifetiyle teslîm olunan sağir-i merkûme vâlidesinden intikâl idüb yine vasiye teslîm iki bin iki yüz altmış sekiz guruş nakd akçe dahi merkûm Ahmed Ağa yedine huzûr-ı şer'de alınub derci ile devr-i şer'î olunmuşdur ribh dahi sene tamâmında nazır ma'rifetiyle ba'de'l-muhâsebe yekûn-i zam eylemesini ta'ahhüd eylediği hıfzen li'l-makâl sicill-i mahfuza kayd şüd

Fî 15 CA sene 1238

Kuruş:

1812,5

0456

2268,5

Müteveffiye Rahime Hâtûnun sağîre kızı Şerife nâm sağîrenin vâlidesi merkûmeden bâ-defterü'l-kassâm hissesine isâbet iden ikiyüz yirmi sekiz guruşdur. 228 guruş

Merkûme Rahime'den pederi Bayram Ali'ye bâ-defter-i kassâm hissesine isâbet idüb kendüye teslim şüd: 136 guruş

2

Niğde mütesellimi ile Nevşehir hâkimine hüküm ki

Ürgüb kasabası mütemekkinlerinden Hristo nâm zimmi rikâb-ı kamer-tâb-ı hüsrevâneme bâ-arzıhâl iştikâ bu kendi hâlinde ırzyla mukayyed iken kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Ali oğlu Osman nâm kimesne ile zevcesi Fatıma nâm hâtûn kendi

hâllerinde olmadıklarından Tekiroğlu Kara Mehmed dimekle ma'rûf kimesne ile yekdil ve yekcihet olarak iki yüz otuz yedi senesinde mesfûrun üç buçuk yaşında kızını bizim câriyemizdir deyu hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî zabt eyleyüb mahallinde şer'le görülüb ber muktezâ-i şer'-i şerîf icrâ-yı hak olunmak bâbında bir kıt'a emr-i şerîfim sudûrunu istid'â itmekle huzûr-ı mezbûr hîn-i terâfü'de tezvîr idüğü inde'ş-şer' tahakkuk eylediğinde hizmet-i mübâşiriye matlûbe olan müdde'î-i aleyhden taleb olunmayub müdde'î mütemerridden tahsîl olunmak üzere sen ki mütesellim-i mûmâileyhsin mahallinde şer'le görülmek emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vusûl buldukda bu bâbda sadır olan emrim üzere amel

3

Hâcîn karyesinden Hâcı Eyüb oğlu hânında mürd olan Baba Ağlan defteridir ki

Katır 350 kuruş	Al bargir 200 kuruş	Def'a bargir 300 kuruş	Def'a bargir 300 kuruş	Kilim 50 kuruş
Def'a kilim 50 kuruş	Def'a kilim 50 kuruş	Def'a kilim 50 kuruş	Def'a kilim 50 kuruş	Zerdali 25 kuruş
Çizme 10 Kuruş Harar 4 kuruş	İşreme 6,5 kuruş	Heybe 5.5 kuruş	Şerikinde 60 kuruş	Nükûd 664 kuruş
Rugan-ı sâde 42.5 kuruş	Def'a bargir 300 kuruş			
Yekûn: 2645 kuruş				
İhrâcât				
Resm-i 'âdî: 250 kuruş		Meşed içün: 50 kuruş	Bargirin görme masârifi: 160 kuruş	
Sahhu'l-bâki: 2185 kuruş				

[b]

1

Niğde mahkemesinden muhreç pusula sûreti

Kazâ-i Nevşehir

Şütûran aded: 14

Bıçak: 2

Sarf-ı panayır

Kuruş: 580

293

Masârif-i konak yevmiyesi yüz kuruş ziyâde olmuşdur

873

2

Niğde Sancağında vâki' kazâların kâdı ve nâiblerine ve sâir iş erlerine hüküm ki Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından hassa kasabbaşı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim El-hâc Mustafa dâme uluvvühünün takdîm eylediği bir kıt'a arzıhâlî mefhûmunda ta'yînât-ı mirîye ve mu'ayyenât-ı sâire lâzımesi içün iki yüz otuz sekiz senesine mahsûben Niğde sancağından mübâya'ası müretteb ve fermânım olan bin re's ağnâmın beşer guruşdan îcâb eden bedelinin tahsîli bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mübâşiri yediyle mahalline lede'l-vusûl livâ-i mezbûr tarafından ber mûceb-i defter-i mümzâ sekiz aded kazâda tevzî' olunmuş ise de Gülşehri ve Karahisâr kazâları Ankara sancağına ve İncesu Kayseriye sancağına merbûtiyet iddi'âsıyla cevâb ve [...] Nevşehir ve Şücaaddin ve Anduğı ve Yahyalu kazâları dahi hisse-i mezra'alarıdır deyu bir mikdârını edâ ve küsûrunu madene ilhak ve bahâne-i sâir ile te'diyesi husûsuna muhâlefet iderek yevmiye-i mezkûrdan iki bin yedi yüz kırk guruşu kabzına me'mûra edâ ile mâ'adâsı pesmânde kalmış olduğundan bu keyfiyet ta'yînât-ı mîrîyenin kesretini mûcib olacağını beyân birle gayr-i ez tahsîl küsûr kalan iki bin iki yüz elli beş guruşu yerli yerinden tahsîli içün isti'câlini hâvî emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve inhâ etmekden nâşî emr-i şerîf-i mezkûrun kaydı ba'de'l-ihrâç ağnâm bedelinden mu'âf ve gayr-i mu'âf ve havâs ve evkâf ve madenci cümlesi seyyana ve yeksana tutulmuş şurût-ı mer'iyyeden olub ahâr sancak dâhilinde olan kazâlara tahrîr ve nizâmı hilâfı idüğü badezin ağnam-ı mezkûrun yolundan gayr-i ez tahsîl küsûr kalan meblağ-ı mezbûru livâ-ı mezkûrun hâvî olduğu kazâsına ta'dîl ve tesviye vechiyle tevzî' ve taksîm olunarak yerlü yerinden îcâb ve iktizâ edenlerden tamâmen tahsîl ve kabzına me'mûra teslîmen der-sa'âdetime irsâl ve kasabbaşı tarafına irsâl olunması husûsuna müsâra'at olunmak fermânım olmağın te'kîd hâvî iş bu emr-i şerîfim ısdâr ile irsâl olunmuşdur siz ki mumâileyhimasız ağnâm-ı mezkûrenin bedeli livâ-i mezbûrdan pesmânde kalan tahsîl olunmak fermânım olmağın.

3

Nevşehir kazâsına tâbi' Ağallı karyesi sâkinelerinden iken bundan akdem müteveffîye olan Zeyneb nâm hâtûnun verâseti sulbiye-i sağîre kızı Aişe'ye münhasıra

olduğu lede'ş-şer'-i şerîf zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffiye-i merkûmenin defter-i muhallefâtı tahrîr şüd

Kilim 1 aded 20 kuruş	Cedîd kilim 1 aded 25 kuurş	Köhne yorgan 6 kuruş	Kaliçe ma'a yasdık 12 kuruş	Döşek ma'a yasdık 12 kuruş
Çuval ma'a şal 30 kuruş	Kazgan 36 kuruş	Sahan [silik] 5 kuruş	Entari 20 kuruş	Sofra 2 kuruş
Çıkrık 4 kuruş	Sim kuşak 14 kuruş	Kaliçe (?) 2 kuruş	Üç zer inci 4 kuruş	Ganem 3 re's 22 kuruş
Merkeb görsi 20 kuruş	Tosun 10 kuruş	İnek 1 aded 30 kuruş		
Cem'ân yekûn: 282 kuruş yalnız iki yüz seksen iki				
Min'el-ihrâcât:				
Kısmet-i adi 20 kuruş	Kalemiye 10 kuruş	Çukadariye 6 kuruş		
Sahhu'l-bâkî: 246 kuruş Hisse-i bint Aişe: 246 kuruş				

167_07140_0035

[a]

1

Erzurum Cânibine Matlub Buyrulan Bedel Fermanı Sûreti

İftihâru'l-Emâcid ve'l-Ekâbir Câmiu'l-Mehâmid ve'l-ekârim el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki edaim dergâh-ı muallâm kupucu başılarından el- Hac Mehmed dâme mecdühû ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'deni'l-fazl ve'l-kelâm Niğde sancağının hâvî olduğu kazaların kuzât ve nüvvâbı efendiler zîde fezâilühüm ve zikr-i âtî hususa bu defa mübâşir tayin kılınan hâssam silahşörlerinden İbrahim zîde mecdühû ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket vesâir iş erleri zîde kadruhüm tevkî'i refî'i hümâyun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki devlet-i aliyyemle temâdî olan İranlının birkaç seneden beru şark ve Irak taraflarına itmediği tecâvüzât ve hasâret kalmayub mukâbele ve tenkillerine taraf-ı devlet-i aliyyemden bu kadar ikdâm ve husûs

geçen sene şark ordusu için külliyetli asâkir ve cebehâne ve mühimmât ve zehâyir tertib kılınarak Ümmet-i Muhammed olanlardan def ve mazarratlarına ihtimâmât-ı kelâm olunmuş ise de müretteb olan asâkir vakit ve mevsimiyle mahallerinden çıkmamış ve biddefeât isti‘câl ile yaz ortasından sonra ihrâc ve irsâl olanlar dahi işe yaramaz ve silahsız ve başına medârsız derbeder mekûlesinden olarak kimisi yolundan ve kimisi mahalline varup cenk ve savaşa duruşmadan firara yüz tutmuş olub halbuki asker tertib olunan kaza ahalisi her nefer için beşer yüz kuruş mesârife düçar ve seferlü bez iderek memleketlerinde voyvodalar dürlü dürlü zulm ve taaddîye ibtidâr ve emânetullâh olan fukarâ ve zuafâyı envâ‘ı rahne ve hasârete giriftar olduklarından gayrı mahalline tamamen varmamaları ve kendüler dahi hem vakitsiz varub ve hem sebat etmemeleri ve işe yaramamaları cihetiyle hiç faide-i müfid olmayarak Kızılbaş bed-maâş bir taraftan şımarub arazi-i İslâmiyyeye hücum ve iktihâm ile gûnâ gûn uygunsuzluğa cer’et ve Ehl-i Sünnet hakkında cibinni olan buğz ve adâvetlerini açıktan açığa ızhar ile taraf taraf ıcrâ-yı dâiye-i fâsidesine cesâret etmekte oldukları tahkîk olunduğuna göre yeni sene için dahi kendüye evvelkinden ziyade takviyet vermekte olub cânib-i saltanat-ı seniyyemden dahi evvel baharda yine geç davranılır ve mevsimsiz mukâbeleye duruşulur ise iş görülmeyerek a‘câmdan ahz u intikma kalacağından başka tâife-i merkûme bu cenk (?) müşâhede ile ehl-i İslâm’ı bütün bütün gözüne kesdirüb sonra önü alınmayarak haksız [silik] Anadolu’nun vasatına kadar gelüp kati çok Müslüman ve sıbyan kızılbaş ayakları altında kalacağı müstağnî-i tarif ve beyan ve iş‘âr ve İnşâallâhü Teâlâ maslahatı buraca getirilmeksizin ve İranlı olduğu mahalden davranmaksızın şimdiden istikmâl-i esbâb-ı seferiyye ve istihsâl-i tedârikât-ı kaviyye ile hemân akîb-i nevruzda mütevekkilen aleallâh kuvvet kuvvet üzerine varılub a‘câm toprağına güzar ve yemin ve yesarında bilât ve kasabât ve kurâhâsını ve yağma üstüne külliyen kahr ve tedbîr-i a‘dâya sarf-ı iktidâr olunduğu hâlde avn-i inâyet-i Bârî ile enfâ‘ı gailesi müyesser olarak bilâd-ı ibâdı şer ve fesatlarından kurtulacağı bedîhî ve âşikâr olmaktan nâşi hâlen Erzurum vâlisi maden bulmasına emin bilistiklâl şark cânibini seraskeri sadr-ı esbak düstûr-ı mükerrem ve muazzam müşîr-i müfahham ve muhterem nizâmü’l-âlem vezirim Mehmed Emin Rauf Paşa edâmallâhü Teâlâ iclâlehû maiyeti için Niğde sancağının hâvî olduğu kazalardan üç yüz nefer süvari asker tertibine mübâşeret ile tamamen ve kâmilen ihrâc ve Erzurum’a isaline gayret kılınub şöyle ki askeri merkum gâyet tev’âna ve güzide cümlesi silah kullanıb ve vardığı mahalde düşman karşısında sebat ve metânetle can u gönülden savaşır usûl-i muharebeye esnâ-yı râhda fukarâyı izrâr sûretiyle rencîde idmeyüb seciye yiğitlerden olarak tedârik ve ihracı mümkün

olursa Şa‘bân gurresinde Erzurum’a vâsıl olmak üzere vakit ve zamanıyla tamamen ihrac ve düşman karşısında sebat idenlerine muktedir başbuğlar irsâle gayret ve olmadığı hâlde mümkün muktedir yine gurre-i Şa‘bân geçmeksizin aynen erişdirilüb serasker-i müşârun ileyh maiyeti içün bazı asker yatağı mahallerden külliyetli üzere mâhiyeli asker tedârik ile bâ avn-i inâyet-i Cenâb-ı Bârî a‘dâdan ahz ve intikâm ve az vakitte intikâm kâilelerine ikdâm olunmak üzere beher ikişer yüz ellişer kuruş para tahsili

[b]

1

ve mübâşiri mûmâ ileyhe teslimen mâh-ı mezkûr ibtidâsından Erzurum’a tevâsul olunarak aynı olarak asker serasker müşârun ileyh ve bedeli akçesinin dahi ricâl-ı devlet-i aliyyemden şark cânibi ordusu defterdârı iftihâru’l-emâcid ve’l-ekârim es-Seyyid Mehmed Ataullah dâme mecdüûhu’ye müsâraat ve aynı gönderilecek askeri Şa‘bân gurresinde vâsıl olmadığı hâlde yine işe yaramayub nâmevcut hikmet keremine mebnî aynı ihrâc olunur ise vakt-i mezkûrde isaline tersî ve dikkat kılınmak irâde-i kâtıa-i senîyyem muktezâsından olub ol bâbda hatt-ı hümâyun şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sahîfe sudûr olmakla siz ki mütesellim kapucubaşı ve kuzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz göreyim sizi bu emr-i ehemm-i dînin bir gün kusur ve rehâvet etmeyerek zînhâr-be- zînhâr vakit geçirmeyerek asker-i mezkûru bâlâda muharrer evsafı olarak atiyyen ve tamamen isal edemediğiniz takdirce ol miktar askerin ikişer yüz ellişer kuruştan bedelâtı livâ-i mezkûrun hâvî olduğu kazalara hâl ve tahammüllerine göre ta‘dîl ve tesviye şurûtuna riâyet olunarak heman tevcih ve aceleten tahsîl-i birle mübaşir-i mûmâ ileyhime teslim gurre-i mâh-ı merkûmu bir gün savuşturmaksızın Erzurum’a ulaştırmaya bilittifâk kemâl-i ikdâm ve dikkat eylemeniz lazımeden olmakla ona göre icrâ-yı muktezâ-yı me’mûriyet ve sadâkat sarf-ı nakdîne vüs‘ ve kudret ve aynen ve bedelen serîan gönderildiği Dersaâdetime tahrîr ile i‘lâma mübâderet olunmak fermânım olmağin mahsûsan emr-i celîlü’l-kadrim irsâl ile mübâşir-i mûmâ ileyh tisyâr olunmuşdur. İmdi bu sene sinîn-i sâbıkaya bir vecihle kıyas olunmayub İranlı’nın süikastlarına binaen asker-i mezbûru bâlâda beyan olunan evsâf üzere aynen tedârik olunmadığı sûrette tamamen bedelini mübâşir-i mûmâ ileyhe teslimen bir an akdem Erzurum’a isali kati‘ matlûb-ı mülûkânem idiği ve aynen gönderilecek asker mahallinde mu‘âyene ve ta‘dâd olunub silahsız ise yaramaz mekûlesinden olur ise derhal geri çevrilerek anların değerinde aynen Şa‘ban’da erişemeyenler nâ mevcud hükmüne girerek böyle olanların dahi iki yüz ellişer kuruştan

bedelleri tahsîl kılınacağından başka çoğunu kazanın müdürü dahi mazhar-ı muaheze ve te'dîb olunacağı ma'lûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzere amel ve hareket ve infâz-ı emr ve irâde-i şâhânem ile Îfâ-yı lâzıme-i kârınız ile sadâkat vâride-i hüsn-i hizmette bilittifâk dâmen-i dermeyân-ı gayret ve muğâyir vaz'a cesaretle mazhar-ı hüsrâna ve şiddet olunmaktan tehaşi ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Kat ve sale ileyna minel evahiri cemaziyelahir sene seman ve selasin ve mieteyn elf.

167_07140_0036

[a]

1

İş bu bin iki yüz otuz sekiz senesi mâh-ı recebü'l-ferd gurresinden Nevşehir kazâsının serdârlığına kazâ-i mezbûra tâbi' Ürgüb kasabasından Yıldırak Ahmed Ağa'ya ihâle olunub ağa-yı yeniçeriyân-ı dergâh-ı 'âlî mektûbu vürûd ba'de'n-nazar sicil-i mahfûza kayd şüd.

Fî 1 B sene 1238

2

Niğde Mahkemesinden Muhreç Pusula Sûretidir

İş bu bin iki yüz otuz sekiz senesi İranlu üzerine medine-i Niğde sancağı kazâlarından matlûb-ı tâcdârî buyrulan üç yüz neferin ihrâçı ve mahall-ı me'mûresine israline mübâşir ta'yîn kılınan silahşoran-ı hâssadan sa'âdetlü İbrahim Ağa'ya livâ-ı mezbûr kazâlarına beher asker başına yirmişer guruşa kat' olunub tevzî' ve taksîm olunur ki ber vech-i âtî zikr olunur

Kazâ-i Nevşehir

Nefer aded: 80

1600 kuruş: füruht mübaşir yalnız bin altı yüz kuruşdur

3

Medîne-i Nevşehir kazâsına tâbi' Sulusaray karyesi sakinelerinden Hadice bint ü Osman bint ü Abdullah nâm hâtûnun vekîli olub dükkanı yine karye-i mezbûr sükkânından Es-seyyid Mehmed bin Mustafa diğer Mehmed bin Veli nâm kimesneler şehâdetleri ile dükkânı sâbit olan Es-seyyid İbrahim bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde mütevelli nasb eylediği Es-seyyid Ahmed bin Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ider ki vela kendi malımdan yüz kuruş karye-i mezbûrda Yukarı Câmi'-i şerîfin şem'ine meşrûta şöyle şart eyledim ki meblağ-ı mezbûr yüz kuruşu beyne'n-nâs ribh idüb nemâsından hâsıl olanı câmi'-i şerîfin

şem’ine meşrûta ve bundan mâ’adâ karye-i mezbûrda olan büyût-ı adîde müştemil menzilimi dahi bey’ yâhûd îcâra virüb hâsıl olan nemâsını yine câmi’-i şerîfin şem’ine meşrûta eyledim ve karye-i mezbûr hudûdunda olan iki ırgad ıslâh ider bağımı dahi yine karye-i mezbûrda Yukarı Pekreçde ta’lim-i sıbyân olanda vakf eyledim didikde vakfın sıhhat ve lüzûmuna hükm olundukdan sonra bi’l-vekâle vakf-ı mezbûrdan rücû’ ve îbâ itmekle vakf-ı mezbûrun şürût ve sıhhat ve lüzûmunda olan şürût ve kuyûd alâ kavli men yerâh min eimmeti’l-kirâm kemâ yenbağı kırat olunub vakfiyete hükm birle mâ vak’a bi’t-taleb ketb olundu

Kırşehrili Öksüz oğlu Mehmed sipâhinin alâ tarîkü’l-ihbâr şâhidleri beyân ider on üç kimesne Süleyman nâhiyesinde beşi pınar iki pınar ve altı pınar deyu ihbâren şehâdet eylediler.

[b]

1

Konya Mütesellimi Tarafından Niğe Sancağının hâvî kazâları buyruldu sûretidir

Eyâlet-i Karaman vâlisi devletlü Mehmed Reşid Paşa efendimiz hazretlerine bâ-emr-i ‘âlî taksit ile tahsîs buyrulan imdâd-ı hazeriyenin otuz sekiz senesine mahsûben taksît-i sânî malı vakti hulûl itmekle mal-ı mezkûre ile hizmet-i mübâşiriyesinin sene-i merkûm taksit-i ulâsı ve gerek otuz yedi senesinin taksitlerinin hizmet-i mübâşiriyeleri bakayasının matlûb ve tahsîli bâbında hâlâ eyâlet-i mezkûre mütesellim olan atûfetlü Mehmed ağa karındaşımızın bir kıt’a tahrîrâtıyla tatarı zuhûr itmekle otuz sekiz senesi taksît-i sânî malından ve gerek hizmet-i mübâşiriyesi olan mebâliğden hisse-i kazâlarını müş’ir Niğde mahkemesinden muhreç pusula mûcebince edâsı lâzım gelen mebâliğleri ve gerek bakâyâ-yı mezkûrdan kazânızda olanları ma’rifet-i şer’ ve cümleniz ittifâkıyla yerlü yerinden tahsîl ve ağa-yı mûmâileyh tarafından kabzına me’mûr tatara edâ ve teslîm birle tesliminizi müş’îr yedinden edâ tahvîli ahz ve hizmet-i mübâşiriye bakâyâsından zimmetiniz var ise anı dahi merkûma edâ ve gerçi vaktiyle imdâd-ı hazeriye ve hizmet-i mübâşiriye edâ olunmuş ve ol vechile tahvîl olunmuş ise ibrâzına mezîd i’tinâ ve dikkat ve ağa-yı mûmâileyhin tarafımızda olan tahrîrâtı mefhûmundan dahi ma’lûmunuz oldukda matlûb-ı merkûmeyi âcâleten tahsîl ve kabzına me’mûr-ı mûmâileyh tatar ağasına edâsı husûsuna dikkat eylemeniz bâbında buyruldu

2

Devenin isti’câli içün emr-i celîlü’ş-şânı getüren adamın hizmeti Niğde mahkemesinden muhreç pusula

Hizmet-i mübâşir: 58 kuruş

Askerin isti'câli içün emr-i celilü'ş-şânı getüren adama Niğde mahkemesinden muhreç pusula mûcebînce

Hizmet-i mübâşeriye: 8 kuruş

3

Medîne-i Nevşehir mahallâtından re'âyâ mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem mürd olan Aci Zamya nâm mesfûrun verâseti zevcesi Dasin'e ve kebîr oğlu Pereşku ve sağir oğlu Pezemosil ve kebîre kızları Marine ve sağire kızı Afrasya nâm nasranilere münhasıra olduğu lede'ş-şer'-i şerîf zâhir ve nümâyân oldukdan sonra mesfûrun defer-i muhallefâtı tahrîr ve sicill-i mahsûsuna kayd şüd

Evân-i nühâs 22 kıyye-i osmanî 97 kuruş	Def'a nühâs 24 kıyye-i osmanî 108 kuruş	Menzil 5000 kuruş	Defâ nühâs 17,5 kıyye-i osmanî 80,5 kuruş
Leğen ibrik 30 kuruş	Tabak 10 kuruş Kaliçe mazeli 120 kuruş	Kilimler 150 kuruş	Yorgan 3 aded 30 kuruş
Velense 1 aded Şali 1 aded 15 kuruş	Kürk 10 kuruş	Yasdık 6 aded 20 kuruş	Perde 2 kuruş
Sim zarf	Altun yüzük 15 kuruş	Kuşak 20 kuruş	Kantar 10 kuruş
Kırşehri seccâdesi 25 kuruş	Çuka cübbe köhne antari 85 kuruş	Destere balta 12 kuruş	Terazi dirhem 15 kuruş
Pasdırma yağ 22 küb 21 kuruş	Bulgur 40 kuruş	Bir re's ester 200 kuruş	Çuka anteri 30 kuruş
Peşkir 6 kuruş	Sarı Bazakda bağ 300 kuruş	Venedikli Papaz oğlu Mihail'de 1562 kuruş	İncesulu oğlunda 1000 kuruş
Papaz Kirkor'da 60 kuruş			
Yekûn :9196 kuruş			

Minha'l-ihrâcât		
Berây-ı kısmet-i 'âdî	:	226 kuruş
Kalemiye	:	25 kuruş
Harc-ı hüddâm		:10 kuruş
Muhziriye	:	5 kuruş
Sahhu'l-Bâkî	:	
Hisse-i zevce	:	1116 kuruş
Hisse-i ibn	:	2600 kuruş
Hisse-i ibn	:	2600 kuruş
Hisse-i bint	:	1300 kuruş
Hisse-i bint	:	1300 kuruş

167_07140_0037

[a]

1

Devletli Gâlip Paşa Hazretlerinin Buyruldusu

Şeriat-meâb Nevşehir nâibi efendi zîde fazluhû ve kaymakam mütevellî zîde kadruhû inhâ olunur ki:

Uhde-i idâremizde olan Aksaray şark paresi reâyâsından Yasan-ı Sarih karyesinde mütemekkin dört kulak oğlu Ahmed ve Haydar'ın oğlu ve Memleket'in oğlu nâm kimesneler Arabusun reâyâsından Sarılar oğlu'nun hanesini basub kız karındaşını zecran Kırşehir'de mütemekkin aşayirden Yekrek oğlu'na getürmüşler ve diğer bir nefer kızkarındaşını dahi hılâfı rızâ darp eyledikleri def'a tarafımıza inhâ ve ihkâk-ı hak olunmasını istid'â olunmağla imdi merkumları mahallinde ihzâr-ı husemâ kılub terâfu'i şer' ve hakikati tarafımıza i'lâma mübâderet eyleyesiz deyu buyruldu.

Fî 25 Safer 38.

2

İş bu bin iki yüz otuz sekiz senesi mâh-ı şa'bân-ı şerîfinin yirmi dokuzuncu günü ekmekçilere verilen narh-ı cârî hâssu'l-hâsı nân-ı azîz elli beş dirhem, buğdayın cârisi doksan beş paraya bu hesap üzere elli beş dirhem nân-ı azîz bir paraya narh-ı cârî verildi bu mahalle kayd şod.

Fi 29 S 238.

3

Medîne-i Nevşehir kazâsına tâbi Zile karyesinden Ömer bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer‘a gelip yine karye-i mezbûr sükkânından Ahmed bin Yusuf Mustafa bin Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelam iderki yine karye-i mezbûre sükkânından Boynu Eğri Hüseyin nâm kimesne benim odama gelip oturur iken merkumlar gelüp merkum Hüseyin’i ahz ve girift etmek murad ettiklerinde merkum Hüseyin ber takrib ellerinden kurtulub benim mekân-ı mahrezim olan harîme kaçtığından merkumlar harimime duhul eyleyüb merkumu tuttuklarında zevcim hatun korkub sekiz mâhlık bir cenin ilkâ etmekle sual olunub mûcib-i şer‘isi icrâ dem-i diyeti alıverilmek matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl merkumlar cevabında merkum Boynu Eğri Hüseyn’in karyeye geldiğinde ahz ve girifti için tarafımızdan hitaben mürâsele-i şer‘iyye i‘tâ olunmuş ise de merkûm merkut taraf-ı zevcesine […] ve cevap itmedik deyu def etmelekle merkum Ömer’den Hüseyin’i ahz için zevcesinin üzerine hücum idüb cenini ilkâ eylediğini beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden ızhâr-ı acz idüb merkum Ahmed ve Mustafa vilâyet-i Nevşehir müftüsü Mehmed Seyyid Efendi imzasıyla mumzî bir kıt’a fetvâ-yı şerîfe ibrâz eyleyüb sakt da‘vâsı bâ emr-i âlî memnu‘ mudur el-cevap: memnu‘dur deyu fetvâ-yı şerîf buyrulduğu ber mûceb-i fetvâ-yı şerîfe merkum sakt da‘vâsından bîvech hakk-ı hisseden bir mâ hüve’l-vâkî bi’t-talep ketb olundu.

Şühudü’l-Hâl: Musa Beğ bin Mehmed Beğ, Musa tâbi-i Tâhir Ömer Beğ, Gül Ahmed oğlu Cabi Tâbi Beğ, Veli İmamoğlu Mehmet Tabi Beğ, Ali Tabi Mehmet Bey.

[b]

1

Beyâbânî Karyesi Ahâlilerinin Mer’âlarının Huccetidir

Eyâlet-i Karaman’da vâki Ürgüb kazâsına tâbi Beyâbânî nâm karye sâkinlerinden iş bu bâ‘isü’l-kitâb Osman Beşe bin Hacı Cafer nâm racül meclis-i şer’-i şerîf-i lâzımü’t-teşrîfte yine kazâ-i mezbûre tâbi zikr-i âtî mer‘âyı zabt ettikleri sâbit olan Kavak nâm karye ahâlisinden Hasan Beğ bin Sinan ve Ali Beğ bin er-Rıdvân nâm kimesnleri ihzâr ve mahzarlarında üzerlerinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb kadîmden mezburların karyesi ile bizim karyemiz beyninde olan ma‘lûmü’l-hudûd mer‘âda ale’l-iştirâk davarlarımız ra‘y oluna gelüp hakk-ı ra‘yimiz var iken hâlen mezburlar zikr olunan merayı müstakillen zabt ve getürüb davarlarını ra‘y idüb davarlarımızı ra‘y etmekden men iderler suâl olunub zikr olunan merada davarlarımızı ra‘ye mâni olmamak için tenbih olunmak matlubumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûrân Hasan Beğ ve Ali Beğ zikr olunan mer‘âda karye-i mezbûre Beyâbâni karyesi ahalisinin minvâl-i muharrer

üzere hakk-ı ra‘y olduğunu inkâr idecek müddeî mezbûrdan müddeâsına mübeyyin beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden olub yine kazâ-i mezbûre tâbi Zile nâm karye sâkinlerinden Mustafa Paşa ibn-i Abdullah nâm racül ile Ortahisâr nâm karye sâkinlerinden Mehmed bin Mehmed nâm kimesne li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘a hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi’l-hakîka müddeî mezbûrun sâkin olduğu karye-i mezbûre Beyâbânî ile mârru’z-zikr Kavak karyesi beyninde olan merada müddeî mezbûrânın karyesi ahâlisi kadîmden davarlarını ra‘y idegelmişlerken hakk-ı ra‘yleri vardır biz bu hususa bu vech üzere şâhidiz şehâdet dahi ideriz didiklerinde şehâdetleri kabul olmağin mûcebiyle ra‘ye mâni olmamak üzere mezbûrân Hasan Beğ ve Ali Beğ’e tenbih olunub mâ vakaa bi’t-talep ketb olundu. Tahrîran fî’l-yevmi’l-hâmis ve’l-işrîn min Zilhicceti’ş-şerîfeti li-sene seb‘a ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şühudü’l-Hâl: Süleyman Beğ bin Zekeriya, Ahmed Çelebi bin Abdurrahman, İsa Beğ bin Ahmed, Ahmed bin Abdullah, Mustafa Çelebi, Hasan Beğ bin Ahmed Beğ, Mahmud bin Hüseyin, el Hac Mahmut Bin Mustafa

2

Huccet-i şer‘iyye mûcebince sinin-i mezbûrede sâdır olan emr-i celîlü’ş-şân ba‘de’n-nazar sicill-i mahfûza kayd şüd.

3

İzzet-meâb şerîat-nisâb Mevlânâ eşrâf-ı kuzâttan Abdurrahîm Efendi kâmyâb ba‘de’t-tahiyyetü’l-vâfiye inhâ olunur ki:

Ber vech-i mansab mutasarrıf olduğum Nevşehir maa Ürgüb kazâsının umûr-ı niyâbeti iş bu sene semân ve selâsîn ve mieteyn ve elf mâh-ı Ramazan-ı şerîfinin gurresinden cenâbınıza ihâle olunmuştur gerektir ki kazâ-i mezbûru gurre-i merkûmdan bi’n-niyâbe zabt idüb cânib-i şer‘den sermu inhirâfa cevaz göstermeyesiz ba- ayan El-Hâsıl es-Seyyid Edhem esbak el-Kâdî Kazâ-i Mezbur.

4

Hâlen Nevşehir Müftisi Abdurrahman er-Rûhî Efendi’nin Mektub Kaydıdır

İzzetmeâb Nevşehir maa Ürgüb Kazasında sâkin es Seyyid Abdurrahman er-Rûhi Efendi ba‘de’s-selâm inhâ olunur ki:

Kazâ-i mezkûrda müfti olan Musazâde es- Seyyid Mehmed Said Efendi’nin sû-i hâlî ve senin ehliyet ve istihkâkın bâ arz ve mahzar inhâ olunmakla hizmet-i celîle-i fetvâ-yı hassında istid‘â olunmakla merkûm Mehmed Said Efendi hacr olunub yerine kazâ-i mezbûrda iftâya izin verilmişdir. Gerektir ki lede’l-istiftâ esahh-ı ef‘âlde eimme-i Haneffiyye aleyhim rahmetü rabbi’l-beriyye ile iftâ idüb kütüb-i mu‘tebereden nakl-i

sarîh ve imzânızda dahi Nevşehir maa Ürgüb müftisi olduğunu tasrîh eyleyesiz. Hurrire fi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehr-i Şevvâl sene semân ve selâsîn ve mieteyn ve elf. El-Fakîr Sıtkî zâde Ahmed ufiye anhümâ.

167_07140_0038

[Mükerrer olduğu için çevirmedim]

167_07140_0039

[a]

1

Şerîat-şiâr Nevşehir maa Ürgüb kazâsı kâdısı faziletli Efendi zîde fazluhû ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân kazâ-i mezbûr voyvodası Mecadetlü Beğ zîde mecdühû ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-i ahâlî ve bilcümle erbâb-ı sancak ve iş erleri zîde mekâdiruhüm inhâ olunur ki Niğde ve Kırşehri sancakları iş bu sene-i mübârekede Receb-i şerîfin üçüncü günü avâtıf-ı aliyye-i mülûkâneden devletlü hamiyetlü veliyyü'ni'am-ni'am-i ekrem Hâcı Süleyman Paşa Efendimizin uhde-i vezîrânelerine tevcih ve ihsân-ı hümâyun buyrulub müşârun ileyh efendimiz memuriyette olmak mülabesesiyle livâ-i mezkûrenin umûr-ı mütesellimliği bâ irâde-i seniyye uhde-i hâlisânemize ihâle buyrulmaktan nâşi Kırşehri sancağına bilvekâle tarafımızdan mütesellim nasb ve ik'âdıyla asl-ı karârgâhımız olan Niğde'ye vusûlümüz müyesser kerde-i Cenâb-ı Rabbü'l-İzzet olduğu siz ki muhâtabûn-ı mûmâ ileyhimsiz ma'lûmunuz oldukda ahâlî-i fukarânın mezâlim-i taaddiyâtından vikâyesiyle asâyiş-i emn ve istirâhatleri esbâbını istihsâle ve cümleden cânib-i seniyyü'l-menâsıb-i Hazret-i Şehinşâh'iyye da'avât-ı hayriyye isticlâbına muvâzabet olunmak ve merâsim-i i'lân ve işâ'ati hâvî iş bu buyruldu tahrîr ve ısdâr ve [boşluk] ile ba's ve tisyâr olunmuşdur. İnşallâhü Teâlâ vusûlünde gerekdir ki ber vech-i muharrer amel ve harekete mübâderet eyleyesiz.

Fi 5 Za 238.

Abdullatif. Silahşörân-ı Hâssa-i Livâ-i Niğde ve Kırşehri.

2

Şer'iat-şiâr Niğde sancağında vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbı faziletli efendiler zîde fazluhüm ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân vovodâgânı ve a'yânı saâdetli ağalar zîde mecdühüm ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-ı ahâli ve ebrâb-ı istihdâm ve iş erleri zîde makâdiruhüm inhâ olunur ki zamân-ı adâlet iktirân-ı şahânede kâffe-i fukarâ ve zuafânın asude-i hâli ve te'min-i ebnâ-yı sebîle sa'y ve ikmâl olunması lazıme-i hâlden ve emr ve irâde-i seniyye muktezâsından idiği derkâr ve bu vakit hayr encâmda bir

takım şahs ve eşkıyâ aralıkta geştü güzâr ve ebnâ-yı sebîle dest ve râz ve îsâl-i hasâr etmekte oldukları ma‘lûm ve âşikâr ve bu vecihle tecâvüzlük edenler tahkîk ve teftîşine mutasarrıfı livâ bulunan vüzerâ-yı ızâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm efendilerimizin mütesellimi olanların delil başları tayin ve memur olageldiği cümleye bedîhî ve ayân olmakdan nâşi eşhâs-ı merkûmu teftiş ve tefahhusa mu‘tâd-ı kadîmi üzere bu defa delil başımız olan fahru’l-emâsil ve’l-akrân izzetli Murtezâ ağa zîde kadruhû memur ve tayin kılınmış olduğu imdi siz ki muhâtabûn-ı mûmâ ileyhimsiz ma‘lûmunuz olmakla harekât-ı nâ merzıyyeye mübâderetleri ebnâ-yı sebîle îsâl-i hasâret ve taaddîye ictisâr ve bu kastıyla aralıkta keştü güzâr iden eşhâs ve eşkıyâ-yı marifetiniz ve delil başımız mûmâ ileyh marifetiyle sirran ve alenen taharrî ve istifsâr olunarak ol gûne uygunsuzluk idenleri zâhire ihrâc ve müstehak oldukları te’dîbâtlarının icrası için mûmâ ileyh teslîmen tarafımıza ihzâr ve tisyârları hususuna gayret ve ol mekûle erâzil ve eşkıyâ-yı sâhib ve ketme ihzârlarına cesâret ideri olur ise onları isim ve şöhretleriyle tarafımıza inhâ ve i‘lâm müsâraat kılınarak ve istihsâl emn ve istirâhat ve ebnâ-yı sebîle mazarrat ve eşkıyâdan vâreste iderek cümleden cânib-i seniyyü’l-menâkib hazret-i pâdişâhâneye ve devletlü veliyyü’n-ni‘am efendimiz hazretlerine da‘avât-i hayriyye isticlâbına bezl-i makderet eyleyesiz ve sen ki delil başımız ağa sen dahi muktezâ-yı me’mûriyetin üzere harekete kıyâm ve cümle marifeti taharrî ve tecessüs ikdâm-ı birle ibrâz-ı sadâkat ve ızhâr-ı kâr-ı güzârîye ihtimâm ve kazâdan mu‘tâd üzere âid devriye ve rusûmiyye ne ise ahz birle bir vecih kimesneye taaddî ve rencîde eylemekden mübâadet olunmak babında memuryetini hâvî iş bu buyruldu tahrîr ve ısdâr ve yedine i‘tâ ve tisyâr olunmuş ve bi-mennihî Teâlâ vusûlünde gerekdir ki ber mûceb-i buyruldu amel ve hareket eyleyesiz.
Fi 7 Za 238.
Abdullatif Mütesellim-i Niğde

3

Kayseriyye mutasarrıfı devletlü Gâlib Paşa Efendimize hitâben serseri keştü güzâr iden kulaksız nâm şekâvet pîşenin ser maktûû der-i şâhâneye irsâli i ‘dâm ve izâlesi bâbında sâdır olan emr-i celîlü’ş-şân ba‘dennazar sicill-i mahfûzuna kayd şod. Fi 11 Muharrem 238.

4

Kayseriyye vâlisi Gâlib Paşa Hazretlerine hitâben hüküm ki

Serseri geştü güzâr iden delîlân zümresinden delil başı kulaksız Kayseriyye celb ve keyfiyet kendisine ifâde olunarak İran’a gitmek üzere sana söz virüb hil‘at i‘tâsıyla Kayseriyye kolunda olan ser çeşme me’muriyetine terfîk ve i‘zâm kılınmışiken ve esnâ-

yı râhda me'mûr-ı merkûmdan ayrılub ve yine kendûye biraz eşkıyâ aydurub ve Rum toprağına varmış ve fukarâya tokunmuş diyerek sancak tarafından gönderilen şeyler kanâat etmeyüb o gün gelen köyden […] nâşi sürerek ve akçe talebiyle katl-i nüfûs ve hetk-i ırz misilli hılâf-ı

[b]

Şeri'at-ı garrâ ve mugâyir-i rızâ bir takım uygunsuzluk hareketler iderek dürlü dürlü hasârata ibtidâr ve Çorum kasabasına dahi haberler göndermeğe ictisâr eylediği ve ber takrîb ol-tarafdan savuşdurulmuş ise de kat'i çok hayvanat ve eşya-yı mağsûbe yanında kaldığı ve bu def'a Çorum tarafından der-sa'âdetime inhâ ve istirhâm olunmuş olub el-hâletü hâzihi ahâli ve fukarâ taraf taraf asâkir ve sâir tertibinden dolayı bunca masârif-i zaruriyeye mübtelâ oldukları hâlde bir tarafdan dahi şaki-i merkûmun i'dâm ve izâlesine irâde-i aliyyem ta'alluk idüb heman ele getürülerek tertîb-i cezâ kılınması husûsu içün Sivas ve Çorum mütesellimlerine emr-i şerîfim sâdır olmağla sen ki vezîr-i müşârunileyhsin sen dahi bu maddeye kemâl-i ikdâm ve gayret eyleyüb şaki-i merkûm sancakların dâhilinde olur ise tehaşi ve tekâsül etmeyerek ser-i maktû'unı der-sa'âdetime irsâl eyleye

Sükünûn nizâmı içün Niğde sancağının hâvî olduğu kazâaran kuzât ve nüvvâb ve sâire hüküm ki

Fî 5 M sene 1239

1

İslambol altunı 8 kuruş	Mısır altunı 7 kuruş	Fındık altunı 11 kuruş	Cezayir Tunus Trablus 12 kuruş
Rûmîyye 25 kuruş	Nısfı 12.5 kuruş	Rub'ı 6.10 kuruş	Fındık rub'iyye 3 kuruş
İslambol rub'iyyesi 2.5 kuruş	Yaldız altunı 15 kuruş 10 para	Macar altunı 15 kuruş	Gramise altunı 14 kuruş 30 para
Adli 12 kuruş	Nısfî 6 kurul	Rub'î 2.5 kuruş	Cihâdiye 5 kuruş
Atîk cedîd ikilik 2 kuruş	Guruş 1	Rub' 10 para	Üç nev' riyâl 6.5 kuruş
Avârız 6 guruş	Sukras ta'bîr olunan altun kalbdır		

2

İzzet-meâb şeri’at-nisâb mevlânâ kâtib-i mahkeme es-seyyid Ali Rıza Efendi kâmyâb ba’de’t-tahiyyeti’l-vâfiye inhâ olunur ki

Ber vech-i niyâbet mutasarrıf olduğum Nevşehir ma’a Ürgüb kazâsının umûr-ı niyâbeti iş bu bin iki yüz otuz dokuz senesi muharremin on beşinci günü saferin ahirine kadar cenâbınıza ihâle olmuşdur gerekdir ki kazâ-i mezbûrun umûr-ı niyâbetine yevm-i mezbûrdan mutasarrıf olub vukû’ bulan mevtâ-yı askeriye ve muhallefâtı tahrîr ve terkîm ve beyne’l-verese bi’l-farizat-i-şer’iyye tevzî’ ve taksîm eyleyüb câdde-i şer’den ser-mû inhirâfa cevâz göstermeyesiz ba- ilâm. Fî 15 M sene 1239

El-Fakîr Derviş Abdürrahim el-müvellâ bi-halifeti bi-medine-i Nevşehir ma’a Ürgüb

167_07140_0040

[a]

1

Medine-i Nevşehir kazâsına tâbi’ Ortahisar karyesinden iken bundan akdem fevt olan Hasan nâm müteveffânın verâseti zevcesi Emine ile sulb-i sağîr oğlu Ömer ve sağire kızları Hadice vâlidesi Ümmühan ile rahm-i mâderde olub ibn-i vâhid ta’bîr olunan haml-i mevkûfa münhasıra olub kable’l-kısmet Ömer dahi fevt olub vâlidesi Emine ve kız karındaşı Hadice ve ibn-i vâhid ta’bîr olunan hamlesi ile ceddesi üzerine münhasıra olduğu lede’ş-şer’-i şerîf zâhire ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun defter-i muhallefâtı tahrîr şüd

Fî 25 M sene 1239

Müsta’mel kaliçe 25.5 kuruş	İki sağîr minder 9 kuruş	Def’a iki minder 12 kuruş	Yasdık 5.5 kuruş
Def’a yasdık 7 kuruş	Minder yasdık 5 kuruş	Döşek 1 aded Yasdık 1 aded 20 kuruş	Kaliçe 9 kuruş
Heybe 1 kuruş	Leğen ibrik 10 kuruş	Tencere 3 kuruş	Leğençe 7 kuruş
Tava 2.5 kuruş	Perde 9 kuruş	İki harar 7 kuruş	Hırdavat 3 kuruş
Çubuk şali 13 kuruş	Piryeri kalburu 50 kuruş	Mai zerlik 6 kuruş	İçeri bağda müteveffanın

			200 kuruş
Bel 1 kuruş	Sepet 15 kuruş	Menzil 250 kuruş	Bıçkı 1 kuruş
Koyunyolu'nda bağ 150 kuruş	Tavşanlı bağı 150 kuruş	Karakum 25 kuruş	Hırdavat menzil 10 kuruş
Cem'an yekûn: 1124 kuruş			
Mine'l-ihrâcât Berây-ı resm-i kısmet :27,5 kuruş Kalemiye çukadariye :10 kuruş Zevcesinin mihr-i şer'isi :300 kuruş Sağir kızına deyn-i müsbet :205,5 kuruş Kebîr kızına deyn-i müsbet :53 kuruş Doğmanlı İbrahim'e deyn-i müsbet :115 kuruş Kırımcaoğlu İsmail'e deyn-i müsbet :50 kuruş			
Minha'l-ihrâç. : 760.5 kuruş			

Müteveffânın üç yüz kuruşu vardır el-yevm sâbit olmayub sabit olunmaya edâya tenbîh müteveffâ-yı merkûmun menzili üç yüz elli kuruşa yine karyeden Hâcı Hüseyin'e meclis-i verese ma'rifetiyle verildi.

Dört yüz atmış dört kuruş baki kalub üç yüz on beş kuruş düyûn-ı müteferrikası vardır deyu cevâb eylediler isbât olunur ise terekeden ihrâç olunub bâkî yüz kırk dokuz kuruş vereseye taksîm olunmuşdur.

Fî 21 M sene 1239

2

Niğde Sancağında vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki

Cümle fukarâ ve zu'afânın emn ü râhatları cümleye lâzımeden olmağla kazâlarımızda geşt ü güzâr iden erâzil eşkiyâ makûlelerini teftîş eyleyüb fukarâ ve zu'afânın emn ü râhatları içün bu def'a Delil Başımız Küçük Mustafa Ağa teftîş ve tefahhusa me'mûr olduğu ma'lûmunuz oldukda ol misillû erâzil ve eşkiyâ olur ise Delilbaşımıza teslîmen tarafııza gönderüb cezâ-yı lâyıkası virilüb ve sen ki delilbaşı mumaileyhimsiz sen dahi me'mûriyetiniz üzere amel ve hareket eylemeniz içün iş bu buyruldu tahrîr gerekdir ki mûcib-i buyruldu amel ve hareket eyleyesiz.

Fî 25 M sene 1239

[b]

1

Sâbıka Nevşehir nâibi Abdurrahim Efendi'nin adamı Seyyid Ali Nevşehir mahkemesi kâtibi Ali Efendi'nin hânesinde fevt olub müteveffâ-yı merkûmun terekesinin defteri sûreti sicil-i mahfûa kayd şüd

Fî 16 M sene 1239

Müsta'mel şalvar 5 kuruş	Müsta'mel minder 1.5 kuruş	Müsta'mel yelek 10 kuruş	Beyaz zerlik 7 kuruş
Perakendesi 3 kuruş	Kürk 14 kuruş	Kırmana 10 kuruş	Kırat kuşağı 2 kuruş
Eski sarık 3 kuruş	Biraz hırdavat 6 kuruş		
Cem'an: 61 kuruş			
Mezâr masârifi kefen imamın yekûn virdiği: 38 kuruş			
Sahhu'l- bâkî kalan: 21 kuruş			

2

Niğde sancağının Hâvî olduğu kazâların kuzât ve nüvvâbına hitâben buyruldu

Hâlâ eyâlet-i Karaman vâlisi vezîr-i mükerrem devletlü Hasan Paşa efendimiz hazretlerine livâ-i Niğde kazâlarından iki yüz otuz dokuz senesine mahsûben taksît ile bâ-fermân-ı 'âlî tahsîs buyrulan imdâd-ı hazeriye akçesinin kıst-ı evveli vakti duhûl etmekden nâşi ber mûceb-i pusula-i şer'iyye hisse-i evvel mebâliği olan meblağ tahsîl ve hazîne-i düstûrâneme irsâl eylemek bâbında tarafımıza hitâben sudûr eden buyruldu tahriratçı arkadaşı izzetlü Ahmed Ağa mübâşeretiyle vürûd etmekle Niğde mahkemesinden muhreç vürûd buyruldukda mevzû'an mersûl pusula-i şer'iyye mûcebince meblağ-ı mezbûru yerlü yerinden ma'rifet-i şer' ve cümlenin ittifâkıyla seri'an tahsîl ve kabzına me'mûra teslîmen müşârunileyh efendimizin hazînesine tevcihi mezid-i i'tinâ ve dikkat eyleyesiz deyu.

Fî 29 M sene 1239

3

Ahmed kethüdâ oğlu Bekir kethüdâ şehr-i mezbûrda olan aşiret üzerlerine kethüdâ nasb olunduğunu hâvî Kayseriye mütesellimi Osman Efendi'nin buyruldusu ba'de'n-nazar sicil-i mahsûsuna kayd şüd

Fî 9 Safer sene 1239

4

Otuz dokuz senesi saferü'l-hayrın yirmi birinci gününden sene-i ati saferine gelince bir sene tamâmen Nevşehir'e cümle ma'rifetiyle kapucu nasb olunan Molla İsa oğlu Ahmed ve Himmet oğlu İsmail beher tevkisi otuz dörder paraya ta'ahhüd eyleyüb ümmet-i Muhammed'e zarûret çekdirmemeğe meclis-i şer'de müte'ahhid olmaları ile iş bu sicil-i mahfûza kayd olundu

Fî 21 Safer sene 1239

5

Bismi sübhanehü te'âlâ ve bihamdihi alâ cemî'u'l-âlâ ve salâti âlî nebiyyü'l-ezkâ ve ba'dehu medîne-i Nevşehir mahallâtından kapucıbaşısı mahallesinde sâkin Durmuş oğlu Seyyid Ali ibn-i Es-seyyid Ali meclis-i şer'e gelüb şöyle takrîr-i kelâm ider ki mahalle-i mezkûrede kâin bir tarafı hemşirem Şerife'nin menzili bir tarafdan Çelebi Efendi merhûmun menzili bir tarafdan dükkan ve bir tarafdan Şerif Efendi muvacehesinde dükkan ve bir taraftan tarîk hudûd-ı erba'a ile mahdûd bir bâb mülk dükkanımı hasbeten lillahi te'âlâ ibtiğaen li-merzatihi habs ve vakf eyledim ve tevliyeti evvelâ kendim kayd-ı hayâtda iken kendime şart eyledim ecel-i mev'ûdum hulûlünde evlâd-ı zükûruma meşrûta kıldım evlâd-ı zükûrum lede'l-inkirâz hıfza tefyiz mahalle-i mezkûrda vâki' kapucıbaşı Osman Ağa'nın binâ eylediği câmi'-i şerîfine mahalle-i mezkûr ahâlilerinin vakfları olan nükûd-ı mevkûfeye mütevelli olanlara meşrûta kıldım ve dükkân-ı mezkûrun icâresinden olan dükkan-ı mezkûre ta'mîr ve termîm olunub bâki gallenin rub'ı mütevelli olanlara ve rub'ı câmi'-i mezkûrun ta'mîr ve termîmine ve imânet ve rub'ı câmi'-i mezkûrun şem'-i siracına ve rub'ı câmi'-i mezkûr kurbunda vâki' çeşmenin ta'mîr ve termîmine ta'yîn itdim ve meşrûta kıldım ve dükkanı mezkûr vakf içün hâlâ nükûd-ı mezkûr mütevellisi olan Âdil Efendizâde Es-seyyid Şerif Mustafa Efendi'ye teslîm eyledim deyu ikrâr ve gıbbe's-sûal Şerif Efendi ber vech-i muharrer tasdîk eyledikde merkûm Ali Ağa tarîk-i ahara udûl idüb ba'zı mezhebe göre iş bu vakf vakf-ı lâzım olmadı vakfdan rücû' itdim dükkânı mezkûru bana girü red ve teslîm ve temlîk olunmak matlûbumdur didikde hâkim-i mevki' sadr-i kitâb tûbâ lehü ve hüsn-i meâb vakf tarafı sıyânete ehakk olmağın dükkan-ı mezkûrun vakfının lüzûm ile hükm birle tescîl-i şer'î ve teslîmü'l-mütevelli olmağın ol ki vâki'ul-hâldir bi't-taleb sicil-i mahfûza kayd olundu alâ kavli yine beraatı […] ve mazmunlar merkûm Ali Ağa'ya vakfiye-i ma'mulün bihâ arz olundu tahrîren fi's-sâmin ve'l-işrin min şehr-i saferü'l-hayr li-sene tis'a ve selasin ve mieteyn ve elf.

Fî 28 Safer 1239

Şuhûdü'l-hâl

Kâdızâde Ali Efendi

Hâfız Abdurrahman ibn-i Kahveci İsmail

Hüseyin Efendizâde Mehmed Efendi birâderi Mustafa

Ve gayrühüm

167_07140_0041

[a]

1

Şerîat-şiâr Niğde sancağının hâvî olduğu kazâların kuzât ve nüvvâb fazîletli efendiler zîde fazluhüm ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân voyvodagân ve a'yân izzetli ağalar zîde kadruhüm ve bil-umûm iş erleri ve söz sâhipleri zîde emâsilühüm ba'de's-selâm inhâ olunur ki iki yüz otuz sekiz senesine mahsûben livâ-i mezkûre kazâların âdet-i ağnâm rüsûmât hâlen voyvodası silahşör hâcibeden saâdetli Ali ağanın iltizâmından olmakla cemi' ve tahsîl bu defa tarafından kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân ağa zîde kadruhüm memuran irsal kılınmış olmakdan nâşi kazâ ve kurâlarınızdan tahsili icap eden âdet-i ağnâm rüsûmâtı merkum ağanın olub sene-i sâbıkları vech ile cem' olunması hususuna bâ vücûh-ı muâbenet ve sen ki tahsildâr-ı mûmâ ileyhsin sen dahi marifet-i şer' ve cümle marifetiyle tahsîl birle her ne hâsıl olur ise tamamen ahz ve kabz eyleyüb ahâli-i fukarâ tazyik etmekten begayet hazer olunmak için tenbihi hâvi ber mûceb-i şurût-ı aliyye tahsîle ruhsat verildiğini şâmil iş bu buyruldu tastîr ve mûmâ ileyh tarafına terfîk kılınan ile tesyîr olunmuştur. Vusûlünde ber mûceb-i buyruldu amel eyleyesiz.

Fi 20 Safer 1239

Abdullatif an silahşörân mütesellim-i Niğde ve Kırşehri

2

Avanezli koyun maddesinin ferman sûretidir.

Kıdvetü nûru'd-dîni'l-müteşerriîn Nevşehir Kazâsı nâibi Mevlânâ [boşluk] efendi zîde ilmühû ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Niğde Sancağında mütesellim olan ağa zîde kadruhû tevkî'i refî' nişân-ı hümâyun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Ebubekir ve Ömer ve Ali nâmûn kimesneler südde-i saâdetime arzuhâl bunların babaları Hüseyin nâm kimesne bundan akdem fevt oldukda malik olduğu yüz res ağnamı bil irsı eş-şer'i bunlara intikal idüp ancak bunlar ol vakitte sagir bulunduklarından Nevşehir kazâsına tâbi Avanos karyesi sâkinlerinden Hacı Halil oğlu el Hac İbrahim dimekle maruf

kimesne ağnâm-ı mezkûreye hılâf-ı şer‘i şerîf fuzuli zabt ve yedinde furû‘ olmakla şimdi bunlar irişüb bâliğ ve davaya kâdir olduklarından ağnâm-ı mezkûr ile hâsıl olan döllelerini sorarlar ikâmetini talep iderler ve birlikte taallül ve imtinâ iderler iptâl-i hak ve gadr-i küllî eylediklerinde ve bu bâbta davalarına muvâfık cânib-i Şeyhülislâm’dan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüb mübaşir marifetiyle mahallinde şer‘le görülüb ber muktezâ-yı şer‘i enver icrâ-yı şer‘i şerîf ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â itmeleriyle husûs-ı mezbûr hîn-i terâfü‘da tezvîr idiği inde’ş-şer‘ tahakkuk eyledikde ücret-i mübâşiriyye mazlûm olan müddeâ aleyhimden talep olunmayub ber mûceb-i fetvâ-yı şerîfe husûlüne kâzib iden müddeî merzbûrdan tahsîl olunmak üzere sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin mübaşir marifetiyle mahallinde şer‘le görülmek emr olunmuştur. Buyurdum ki Sadrazam Buhurdânî arkadaşı kıdvetü’l-emâcid ve’l-akrân Mustafa zîde kadruhû ile irsâl olunmuştur. Vusûl buldukta bu bâbta sâdır olan emrim üzere amel dahi sen ki nâib ve mütesellim-i mûmâ ileyhimâsız. Marifetiniz ve tayin olunan mübâşir-i mûmâ ileyh marifetiyle ihzâr-ı husemâ kılub mukaddema bir defa şer‘le görülüb fasl olunmayub ve bunlar irişüb bâliğ ve davaya kâdir olduklarından sonra bilâ özr-i şer‘î on beş sene mürûr eylemeyen davaların tamam ve hak adl üzere takyid edip göresiz. İnhâ olunduğu üzere ise ol bâbta muktezâ-yı şer‘i kavîmiyle amel idüb dahi ba‘de’s-sübût ber muktezâ-yı şer‘i enver icrâ-yı şer‘i şerîf ve ihkâk-ı hak eyleyesiz. Min ba ‘d şer‘i şerîf ve emr-i hümâyunuma muhâlif kimesneye iş ettirilmeyüb husûs-ı mezbûr için bir dahi emrim eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Tahrîran fî evâsıt-ı şehr-i Muharremü’l-Harâm sene tis ‘a ve selâsîn ve mieteyn ve elf.

Fi Evası-ı Muharrem 1239

3

İzzetmeâb şeriat nisâb eşref-i kuzâttan es-Seyyid Ömer Hulûsi Efendi kâmyâb ba‘de tahiyyetü’l -vâfiyye inhâ olunur ki:

Avâtıf-ı aliyye-i mülûkâne ve avârif-i behiyye-i hüsrevâneden ber vech-i mansab mutasarrıf olduğum Nevşehir Ürgüb kazasının umûr-ı niyâbet-i şer‘iyyesi iş bu sene tis‘a ve semânîn ve mieteyn ve elf Rebîulûlâ gurresinden cenâbınıza ihâle olunmuştur. Gerekdir ki kazâ-i mezbûru gurre-i merkûmeden bin-niyâbe zabt idüb beyne’l-ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer‘iyyede sa‘yi cemîl ve vâki‘ olan müteveffa-yı askeriyye muhallafâtını tahrîr ve terkîm ve beyne’l-verese bi’l-farîza-i şer‘iyye tevzi‘ ve taksîm eyleyüb câdde-i Şer‘i Ahmediyye’den sermû hılâfa cevaz göstermeyesiz. Ve’s-Selâm.

El-Muhlis Seyyid İbrahim Refik.

4

Şeşdâveli oğlu Ahmed nâm kimesne Habibzâde Mustafa Ağa'ya bir zarar etmemesine istinâden İmam kefil olduğu kayd şod.

Şuhudü'l-Hâl: Hâlen me'zûnen biliftâ Abdurrahman Rûhî Efendi, Nakib Seyyid Tahir Bey, Afşarzâde İbrahim Efendi, Hüsrev Efendi, Ürgübi Hacı Ahmed Efendi, Kâtipzâde Ali Efendi, Hacı Mehmed Emin Efendi, es-Seyyid Mustafa Fehmi Efendi, el-Hacı Hafız Cezmi Efendi, Uzun Hafız Efendi.

5

Sarây-ı cedîd-i amire ve sarâ-yı atîk ma 'mûre vesâire ocakların keşt ta'yîni için Niğde sancağından matlûb buyrulan ağnâmın fermân-ı âlişânı ba'de'n nazar sicil-i mahfûzuna kayd şod.

Kad vasale ileynâ min şehr-i Rebiulâhir sene seb'a ve selâsîn ve mieteyn ve elf.

Fi Rebiülahir 1239

6

İzzetmeâb Nevşehir maa Ürgüb kazâsında me'zûnen bi'L-iftâ es- Abdurrahmân Rûhî Efendi ba 'de's-selâm inhâ olunur ki:

Ahali beyninde hüsn-i sülûkun tarafımıza inhâ ve ifâde ve kemâkân hizmet-i celîle-i fetvâ hakkında istid 'â olunmakla tarafımızdan sana ibkâ olunmuştur. Gerekdir ki lede'l-istiftâ esahh-ı ef 'âl eimme-i hanefiyye aleyhim Rahmet-i Rabbi'l-Beriyye ile iftâ idüb kütüb-i mu 'tebereden nakl-i sarîh ve iftâlarında kazâ-i mezbûre müftisi olduğu tasrîh eyleyesiz. Vesselâm. Hurrire fi'l-evâsıt-ı Rebiulevvel sene seb 'a ve selâsîn ve mieteyn ve elf. El-Fakîr Mekkîzâde Mustafa Âsım ufiye anhümâ.

Rebiülevvel 1239

7

Üçhisar karyesinde vâki 'bâlâ hamelede câmi-i atîkin icar ve gallesi kadîme meşrûta olan Nevşehir çarşusunda vâki üç bâb Hanifoğlunun vakıf dükkânı […] […]

Medîne-i Nevşehir kazâsına tâbi' Üçhisar karyesi sükkânından es- Seyyid Mustafa ibn-i el-Hac Ahmed meclis-i şer'i şerîf lâzımü't-teşrîfde şehr-i mezbûr sükkânından zâbık me'zûn bi'l-iftâ Abdullah Hilmi Efendi mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm ider ki şehr-i mezbûr çarşısı dâhilinde pederim müteveffâ el-Hac Ahmed'den müntakil mülk-i mûrisim olan üç bâb lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd ve'l-cîrân dükkân ki Seferzâde Mehmed Efendi ve Mustafa Fehmi Efendi ve Hacı Abdülgaffâr oğlu Mehmed Efendi nâmûn kimesnelerin sâkin oldukları dükkanları otuz üç senesinden beri iş bu Abdullah Hilmi Efendi fuzûlî zabt idüb hâsıl olan gallesini ahz ider. Sual olunub keff-i

yedine tenbih olunmak matlûbumdur, didikde gıbbe's-suâl akîbü'l-inkâr müddeâ aleyh merkûm Seyyid Abdullah Hilmi Efendi cevabında iş bu müddeî merkûmun pederi Hacı Ahmed bin el-Hac Mehmed dekâkîn-i mahdûd-u mezkûrları târîh-i kitâptan otuz altı sene mukaddem pederi müteveffâ el-Hac Mehmed'in […] olan bin kuruş vasiyesinden üç yüz kuruşunu bil vasâye tenfîz ve bâkî yedi yüz kuruş mukâbilinde Üçhisar karyesinde vâki câmi-i atîka li rızâen lillâhi Teâlâ vakf idüb haps ebü'l […] icar ve gallesini câmi-i şerîf-i mezkûrda imâm ve müezzin ve muallim-i sıbyân vâiz olanlara şart ve tayin idüb sicil-li şer'î ve teslîmi'l-mütevellî vakf-ı sahîh-i şer'iyye vakf ve haps itdikten sonra pederi müteveffâ el-Hac Ahmed'in de hayatında ve ba'de vefâtihî câmi-i şerîf-i mezkûrun sâbık vâizi olan müteveffâ es- Seyyid Süleyman Efendi dekâkîn-i mahdûd-ı mezkûru şart-ı vâkıf üzere bir müddet icar idüb hâsıl olan gallesini hademe-i merkûmûn ile beynlerinde iktisâm ettikten sonra fevt oldukda câmi-i şerîf-i mezkûrda imam olan Molla Mehmed bir müddet şart-ı vâkıf üzere icar ve hâsıl olan gallesini hademe-i merkûmûn ile iktisâm idegelir iken iş bu müddeî merkûm es-Seyyid Mustafa târih-i kitaptan on sene mukaddem dekâkîn-i mahdûd-ı mezkûru için pederim müteveffâ el- Hac Ahmed'den müntakil mülk-i mevrûsumdur deyu sâbık Nevşehir maa Ürgüb nâibi Mustafa Avni Efendi'nin huzurunda hademe-i merkûmûnun müvâcehelerinde da'vâ ettikde ben dahi câmi-i şerîf-i mezkûrda bâ berât-ı şerîf-i âlişân vâiz olmamla sâir hademe-i mezkûrun ile bil-maiyye vech-i meşrûh üzere def etdiğimizden mâadâ şuhûd-ı udûl ile def'imizi vech-i şer'î üzere isbât ittiğimzde nâib-i merkûm iş bu müddeî merkûm es-Seyyid Mustafa muârazadan ve dekâkîn-i mahdûr-ı mezkûrların kemâ fi's-sâbık vakfiyetine hüküm edip yedimize huccet-i şer'iyye i'tâ ve sûretini sicill-i mahfûza kayd olunmuş idi. Binâenaleyh vakfiyet üzere zabt ve şart-ı vâkıf üzere icar idüb sâir hademe ile hâsıl olan gallesini beynimizde iktisâm eyderiz deyu def ve Mustafa Abni Efendi'nin imzasıyla mumzî ve hatmiyle mahtûm bir kıt'a huccet-i şer'iyye ibrâz ettikte sicill-i mahfûza nazar olundukda fi'l-hakîka sûreti sicill-i mahfûzda vech-i meşrûh üzere mukayyed olmakla ve müddeâ aleyh yedinde olan def'i husûmet huccetinden sübût-ı mazmûn sâbit olmuş ise de def'i meşrûhunu müddeî merkûm münkir olmakla def'ini mübeyyin beyyine talep olundukda usûl-i vakfiyesi aleyhine şehâdet-i makbûle olub beyân-ı masraf ve beyân-ı tevliyet ve asl-ı vakıftan ad olmakla udûl-i ricâl-i müslimînden lede't-tezkiye adaletleri zahir olan el- Hac Abdullah Ağa bin el-Hac Halil ve Mehmed Efendi bin Mustafa ve Na'lçacı es-Seyyid Ahmed Ağa bin Abdullah meclis-i şer'a hâzırûn olub lede'l-istişhâi'ş-şer'î dekâkîn-i mahdûd-ı mezkûru müddeî merkûm es- Seyyid Mustafa'nın pederi müteveffâ el-Hacı Ahmed'in vech-i meşrûh

üzere vakfıdır ve otuz altı seneden mütecâviz vakfiyet üzere zabt olunub hademe-i merkûmûn şart-ı vâkıf üzere icar idüb gallesini beynlerinde iktisâm iderler deyu her birerleri edâ-i şehâdeti'ş-şer'iyye eylediklerinde ba'de'tt-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki olub mükdeî merkûm Seyyid Mustafa bîvech-i şer'î muârazadan men olunub dekâkîn-i mahdûd-ı mezkûrun tevliyet gallesi hademe-i merkûmuna şart olunmak kemâ fi's-sâbık vakfiyyet üzere ketb olundu. Tahrîran fi'l-yevmi's-sâbi 'i ve'l-işrin min şehr-i Rebiulâhir

Fi 27 Rebiülahir 1239

167_07140_0042

[a]

1

Kıt'a müstahfızları olan Mehmed Ağa ve İsmail Ağa ve Ahmed Ağa vesâir müstahfezân Başköy karyesi hududunda Kaklık ve haneşiği ve yalnız mezar tahtında olan tarlaların a'şâr-ı şer'îyesi bizlerin tımarımız aklâmından iken Akçaviran karyesi ahâlileri bu tarlaları zirâat idüb a'şâr-ı şer'îyesi bizim iken bize eda etmeyüb karye-i mezbûr sipahisi Hacı Emin Sipahi'ye bizlerin bâ emr-i âlî a'şâr bizlere râci olan tarlalarımız hâsıl olanı merkûm Emin Sipahi'ye verdiklerinden zirâatçilerden lazım gelir ise de Akçaviran karyesinden Hacı Ahmed ve Derviş Mehmed nâm kimesneler meclis-i şer'de şöyle taahhüd ederler ki Sipahî merkumun bu ana kadar ol tarlalardan aldığı a'şâr sipâhî merkûm ile da'valarınızı ru'yet idin. Fîmâ ba'd ol tarlalardan hâsıl olan öşrü sipahi merkûma min ba'd sizler ile terâfü'i şer'i şerif olunub tarafeynden hanginiz muârazan men olunub tarlâ-yı mezbûru hanginizin beratı dâhilinde olur ise hâsıl olan öşr ziraatçi üzerinde durub tarafeynden hanginizin üzerinde olur ise ol kimesne edâ etmesine taahhüd eyledikleri sicill-i mahfûza kayd şüd.

Fî 11 Ca 1239

2

Niğde ve Kırşehir sancaklarında vâki kazâların kuzât ve nüvvâb vesâire hitâben hüküm ki

Ecnâs nukûdun fiy'at-ı marifesinden ziyadeye alınub verilmemesi hususuna bunca ikdâm ve Anadolu ve Rumeli'ye bi'd-defeât müekked ve müşedded evâmir-i şerîfe-i mülûkânem neşriyle bu kadar takdid ve ihtimâm olunmuş iken el-hâletü hâzihî ecnâs-ı altun ve beyaz akçenin her biri râdde-i nizamını tecaviz idüb ez cümle dâne kuruş el-yevm âsitâne-i saâdetimde ve taşrada altmış paraya ahz i'tâ kılınmakta ve bu sûret fiy'at-ı nukûdun karar ve devamına dikkat ve ihtimâm olunmamasından neş'et iderek

sîmin fiy'atına halel mûcib nice nice mazâr ve dahi zîri müstevcib olmakta olduğu beyandan müstağnî olub çaresine bakılmak lazım ve muktezî olmaktan nâşi cümleden ziyâde dâne kuruş fiy'atına hulûl eden fesadın irâdî olunmak üzere ba'de ez în elli bir ayarında olan dâne kuruş altmış bir ayarında iki dirhem olarak altmışlık kat' ve darp olunmasına ittifâk-ı ârâ ile karar verilerek İstanbul altını sekiz kuruş ve fındık altını on bir kuruş ve Mısır altını yedi kuruşa ve Cezayir altını Tunus Trablus altınları on ikişer kuruşadır ve Rûmî yirmi beş kuruşa nısfı on iki buçuk kuruşa ve rub'u altı kuruş on paraya ve fındık-ı rub'iyesi üç kuruşa ve atîk İstanbul rub'iyesi yüz paraya ve yanuz altunu on beş kuruş on paraya ve Kasâmiye altunu on dört kuruş otuz paraya ve beyaz akçeden cihâriye beş kuruşa ikilik elli kuruş kırk paraya rub'u on paraya ve şimdi müceddeden kat' olunacak altmışlık dahi altmış paraya avârız-ı çendam mâadâ üç nevi riyal altı buçuk kuruşa avârız altı kuruşa sulu namzedden olan altun on iki kuruşa nısfı altı kuruşa ve cedîd rub'iyye yüz paraya ahz i'tâ olunması emr-i ehemmine mezîd gayret ve bundan böyle dahi nizâm-ı mezkûrun hılafı vaz'ına cesâret-i birle bir para ziyadeye alub vermeğe cür'et edenleri olur ise ol mekûleleri tedib ve siyaset kılmakla ihtimâm ve tekiden ve teşdîden iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve hassaö silahşörlerinden

[Devamı yok]

3

Sâbık Tarsus Mütesellim'i Niğdeli Saâdetli Küçük Hüseyin Ağa'nın İ 'lâm Sûretidir

Der-i devlet-i mekîn'e arz-ı dâi-i kemineleridir ki Tarsus kazâsına tâbi Kazanlı iskele sükkânından el- Hac Sâlih ve Molla İbrahim ve Süleyman nâmûn kimesneler dîvân-ı hümâyunuma takdîm eyledikleri arzuhalleri mefhûmunda sâbık Tarsus mütesellimi Küçük Hüseyin nâm kimesne mütesellimliği hengâmında merkumlar kendi hallerinde ırzlarıyla tekayyüd ve şer'an bir nesne üzerlerine sâbit değil iken merkum Küçük Hüseyin bi-gayr-i hak merkûmûndan on bir bin kuruşlarını ahz eylediği ve mütesellim-i merkûm elân Nevşehir'de sâkin olduğunu bildirüb mahallinde şer'le görülüb ba'de's-sübût merkumların ol mikdar kuruşlarını alıverüb icrâ-yı hak olunmak bâbında bir kıt'a emr-i âlişân ile merkum el- Hac Salih medine-i Nevşehir mahkemesine lede'l-vürûd merkûm Hüseyin meclis-i şer'a ihzâr olunub emr-i âlişânın müvâcehelerinden feth ve kırâat olundukda sem'an ve tâaten merâsim ba'de'l-edâ merkûm el- Hac Salih kendi tarafından asâleten ve merkûmân İbrahim ve Süleyman taraflarından vekâleten bâ huccet-i şer'îyye merkûm Hüseyin'den şöyle da'vâ ve takrîr-i kelâm iderek otuz altı

senesi Muharreminde merkûm Hüseyin müvekkillerim ile benden bi-gayr-i hak on bir bin kuruş ahz etmekle merkûmdan meblağ-ı mezbûru alıverilmesi matlubumdur didikde gıbbe's-suâl merkûm cevabında sâbık Adana vâlisi müteveffâ Hüseyin Paşa hazretlerinin Adana'da vâliliği hengâmında müşârun ileyh hazretleri tarafından merkûmân İbrahim ve Süleyman bazen cunhalarına mebnî merkûmları ihzarları bâbında tarafımıza vesâire hitaben bâ buyruldu mübaşir gelüb iş bu hâzır-ı bilmeclis merkum el-Hac Salih ve müvekkilleri merkûmlar tarafımızdan müşârun ileyh hazretleri tarafından ihzarlarımızı afv itdirüb her ne kadara guruş virilür ise deynimizdür deyü ilhâh ve iltimaslarına mebnî müşârun ileyh hazretlerinden niyaz olunub ihzarları afv ve sâlifü'z-zikr olan meblağ-ı mezbûru cunhalarına bedel cerimeleri kat olunub el- Hac Sâlih'in ve müvekkilleri

[b]

Merkumların emriyle müşârun ileyh hazretlerine teslim eyledim benden bir akçe ve bir habbeleri kalmadı ve bu babda olan bir kıt'a buyruldu ibraz ve defa tesaddi itdikde ba'de'l-istitaf merkum el- Hac Salih'in gerek asâleten ve gerek vekâleten emirlerini ol mekule merkum Hüseyin'den def'i meşrûhuna mübeyyin beyyine talep olundukda der akab merkum el- Hac Sâlih mürâfaadan imtinâ eylediği vâki hâli i'lâm olundu.

Fi 27 Şaban 1239

1

Nevşehir maa Ürgüb mutasarrıfı Şerif İbrahim gâyet-i şehr-i âyînden üç ay tevkîtle raf've yeri bâ pusula muvakkaf olduğu Kazasker-i esbak ruznâmçesinde mukayyed eşrâf-ı kuzât-ı kirâmdan serâver-i inâyet-i şehriyârın şâyeste-i ra'fet-i tâcidârî Mevlânâ Süleyman Kemal dâîlerine bir tevcih-i esbak îfâ olunub sene-i mezbûre Recebü'l-ferdi gurresinden müddet-i gâyetine kâmile mutasarrıf olmak ricasına ba'de'l-arz sarf buyruldu.

2

[…] […]

İzzetmeâb şeriat nisâb eşrâf-ı kuzâttan Mevlânâ Süleyman Kemal Efendi

Ba 'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki Nevşehir maa Ürgüb mutasarrıfı Şerif İbrahim iş bu sene seb'a ve selâsîn ve mieteyn ve elf şehr-i Rebîûlevveli gâyetinden üç ay tevkîtle ref ve yeri bâ pusula muvakkiti olduğun kazasker-i esbak Zurna mahallesinde mukayyed sezâver-i inâyet şehriyârî ve sâbıka-i ra'fet tâcidârî olmakla ber tevcîh-i esbak sana ikâ olunmuştur. Gerekdir ki kazâ-i mezbûre sene-i mezbûre

recebü'l-ferdi fi gurresinden müddet-i örfiye-i kâmile mutasarrıf olub beyne'l-ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer 'iyyede sa'yi cemîl eyleyesiz. El-Fakir Mustafa Râkımü'l-Vasi Kazasker-i Anadolu.

3

İzzetmeâb şeriat nisâb eşref-i kuzâttan Mevlânâ es-Seyyid Ömer Hulûsi Efendi kâmyâb ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki:

Ber vech-i mansab olduğum Nevşehir maa Ürgüb kazâsının iş bu sene tis'a ve selâsîn ve mieteyn ve elf Recebü'l-ferd gurresinden zabt itmek üzere umûr-u niyâbet-i şer'iyyesi tarafımızdan Cenâb-ı şerîfe ihâle ve tefviz olunmuşdur. Gerektir ki kazâ-i mezbûre gurre-i mezbûrda bi'n-niyâbe mutasarrıf olub beyne'l-ahâli ahkâm-ı şer'i âlî ve evfak olan Mevlânâ-yı askeriyye muhallefâtından taharrî ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîza-i şer'iyye tevzi ve taksim eyleyüb câdde-i şer'den sermu inhirafa cevaz göstermeyesiz.

El-Fakîr Süleymân Kemâl el-Kâdı bi-kazâ-i Nevşehir maa Ürgüb.

4 serdarlık tayini

Nevşehir Kazâsının serdarlığı Ürgüb kasabası sükkânından Ergüvar Memiş Ağa'ya altı mâh zabt etmek üzere ihale olunub ağâ-yı yeniçeriyânı dergâh-ı âlî mektubu vürûd ba'de'nnazar sicill-i mahfuza kayd şüd.

Fi 1 B sene 1239

167_07140_0043

[a]

1

Konya Vâlisi Hasan Paşa Hazretlerinin Taksît-i Sânisinin Ahzi için Niğde Mahkemesinden Muhrec Sened Sûretidir.

Ber mûceb-i emr-i âlî hâlen eyâleti Konya vâlisi vezîr-i rûşenimiz devletlü Hasan Paşa Hazretlerinin imdâd-ı hazariyyesi olmak üzere i şbu bin iki yüz otuz dokuz senesi re's-i sene gurre-i Muharrem itibariyle senede iki taksit ile beher taksiti vakti ve zamanıyla edası lazım gelen imdâd-ı hazeriyyenin taksît-i sânisinin vakt ve zamanı hulûl etmekle ber mûceb-i sicil livâ-i mezkûr kazâlarına tevzi ve taksîm olundukda iş bu Nevşehir kazası hissesine terettüb iden 198,5 kuruş. Yalnız yüz doksan sekiz buçuk kuruştur.

2

Sâbık Müfti Abdullah Efendi'nin Vakıf dükkanlarında Ferman Kaydı

Kıdvetü'n-Nüvvâbi'l-Müteşerriîn Nevşehir maa Ürgüb nâibi Mevlânâ zîde ilmühî tevkî'i refî'i hümayun vasıl olacak ma'lûm ola ki Nevşehir kazasına tâbi Üçhisar

karyesi sâkinlerinden Seyyid Mustafa nâm kimesnenin Nevşehir kazasında vâki babası es- Seyyid el-Hacı Ahmed nâm kimesneden müntakil mutasarrıf olduğu üç bâb mülk dükkanlarında âharın alakası yoğiken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Musa oğlu Abdullah nâm kimesne zikr olunan dükkanları iki yüz otuz üç senesinde hılâf-ı şer'i şerîf fuzûlî zabt idüb gadr-i küllî eylediği mezbûr Seyyid Mustafa mukaddemen bâ arzuhâl lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahallinde şer'le görülmek bâbında iş bu sene-i mübâreke evâhir-i Muharreminde Niğde sancağı mütesellimine hitaben sudûr iden emr-i şerîfim mahalline lede'l-vürûd […] ba'de'l-edâ terâfü'i şer'i kavîm olundukda müddeâ aleyh merkûm Seyyid Abdullah ibn-i Seyyid Musa dahi cevabında merkum Seyyid Mustafa'nın pederi merkum el- Hac Ahmed bin el- Hac Mehmed bundan otuz altı sene mukaddem hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhatinde dükkan-ı mezkûrları kendiden mukaddem fevt olan pederi el- Hac Mehmed'in vücûh-ı birre olan bin kuruşu vasiyetinden ba'de't-tenfîz zimmetinde bâkî kalan yedi yüz kuruş mukabelesinde karye-i merkûmede Bala mahallesinde vâki câmi-i şerîf-i atîk hasbeten lillâh vakf-ı birle hâsıl olan icâresini câmi-i şerîf-i mezkûrda imam ve müezzin ve vâiz ve muallimü's-sıbyân olanlara şart ve tayin ve tescîl-i şer'î ve teslîm ile'l-mütevellî idüb vakf-ı sahîh-i şerî ile vakf ettikten sonra hademe-i merkûmûn müddeî merkûm es- Seyyid Mustafa'nın pederi el- Hac Ahmed'in hayatında ve ba'de vefâtihî dükkan-ı mezkûrları zabt ve şart-ı vâkıf üzere hâsıl olan icaresini yirmi altı seneden mütecâviz beynlerinde iktisâm idegelmişler iken müddeî merkûm Seyyid Mustafa bundan on sene mukaddem huzûr-ı şer'de hademe-i merkûmûnun müvâcehelerinde dükkan-ı mezkûrları pederim müteveffa el Hac Ahmed'den müntakile mülk-i mevrûsumdur ve bu da'va etmeğin hademe-i merkûmûn ber vech-i meşrûh vakfiyeti ba'de'l-ispat alâ vechi'ş-şer'î müddeî merkûm muârazadan men olunub kemâ fi's-sâbık vakfiyetine hademe-i merkûmûn yedlerine bir kıt'a huccet-i şer'iyye i'tâ olunub ben dahi câmi-i şerîf-i mezkûrda vâiz olmamla sâir hademe ile şart-ı vâkıf üzere dükkan-ı mezkûrları icar ve hâsıl olan icaresini beynimizde iktisam ederiz deyu ref'le mukabele etmekle müddeâ aleyh merkûmdan def'i meşrûdesini mübeyyin beyyine talep olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden müsin ve ihtiyâr kimesnelerden el- Hac Abdullah ibn el- Hac Halil ve Mehmed bin Mustafa ve Nalçacı Ahmed vesâir ehl-i vukûftan lede'l-istişhâd dükkan-ı mezkûrların vech-i meşrûh üzere vakfiyetine şehâdet etmeleriyle şehadetleri hayyiz-i kabûlde olub müddeî merkûm es-Seyyid Mustafa'nın da'vası bîvech-i şer'î olduğu zâhir ve nümayan idiği beyanıyla ol bâbta emr-i şerîfim sudurunu niyazında oldukları sen ki nâib-i mûmâ ileyh Müftizâde es- Seyyid Ömer Hulusi zîde ilmühûsün bu defa der-i aliyyeme vâride olan i'lâmında

derc ve iş‘âr olunmuş olmakdan divan-ı hümayun muktezâsı sual olundukda mazmûn-ı i‘lâm hâl-i siyâkında emr-i şerifim i‘tâsı ra’yi menût idiği tahrîr olunmakla mazmûnı i‘lâm emr-i merkûmun kayd bâlâsına şerh verilmek i‘lâm-i hâl-i müş’ir iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi sen ki nâib-i mûmâ ileyhsin vâride olan i‘lâmın mazmûnu mukaddem sudûr iden emrimin kaydı bâlasına şerh verildiği ma‘lûmun oldukda kaydı şurûh emre mebnî vakıf dükkan merkûmlara merkûm Seyyid Mustafa tarafından bî vech müdâhele ettirilmemek bâbında fermân-ı âlî şânım sadır olmuştur. Buyurdum ki hükm-i şerîfim vusûl buldukda bu bâbta vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr fermân-ı vâcibü’l-ittibâ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûnu itâat-i makrûnuyla amel ve hareket ve hılafından hazer ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Tahriran fî evâhir-i şehr-i Recebi’l-Ferd sene tis‘a ve selâsîn ve mieteyn ve elf.

Fi 21-30 Recep 1239

3

Avanos karyesinden Benli Ahmed’in Buyruldu Sûretidir.

Şerîat şiâr Nevşehir maa Ürgüb Nâibi Faziletli zide ilmühû ve kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân voyvodası izzetli Tahir Beğ ve bu hususa bu defa tarafımızdan mübaşir tayin olunan Haftancımız Seyyid Hasan Beğ zîde mecdühümâ inhâ olunur ki Nevşehir kazâsına tâbi Avanos karyesi sâkinlerinden Şerife nâm hatun yine karye-i mezkûre sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne sağir oğlu Hüseyin’e akd ve tezvîc eylemiş iken Benli Mehmed’in karındaşı Ahmed nâm kimesne mezbûre Şerife’yi fuzûli hânesine götürmüş olduğu Dersaâdette inhâ olunduğundan husûs-ı mezbûrun mahallinde şer‘le ru’yet ve ihkâk-ı hak olunması bâbında sen ki nâib-i mûmâ ileyhsin sana hitaben bir kıt’a emr-i âlî sudûr olunmuş olmakla sağîr-i merkûmun babası Mustafa ve merkûm Benli Mehmed’in karındaşı Ahmed huzûr-ı şer‘a celb ve da‘vâ-i mezkûru evvel emirde müddeî merkûmu lede’s-suâl mezbûre Şerife mukaddemen Benli Mehmed’in taht-ı nikâhında ise de bundan altı sene mukaddem tatlîk etmiş ve iki sene mürûrunda oğlu Hüseyin’e akd eylemiş olduğunu takrîr ve beyan ve Benli Mehmed’in vekili olan karındaşı Ahmed dahi eğer çi mezbûre Şerife karındaşı Mehmed’in menkûhesi olub bundan altı sene mukaddem talâk-ı ric‘i ile tatlîk idüb ve mehr-i müeccelini vermiş ise de iddeti munkaziye olmaksızın rucu eylediğini ve rucûuna binâen merkûme dahi kendisini kabul etmiş olduğunu ifâde ve sağîr-i merkûm Hüseyin akd-i nikâh olduğunu külliyen inkâr idüb bû sûrette birkaç defa mürâfaa olunmuş ise de fasl-pezîr olamadığı ve bu hususun tarafımızdan muvaffak ve kârgüzâr bir mübâşir tayin ve irsâl ile tekrâren

mürâfaaya kudreti olduğu huzurumuza bâ i‘lâm inhâ olunmuş olduğundan mîr-i mûmâ ileyh bâlâda intihab bu defa mübaşir tayin ve irsal olunmuş olmakla gerekdir ki müddeî ve müddeâ aleyhi tekrar huzûr-ı şer‘a celb ve kemâl-i dikkat ve fasl-ı ru’yet ve muktezâ-yı şer‘isi ne vechile ise ol sûretle karar verilüb sûret-i mürâfaa ve hakîkat-i mâdenin tekraren huzurumuza bâ i‘lâm ifadesi hususuna mübâderet ve sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin sen dahi bu hususa kemâl derece dikkat ve ihtimâm idüb her kimin yedinde ise marifet-i şer‘le zâhire ihrâc olunmasına ikdâm eylemeniz babında divan-ı Niğde ve Kırşehri ve Beğşehri’den iş bu buyruldu tahrîr ve ısdâr olunmuşdur. Bi-mennihî Teâlâ vusûlünde ber mûceb amel ve hareket ve hılafından tehaşi ve mücânebet eyleyesiz deyu buyruldu. 7 N 39.

4

Niğde sancağının hâvî olduğu kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Niğde mütesellimine vesâir hüküm ki

Delil zümresinden Anadolu tarafında kalan geşt- ü güzâr ve emânetullâh olan ahali fukarâya isal-i rahne ve hâsarat üzere olanların def‘i ve sahih dirlik-i mezkûrde alakası olmayanların kalpakları alınıb serseri gezmekten men ile içlerinden muhâlefet sûreti ideri ise te’dîb ve tenkîlleri bâbında bundan akdem kol kol emr-i şerîfim ısdâr ve tisyâr olunduğundan gayr-ı tâife-i merkûmenin uygunsuz bazı mahallerde inhâ olundukca müstakil zamanlar dahi gönderilerek ta’dîbleri hususu te’kîd kılınmakta ise de bunları kaç seneden beru gavâil-i sebîl ile ortalığı fesad bularak şurda burda geşt ü güzer ve gündüz gezdikleri kazâ ve kasaba ve kurâya sarkıntılık iderek rızâ-yı Hazret-i Bârî’ye münâfi ve mizâc-ı adâlet-i hümayunumun dahi hılafı olarak ol makûle taaddînin beher hâl def’i lazımeden olmakla siz ki kuzât ve nüvvâb ve mütesellim vesâir mûmâ ileyhimsiz tâife-i merkûmdan Niğde sancağında olan mahallere gelüp ol mekûle fezâhat ve kurâlarda gasb-ı emvâl misilli hâlâta cesâret ider olur ise bu gûnâ uygunsuzluk idenler herkangı kazada ise muğâyir-i şer‘i şerîf hareketleri tahkîkine mebnî iktizâsına göre temessük çıkarub bilcümle kazâ ve kura ahâlisi ittifak ile tevcih eyledikleri mahalden karşı durulub mukabele edemedikleri hâlde civarda olanlara bilihbâr birbirleriyle muâvenet ile tekamüle gayret olunması ve aşâyir takımından ise anların dahi köylüler marifetiyle taht-ı nizâm ve râbıtaya idhâliyle şer ve mazarratlarından fukarâ ve zuafânın tahlisi hususuna ikdâm eylemeniz bâbında fermanım olmağin şerefyafte-i sudûr olan fermân-ı hümâyunu şevket-makrûnum mûcebince tenbihen ve ihtimâmen mahsûsan iş bu emr-i celîlü’l-kadrim ısdâr ile irsâl olunmuştur. Bi mennihi teala

5

Hacı Eyyüb Oğlu'nun Hanının Temessük Suretidir.

Bin iki yüz on dokuz senesi mâh-ı Rebiulevvelinin nısfında Nevşehir çarşısında kâin bundan akdem fevt olan zevcim Eyyüb Ağa'nın silk-i mülkünde büyût-i adîde-i müştemil hanı derununda sekizde bir hisse-i şâyiamı oğlum Mehmed ile Süleyman'a ziyade kıymetine alimen beş yüz kuruşa bey' ve temlik eyledim onlar dahi kabul semeni olan meblağ-ı merkûmu tamamen ahz ve kabz eyledim merkûmenin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâyeşâ mutasarrıf olsun.

Şühûd: Seyyid Hadim Efendi, Osman Hoca, Seyyid Abdullah Efendi, Müfti Hamdi Efendi, Hacı ömer, Hadiyan Hafız Efendi

167_07140_0044

[a]

1

Niğde Delibaşısının Yedinde Olan Dîvân Tezkiresinin Sûretidir

Bor kazasından: 600 kuruş Şucâüddin Kazâsından: 500 kuruş Nevşehir Maa Ürgüb kazâsından 500 kuruş

Develi Kazasından: 250 kuruş Melendiz Nâhiyesinden: 250 kuruş KiliseHisar karyesinden: 150 kuruş

Bâlâda mezkûr kazâların hâkimleri semâhatlü efendiler hazerâtı voyvoda ve a'yân ve vücûhları saâdetlü ağalar ba'de's-selâm inhâ olunur ki: Delil başını hazret-i veliyyü'n-niami izzetlü İlyas ağa bu defa bâ buyruldu sâmi devre gönderilmiş ve zikr olunan kazâlardan ber vech-i bâlâ resm-i devriyesinin i'tâsı husûsuna irâde-i hazret-i veliyyü'n-niamî taalluk etmiş olunan iş bu tezkire dîvâna i'tâ olunmuştur. Gerekdir ki ol vechile harekete mübâderet eyleyesiz. Vesselâm.

Fi 17 N 39.

2

Kıdvetü'l- n-nüvvâb ve'l-müteşerri'în Nevşehir maa Ürgüb kazâsı nâibi Mevlânâ zîde ilmühû tevkî'i refî'i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki Tarsus kazâsına muzâfe İskele nâhiyesi sâkinlerinden el- Hac Sâlih ve Molla Süleymân ve İbrahim nâmun kimesneler kendi hallerinde ırzlarıyla mukayyed olub hılâf-ı şer'i şerîf kimesneye vaz' ve taaddîleri olmayub üzerlerine dahi şer'an bir nesne icab etmez iken Tarsus mütesellim sâbık Küçük Hüseyin nâm kimesne iki yüz otuz yedi senesinde merkumları bilâ cihet ahz ve hapse ilkâ birle bilcümle emvâl ve eşyâ ve hayvânatlarını füruht itdirerek on bir bin kuruşlarını hılâf-ı şer'i şerîf ve bi-gayr-i hak cebran ve kahran ahz

idüb gadr-i küllî eylediği ve merkûm el-yevm Nevşehir kazâsında sâkin olduğu merkûmûn mukaddemen bâ arzuhâl lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahallinde şer'le görülmek bâbında iki yüz otuz sekiz senesi evâil-i Zilhiccesinde sâdır olunan emr-i şerîfim Nevşehir mahkemesine ledâ resîde merkûm Hacı Sâlih kendi tarafından asâleten ve merkûmûn Süleyman taraflarından bâ huccet-i şer'iyye vekâleten otuz altı senesi Muharreminde merkûm hüseyin müvekkillerim ile benden bi-gayr-i hak on bir bin kuruş ahz eyledi deyu da'vâ ve merkûm Hüseyin dahi cevabında merkûmân Molla Süleyman ve İbrahim'in cunhalarına mebnî ihzârları bâbında Adana sancağı mutasarrıfı esbak Hüseyin Paşa tarafından bâ buyruldu mübâşir gelüb merkum el- Hac Salih dahi merkûmların müşârun ileyh tarafından ihzarları afvı için her kaç kuruş cerâyime kat' olunur ise edâ ideriz deyu iltimaslarına mebnî merkumların ihzarları afv olunarak cunhalarına bedel on bir bin kuruş cerîme kat' olunub merkûmân ve mezbur Hacı Sâlih'in emirleri ile müşârun ileyhin hazînesine teslim eyledim bende bir akçeleri kalmadı deyu virilen buyruldu ibrâz eyleyüb ba'de'l-istintâk merkum Hacı Sâlih asâleten ve vekâleten emirlerini münkir olmağin merkûm Hüseyin 'den defde dahî izhâr-ı beyyine talep olundukda merkûm Hüseyi'in beyyinleri ikâme etmiş ise de merkûm Hacı Sâlih da'vâdan imtinâ' ikinci nâtıka vâride olan i'lâm mezmûnu iş bu sene-i mübâreke cemâziyelâhirin dördüncü gününde emr-i âli-i mezkûrun kaydı bil-istihrâc verilmiş ise de el-hâletü hâzihî merkûm Hacı Sâlih'in südde-i saâdetime takdîm eylediği arzuhalinde husûs-ı mezbûr için merkûm Küçük Hüseyin ile hîn-i vâkı'ada bazı kimesnelerin musâhiblerine binâen vec-i meşrûh üzere ru'yet ve ihkâk-ı hak mümkün olamadığını inhâ ve âhar hususa me'mûr mübâşir marifetyile mukaddemen sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak bâbında te'kîdi hâvî emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşi husûs-ı mezbûr bilfiil Rumeli kâzaskeri olan Mevlana Mir Yahya dâme fezâilühûye lede'l-havâle tarafeyn mahallinde terâfü' olunmuşlar ise de husûs-ı mezkûr şer'le fasl olunmamış olduğu vâride olan i'lâm-ı mahsûsunda nümayan olmakla bu sûrette ber vech-i muharrer emr-i şerÎf i'tâsı muktezâ-yı maslahattan idiği i'lâm etmeğin ba'de mâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince âhar hususa memur mübâşir marifetiyle mahallinde şer'le ru'yet ve ihkâk-ı hak olunmak fermânım olmağin imdi sen ki nâib-i mûmâ ileyhsin Mevlânâ-yı müşârun ileyhin i'lâmı mûcebince marifetin ve âhar **[b]**

Husûsa me'mûr mübâşir mûmâ ileyh marifetiyle merkûmlar huzûr-ı şer'a ihzâr ve merkûm Hacı Sâlih ile bilasâle ve bilvekâle vech-i şer'î üzere terâfü' ve ba'de's-sübût muktezâ-yı şer'i mutahhar icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat

eyleyesiz. Ve hılâf-ı şer‘i şerif gadri mûcib vaz‘ ve hareketten mücânebet ve müddeî mütemerrid şurûtu nizâmını hâvî mukaddema sâdır olan emr-i şerîfin isga ve vacibi ile mübaderet olunmak babında ferman-ı ali şanım sadır olmuştur. Hükm-i şer‘i şerîfim ile mübâşir- sadrazam Burhadane Elmas Süleyman ile irsal olunmuştur vüsulinde (silik) vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr iden fermân-ı vâcibü’l-ittibâ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûnu üzere amel eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Tahrîran fî evâsıt-ı şehr-i Şa‘bân sene seb‘a ve selâsîn ve mieteyn ve elf.

Fi 11 -19 Şaban 1239

1

Mûcebince dergâh-ı âlî mektubu.

Niğde Sancağı Mutasarrıfı İsmail Paşa Efendimize Vürud iden Dergâh-ı âlî mektubu:

Benim saâdetli mekremetlü meveddetlü karındaşım hazretleri

Cümleye tariften müstağni olduğu üzere kuddâm-ı mülk ve saltanat esâsı dinimiz olan ahkâm-ı İlâhiyyeyi icrâ tahtında mütasaavvî ve mûcibât-ı şer‘iat-ı mutahharanın bir dahi vedîa-i Cenâb-ı Bârî olan fukarâ-yı ibâd ve sekene-i bilâdın her hâlde himâyet ve sıyânetleri mâdde-i mühimmesi olduğu mütecellî olub bu emr-i vâcibin yani himâyetleri vüzerâ ve hukkâm üzerlerine lazım olan fukarâ-yı raiyyetin tedâvül-i eyâdî-i i‘tisâfdan her hususta muhâfazaları ile emn ve asayiş-i ibâd kaziyyesi iken bir müddetten beru şefkat alâ halkillâh olan vâcibesine riâyet kılub nâsdan müteselli olarak rızâ-yı Bârî’ye mütenâfî zulm ve i‘tisâfı herkes bayağı âdet ve tekmil-i mesârif gayr-ı mühimme için reâyâ fukarâsından dürlü dürlü bahane meramıyla mâl almağı bir gûne kâr ve menfaat ad iderek el-iyâzü billâhi Teâlâ ez-zulmü zulümâtü’l-yevmi’l-kıyâme şiddetine mazhar olarak birtakım esbâb-ı mekrûhe ile harâbi-i memleket ve perîşâni-i fukrâ-yı raiyyete ictisâr eyledikleri vâsıl-ı sâmi‘a-i şâhâne olarak ba‘de ez în hiç ferdin o misilli taaddiyât vukû‘una cesâret idememeleri ve mezâlimin def‘i esbâbının istihsâline i‘tinâ ve ihtimâm olunması irâde-i adâlet mâddesiyle bundan akdem Anadolu ve Rumelinin her tarafına başka başka tenbihnâmeler itâre ile bu kâr-ı nâ-savâbdan men‘ ve tahrîz olunmuşidi. Maa zâlik mezâlim-i müteaddiyeden biri dahi vüzerâ-yı ızâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm dâirlerinde olan bir alay hademe ve cebbar mekûleleri asl ve esası olmayarak ihdâs olunan müsvedde ta‘bîr olunur usûl-i mekrûhe olub bu usûl ile birtakım nihâb mekûleleri hizmetlenmek için yedlerine buyruldu alarak ol memur oldukları müzevvir maslahatları sitte seb‘a tuddurabildiği kadar hizmet-i mübâşiriyye talep ve ahza cesâret ve verilen hizmetin bir za‘fı ve bazen ez‘âfı dahi hazîne ve tebe‘a için zamla fukarâdan cebran tahsîle mübâderet olunduğundan fazla memur olduğu mahallin hukkâm ve

zâbitânı dahi ol vesîle ile birtakım şey alarak fukarâya tecrîm etmekde ve bazen mameleki sattırılmakda olduğu âşikâr olmak hasebiyle bu maddenin dahi men'i ve hizmet-i mübâşiriyenin bir husn-i râbıta ve tesviyesiyle zu'afâ-yı raiyetin himâyet ve sıyânetleri lâzıme-i dîniyyeden olduğu bedîdâr olmağin min ba'd vülât-ı izâm ve mutasarrıfîn-i kirâm hazerâtı zîr-i hükümetlerinde olan mahalde bir gûne da'vâ ile bâ buyruldu mübâşir tayin etmek lâzım geldikde ibtidâ ol maddenin aslı olup olmadığını mehmâ emken tahkîk ile vâki olan iştikâ gadr ve garaz zımnında müsvedde olunmamasına ve bu hususun biliktizâ ru'yet-i da'âvîde dahi müddeînin vâki olan iddiâsı müzevvir olduğu tahkîk eyledikde ber mûceb-i fetvâ-yı şerîfe müddeî mütemerrid şurût-ı üzere alınacak hizmet-i mübâşiriyyenin müddeâ aleyhden bir şey alınmayarak müddeî mezbûrdan tahsîline mübâderet ve vâki olan mevâdd-ı sahîha ve gerek mühimme-i sâire için mübâşir tayin eylemeleri lazım geldikde gönderecekleri mübâşir-i maslahat ve mahalline göre dâirelerinde olan kapucular kethüdası ve silahdâr ve iç çukadar

167_07140_0045

[a]

Muteber gönüllülerden olduğu hâlde hizmet olarak bu mekûle nihâyet iki bin ve aşağı gönüllülerden olur ise bin beş yüz ve onun mâdûnüne bin hâsılı bu kıyâs üzere nihâyet iki yüz elli ve üç yüz kuruşa varınca hizmet tahsîs ve ta'yîn olunub bu siyak ile hizmetleri ellerine verilecek buyrulduların ve tezkirelerin zahrına işâret ve bu mikdar hizmetten başka hediye ve ikrâmiye nâmıyla akçe ve et ve eşyâ-yı sâire almamaları tasrîh ve sahîh olunub bundan ziyâde bir akçe hizmet talebinde olmamak ve tahsîs olunan hizmetten ziyâde nesne alur ise tahkîk olunub ziyâdesi geriye sâhibine red ile kendisi te'dip kılınmak ve bilâ talep virilür ise viren dahi mes'ûl olmak hususları peşince herkese bildirilüb ona göre ikdâm olunmuş bu vak'a kâffe-i vüzerâ-yı izâm hazarâtına başka başka tenbih ve beyan olunmuş ve eğer bundan sonra bu maddeye lâyıkıyla ihtimâm olunmayub yine fukarâdan ziyâde hizmet almak ve müsveddeye müsâmaha ve tecrîmâne müsâhele olunmak lâzım gelir ise bu taraftan bu husus ale'd-devâm cünha ve taharrî olunacağına binâen bu mislli alınan şeyler her ne ise aldıran zâtın hazînesinden fukarâya red itdirileceğinden başka mes'ûliyeti dahi ona râci olacağı karargîr olmuş olmakla cenâb-ı müşîrleri dahi ona bu emr-i ehemme takyid-i tâm buyurarak bu usulün ilâ mâşâallâhü Teâlâ düstûru'l-amel tutulmasına sa'y ve himmetleri me'mûldür.

Fi 13 N 29.

Kad vasale ileynâ şehr Şevvâl

Mûcebince Niğde vâlisi Vezir-i rûşen zamîr devletlü İsmail Paşa Efendimizin buyuruldu-yı âlileri ba‘de’n-nazar sicill-i mahfûza kayd şod.

1

Niğde sancağının hâvî olduğu kazâların beş yüz kuruşu hizmet ve hizmet-i mezbûr dahi müşârun ileyhin mektupcusu Ali Sâib Efendiye virilüb ka‘t olunan hizmetten tezkire-i divân mûcebince Nevşehir Kazâsına musîb yalnız beş yüz kuruş.

2

Enegi karyesinden Marina’nın ibrâ hüccet sûretidir

Medîne-i Nevşehir kazâsına tâbi Enegi karyesi mütemekkinelerinden Marine veled-i Yevaki nâm Nasrâniyye meclis-i şer‘i şerîfte yine karye-i mezbûre sükkânından Mehmed bin Abdullah nâm kimesne mahzarında şöyle takrîr-i kelâm iderek iş bu merkûm Mehmed’in bundan akdem mürde olan zevcesi Yeraşkoviye benim kız karındaşımın kızı olub verâseti ancak bana munhasıra olub mürde-i mersûmenin iş bu Mehmed’in zimmetinde olan emvâl ve eşyâsını ve ma‘lûmü’l-hudûd on kıt’a tarlalarımı tamamen iş bu merkûm Mehmed bana def‘ ve teslim eyledi ben dahi bundan tamamen ahz ve kabz eyledim merkûmun zimmetinde mürde-i mersûmenin mirasına müteallıka merkûm ile âmme-i da‘âvîden ve mutâlebâttan birbirimizin zimmet-i cânibini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk-ı tâm eyledik tarafeynden her birbirlerimiz uhrânın ibrâsını kabûl ve yedlerimize birer kıt’a huccet-i şer‘iyye verilmek matlûbumuzdur didiklerinde mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-talep ketb olundu. Tahrîran fil-yevmü’s-sâlisü aşera min şehr-i şevvâli’l-mükerrem sene tis‘a ve selâsîn ve mieteyn ve elf.

Fi 13 Şevval 1239

Şühûd: Kaddarzâde İbrahim Ağa, Dürzi Hacı Mehmed Ağa, Görür Ali Ağa ve Ali Çavuş ve muhzır Ömer.

3

İnegi karyesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem mürde olan Yeraşkoviye nâm Nasrâniyenin verâseti vâlidesinin kız karındaşı Marine veled-i Yuvaki nâm Nasrâniyyeden mürde-i mersûmenin gayrı verasetine müstehak olduğu bundan gayrı vârisi olmadığı lede’ş-şer‘zâhir ve nümayan olundukdan sonra verese nasrâniyye-i merkûmenin iâşesiyle mürde-i mersûmenin tahrîr ve terkîm olunan müzekkire defterinin ber vech-i âtî zikr olunur

Fi Şevval 39.

Yorgan 2 aded 22 kuruş	Kilim 2 aded 43 kuruş	Minder 2 aded 22 kuruş	Yasdık 3 add 10 kuruş
Merkeb 1 re’s 22 kuruş	Koyun 2 re’s 222 kuruş	Bakır 8 kıyye 300 kuruş	Kuru zahîre ma’a yaş anbarları 139.5 kuruş
Soğanlıkda bir dönüm tarlaları 10 kuruş			

[b]

Kaya dibinde iki ırgatlık bostan yeri 37 kuruş	Def’a Kaya dibinde bir kıt’a bir ırgatlık bostan yeri 22 kuruş
Kızaklar önünde bir kıt’a merâ bağ 39 kuruş	Ma’lûmu’l-hudûd mersûme Marine’nin üç kıt’a tarlaları
[silik] 17 aded 51 kuruş	Kuru anbarı ma’a yaş anbarı 100 kuruş
Döşek yasdığı 10 kuruş	Selvi sandık 15 kuruş
Mülk menzil 200 kuruş	Dört ırgatlık bağ 50 kuruş
İnek 30 kuruş	Bostan yeri 5 kuruş
Yekûn : 867 kuruş	
Minha’l-ihrâcât Resm : 90 kuruş Kalemiye :12 kuruş Hüddâmiye :12 kuruş	
Yekûn-ı Sahhu’l-Bâkî: 753 kuruş	

Cemî’ mal mersûme Marine’de ibkâ olunduğu kassâm defterinin kaydıdır.

Temme'l-kelâm ceffe'l-kalem sümme'l-rakam Müftîzâde Es-seyyid Ömer Hulûsî el-müvellâ-hilâfetihi be-medîne-i Nevşehir ma'a Ürgüb nemmakahu el-fakîrullâhi te'âlâ azze şânuhü ufiye anhü

İş bu mühür-i tatbîk

Şarâbı azli içmekden döner sanma beni sâkî

Değildir mansıb-ı dünyâ cihânda kimseye bâkî

[Mühür]

Şarâbı azli içmekden döner sanma beni sâkî

1

Bismillâhirrahmanirrahîm

Yâ Fettâh Yâ Rezzâk Yâ Alîm Yâ Allâh

İzzet-meâb şerî'at-nisâb eşrâf-ı kazâdan Fazlullahzâde Es-seyyid Lütfullah Efendi kâmyâb ba'de't-tahiyyâtü'l-vâfiye inhâ olunur ki ber vech-i mansıb mutasarrıf olduğum Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsının iş bu sene-i tis'a ve selasin ve mieteyn ve elf şevvâl-i mükerremi on beşinci gününden zabt itmek üzere umûr-ı ahkâm-u şer'iyyesi tarafımızdan size ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i mezbûru târîh-i mürâselede zabta beyne'l-âhâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i 'âlî ve vâk'a olan mevtâ-yı askeriye muhallefâtını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm eyleyüb câdde-i şer'-i Mustafa'dan ser mû mücânebet itmeyesin ve's-selâm

El-fakîr Süleyman Kemâl el-kâdı-ı be-kazâ-i Nevşehir ma'a Ürgüb

2

Kethüdânın tezkire sûreti

Bâlâda mestûr kazâlara bâ-emr-i 'âlî ve buyruldu Delibaşı ta'yîn olunan devlet tatarına ve tatar odabaşısı Mehmed Ağa'ya kazâlar tahtında olan hizmetden virilmemek içün tezkire ve berât

Nefs-i Nevşehir: 150 kuruş

Üç kıt'a fermân kendüsüne hasekiyândan Mehmed Ağa'ya hizmet-i nefs-i Nevşehir : 300 kuruş

Edib Ahmed Paşa merhumun bakayası içün Niğde tarafından zuhûr iden buyruldu ve buyruldu zahrunda Nevşehir kazâsından matlûb hizmet: 150 kuruş

167_07140_0046

[a]

1 Menzil ücretleri

Menzil Nizamı İçin Sadr-ı Âlî Mektubu

Benim saâdetli mekremetli meveddetli karındaşım hazretleri

Memâlik-i devlet-i aliyyede fi'l-asıl menzil vaz'ından maksûd mücerred memâlik-i mahrûse ahâlisinin emn ve emân ve intizâm-ı ahvâllerine üss-i esâs olan mesâlih-i mühimme-i Devlet-i Aliyye ile âmed şod idenler bilâ ifate-i vakt gidüb gelmek olarak menzil beygirleri bunlara mahsûs iken sinîn-i vâfireden beri her bir mahallin menzili tavr-ı kadîminden çıkub herkes birer takrîb-i in'âm menzil evamiri alarak ve bazen menzil ahkâmı dahi almayarak hemân ras gelen menzil bargirlerine süvâr birle istediği yere gidüb gelmeği i'tiyâd etmiş ve bu vecihle menzil mesârifi çoğalarak fukarâ-i zu'afânın tâkatları kalmamış olub reâyâ ise zât-ı şevket-meâb hazret-i pâdişâhiye vedî'at-i Cenâb-ı Rabbi Ehadiyet olduğuna mebnî tahkîk bâr ve mezâlimden muhâfaza ile âsâyiş-i fukarâyı istihsâl zımnında fukarâ-yı raiyyete hasâr-ı azîm vebâ-i sakîl olan iş bu menzil maslahatının bir hüsn-i nizâma rabtıyla sû-i hâl-i fukarâ-yı raiyeti müstevcib esbâbın istihsâline irâde-i merâhim âde-i hazret-i cihandârî taalluk etmiş ve kâffe-i kazâ ve kurâda olan mecmû' menzil kirâya tahvîl ile mahallerinde kemâ kân mezilhâneler ibkâ birle bâ ücret işlendirilerek bundan böyle menzil mesârifinin külliyen fukarâ üzerinden def ve imhâsı sûreti bil-ittifâk nizâma rabp ve tevsîk olunub bâ irâde-i seniyye-i şâhâne verilen nizâm-ı müstahsenin keyfiyeti mu'allak Anadolu ve Rumeliye kol kol evâmir-i aliyye neşr olunmak üzere olduğundan sûret-i irâde-i seniyye ve keyfiyet-i nizâm-ı müstahsen irâde-i şerîfe-i mezkûre mefhûmundan ma'lûm olacağı âşikâr ise de iş bu menzil maslahatı bazı mahallerde vücûh vesâir dahi müekkel olmuş ve bu vecihle menzil mesârifi bir iki kat olarak fukarada tâb ve tâkat kalmamış olduğundan şu hususta olan hasaretin dahi külliyen mahv ve izâle ile fukarâ-yı raiyeti bundan böyle ol mekûle zulm ve taaddiden kurtarmak lazım gelmiş olub lâkin bâ evâmir-i aliyye bazı menâzile mürettep olan imdâdiyelerin kemiyet ve miktarı bu tarafta kuyûddan ma'lum ise de menzili olan kazaların memleketçe bir sene de ne miktar mesârifleri olduğunun sıhhat ve hakîkati etrafıyla bilinüb ona göre tanzîm olunmak için her bir menzilhaneye mesârifi olarak bir sene zarfında akçe ve arpa ve saman mesârifi nâmıyla fukarâdan ne mikdar şey alına gelmiş ve menzilhâneler bir sene de kaç kuruş ile idâre olunmuş geçen bir senelik mesârif-i menzilin şek ve şüpheden ârî doğrucası ne vechile ise sicilde mukayyed olduğu vechile müfredâtıyla aynı mesârif-i menzilin mumzi defterleri ihrâc ve irsâl olunması hususuna irâde-i seniyye taalluk etmiş olmakla zîr-i irâde-i müşîrilerinde olan Niğde ve Kırşehir ve Beğşehir sancaklarında kaç menzilhâne var ise her bir menzilin mesârifi bir senede ne mikdara bâliğ olmuşdur ve her bir menzil için fukarâdan ne alınmışdır başka başka izah vechile sicill-i mahfûzdan

ve erbâb-ı vukûftan tahkîk ile sıhhat ve hakikati vechile iktizâ iden mumzî defter ve i‘lâmatın bir an akdem irsâline himmet buyrulmaları siyakında kâime-i meveddet allâme tahrîr ve firistâde-i târî saâdet masîrleri kılınmıştır. İnşallâhü Teâlâ lede’l-vusûl ber vech-i muharrer himmet buyurmaları me’mûldür.

Fi 7 Receb 39.

2

Mektûb-ı sadâretpenâhi mûcebince Niğde vâlisi devletlü Süleyman Paşa efendimizin bir kıt’a buyruldusu emr-i üslûbîleri ba‘de’n-nazar sicill-i mahfûza kayd şod. Buyruldu zahr. 350 kuruş

[b]

1

Nevşehir ma’a Ürgüb müftüsünün ibkâsıdır

İzzet-meâb Nevşehir ma’a Ürgüb kazâsında me’zûnen bi’l-iftâ Abdurrahman Ruhi Efendi ba’de’s-selâm inhâ olunur ki ahâli-i belde hüsn-i sülûkun tarafımıza inhâ ve kemâkân hizmet-i celîle-i fetvâ hakkında istid‘â olunmakla tarafımızdan sana ibkâ olunmuşdur gerekdir ki lede’l-istiftâ esahh-ı ekvâl-ı eimme-i hanefiyye aleyhim Rahmetü el- Beriyye ile iftâ idüb kütüb-i mu‘tebereden nakl-i sarîh ve imzâlarında kazâ-i mezkûr müftisi olduğunu tasrîh eyleyesin. Fî 15 RA Sene 39

El-Fakîr Mekkîzâde Mustafa Âsım ufiye anhümâ.

2

Ürgüb ma’a Nevşehir kazâsının serdarlığı altı mâh zabt etmek üzere Ürgüb sükkânından Yıldırak Ahmed Ağa’ya ihâle olunub ağa-yı yeniçeriyân-ı dergâh-ı ‘âlî mektûbu ba’de’n-nazar sicil-i mahfûzna kayd şüd fî 1 M sene 1240

3

Re’âyâların eslihaları düşürülmek bâbında sâbık Nevşehir voyvodası Mehmed Bey’in zamân-ı kâimakâmlığında vürûd eden emr-i ‘âlî mûcebince re’âyâ-yı mesfûrların silahları devşürmeyüb kal’aya vaz’ olunmuş ise de Nevşehir kaimakamı Tahir Ömer Bey’in uhdesine kırk târîhinden ihâle olunub hâlâ Nevşehir müftüsü ve sâir ulemâ ve sâir kaimakâ Mehmed Bey dahi hâzır olduğu hâlde habshanede olan silâhlar ta’dâd olundukda esliha-i mezbûrların defteri bu mahale kayd şüd

Tüfenk	Tabanca	Bıçak	Kılıç
270 aded	43 aded	41 aded	2
Yalnız iki yüz	Yalnız kırk üç	Yalnız kırk bir	Yalnız iki kılıç

yetmiştir	tabanca	bıçak	

4

Medîne-i Nevşehir mahallâtından Bey mahallesi sâkinlerinden Ca’fer Koç oğlu Mehmed dimekle ma’rûf nâm kimesne an-asl [devamı yok]

167_07140_0047

[a]

1

[Kadının ünvanı, adı ve imzası]

Bismillâhirrahmânirrahîm

Elhamdülillâhillezî ce‘ale’d-dünyâ mezra‘ate’l-âhirati ve’ afâ ‘ibâdehû mâ lâ zerîate’l-âhirati velâ yeza‘u ecra’l-muhsinîn fi’l-âhireti vessalâtü alâ Resûlihillezî yeşfa‘u li-ümmetihîllezîne enfekû min etyab-i emvâlihim fi’l-âhireti ve alâ âlihî ve ashâbihîllezîne hüm nücûmü men iktedâ bihim fî umûri’l-âhirati ve ba‘dü medîne-i Nevşehir mahallâtından Kapıcıbaşı mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Veli Palta dimekle ma‘rûf es- Seyyid Abdullah bin Molla İsmail nam sahibül hayrın veresesi zevce-i menkuhası Meryem Hatun binti el Hac Ebubekir tarafından vekili müsebbiti el- Hac Cafer bin Osman ile mütevefânın li-eb karındaşı Molla Ömer mahfil-i Ahmedî’de âti’l-beyân dekâkîn-i mevkûfenin bâ iltimâs kıbel-i şer‘i kavîmden mütevellî nasb ve tayin olunan mahalle-i mezkûre sükkânından Âdilzâde Şerif Mustafa Efendi müvâcehesinde şöyle takrîr-i kelâm iderler ki nâib-i Esbak Mustafa Avni Efendi’nin niyabeti evânında mahfil-i Ahmedî’de mûrisimiz merkum Abdullah ve sâhibü’l-hayr etyab-i emvâlinden kesb-i helalinden Tahta Cami mahallesinde binâsını irâdesinde olduğu câmi-i şerîfin mühimmâtına sarf olunmak üzere medîne-i mezkûre çarşusunda Pazar yerinde vâki üç bâb dükkân bir taraftan Mehmed Ağa dükkanı ve bir taraftan mahalle ve bir taraftan Kızılcalı İbrahim menzili taraf-ı râbii tarîk âmm ile mahdûd dekâkîn-i selâse ve yine çarşû-yı mezbûrede vâki bir bâb keçeci dükkanı bir tarafı keçeci dükkanı ve bir taraftan Said Köle menzili ve bir taraftan Yenikeş keçeci dükkanı taraf-ı râbii kabristan ile mahdûd cem‘an dekâkîn-i erbaayı ibtiğâen li-merzâtillâhi Teâlâ vakf-ı sahîh-i şer‘î ile vakf ve habs eyleyüb hasbe’l-mu‘tâd fi’l-beled dekâkîn-i mezkûre icar olunub gallesinden câmi-i şerîf-i mezkûrenin selc ve bârân vukûunda sathı tathîr ve çurak ilkâ olunub mesârifi ba‘de’l-ihrâc mâada galleye câmi‘de imam olanlar nail olub tevliyeti kendi canibinde kendûye meşrût ba‘de’l-vefât re’yi hâkim ile mahalle iltimâsıyla bir müstakîm ve mütedeyyin mütevelli nasb ve tayin olunmağı şart eyleyüb

câmi-i şerîfi kendi hayatında binaya muvaffak olmaz ise sülüs malından yedi kemer bir câmi binâ olunmak vasiyet eyleyüb li-ecli tashîhi'l-vakf rucu idüb akabinde nâib-i mûmâ ileyh vakfın lüzumuna hükm ilhak etmelerine mebnî sicill-i mahfûzda mukayyed olub el-hâletü hâzihî vâkıf-ı merkûm câmi-i mezkûru ihdâsa muvaffak olamayub ve malı düyûnuna vâfi olamadığından maadâ vakfından rucu' etmekle dekâkîn-i mezkûre vakfiyeti üzere ibkâ olundukda mevkûflar hâlen binâ olunmadığından kıbel-i şer'i kavîmden ber vech-i şer'î mesârif ta'yîn olunub iş bu mütevellî mensûb Şerif Efendi kıbel-i şer'den tayin olunduğu üzere sarf eylemesi matlûbumuzdur deyu kendülere gıbbe's-suâl akîbü't-tetkîk sicill-i mahfûza nazar olunub ber vech-i meşrûh mukayyed olduğunu müşâhede olunub ve erbâb-ı vukûftan lede't-tecessüs merkûmânın ikrârına muvafık olmağin te'kîden evvelâ dekâkîn-i mezkûrenin lüzûmuyla hükm-i şer'î lahık olub müteveffânın sülüs malı câmi-i şerîfin binasına müsâid olmadığı takdirce sûret-i şer'îsi hâlen me'zûn bil-iftâ Seyyid Abdurrahman er-Rumî Efendi'den istiftâ olunub mesârifi olmayan vakfın gallesi vâkıfın veresesinden fakir olanlara re'yi hâkim ile sarf olunmak yahut mescid-i âhara sarf olunmak câiz olur verese vakfiyetini tahammüle kâdir olamazlar deyu cevâb-ı ba savab iftâ etmeleriyle vârisân-ı merkûmânın fakîru'l-hâl olduklarını bil-ihbâr nümayan olub ve vâkıfın çeşmesine ve kapıcıbaşı Câmiine ve çeşmesine ve İsmail Beğ câmiine tamir ve termîm ve mühimmâtlarına sarf olunmağa ihtiyaçları zâhir olmağin dekâkîn-i erbaa-i mezkûre-i mevkûfeye Şerif Efendi mûmâ ileyh mütevellî nasb ve tayin olunub mütevellî mûmâ ileyh dekâkîn-i mezkûreyi hasbe'l-mu'tâd fi'l-ba'd icar idüb keçeci dükkanı ile Pazar yerinde vâki dekâkîn-i selâseden Mehmed Beğ dükkanına muttasıl bir bâb dükkan cem'an iki dükkanın gallesinden senevî üç kuruşunu mahalle-i mezkûrede vâki mektebde muallim-i sıbyân olanlara virilüb bâkisini bil-münâsafa zevce-i mezbûre Meryem Hatun ile karındaşı merkûm Molla Mehmed'e virüb bâki iki dükkanın gallesini vâkıf-ı merkûmun gallesine(?) muvaffak olduğu müfti câmi derûnunda olan çeşmenin tamir termîmine sarf olunub bâkisini kapıcıbaşı câmi-i şerîfinin mühimmâtına ve çeşmesinin tamir ve termimine ve İsmail Beğ mahallesinde kâin câmi-i şerîfinin mühimmâtına ale's-seviye sarf olunmak kıbel-i şer'i kavîmden tayin ve mesârif olunub eğer müteveffânın mâl-ı mektûmü olub ve sülüsü müsaid olunur ise binâsını iradesinde olduğu câmi sülüsünden binâ olunub şart-ı vâkıf üzere sarf olunmak ve eğer sülüs müsâid olmadığı sûrette tayin olunduğu üzere sarf olunmağı mütevellî mûmâ ileyh Şerif Efendi'ye tenbih ve ol dahi mütenebbih ve mütaahhid ve merâsim-i taahhüdi kemâ yenbağî eda etmesiyle bâ iltimâs

mâ hüve'l-vâki bi't-talep ketb ve imlâ olundu. Tahrîran fî evâsıt-ı Rebiulevvel sene erbaîn ve mieteyn ve elf.

Fi 11-20 Rebiülevvel 1240

Şühudü'l-Hâl: el-Hac İsmail bin Ahmed Ürgübi, es-Seyyid Mustafa Molla oğlu an karye-i Ortahisar, Odabaşı Hasan bin Yusuf, Mehmed Ağa ibn-i Hüseyin Ağa, Ali ibn-i Mehmed el-maruf Karaoğlan, Muhzır Tatar Ömer ve gayruhüm.

2

Balâda mestûr ve mukayyed huccet-i şer'iyyede Veli Balta Abdullah Ağa'nın vakfı olan dekâkîn-i erbaadan iki bâb dükkanı bilihbâr ve'l-iltimâs vâkıfın veresesi fakîru'l-hâl olduklarına binâen iki bâb dükkanın icâresinden mahalle-i mezkûrede vâki mektebte hoca olanlara senevî üç kuruş virilüb icâreden bâkî vereseden karındaşı Ömer'e nısfını kıbel-i şer'den maaş tayin olunmuş iken merkûm Molla Ömer târih-i mezkûrden dört mâh sonra fevt olmağin mezkûr iki bâb dükkan icaresinden vâkıfın çeşmesi ve Kapıcıbaşı câmii ve çeşmesi ve İsmail Beğ câmii tamir ve termimine tayin olunan dekâkîn-i erbaadan iki dükkana zam olunub ve hucceti hamişine kayd ve imzâ ve mütevellî mûmâ ileyh Şerif Efendi'ye tenbih birle teslim olunduğu bu mahalle şerh verildi. Tahriran fî evâsıt-ı şehr-i Receb li-sene erbaîn ve mieteyn ve elf. Me'zûn biliftâ faziletli Abdurrahman er-Rûmî Efendi. Kaymakam-ı

Nevşehir atufetli Tahir Bey, Nevşehir ağası Mehmet Bey, Selim Ağazade Ali Ağa, Derzi Osman Ağa ve Gayrühum.

3

Medine-i Nevşehir kazâsına tâbi Mayani Teli Karye sükkânından ashâb-ı hayrâttan Mustafa Ağa bin Hüseyin tarafından husûs-ı âtî'l-bünyân dükkânı İmam Ahmedî ve Hüseyin Paşa şehâdetleriyle sâbit olan Seyyid Feyzullâh bin Musa meclis-i şer'i şerîf lâzımü't-teşrîfde yine karye-i mezbûr sükkânından merkûm Mustafa Ağa'nın hafidleri Seyyid Ahmed ve Seyyid Ali ve Seyyid Hüseyin müvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ider ki müvekkilim Mustafa Ağa "ed-dünyâ mezraatü'l-âhira" hadîs-i Nebevîsinin mefhûmunu mülâhaza idüb hâl-i hayatında malını ibtiğâen li-merzâtillâhi Teâlâ vakf ve habs ve nemâsıyla yevm-i kıyâmette kayd ile mücâzât olmakla heveskâr olmak hasebiyle karye-i mezkûrda vâki on beş bâb büyûtu hâvi tevâbi ve levâhıkini müştemil mülk menzilini bir tarafı Fazlullah menzili ve bir tarafı kabristan atîk bir tarafı tarîk-i âm ve taraf-ı râbiî Numan menzili bu hudûh-ı mezkûr ile mahdûd menzil ve yine karye-i mezkûr hudûdunda Körtucalı dimekle arîf iki ırğad ıslah eder bir kıt'a biri arz biri eşcârı mülk bağı ve yine Körtuca'da ma'lûmü'l-hudûd üç kıta bağ ve bahçeleri ve

hudûd-ı mezkur dâhilinde Kamışlı nâm mahalde kâin ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt’a sulu ve kıraç baçe ve bâlâsında olan sulu bağ ve Cafel nâm mahalde ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt’a bağ ve kabristan tahtında ma‘lûmü’l-hudud bir kıt’a sulu ve kıraç iki kıt’a bağ ve menkûlâtından bir kebîr kazan ve kebîr-i sağîr iki leğen ve kebîr sini ve sekiz aded şikârî ve dört aded kapak-ı kebir ve sağir dört aded tencere ve dört kilim ve berzeli ve müsâfir için üç kat döşek ve yorgan takımıyla zikr olunan emlâk ve eşyâyı ibtiğâen li-merzâtillâhi Teâlâ vakf eyledim ve habs eyledim ve şöyle şart eyledim ki madem müvekkilimin […] mevcut bunda mevcud ve kayd beyanıyla mukayyede olan emlâk ve eşyâ-i merkûmenin tevliyeti kendüye şart ba‘de vefât-ı vâkıf merkûmun oğlunun oğlu seyyid Ahmed ve Seyyid Ali’ye evladına batnen ba‘de batnin evladlarına ba‘de’l-inkırâz Medîne-i Münevvere fukarâsına tasadduk olunmakla meşrut kıldım ve vakf olunan bağların ve bahçelerin gallesinden karye-i mezkûrda vâki câmi-i şerîfde senede bir defa üçer kuruşluk iki bağ mûm ve üç kıyye bezir alınub ika ve şem‘ olunub iki kuruş cüzhân virilüb ve kavak yolunda mahalde debbağ arasında binâ eylediği üç çeşmenin tamirine sarf olunub ve beş kuruş kürside vaaz eyleyen efendiye verilüb fazlasını mütevellî olanlara meşrûta kıldım ve li-ecli’t-tashîh mevkûfâtı merkûmâna teslim eyledim ikrâr eyledikde gıbbe’s-suâl merkûmân kabuli’t-tasdîk eylediklerinden vekil-i merkûm vakıftan rucu ve mezkûr emlâk ve menkûlâtı kendüye teslimini iddiâ ve istid‘â etmekle hâkim-i mevki sadr-ı kitâb hazretleri yalnız vakfına kavliyle vakf-ı sahih deyu tecviz ider îmâm Ali rahmetül enâm hazretlerinin kavliyle amel idüb vakfın lüzûmuyla hükm akvâli hâvi ve muhît olsun için vakf-ı mezkûrun lüzûmuyla hükm-i birle mâ hüve’l-vâki bi’t-talep ketb olundu. Tahrîran gurre-i şehr-i Zilhicce sene seb‘a ve selâsîn ve mieteyn.

Fi Zilhicce 12

Şühudü’l-Hâl: Şerif Efendi, Boşnak oğlu Emin Efendi, Hacı Ömer Ağa, Ali tabi mahkeme Muhzırbaşı Ömer

167_07140_0048

[a]

1

Anadolu’nun Orta Kolunda Vüzerâ-yı İzâm ve Mîr-i Mîrân Kuzât ve Nüvvâb Ve Celebe Hüküm ki

Memâlik-i mahrûse-i şâhânemde kâin bilcümle eyâlet ve elviyeye vülât ve mutasarrıfîn ve memûrîyette bulunanların yerlerine mütesellimîn ve kazâ ve nevâhide hâkim-i şer‘ voyvoda ve a‘yânlar nasb ve ta‘yînden maksûd-ı aslî zabt ve rabt-ı memleket ve idâre-i

umûr-ı vilâyet ehl-i örf taraflarından ru'yet ve hukûk-ı şer'iyye-i vârisiyye misilli muktezâ-yı şer'i şerîf üzere görülmesi lazım gelen mevâdda dahi hâkim-i şer' câniblerinden i'tinâ ve dikkat olunarak mecmû'u bilâdın nizâm ve intizâm ahvâliyle hilâfet-meâb cihandârânem ve vedîa-i Cenâb-ı Bârî olan ahâli ve sükkânın asayiş ve râhat ve mezîd arâmiş ve emniyetler esbâb ve istikmâlinin istihsâl irâde-i hayriyesinden ibâret ve bu dakîkada sarf-ı zihn ve ru'yet ve herkes memûrînî muktezâsını icrâya dikkat cümleye vâcibe-i zimmet ise de bir müddetten beru bazı ehl-i örf tâifeleri bulundukları memleketlerde vuku' yafte olan daâvîy-i şer'iyyeyi hukkâma mürâcaat etmeksizin hod be-hod ru'yet ve bazı mahallinde de hukkâm-ı şer'i şerîf dahi anların umûruna müdâhele ile cerâime müşâreket dâiyesinde oldukları bu defa bilihbâr tahkîk olunub esâs-ı devlet-i aliyyem icrâ-yı ahkâm ile ve ta'zîm-i şerîat-ı Muhammediye ile müeyyed ve müesses olub zabt ve rabt-ı memleket ve idâre-i umûr-ı vilâyet dahi taraf-ı hümâyun-ı şâhânemden mensûb vülât ve mutasarrıfîn ve anların vekilleri olan mütesellimîn vesâir ehl-i örf tâifesine muhavvel ve onlardan matlûb idiği beyandan müstağnî ve bu yekdiğerin mesâlih-i mahsûsuna müdâhele misilli hareket inhilâl-i şirâre-i nizâm-ı memâlike bâdî ve şer'an ru'yeti lazım gelen mevâddeye dahi cânib-i şeriat-ı garrâya adem-i mürâcaat rızâ-yı bârinin hılâfı ve rızâ-yı sa'd imtizâc-ı mülûkâneme dahi müvekkel olucak muğâyir ve münâfi olmakla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîr-i mîrân ve mevâlî ve kuzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz fîmâ ba'd vülât ve mutasarrıfîn ve vekilleri olan mütesellimîn vesâir ehl-i örf tâifesi câniblerinden görülecek umûr ve mesâliha anlar karışub muktezâ-yı şer'i şerîf üzere ru'yeti lazım gelen mevâdda da dahi hukkâm taraflarına mürâcaat ve ba'de's-subûti'ş-şer'î ta'yîr-i ahkâm-ı şerîfesine i'tinâ ve dikkat olunarak her hâlde şerîat-ı mutahharanın infâzı emr-i celîl-i mülûkânemden icrasıyla asâyiş-i memâlik himâyet ve sıyânet-i ahâli ve fukarâ ve ârâmiş ve râhat-ı aceze-i ve zuafâsının istihsâline ve istikmâline mezîd ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermanım olmağin tenbihi hâvî mahsûsan emr-i celîlü'ş-şânım ısdâr ve sadrazam tatarlarından Mehmed zîde kadruhû ile tisyâr olunmuştur. Ma'lûmunuz oldukda ona göre amel ve hareket ve her hâlde icrâ-yı lâzıme ve fukrây-ı raiyete ihtimâm ve dikkat mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız.

[b]

1

Bismillâhirrahmânirrahîm

Yâ Fettâh yâ Rezzâk yâ Alîm yâ Allâh

İzzetmeâb Şeri’at nisâb Nevşehir maa Ürgüb kazâsında hâlen nâibimiz eşrâf-ı kuzâttan Mevlânâ Fazlızade es- Seyyid Lütfullah Efendi kâmyâb ba‘de’t-tahiyyeti’l-vâfiye inhâ olunur ki iş bu sene erbaîn ve mieteyn ve elf Rebîulâhirin münkazıdan zabt etmek üzere umûr-ı ahkâm-ı şer‘iyyesini tarafımızdan kemâkân size ibkâ olunmuştur gerektir ki kazâ-i mezbûru târîh-i mürâseleden zabt ve beyne’l-ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer‘iyyede kemâ fi’s-sâbık sa‘yi cemîl vâki olan mûteveffâ-yı askeriyye muhalefâtını tahrîr ve terkîm ve beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer’iyye tevzî‘ ve taksîm eyleyesin. Ve’s-selâm. El-Fakîr Süleyman Kemâl el Kadi ve Kazâ-i Nevşehir maa Ürgüb.

2

Menzil-i nizâmı için Niğde vâlisi devletlü Süleyman Paşa hazretlerine hitaben bir kıt’a mektûb hazret-i sadâret-penâhî mûcebince müşârun ileyh hazretlerinin bir kıt’a buyruldu vürud idüb buyruldu haklarında Mübaşir Ağaya hizmet ve 200 kuruş. Yalnız iki yüz kuruştur.

3

Kalb on iki bin altını alınub verilmemesi hususu için Niğde vâlisi devletlü el-Hac Süleyman Paşa hazretleri hat bâ bir kıt’a emr-i celîlü’ş-şân sudûr idüb emr-i celîlü’ş-şân mûcebince bir kıt’a buyruldusu vürûd idüb buyruldu zahrına hizmet-i Mübaşiriyye 150 kuruş. Yalnız yüz elli kuruştur.

4

Devletli el- Hac Süleyman Paşa Efendimize Sadrazam Mektubu

Benim saâdetli mekrâmetlü meveddetlü karındaşım Hazretleri

Mukaddemce merhamet efzâ-yı sudûr olan hatt-ı hümâyun inâyet-makrûn cenâb-ı mülûkâne iktizâsı üzere Anadolu ve Rumeli’de kâin kâffe-i mahalde vâki menziller kiraya tahvîl olunarak ol bâbta kol kol evâmir-i şerîfe ısdar ve tisyâr olunmuş ise de El-hâletü hâzihî maslahat-ı mühimme ve mevâdd-ı sâire ile kalemiz ve hukûmet-i müşîrileri olan sancakların hâvî olduğu kazalarda kâin menzilhânelerde uğrayan tatar ve hademe vesâirleri nâib-i kazâyı akşam üzere bulamayarak akşam varan ulak sabaha kalub bu cihetle beş günlük yol on günde alınub mesâlih-i mühimme akabinde tehire düçar olmakta olduğu zâhir ve bu vechile menzillerin kiraya tebdil-i fukarânın para tekellüfünden vikayesi tahriziyle ise de gönderilen ulakların dahi yollarından alıkonması gayr-ı câiz olarak mes’ûliyeti hukkâm ve zâbitâna râci olacağı bahir olmakla fîmâ ba‘d menzilhânelerde her bir kazâ nâib-niyyâtın birer adamı akşam ve gece ve sabah ve gündüz eksik olmayub varan ulakların yedlerinde olan menzil ahkâmına nazar ve ücret

alınması irâde olunan takımdan ise ücretlerini aldırub derhal bargirlerini çektirerek irkâb ve sâlimen irâde ve cânib-i mîrî ile hesabı görülecek in‘âm takımından ise bilâ ücret kezâlik bargirlerini verdirüb emnen bilâ te’hîr iz’amlarına dikkat iderek zinhar bilâ mûcib ulakların tevkiflerini mûcib hâlât vukûa gelmemesine ihtimâm ve himmet buyurmaları siyakında kâime-i meveddet tahrîr ve irsâl olunmuştur. İnşallâhü Teâlâ lede’l-vusûl ber vech-i muharrer harekete himmet buyurmaları me’mûldür.

Fi13 Ra 240.

5

Ürgüb kasabası sükkânından Şatır Ahmed Ağa’nın Mısır havâlisinde sekiz dokuz mâh mukaddem hayatta olduğunu Ürgüb kasabası mahallâtından Dere mahalle sâkinlerinden Hacı Ahmed oğlu Mustafa ile yine kasaba-i mezbûr mahallâtından Kayakapı mahallesi sâkinlerinden Borucu Halil Beşe bin İbrahim nâm kimesneler hayatta olduğunu şehadetleriyle der-i devlet mekîne i‘lâm olundu. İş bu mahalle kayd olundu.

Fi 5 CA 1240.

167_07140_0049

[Mükerrer diye çevrilmedi]

167_07140_0050

[a]

1

Devletlü Niğde Vâlisine ve Elviye-i Selâsede Nüvvâb ve Mütesellime ve Voyvodaya vesâirlerine hüküm ki

Darphâne-i âmiremden kat‘ ve darp ile tâmî on iki ve nısfı altı ve rub‘u üç kuruşa râyiç olan adli altununu taklibe kabulünden kurtarmak re’y-i irâdesiyle harc-ı yazı ve san‘atla resm ile mukaddemce cedîd sikke ihtiyâr ve bir taraftan ol vechile kat‘ ve neşre ibtidâr kılınarak yine fiyat-ı mukarreresi üzere tedavül idüb kalb ve mağşûşten fark ve temyîze ahz ve i‘tâda dikkat olunması hususu her tarafa emr-i şerîfem neşriyle cümleye ifâde-i me’seri olunmuş olduğuna mebnî husûs-ı mezkûre dikkat cümle memurlara vâcibe-i zimmet ve husûsiyle vülât ve mutasarrıfîne ve içlerinde me’murînde bulunanların yerlerinde bulunan mütesellimlere tashîh-i uhde-i me’mûrîde iken bu esnâda âhar mahallerde zikr olunan adlî altununun tâmına ve nısfiyesine şebîh fark ve temyizi müteassir kati vafir ve kem-ayâr altun tedâvül etmekte ve nâs dahi bilâ tevkîf bey‘ ve şirâda alub vermekte olduğundan temyizi el-hâletü hâzihî taşralardan darphâne-i âmiremde tevârüd iden hazâinde pek çok kalp altun zuhur etmekte olduğu tahkîk kerde-

i şâhânem olub bu sûret nizâm memlekete münâfî ve bilcümle nâsda ikrârına bâis ve bâdî bir keyfiyet olduğu derkâr minküll-i vücûh münâfî ve muğâyir olarak fesâd-ı mezkûrun def‘i çaresini istihsâl lâzım gelmiş olmaktan nâşi fîmâ ba‘d ol mekûle züyûf altun her nerede alınur verilir ve ne taraftan Dersaâdetime gönderilür ise bi’t-tecessüs ol memleketin hâkim ve zâbiti eşedd-i te’dîbata mazhar olacaklarından başka kangi vali ve mutasarrıf veya naib veya mütesellimin zîr-i hükümet ve idâresinde ise iğmâz ve tesâmuhu cihetine asıl mes’ûliyle ona aid olacağı beyanıyla husûs-ı mezkûrun te’diyetini mutazammın bu defa Anadolu ve Rumeli vesâir lâzım gelen mahallere müekked ve müşedded fermanlar gönderilmiş olmakla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin sen dahi keyfiyeti zîr-i idârenizde olan mahallere iktizâ idenlere ifâde ve tebyîn ve mukirriniz alub virdikleri adlî altununu kalp ve mağşûşünden fark ve temyize dikkat eylemelerini gereği gibi gûş-ı hûşlarına ifhâm ve telkîn idüb ve muğayiri hareket vukûu sana dahi müstelzim-i mes’ûliyet olacağını yakînen cezm eyleyüb bundan sonra o misilli kalp ve rûy altun zuhûrunda neşr idenler her kimler ise iktizâsı vechile te’dîb lâyıkaları icrasına ziyâde ikdâm ve gayret ve mukaddem ve muahhar tevcih ve tekid kılındığı üzere bilcümle ictinâb altun ve nukûd sâirenin fiyat-ı mukarreresinden ziyadeye alunup verilmemesine kemâl-i ihtimâm ve dikkat eylemek fermânım olmağin tenbîhen ve te’kîden mahsûsan iş bu emr-i celîlü’l-kadrim ısdâr ve [boşluk] ile irsâl olunmuştur. İmdi husûs-ı merkûme ale’d-devâm dikkat ve ihtimâm olunmak irâde-i seniyye-i pâdişâhânem muktezâsından idiği ve ba‘de ez-în iğmâz ve rehâvetin bir vecihle câiz olmadığı ma‘lûmun oldukda ber minvâl-i muharrer amel ve hareketle icrâ-yı emr ve irâde-i seniyyeme ziyâde ikdâm dikkat ve hılâfına tecvizden be-gâyet tevakkî ve mübâadet eyleyesin ve siz ki kuzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz mazmûn-ı emr ve irâde-i şâhânem sizin dahi meczûmünüz olarak infâz ve icrâsına bilittifâk dâmen-i dermeyân-ı gayret ve muğâyir-i rızâ vaz ve hareket vukûuyla mübtelâ-yı vehâmet olmaktan gâyetü’l-gâye tehaş ve mücanebet eylemeniz babında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki hükm-i şerifim vusûl buldukda bu bâbta vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı itâatmakrûnuyla amel ve hareket ve hılafından tehaşi ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alamet-i şerîfe itimad kılasız.

2

Aksaray Nâibine ve Mütesellimine Vesâir Nüvvâba Hitaben Konya Vâlisi Ali Paşa Hazretlerininin Buyruldusu

Sancağınız dâhilinde vaki bahtlu tımarının bilâ semere yalnız üç bin kuruş bedeli olub zikr olunan bedeli ber mûceb-i şurût-ı seniyye iş bu bin iki yüz otuz dokuz senesine mahsûben Âsitâne-i Aliyyede tarafımız tarafından bittemâm i‘tâ ve mütesellim ile deruhde ve iltizâm olunmuş el-yevm güzeştesi tezayüd etmekte olduğundan ol vechile tarfımızdan zabtı lazım gelmiş olduğu siz ki muhâtabûn-ı mûmâ ileyhimsiz ma‘lûmunuz oldukda tımâr-ı mezkûru sene-i merkûme mahsûben kemâl-i zabt ve ta‘şîr eylemiş ve hâsılât ve rüsûmâtı gümrük yed ve zimmetlerinde kalmış ise marifet-i şer‘i şerîf ve cümle ittifâkı ve tayin olunan mübâşir marifetiyle bir akçesi geriye kalmayarak tahsîl ve mumzî defteriyle kabzına me’mûra teslimen hazinemize teslime mübâderet ve teneddî-i tımarı mûcip olur hâlâtın vukûundan be-gâyet tevakkî ve mübâadet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin sen dahi muktezâ-yı me’mûriyet ve sadâkatin vechile bu hususu güzelce taharrî ve tecessüs iderek zâhire ihrac ve tımar-ı mezbûrun hâsılât ve vâridâtını kimler ahz u kabz eylemiş ise tamamen tahsîle mübâderet eylemen bâbında dîvân-ı eyâlet hüsrevânemden iş bu buyruldu tahrîr ve ısdâr ve başçavuşumuz Ahmed ile bahs ve tisyâr kılınmıştır. Bi-mennihî Teâlâ vusûlünde ber mûceb-i buyruldu amel eyleyesiz.

3

Niğde sancağı mutasarrıfı Devletlü el Hac Süleyman Paşa ve sancağ-ı mezburun hâvî olduğu kazâların kuzât ve nüvvâb vesâire hüküm ki:

Rum usâtı gâilesi henüz bertaraf olmayarak mukaddemce bâ ‘avn-i inâyet-i Cenâb-ı Bârî feth ve teshîr olunan Abkara (?) cezîresinden firar iden eşkıyâ ile Siyam adası usâtı ittifâk iderek sağir ve kebir tekneleriyle el-hâletü hâzihî Sakız cezîresi pişgâhında ve Çeşme yakası sevâhilinde keşt u güzar ile evlere isâle rahne ve hasâr dâiyesinde olup ol tarafta ise kifâyet miktarı asker olmadığından ve cezîre-i mezkûrenin ve gerek Mustaki karyesi vesâir mahallerin eyyâm-ı şitâda lâyıkıyla muhafazası külliyetli askere muhtaç olduğuna ve kendi askeri işe yaramadığına mebnî mâhiye olarak birer meştâ askeri tertibi rütbe-i vücûbda idiği mîr-i mîrân-ı kirâmdan hâlen Sakız cezîresi muhâfızı Emiru’l-Ümerâi’l-Kirâm Yusuf dâme ikbâlühû tarafından bu defa derbâr-ı şevketkarâr-ı mülûkâneme tahrîr ve iş‘âr kılınmış ve vâkı‘a Sakız cezîresi açık yer olub istikmâl-i esbâb muhafaza ve muhârebesi zımnında tez elden bir aylıklı asker tertîbi lazım gelmiş olmakdan nâşi emsâli misilli maa katık baha beher neferi mâhiye kırk beşer kuruşdan bedeli tahsîl olunmak ve mîr-i mîrân mûmâ ileyh cânibinden yerlerine işe yararlılıklı asker tedârik ve istihdâm kılınmak üzere Niğde sancağında vaki kazalardan elli nefer meştâ askeri tertibi hususuna irâde-i seniyye-i mülûkânem taalluk idüb ol bâbda hatt-ı

hümâyun şevket-makrûn-ı şâhâne sahîfe piran sudûr olmakla sen ki vezîr-i müşârun ileyh ve kuzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz livâ-i mezbûrdan müretteb olan sâlifü'z-zikr elli neferin beher neferi maa katık baha şehriye kırk beş kuruş icab idüb bedeli tesviye şurûtuna riâyet olunarak marifetiniz ve marifet-i şer'le livâ-i mezbûrde vâki' kazâlara tevzi ve taksîm mâh bahasıyla tamamen ve kâmilen tahsîl-i birle mîr-i mîrân mûmâ ileyh ile irsâl ve teslimi hususuna ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermanım olmağin mahsûsan iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ile tisyâr olunmuşdur. İmdi livâ-i mezbûrdan müretteb olan ol miktar meştâ askerinin maan katık baha icab iden bedellerini mâh be-mâh yerli yerinden cem' ve tahsîl ve bî kusur mîr-i mîrân mûmâ ileyh tarafına irsâl ve tavsîli hususuna mezîd sa'y u gayret eylemeniz matlûb-ı şâhânem olub ve bu bâbda kusur ve rehâvet bir vechile câiz olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer amel ve hareketle icrâ-yı emr ve irâde-i tâcidârânem vakur ikdâm ve dikkat ve buyruldusuyla bir akçe ziyâde tevzi ve tahsîline rızâ-yı aliyyem bir gûnâ cevr ve ezâ vukûunu tecivizden ziyâde tehaşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda mazmûn-ı emr-i şerîfimle amel ü hareket eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız.
Emr-i celîlü'ş-şân mûcebince Niğde Sancağı mutasarrıfı devletlü el-Hac Süleyman Paşa Hazretlerinin bir kıt'a buyruldu emr-i üslubları badennazar mahall-i mahfûza kayd şüd

167_07140_0051

[a]

1

Anadolu'nun orta kolu yemin ve yesarıyla nihâyetine varınca vüzerâ-yı ızâm ve mîr-i mîrân mevâlî-i fehâm kuzât ve nüvvâba vesâir cümleye hüküm ki:
Şecere-i zâtü'l-ağsân-ı ravza-i hilâfet ve rûh-ı iksîri'l-efşân hadîka-i saltanat olan tesyîr-i şîr-i dâverâne ve sülâle-i celîle-i hüdâvendigârânemden vüzâra teslîm-i amber-i şemîm hazret-i Bârî ve tertibkârî mevhibe-i icnâb perverdegâri ile nice nûriş-i nihâl-i gonce-i inâyet ve gülfidân-ı gülzâr-ı meserretin kat keşiyye ve kiyaban-ı viladet ve arayiş nümay ü fezay-ı Behçet ve tarâvet olması tezâyüd-i hazret-i çemenistan(?) revâbit-ı âlemî mûcib ve tevâfür ü hazret-i vâdiye-i ahvâl kûtibe-i müstevcib olmağin sülâle-i tâhire-i saâdet bâhire-i saltanatımın teksîr ve temâdîsi reşihat ashâb-ı ihsân bî-hesâb Cenâb-ı İz ve Mennân'dan me'mûl ve muntazar iken Muhammmeden sümme hamden iş bu bin iki yüz kırk senesi mâh-ı saderu'l-hayrin yirmi ikinci mübârek Cuma gicesi sulb-i pâk-i fiğnâk şehriyârânemden mânend-i âfitâb enver-i Münîre Sultân namında bir duhter-i sa'ad ahder mehd-i vücûda zıyâkester olub dersaâdetimde üç gûne top

şenlikleriyle levâzım-ı şâdî ve meserret icrâ olunub bu beşâretin etrâf-ı memâlik-i mahrûseye dahi neşriyle kâffe-i ibâdullâhın hisseyâb-ı envâ‘ı meserret kılınmaları lâzıme-i tahrîsi ni‘am-ı celîle-i Bârî olmakdan nâşî i‘lâmen ve ifhâmen iş bu emr-i celîlü’l-kadrim ısdâr ve fukarâyı ücret-i mübâşiriyye mesârifinden vikâyeten beher kazadna bu mukâbelede yirmi beşer kuruş hizmet-i mübâşiriyye verilmek üzere sadrazam tatarlarlarından alınub tatar ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu atiyyetullâh’a ve mevhibe-i sübhâniye’nin isal-ı levâzım-ı teşekkürÎ zımnında füzûnı eyyâm-ı ömr ve devlet-i şâhâne ve tezâyüd-i kıvâm-ı fürû şevket-i tâcidârânem için duâ-yı hayriyet ihtiva ve senari-i icâbet intimâya cümle tarafından ikdâm olunmak matlûb-ı pâdişâhânem idiği siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîr-i mîrân ve mevâlî ve kuzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz ma‘lûmunuz oldukda mazmûn-ı emr-i âlişânım cümleye i‘lân ve işâat ve cevâmi‘ ve mesâcid ve menâbir ve mehâfilde ulemâ ve meşâyih ve sabar(?) ve geşt ü küşâ-yı cümleye ricâ olunarak devâm ve kıvâm-ı ferd-i şevket-i şâhânem teferruâtına muvâzabet ve her biri kurratü ayn-i pâdişâhânem olan şehzâdegân-ı meâlî’ş-şân ve selâtîn-i izâmımın etval-i ömürleri da‘avâtına iştiğâl ve muvâtabet eylemeleri tenbih ve telkîne mübâderet ve dersaâdetimde olduğu misilli husûn ve kılâ‘dan üç gün top ve tüfenk şenlikleriyle ishar-ı merâsim-i şâdî meserrete müsâredet ve bu sebeb ile miktâr-ı muayyeneden ziyâde hizmet verilmekten ve nân-ı âhar ile hafî ve celî ahâli-i fukarâya bir akçe ve bir habbe tarh ve tevzi olunarak taaddî ve renceş vukûa gelmekten be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki [boşluk] vusûl buldukda amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Sene erbaîn ve mieteyn ve elf.

Fi sene 1240

2

Men‘i mürûr içün Cümleye Hitâben Sâdır olan emr-i celilü’ş-şân

İttifâk-ı ârâ ile karargîr olub ale’d-devâm icrâsı bilcümle me’mûrîne ve Anadolu ve Rumeli’nin üçer kollarına peyder pey fermanlar ısdârıyla te’kîd kılınmakta olan men‘i mürûr-ı nizâmına lâyıkıyla takyîd ve dikkat olunmayarak şu tezkiresiz bir mahalden bir mahalle gitmek ve husûsiyle âhar kazâdan tezkire verilmekde olduğu bu defa tahkîk kerde-i şâhânem olub icrâsı emr u fermân-ı hümayunuma dikkat cümleye vâcibe-i zimmet iken bu keyfiyet me’mûrlar tarafından taahhüdüme mütezammın i‘lâmât ve tahrîrât takdîmiyle icrâsında tesâmuh ve rehâvet ve bile tama‘ hâmıyla ve rağbet olunmasından neş’et eylediğinden ol mekûle kendü kazasından tezkiresiz gidenler gerüye çevrilmekde olduğu memleketlerinden yedlerine tezkire i‘tâsı nizâm-ı

merkûmun adem-i istikrârına bâis idiği nümayan olmağin fîmâ ba‘d bu hususa kemâliyle dikkat ve bu bâbda mukaddem ve muahhar senûh iden evâmir-i ve tenbîhât-ı şâhânem üzere amel ve hareket olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfim vusul buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ ve lâzımü’l-imtisâlimin mezmûn-ı itâat makrûnuyla âmil olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Fi 27 Cemâziyelâhir 240.

[b]

1

İş bu bin iki yüz kırk senesi Cemâziyelâhir gurresinden Muharrem gurresine gelinceye kadar Nevşehir’e âmed-şod iden ulakları ru’yet için şehr-i mezbûr kazâsından kiracıbaşı nasb olanlara üç bin kuruş bilittifâk kazâ-i mezbûrdan iâne olunub kiracıbaşı dahi cümle re’yiyle şehr-i mezbûrdan kahveci Osman ağayı kiracı başı nasb olunub yedi mâh meyanında kazâ-i mezbûre kapucu başı vürud ider ise bargirlerinin ücretini kazâ-i mezbûrdan kiracıbaşıya iâde olunub bu vech üzere merkûm Osman Ağa dahi kabul etmekle iş bu sicill-i mahfûza kayd şod.

2

Hisse-i Nefer-i Kazâ-i Nevşehir

54 kuruş

13500 bedeli

02838 hizmet-i mübâşiriyye

= 16335

Bâis-i Pusula-i Şer’î budur ki

İş bu iki yüz kırk senesi Cemâziyelâhirinde Mora cânibine bâ emr-i âlî Niğde sancağı kazalarından tertîb ve bâ fermân-ı âlî iki yüz neferin beheri ikişer yüz ellişer kuruşdan bedelinin tahsîl ve darphâne-i âmireye irsâl ve tevessulü matlûb-ı cihandârî buyrulan iki yüz askerin elli bin kuruş bedeliyesi ve tahsile memur haseki ağaya kat‘ veliyyü’n-niam üzere müretteb on bin beş yüz kuruş hizmet-i mübâşiriyyesi cem‘an altmış bin beş yüz kuruş marifeti’ş-şer‘ ve cümlenin marifeti ve ittifâkıyla ber mûceb-i sicilli’ş-şer‘i livâ-i mezkûr kazâlarına bi’t-ta‘dîl tevzi ve taksîm olundukda Nevşehri kazası hissesine ber vech-i bâlâ on üç bin beş yüz kuruş asker bedeli ve iki bin sekiz yüz otuz beş kuruş cem‘an on altı bin üç yüz otuz beş kuruş musib idüği bu mahalle kayd şod.

Hisse-i Nevşehir

Hisse-i Nefer 54

Kuruş

13500 kuruş

02835 kuruş Haseki Ağanın hizmeti

00330 kuruş giden askerin akçebaşhanesi

00350 kuruş harc-ı mahkeme

00050 kuruş Niğde'ye akçe getüren uşaklara hizmet

=17065 kuruş

00835 kuruş Niğde vâlisi Efendimizin müstakil Nevşehir'e memur buyruldu getüren ağaya hizmet

= 17865 kuruş

00135 kuruş müteferrika mesârif

= 18000 kuruş

3

Mora cânibine asker bedeli için Niğde vâlisine ve sancağ-ı mezbûrun hâvî olduğu kazâların kuzât ve nüvvâb vesâir hüküm ki:

Bi-hikmetillâhi Teâlâ'ya birkaç senedir Rum fesadının imtidâdıyla mes'elenin vakarlı ile taraflarıyla henüz teftiş olunmayarak ve şimdiye değin taraf-ı devlet-i aliyyemden icrâ kılınan bunca ikdâm ve tertîbât-ı külliye ve tedârikât-ı kadriyeye vâki olan bu kadar ihtimâm beyhûde telef ve hor olmuş ve takdimim askeri işe yaramadığı cihetle ayluklu kılınılmış ise de ulûfeleri dikkatle verilmeyerek yine iş görülmemiş olub her ne ise maslahat uzadıkça şiddet ve cesâmet kesb iderek artuk bu gâile bi-avnihî Teâlâ bir gün evvel hüsn-i indifâa hâddesine bakılmak farz derecesine vardığına deyu dahi erbâb-ı vukûfun ifâdelerine göre inzimâm-ı ra'yi seraskeri ile Anadolu tarafının hüsn-i istihdâmıyla kimesneye kadr ve illete hacel kalmayacak vechile ulûfeleri bedeli irişdirilmesine ve zahîrelerin dahi lüzumu mikdâr nehbet itdirilmesine

167_07140_0052

mütevellî olduğuna binaen bu sûretin müsteânen billâhi Teâlâ icrasıyla esbâb-ı kaviyye-i tâhiriyyesine niyet-i hâlisa ile teşebbüs olunarak bu defa Rumeli eyâleti ve derbendât nezâreti ve Yanya ve Delvine sancakları bil-istiklâl serasker inzimâmıyla sâbıkan Vidin muhâfızı destûr-ı mükerrem vezirim Râşid Mehmed Paşa edâmallâhü Teâlâ iclâlehûye tevcih ve tefvîz kılınmış ve .maiyyetine Anavutluk'tan vesâir istediği mahallerden külliyetli asâkir celb ve istihdâm eylemek üzere kendüsüne ruhsat-ı kâmile verilmiş olub ancak taraf taraf derkâr olan adâlilden dolayı saltanat-ı seniyyemin ihtisâs beyanından müstağni ve bu tertîbâtın muhtaç olduğu mesârif-i külliyeye bade-i bürz(?)

olan iâne-i Beytülmal zımnında Anadolu'nun ve Rumili münâsib olan mahallerden asker bedeli tertîb ve darbhâne-i âmireye celb ile kâffe oradan iktizâsına göre ru'yet olunmak lazım geldiği bedîhî olmakdan naşi Niğde sancağında vâki' kazâlardan dahi iki yüz neferin beheri ikişer yüz ellişer kuruştan elli bin kuruş asker bedeli tertibi hususuna irâde-i seniyyem taalluk idüb ol bâbda şevket-makrûnum şerefyafte sudûr olmakla siz ki vezîr-i müşâr ve kuzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz vusûl-i emr-i şerîfimde mebâliğ-i mezkûreyi maarifet-i şer'i şerîf ve mübâşir-i mûmâ ileyh marifetiyle derhal livâ-i mezkûrun hâvî olduğu kuzât ta'dîl ve tesviye şurûtuna riâyet olunarak vesâir tertîbât misilli imrâr-ı vakit vukûu tecviz olunmayarak tevzi ve taksim ve acâleten tahsîl-i birle mübâşir-i mûmâ ileyhe teslimen bir gün evvel Dersaâdetime irsâl ve darphâne-i âmireme teslime bilittifâk ikdâm ve gayret eylemniz fermânım olmağin mahsûsan iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve mübâşir-i mûmâ ileyh ile tisyâr olunmuştur. Zikr olunan bedel akçelerini serîan ve âcilen tevzi ve taksîm ve bir an akdem yerlü yerine tahsîl ile bir gün evvel mübâşir-i mûmâ ileyhe teslîmen darphâne-i âmireme tavsîle müsâraat eylemeniz kat'î matlûb-ı hidivânem idiği ve bâlâda beyan olunduğu vechile serasker müşârun ileyhin tedârik ve istihdâm ideceği askerin ulûfeleri ile mesârif-i sâire peyder pey darphâne-i âmiremden irsâl ve idâre olunacak olduğuna mebnî tahsîli üzere iğmâz ve rehavet ve imrâr-ı vakt-i vukûu maâzallâhü Teâlâ maslahata sende ibra-i mucib ve mütecâsir olanlar haklarında rehavet ve nedâmeti müstelzim olacağı ma'lûmuz oldukda ona göre amel ve hareket infâz-ı emr-i vâride-i şâhâneye gayret ve hılâfından hazer eyleyesiz.

Emr-i celîlü'ş-şân mûcebince Niğde Vâlisi devletli Hacı Süleyman Paşa Efendimizin bir kıta buyruldusu dahi ba'de'l-nazar sicill-i mahfuza kayd şod.

Fi 1 Receb 1240.

[a]

1

Devletli Süleyman Paşa'nın Niğde Sancağıyla Nevşehir'de olan kuzât ve nüvvâb-ı kazâya buyruldu.

Bundan akdem merhamet efzâ-yı sunûh olan irâde-i seniyye mûcebince cümle menziller kirâya tahvîl olunarak nizâm-ı defâtiri keyfiyeti bâ evâmir-i aliyye her bir mahalle bildirilmiş ve bu maddenin bu suretle nizâma zabtı altı mah olmuş olduğuna nazaran mühimme olarak altı mâh müddette Dersaâdetten verilen menzil ahkâmı mûceblerince ne kadar bargir verilmiştir. Sicillâtta mukayyed olduğu vechile altışar aylık birer kıt'a mumzî defterlerinin ihrâc ve irsâli hususuna irâde-i aliyye taalluk ve

Niğde Kırşehir sancaklarında vâki kazâlarda olan menzillerin altı aylık defterlerinin irsâli dahi matlûb-ı âlî olarak on bâbda tarafınıza hitâben bir kıt'a

[b

Emr-i şân-ı sâmî sudûr etmiş olmakla isimleri keyfiyet-i emr-i şân-ı mezkûre meâlinden dahi ma'lûm oldukda kazâlarınızda vâki menzillerden iş bu altı mâh zarfında mühimme olarak dersaâdetimden verilmiş ahkâm-ı şerîfe mûceblerince ne kadar bargir verilmişdir altı aylık birer kıt'a mumzî defterleri tanzîm ve serîan tarafımıza irsâl eylemeniz bâbında ber mûceb-i emr-i şân-ı sâmî dîvân-ı livâ-i Niğde ve Kırşehir ve Beğşehri'den iş bu buyruldu ısdâr.

Mûcebince mektûb-ı hazret-i sadâretpenâh vürûd baden nazar sicille kayd şod.

1

Nevşehir kazâsına tâbi Papa Yani nâm karye sükkânından zikr-i âti'l-beyâna yine karye-i mezkûr ahalilerinden bilvekâleti'ş-şer'iyye Mehmed Ali Ağa bin Hüseyin ve es- Seyyid Hüseyin Yazıcı bin Ahmed nâmân kimesneler meclis-i şer'de yine kazâ-i mezkûre tâbi Kavak nâm karye ahalileri taraflarından bilvekâle Osman Beşe ibn-i Süleyman nâm kimesne üzerine dava ve takrîr-i kelâm iderler ki sâkin olduğumuz Papa Yani karyesiyle Kavak karyesi beynlerinde geçülen dağda vaki mer'â ve arazinin ma'lûm hudûd nam mahaller bizim karyemiz hududu olub geçilen cebelde davarlarımız kadîmden beru ra'y ve intifâ ideriz. Husûs –ı mezkûr için yedimizde emr-i celüilü'ş şan ve hucec-i şer'iyye mûceblerince hayvânâtımızın arâzi-i mezkûre mer'âlarında karye-i kavak ahâlileri hayvânâtımızı intifâ'dan men' iderler suâl olunub mûceb-i şer'îsi matlubumuzdur didkerinde gıbbe's-suâl Seyyid Süleyman merkûmâı ber vech-i meşrûh hucec-i şer'iyyenin mezmûnlarını isbata havale olunub Ortahisar karyesi ahalilerinden Osman Beşe bin Ahmed ve İbrahim bin Ömer ve diğer İbrahim bin Sadullah nâmun ahrâr-ı müslimîn li-ecli'ş-şehâde hâzırân olub Papa Yani karyesinin ber vech-i muharrer hudûd ve arazi-i mezkûreleri karye-i mezkûre Papa Yani sükkânının davarları ve hayvânâtı ra'y ve intifâ iderler yüz seneden mütecâviz araz-i mezkûre mer'âlarıdır yedlerinde olan hucec-i şer'iyyenin mantûku dahi budur deyu her birerleri kemâ yenbağî edâ-yı şehâdet etmeleriyle şehâdetleri kabul ve Kavak karyesi ahalileri dahi men' itdikleri hususu mezkûrdan men ve bir dahi men etmelerine tenbih-i birle mâ hüve'l-vâki bi't-talep ketb olundu. Tahrîran fi evâsıt-ı Rebîu'l-âhir sene erbaîn ve mieteyn ve elf.

Fi 10-20 Rebiülahir 1240

Şühudü'l-Hâl: Me'zunün bi'l-iftâ Abdurrahman er-Rumi Efendi, Adil Efendi zâde Şerif, Tammeli Enver bin Mehmed Ağa ve Tammeli Mahmud Yazıcı, Muhzar Ömer ve gayruhû.

2

Nevşehir maa Ürgüb kazasının serdarlığı altı mâh zabt etmek üzere Ürgüb sükkânından Yapurdak Ahmed Ağa'ya ihâle olunub ağâ-yı yeniçeriyan-ı dergâh-ı âlî mektubu ba'de'n-nâzar sicill-i mahfûza kayd şod. Gurre Safer 240.

167_07140_0053

[a]

1

Anadolu'nun Orta Kolunda Vâki Vüzerâ-yı İzâm ve Mîr-i Mîrân Vesâire Hitâben Hüküm ki

Bir müddetten beri gürûh-ı mütemerridîn tekessür edip hatta Anadolu ve Rumeli'de vâki kazâ ve kasabât ve kurâ ahâlisinden iserâ mekûleleri cerr-i menfaat ve icrâ-yı garaz dâiyesiyle kizb ve hılâfı irtikâb iderek ve ibadullahı ta'ciz zımnında Dersaâdetime gelüp tezvir davalar iderek şunun bu vaz'ında hılâf-ı inhâ mübâşirli fermanlar ısdâr ve bâ kadr hasm ittihâz eylediği bi cürm kimesneyi dersaâdet'ime ihzâr ider deyu lede't-terâfü' bir şey lazım gelmeyerek muârazadan men olundukda ol mekûlelerin hîn-i mürâfaada da'vâları sahih olmayub mahza iftirâ kastıyla tezvirden ibâret idiği şer'an tahakkuk eyledikde mübâşirlerin ücret-i mübâşiriyyeleri mukaddemen Anadolu ve Rumeli'de kâin mehâkim-i sicillâtına evâmir-i aliyyem sebkat ettirilmiş olan müddeî mütemerrid nizâmı mûcebince mazlûm olan müddeâ aleyhden talep olunmayarak ber mûceb-i fetvâ-yı husûmet-i kâzibe iden müddeî mütemerridden tahsîl olunması hususu verilen fermanla derc ve tashîh kılınmakta ise de taşrada nizâm-ı mezkûre hiç riâyet ve icrâsına tenfîz olunmayarak yine mazlûm olan müddeâ aleyhe ücret-i mübâşiriyye i'tâsıyla rahnedâr ve ol vechile ehl-i ırz mazlûm güruhu dûçâr-ı zulm fesâd olmakta olduğu tahakkuk kılınub bu sûret rızâ-yı Cenâb-ı Bârî'nin hılafı ve şer'a münâfi bir keyfiyet olduğu zâhir ve ba'de ez În her tarafta icrâsıyla fukarâ-yı raiyyet o mekûle mezâlimden vikayesi irâde-i aliyyem muktezâsından idiği zâhir olmaktan nâşi husûs-ı merkûm bu defa Anadolu ve Rumeli'nin üçer kollarına ısdâr ve tisyar kılınmış siz ki vüzerâ-yı müşâr vesâir mûmâ ileyhimsiz keyfiyeti zîr-i hükûmet ve idârenizde olan mahalde lazım gelenlere i'lân ve işâa ve nizâm-ı mezkûr ale'd-devâm icrâsına i'tinâ iderek ba'de'l-yevm aslı olmayan ve âdî (silik) zuhûruna hîn-i mürâfaada müddeînin hakkı kayb olmayub da'vâsı mahzâ ıdrâr tacizden ibâret olan maslahatlarına gerek Dersaâdetimden

memur olan gerek imam ve hâkim taraflarından tayin kılınan mübaşirlerin ücret-i mübâşiriyyelerine müddeâ aleyhden talep olunmayub ol mekûlelerin ücret-i mübâşiriyyeleri müddeî mütemerridden tahsîl-i birle hılâf-ı vaz ve fıska gelmemesine ikdâm eylemeniz fermanım olmağin buyurdum ki hükm-i şerîfim vusûl buldukda bu bâbta sâdır olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlin itâat makrunuyla amil olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız.

2

Niğde vâlisi el-Hac Süleyman Paşa Efendimize Niğde Sancağında Hâvi olduğu Kazalara Buyruldu

Elviye ve eyâlet mutasarrıfları yolunda sayfen ve şitâen senede iki kere devre çıkarılmış mâ ber kadîm ve resm müstadi' olduğuna mebnî hâlen delil başımız izzetli [boşluk] İyas Ağa zîde kadruhû bu defa Niğde sancağının hâvî olduğu kazâlara devr tarîkiyle ihrâc ve irsâl olunmuş olduğundan imdi beraber olageldiği vechile kazalarınızı devr idüb mu'tâd olan devriyesi i'tâya dikkat eyleyesiniz ve sen ki delil başı mûmâ ileyhsin mine'l-kadîm mu'tâd olduğu üzere livâ-i mezkûru devr idüb zinhar ve zinhar vedîa-i Cenâb-ı Hüdâvendigâr olan fukarâ-yı zuafâya bir gune rencide ve eza ve ziyade nesne mutalebe etmekden ittikâ ve mübâadet eylemen bâbında divan-ı Niğde ve Kırşehir ve Beğşehrî'den iş bu buyruldu tasdîr olunmuşdur. İnşâllâhü Teâlâ ber mûceb-i buyruldu amel ve hareket eyleyesiz.

Kaza-i Nevşehir kuruş 500 bir esp

[b]

1

Kavak karyesi sükkânından Mustafa ve karındaşı Mehmed nâm karındaşların firar etmeyeceğine her ne vakit vusûl iderlerse vârisleri kefîl olanlar getürmeye kal'adan ihrâc olunacak kefîl olanlar Kavak karyesinden Küçük Hasan'ın oğlu Emin ve diğer kefil Görmül oğlu Halil Veli Musa oğlu Ahmed nâmân kimesnelerin kefâletleriyle kal'adan ihrâc olunub merkûmûn kefil sicill-i mahfûza kayd olundu.

Tahrîran fî 3 S 240.

2

Elviye-i Selâse vâlisi devletli Süleyman Paşa Efendimize Kuzât ve Nüvvâb'a vesâir zâbitana hüküm ki

Mukaddeman irâde-i seniyye-i şâhânemle Rumi altunun kat'ı külliyen terk ile ahz ve i'tâya ibâdullâh'a medârıyla ve sühûlet olmak için tam olarak on iki kuruşu ve nısfı altı kuruş ve rub'u üç kuruş fiyat ile alınub verilmek üzere râyiç vaz' ve […] saf

mülûkâneme izâfetle adlî tesmiye olunarak cedîd altun kat‘ ve i‘mâline ruhsat-ı senîyye-i hüsrevânem erzânî kılınub ancak mukaddemlerde mütedâvil olan Rumi altunu yirmi beş ve İslambul altunu sekiz ve fındık altunı on bir ve Mısır altını yedi ve Cezayir altını ve Trablus altunları on iki kuruş ve Rûmî nısfiyyesi on iki buçuk ve rub’û altı kuruş on paraya ve fındık rub‘iyyesi üç kuruş ve İslambul rub‘iyyesi iki buçuk vesâir atîk ecnâs-ı nukûd dahi fiy’at-ı asliyesi üzere alınub verilmek fiy’at-ı muharreresinden ziyadeye taâmül olunmamak tenbîhâtını hâvî mukaddemen iktizâ edenlere hitâben evâmir-i aliyyem ısdâr ve tisyâr kılınmış iken bazı erbâb-ı tama‘ ve fesâd ber minvâl-i muharrer kat’ı memnû ve metrûk olan rûmî altunu vesâir ecnâs-ı nukûdu ellerine geçtikçe ketm ve ihfâ ve ziyâde fiyat ile hufyeten beynlerinde alınub virmeğe ictisâr etmekde oldukları bundan akdem resîde-i rütbe-i tahkîk olunduğundan fîmâ ba‘d hılâf-ı emr ve irâde-i seniyye-i mülûkânem eyaletlerinde mütedâvil olunan atîk ecnâs nukûd-ı mezkûrun bâlâda muharrer fiyat-ı mukarrereden ziyadeye alınub verilmemesi bâbında aralık aralık her tarafa bi’d-defeât te’kîden evâmir-i celîle-i şâhanemden neşîr ve irsâliyle tenbih ve tekid olunmaktan hâli değil iken yine erbâb-ı tama‘ ve irtikâb memnû‘ olmayub fırsat buldukça ziyade fiyat ile alub virerek el-hâletü hâzihî nukûd-ı mezkûrenin fiyat-ı haddinden fâhiş tecâvüz eylemiş olduğu derkâr ve imtidat ve revâç takdîr-i âdesi kâffe-i muâmelâtının esâs ve nizâm gelen ve mektub cinâs olduğuna binâen bu vechile zuhûr iden ihlâl ve fesâd cem‘ ibâdullâh’ın ızrârını mûcib ve muâmelâtın bilkülliye suûbetini mûstevcib olarak men ve def derece-i vücûba varmış olduğundan fîmâ ba‘d tam on iki ve nısfı altı ve rub‘u üç kuruş râyiç olan adli altunuyla ufak paradan mâadâ gerek rûmî vesâir bilcümle ecnâs altun ve nukûd-ı sâire beyne’n-nâs ahz ve i‘tâda tedâvül etmeyüb her kimlerin ellerine geçer ise heman vasatından kat‘ ve şak ile bilâ tevakkuf tarafımızza darphane-i âmirem tarafından memur kılınan mübâyaacılara teslim ve nukûd-ı tâm yine tebdil olunmak için dahi muahharran evâmir-i aliyye-i pâdişâhânem takdîriyle tenbih ve teşdîd kılınmış idiği âşikâr olub icrâ-yı emr u ferman-ı şâhânem kemal-i ihtimam ve dikkat bilcümle memurlara ferîza-i zimmet iken iğmâz ve müsâmaha sebebiyle yine fiyat-ı nukud mâddesi fesaddan kurtulamayub sebebi dahi sâlifü’l-beyân rûmî altunu ve nısfiyyesinin erbâb-ı ihtikâr ve tama’ beynlerinde ber vech-i hakkı ziyade tabundurmak için olduğuna mebnî şu uygunsuzluğun önü alınub dîmâ ba‘d hılâfına hiç bir taraftan cesâret olunmamak ve bir kimesneye gadr ve zarar olmamak ve elyevm darphâne-i âmiremde kat ve darp ile mütedâvil olan adlî altunun fiyatına bir vecihle halel gelmemek üzere fakat elhâletü hâzihî i‘mâl terk ve men olunmuş olan rûmî altundan elde bulunanlarının fey’i kadîmi olan yirmi beşer kuruş

üzerine üç kuruş dahi ilâve ile yirmi sekiz kuruşa ve nısfiyyesi dahi on dört kuruşa vesâir bulunan ecnâs-ı atîk altun ve nukudu sâire dahi darphâne-i ma‘mûrem cânibinden nasa sühûlet için taraf be-taraf me’murlarınca mübâyaacılara verilen ruhsat ve müsâade-i şâhâneme göre dirhem hesabıyla verilmiş bundan böyle yine bu müsâade-i şâhânem bilmeyüb gerek rûmî altunu ve gerek sâir ecnâs-ı atîk nukûdu mübâyaacılara virmeyerek ziyade fiyat ile âhara virmeğe cesâret iderek ol vechile ihlâl-i fiyat nukûda bâis olurlar ise her kim olur ise olsun âlât ve yaprak bittaharrî tahkîk olunarak ele geçtikçe bilâ imhâl tertîb cezâ kılınması hususuna irâde-i ifata-i mülûkânem ta‘lîkıyla ol bâbda celâdet efzâ-yı sahîfe-i sudûr olan hatt-ı hümâyun mehâbet-makrûn-ı şâhânem mûcebince bu defa dahi bilcümle taşra memâlik ve dersaâdetimde lazım gelenlere fermanla ısdar ve tisyâr kılınmış ve keyfiyet dersaâdetimde kâin düvel elçilerine dahi resmen bildirilmiş ve ber vech-i muharrer nâsa serd için âsitâne-i saâdetimde ve gerek taşra memâlik-i mahrûsemde iktizâ eden mahallere darphâne-i âmirem tarafından mahsûs mübâyaacılar memur ve tayin kılınmış olmakla siz ki vezîr-i müşâr ve kuzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz siz dahi bu emr-i lâzımü’l-ittibâya bilvücûh nasb nakş ihtimâm ve kemâl-i takayyüd ve dikkat-i taam ederek hiç bir vakitte ardını boşaltmayıb kemâl-i taharrî ile herkes ellerinde bulunan tam rûmî altunu üç kuruş ilavesiyle yirmi sekiz kuruşa ve nısfiyesi on dört kuruşa vesair atik ecnas-ı altun ve nakt vesaireyi dahi ruhsat-ı şahanem üzere dirhem hesabıyla darphane-i amirem tarafından memur mubayaacılara teslim ve nakt ve taammeye tebdil eylemek ve eğer bundan böyle salifü’z zikr taam on iki ve nısfı altı ve rubiyyesi üç kuruş rayiç olan adli altunu ve beyaz akçe dahi altmış pare rayici olan altmışlık ve otuz pare rayici olan zolota ile ufak para maa ada o makule atik ecnas-ı altun ve nükud vesaireyi yedlerinde bulunanlar diyadeye vermek ve haddiyle ketm ve ihfa ve ziyadeye vermeye içtisar iderler ise her kim olur ise olsun

167_07140_0054

[a]

Bâ-taharri ele geçdiği gibi cezâ-yı sezâları bi’l-imhâl tertîb kılınacağından başka olmağla ahkâm ve zâbitân iğmaz ve müsamahalarına amel ile icrâ-yı te’dîb ve gûşmallarine bir dakika fevt olunmayacağını bilüb ana göre nizâm-ı mezkûrun bundan sonra isitkrârı esbâbını istihsâl ve bi’l-ittifâk mezîd ihtinâ ve sarf-ı ruyet eylemeniz fermânım olmağın i’lânen ve te’kîden iş bu emr-i celîlü’l-kadrim ısdâr [boş] ile tesyâr olmuşdur imdi bu fiyat maddesi mevâd-ı ahrâya bir vechile kıyâs olunmayub masrafı cümleye âid olduğuna mebnî şu husûs kemâl-i ikdâm ile muktezâ-yı emr-i padişâhânem

üzere fîmâba'd velev yedlerinde bulunan tam rumî altunı üç kuruş zammıyla yirmi sekiz ve nısfiyesi on dört ve rub'iyesi yedi guruşa ve sâir atîk ecnâs nükûd-ı sâireyi dahi dirhem hesâbıyla mübâya'acılara virerek tebdîl idüb adlî altunundan atmış ve zolata ve ufak paradan o misillü atîk ecnâs altun ve nükûd-ı sâire kimesne yedinde ketm ve ihfâ olunması esbâb ve sâ'ini gereği gibi isti'câl-i bi'l-ittifâk kemal-i ikdâm eylemeniz kat'î matlûb-ı hıdîvânem idüğü ve bundan böyle hilâfına cesâret iden ve ruhsat viren ve tesâmüh eyleyen her kim olur ise olsun bâlâda mezkûr vasidât-ı şâhâneme mazhar olacaklarından şüphe olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer amel infâz-ı emr ve irâde-i şâhâneme bi'l-ittihâd ferdâsı dermiyân-ı hayret ve nizâm-ı mezkûrun tatarruk-ı halelden vikâyesiyle hilâf-ı rızâ ve dahi tecvizden tehâşi ve mücânabet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur [boş] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-efzâ-yı sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mübâ'adet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfeme i'timâd kılasız tahrîren fi evâil-i Şa'bani'l-mu'azzam sene erbain ve mieteyn ve elf.

Fi 1-10 Şaban 1240

İş bu emr-i celîlü'ş-şân mûcebince devletlü Niğde vâlisi el-hâc Süleyman Paşa efendimiz hazretleirnin buyruldu-i 'âlîleri vürûd idüb buyruldu zahrına hizmet-i mübâşiriyye 550 kuruş yalnız beş yüz elli guruşdur

Temme'l-kelâm ceffe'l-kalem Fazlullah zâde Es-seyyid Lütfullah el-müvellâ-hilâfetihi be-medîne-i Nevşehir ma'a Ürgüb nemakahu el-fakîrullâhi te'âlâ azze şânuhü ufiye anhü

[Mühürler]

Tatbîk mühürleri

1

İzzet-meâb şeri'at-nisâb mevlânâ Es-seyyid Hüseyin Hakiki kâmyâb ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki ber vech-i mansıb mutasarrıf olduğum Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsının umûr-ı ahkâm-ı şer'iyyesi iş bu sene-i erba'în ve mieteyn ve elf ramazanü'l-mübâreki gurresinden zabt itmek üzere tarafımızdan cenâbınıza ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i merkûmı gurre-i mezbûrdan zabt ve beyne'l-âhâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i 'âlî ve vâkı' olan mevtâ-yı askeriye muhallefâtını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese alâ mâ farzullahi te'âlâ tevzî' ve taksîm husûsuna ihtimâm ve dikkat idün câdde-i şer'den ser mû inhirâfa cevâz göstermeyesiz. Fi Ra sene 1240

El-hakir Es-seyyid Süleyman Kemal el-kâdı-ı be-kazâ-i Nevşehir

2

İş bu bin iki yüz kırk senesi mâh-ı zilkade gurresinde Nevşehir'de bir sene hitâmına kadar lahm fürûht idüb çaryekci ta'bîr olunan kimesneye füruht itdirmeyüb râyici üzere davar zebh idüb sene hitâmına kadar Monla İsa oğlu Ahmed ve şerîki İsmail Veli İmam müştereki Ömer Himmet oğlu İsmail ve Durmuş oğlu Ali minvâl-i muharrer üzere ta'ahhüd eyledikleri sicil-i mahfûza kayd şüd .

Fî 1 Zilkade sene 1240

Lahm-ı ganem ve keçi kıyye: 20

3

Ekmekçi esnâfı hâssu'l-hâs nân-ı azîz altmış dirhemi bir paraya füruht olunmaya ekmekçi esnâfına tenbîh olunub ekmekçiler dahi minvâl-i muharrer işlemeye meclis-i şer'de ta'ahhüd eyledikleri sicil-i mafûza kayd şüd.

Fî 1 R sene 1240

Şarâbı azl içmekden döner sanma beni saki

Değildir mansıb-ı düya cihânda kimseye bâki

Temme'l-kelâm ceffe'l-kalem Es-seyyid Hasan Hakîkî el-müvellâ-bi-hilâfeti be-medîne-i Nevşehir ma'a Ürgüb

167_07140_0055

[a]

1

Bismillahirrahmanirrahîm

Ya Fettâh Yâ Rezzâk Ya Kerim

İzzet-meâb şerîat-nisâb Mevlânâ kuzât-ı kirâmdan es-Seyyid Ali Rızâ Efendi kâmyâb ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki ber vech-i mansıb mutasarrıf olduğum Nevşehir maa Ürgüb kazâsının umûr-ı ahkâm-ı şer'iyyesi iş bu sene erbaîn ve mieteyn ve elf zilkadeti'ş-şerîfe gurresinden zabt itmek üzere tarafımızdan cenâbınıza ihâle ve tefvîz olunmuştur gerektir ki kazâ-i mezbûru ahd-i merkûmdan zabt ve beyne'l-ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'i âli vâk'a olan müteveffay-ı askeriyye muhallefâtını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese alâ mâ farazallâhü'l-'alîmü'l-hakîm tevzî ve taksîm husûsuna ihtimâm ve dikkat idüb câdde-i şer'i Nebevîden ser mû inhirâf ve ricat göstermeyesiz. Vesselâm el-fakîr Süleyman Kemâl el-Kâdî bi-medîne-i Nevşehir maa Ürgüb.

2

Şâm Bayâdı Aşîretinin Kayseriyye vâlisi ile Nevşehir'den kimesne hat ısdâr ettirdikleri emir ki:

Sadrazam esbak müteveffâ Edhem Paşa vakfından Nevşehir kazâsında kâin Şâm Bayâdı aşîretinden Hacı Halil oğlu Boz Mehmed evladlarından Ebubekir ve Veli ve İsmail ve Çerkeş oğlu evladlarından Muhsin ve karındaşı Mustafa ve diğer karındaşları ve Kara Hasan evladlarından Ali ve Hacı Ali oğlu Ömer nâm kimesneler eban an ceddin seksen seneden mütecâviz kazâ-i mezbûrda sâkin olub kadîmî vechile üzerlerine edası lazım gelen rüsûm-ı mîrîlerini aşiretleri tarafına ve tekâliften hisselerini sâkin oldukları kazâ ahâlisiyle bil-maiyye edâda kusurları yoğiken bu esnâda aşîret-i merkûm ihtiyarları ve nefs-i Nevşehir'de mütemekkin vekilleri siz, bizim aşiretimizdensiniz deyu hılâf-ı şurût tekâlif tarh ve tahmîl vesâir bide'i mezâlim ile taaddîden hâlî olmadıkların beyân-ı birle o mekûle muğâyir-i şurût aşîret-i merkûme tarafından tekâlif vesâir mutâlebesiyle vâki olan müdâhelenin men' ve def'i bâbında sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim i'tâsı hususu Nevşehir maa Ürgüb nâibi bir kıt'a i'lâmında inhâ etmekden nâşi kuyûd-ı lâzımesi ve defterhânesi ve keyfiyeti ba'de'l-ihrâc muktezâsı suâl olundukda zikr olunan Şam Bayadı aşîreti Yeniil voyvodalığı mülhakâtından idiği ve bu mekûle aşâir tâifesini üzerlerine edâsı lazım gelen mîrilerini aşîretleri tarafına ve tekâlif-i vârideyi dahi emlâk ve arâzi hâl ve tahammüllerine göre sâkin oldukları kazâ ahâlisiyle bil-maiyye edâ eylemek üzere emr-i şerîfim i'tâsı iktizâ eylediği mevkûfâttan derkenâr omakla bâ takrîr lede'l-arz sana hitâben emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i aliyyem taalluk etmekle ber minvâl-i muharrer amel ve harekete bezl-i cel himmet eylemen fermânım olmağin hâssaten iş bu emr-i celîlü'l-kadrim irsâl olunmuşdur. Vusûlünde keyfiyet-i mentûk emr-i şerîfimden ma'lûmun oldukda bâlâda bast ve beyan olunduğu gibi merkumların üzerlerine edâsı lazım gelen mâl-ı mîri aşiretleri tarafına ve tekâlif-i vârideden dahi hisseleri hâl ve tahammüllerine göre sâkin oldukları kazâ ahalisiyle edâ eyledikden sonra ziyade mutâlebesiyle rencîde itdirmeyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe.

Fi 19 Receb 240.

[b]

1

Kırk bir senesi muharreminden altı mâh zabt itmek üzere Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsının serdârlığı Ürgüb kasabasında İrgüvar Memiş Ağa'ya ihâle olunub ağa-yı yeniçeriyân mektûbu vürûd ba'de'n-nazar sicil-i mahfûa kayd şüd. Fî 1 M sene 1241

2

Hakkında mukaddem fermân-ı kazâ cereyân iden Dilanderesinden Kulaksız oğlu Mehmed Ağanın afv ve itlâk olunub sâdır olan emr-i celîlü'ş-şân ba'de'n-nazar sicil-i mahsûsuna kayd şüd fî 3 S sene 1241

3

Göre karyesinden Mustafa Alemdar'ın kassâm defteridir

Göre karyesinden fevt olan Mustafa Alemdar'ın verâseti zevcesi Aişe ile sağîre kızları Hava ve Şerîfe ve Rabia'ya ve li-ebeveyn er karındaşı Mehmed'e münhasıra olduğu zâhir.

Fî 25 S sene 1241

Göre karyesinde elli dirhem değirmenler 300 kuruş	Sarı Bizon'da bağ 50 kuruş	Çürük Yusuf'un Konya'dan getirdiği 142 kuruş	Kilim 3 kuruş	Sâir hırdevât 90 kuruş
Yekûn : 622 kuruş				
Minha'l-ihrâcât : Kısmet-i âdî kalemiye harc :23 kuruş Zevcesine mihr-i müsbet :250 kuruş Göreli İbrahim Beşe :73 kuruş Kasab oğluna deyn-i müsbet :12 kuruş Narlı Mustafa'ya müsbet :112 kuruş Terlemez oğluna :30 kuruş Yekûn : 477 kuruş				
Sahhu'l-Bâkî 145 Hisse-i zevce :18 kuruş Hisse-i bin : 32 kuruş Hisse-i bin : 32 kuruş Hisse-i bin : 32 kuruş Hisse-i ah-i li-ebeveyn Mehmed :31 kuruş				

167_07140_0056

[a]

1

Devletlü Dâru's-Saâde ağası Hazretlerinin Mele Köyü ahâlisinin a'şârının nakli hususu için mektubdur:

İzzetlü fazîletlü efendi hazretlerinin huzûr-ı izzet-mevfûrlarına i'zâz müştemil da'avât-ı sâfiye iblâğıyla inhâmızdır ki: Benim izzetlü fazîletmendlü efendi hazretleri nezâretimizde olan evkâftan Nevşehir'de vâki Sadrazam-ı esbak merhum İbrahim Paşa evkâfından Mele Köyü dimekle arîf nâm karye müslim ve reâyâ zirâatçilerden cânib-i vakfa âid olan a'şâr kaimâkâm-ı vakf tarafından nakl olunarak zürrâ' tâifesine nakil itdirilmek ve nakliye mutâlebe olunmamak bâbında vakfiyetinden beru mer'î olmak hasebiyle kadîmin muğâyiri karye-i mezbûr zirâatçilerine a'şârı mezkûrun nakl olunması ve nakliye mutâlebesiyle rencîde olunmaları icap etmez iken kaymakam-ı esbak ve sâbık tam'larından nâşi mesârif-i nakliyeden bir kaç yüz kuruş celbi menfeat zu'muyla a'şâr-ı mezkûru cebren izden (?) ahâli-i karyeye nakl itdirdiklerinden ve bu vesile ile câ-be-câ tazyîk-i birle karye-i mezbûr ahâlilerinin hayvânât ve arabalarının tahammüllerinden hâriç yüklediklerinden telef ve hayvânâtlarının helâkına ve noksan gelen diyerek rencide olunmaları kadîmin muğâyiri ve karye-i mezbûr ahâlisinin tâb ve tahammüllerinden hâric olarak zirâatten fârig ve kesb-i âhara sülûklerinden perişaniyetlerini mûcib olacağından gayrı a'şâr-ı vakfa dahi noksan tertibi ile irâd-ı vakfın kesrini ve idâre-i umûr ve imâret-i vakfın sekte ve halelini müstevcib olacağını beyanıyla fîmâ ba'd karye-i mezbûr ahâlilerinden icab iden a'şâr-ı vakf kaymakam-ı vakf olanlar tarafından nak olunarak ahâli-i karyeye nakl teklifi ve nakliye mesârifi mutâlebesiyle ve noksan gelür bahanesiyle rencide olunmamaları hususuna ahâli-i karye niyâz ve istirhâm eylediklerini ve ber minvâl-i muharrer kaymakam-ı vakf es-Seyyid Ömer Tahir Beğ râzî olduğunu müvâcesinde huzurumuzda ifâde eyledikleri bu defa vârid olan mührün mutâbık i'lâmın meâlinden müstebân olmakla mûcebince karye-i mezbûr tarafından alınması icap eden a'lâr kaymakam-ı vakıf tarafından cânib-i vakf-ı müşârun ileyh için ahz ve nakl olunarak mesârif-i nakliye mütâlebesi ve nakl teklifi ve bahâne-i sâir ile kaymakam tarafından rencide itdirilmemesi ve kaymakam-ı vakf dahi mesârif-i nakliyeyi âhar mahalle tevzi misilli gadr ve tasaddî ettirilmeyerek râzî olduğu vechile a'şâr-ı mezbûru kaymakam kendi yedinden nakl eylemesi ve ahâli-i karye dahi a'şâr-ı vakfı dûn ve noksân teklif veyahud ketm ve bahâne-i sâire ile irad ve cânib-i vakfa gadri müstelzim hâlâttan mücânebet ve vakt ve zamanıyla bilâ noksan kaymakam tarafından kabza me'mûra te'diye eylemeleri hususuna ihtimâm ve dikkat eylemeniz siyâkında mektûb tahrîr olundu. Bi-mennihî Teâlâ lede'l-vusûl ber vech-i muharrer hareketleri me'mûldür. Baki ömrü fazilet müstedam bad.

167_07140_0057

[Boş]

167_07140_0058

[Boş]

167_07140_0059

[a]

1

İzzet-meâb Şeriat-nisâb Mevlâna es-Seyyid Ali Efendi Kâmyâb

Ba‘de’t-tahiyyeti’l-vâfiye inhâ olunur ki:

Ber vech-i mansab mutasarrıf olduğum Nevşehir maa Ürgüb Kazâsının sene ihdâ ve erbaîn ve mieteyn ve elf mâh-ı Rebîulevveli gurresinden zabt etmek üzere umûr-ı ahkâm-ı şer‘iyyesi tarafımızdan cenâbınıza ihâle olunmuştur. Gerektir ki kazâ-i mezbûru gurre-i merkûmdan zabt ve beyne’l-ahâlî ahkâm-ı şer‘i âlî ve vâki olan müteveffây-ı askeriyye muhallefâtını tahrîr ve terkîm ve beyne’l-verese tevzi ve taksim eyleyüb câdde-i şer‘den serbu inhirâfa cevaz göstermeyesiz. El-fakir es-Seyyid Mehmed el-Kâdı bi-kazâ-i Nevşehir maa Ürgüb.

2

Reâyâ mahallesinden Niğdeli’ye verilen huccet:

Medîne-i Nevşehir mahallâtından Reâyâ mahallesi mütemekkinlerinden bundan akdem helâk olan Daktarus nâm menfûrun verâseti karısı Sofya ve oğulları Nikolo ve Todor ve Turmuş ve kızı Marine ve Kıymete’ye munhasıra olub kable’l-kısme Sofya dahi helak olub oğlu Kostanti ve kızı Marine ve Kıymete’ye munhasıra olub kable’l-kısme Kıymete dahi helâk olub li-ebeveyn kız karındaşı Mariye ve li-üm er karındaşı Kostanti ve li-eb karındaşları Nikolo ve Turmuş ve anasının anası Vastebe’ye munhasıra olduğu lede’ş-şer‘i şerîf zâhir ve nümayan olukdan sonra merkumların terekesi marifet-i şer‘le taharir olundukda cümle emlâk ve eşyâ ve yalınız bin yedi yüz yetmiş sekiz kuruşa bâliğ olub mesfur Kostanti’nin hissesine yüz kırk sekiz kuruş isâbet idüb zikr olunan meblağ-ı mezbûrun sâhibi olan Kostanti gâib olub mesfûrun malını hıfz ve hırâsete şenlik oğlu Nikola’yı bâ huccet-i şer‘iyye kayyım nasb ve tayin olunub gâib-i mesfûrun emvâline vâzı‘u’l-yed olan Nikola’dan tamamen tahsîl ve kayyım nasb olunan Şenlik oğlu nâm mesfûra meclis-i şer‘de tamâmen edâ ve teslim olunub mesfûra

tesellüm ve kabul idüb âmme-i velayedden mesfûrun zimmetini ibrâ-yı âm ile ibrâ eyleyüb ba‘de’l-yevm mesfûrda bir dürlü alâkam ve medhalim kalmadı didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ hüve’l-vâki bit-talep ketb olundu. Tahrîran fi’l-yevmi’l-hâmisi fî şehr-i Rebiulevvel sene ihdâ ve erbaîn ve mieteyn ve elf.

Şühudü’l-Hâl: Kâtib-i mahkeme Ali Efendi, Kösteli oğlu Emin Tâbi Tahir Beğ, Niğdeli oğlu Yordan ve karındaş

3

Medîne-i Nevşehir mahllâtından Reâyâ mahallesi mütemekkinlerinden bundan akdem gâib olan Kostanti nâm mesfûrun emvâl ve eşyâsını hıfz ve hırâsete kıbel-i şer‘i kadîmden bir kayyım nasb ve lâbüd olmağin yine mahalle-i mezbûrdan Şenlik oğlu Nikola nâm mesfûr milleteri indlerinde ma‘kûle idiği zeyl-i vesîkada esâmîleri mestûr nasara ihbarlarıyla nümayan olmağin hâkim-i mevki sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsne meâb efendi hazretleri gâib-i mesfûrun emvâl ve eşylarını hıfz ve hırâsete iş bu mesfur Nikola’yı kayyım nasb ve tayin buyurub mesfûr dahi kayyımlığı mezbûru kabul ve merasimi kemâ yenbağî edâya taahhüd-i birle mâ hüve’l-vâki bi’t-talep ketb olundu.

Fi 5 Rebiulâhir 241.

Şühudü’l-Hâl: Niğdeli oğlu, Yevaki, Yascı Nikosa.

[b]

1

Avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârif-i behiyye-i hüsrevânemden Niğde ve Kırşehir ve Beğşehir sancakları devletlü inâyetlü merhametlü Mahmud Paşa efendimizin uhde-i devletlerine ihâle buyrulub müşârun ileyh hazretleri Kırşehir’de teşrîf buyrulduğundan i‘lân ve işâati hâvi bir kıt’a buyruldu emr-i uslûbileri Kırşehir mahkemesine vürud olmakla ba‘de’n-nazar sicill-i mahfûzuna kayd şod.

Fi 13 RA1241.

2

Anadolu’nun Ortakolu yemin ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki mevâlî fehâm kuzât ve nüvvâb vesâire hüküm ki:

Zât-ı hilâfetmeâb-ı mülûkâneme mevhibe-i cenâb-ı Rabbü’l-İzzet olan şîme-i kerîme-i şefkat ve merhamet muktezâsı itâb-ı himmet olan tâcidârânem semt-i adâlet ve na‘fete ma‘tûf devâmen ittikâr-ı hayriyet âsâr-ı hidîvânem istihsâl âsâyiş-i hâl-i enâm ve istikmâl-i ârâyiş-i bâl-i havâss-ı âm ma‘rûf olunduğu misilli taraf-ı eşref-i şehriyârânemden mensûbu lâf ve mutasarrıfîn hemân himâyet-i fukarâ ve siyânet-i aceze ve zuafâ emr-i ehemmine dikkat vâcibe-i uhde-i ubûdiyet ve me’mûrînleri idiği

âşikâr ve bu dakikaları gözedüb zîr-i dastân olunan ahâli fukarâya bir gûne taadîye mecbur olmamaları irâdesiyle havz-ı hükûmetlerinde bulunan kâffe-i iltizâmât-ı kefûrlara ihâle kılınmakla tevsî'i dâire-i maaş olunmuş ve ol vechile sekene-i memleket ve aceze-i raiyyete yârgedâni müstelzim olur evza' vukûuna mahal kalmamış olduğu bedîhi ve bedîdâr iken uhdelerinde olan eyâlet ve elviyeden beher sene mart esnasında mârtiye nâmıyla akçe tahsîl eyledikleri bilittifâk vukûuyla sâbık ve lâhık olanların tarafları beyninde bedel-i iltizâmât vesâirden dolayı darphâne-i âmiremde ru'yet olunan muhâsebe defterlerinden olarak keyfiyet ma'lûm-ı şâhânem olub sâye-i şâyânımda mensab-ı zabt iden vüzerâ ve mîr-i mîrân gerek semere-i iltizâmât ve gerek hazarda hazariyye ve imkân seferde seferiyye misillü sâir ve revana adem-i kanâat-ı birle bir kata dahi martiye tabiriyle izâca fukarâyı mûcib olacağı zâhir olmakla bu defa sadır olan fermân-ı celîlü'ş-şânımda fîmâ ba'd eyâlet ve elviye mutasarrıfı bulunan vüzerâ ve mîr-i mîrânın ihdas eyledikleri martiye namıyla fukaradan bir akçe almamaları hususuna şeref-rîz-i sahîfe vürud iden fermân-ı celîlü'ş-şân iş bu sicill-i mahfûza kayd şod.

Fi 1 RA 1241.

167_07140_0060

[a]

1

Nevşehir kazâsına tâbi' Ortahisar karyesi derûnunda Türkmanzâde Mehmed Ağa konağı ittisâlinde kubbeden münhasır bir bab sâkırı nâ-ma'lûm olan hânın pişgâhında yine karye-i mezbûrda ashâb-ı hayrâtdan Abdülkadir oğlu el-hâc Ali nâm kimesne iki kemer dahi binâ eyleyüb bu vechile ashâb-ı servetlerin hayratı olub karye-i mezbûra amed şüd iden karbanlar mühimmât olub han-ı mezbûrun derûnunda olan mezmelatı senevî otuz beş kuruşa îcâr olunub karye-i mezbûrun iktizâ iden umûruna sarf olunub lakin hân-ı mezbûrun irâdını hıfza bir mütevelli nasb olunmadığından irâd-ı mezbûru hıfza kıbeli'ş-şer'den ber vech-i hasbî bir mütevelli nasb ve lâbüd olmağın hâlâ karye-i mezbûrda sâkin el-Hâc Yusuf Ağazâde es-seyyid Mehmed Ağa umûr-ı tevliyete muktedir idüğin mevsûkü'l-kelâm kimesne ve huzûr-ı şer'e ihbâr itmeleriyle merkûm Es-seyyid Mehmed Ağa'nın berâtı zuhûr edinceye kadar cânib-i şer'-i mestûrdan iş bu merkûm Mehmed Ağayı ber vech-i hasbî mütevelli nasb ve ahâli-i karye dahi merkûm Mehmet ağanın üzerine küfr itmek ber vech-i hasbî nâzır nasb olmadığını merkûm Mehmed Ağa'nın yedine kıbel-i şer'den iş bu hüccet-i şer'iyye i'tâ olunduğu kayd şüd.

Fî 13 R sene 1241

2

Der-aliyyede müderrisîn-i kirâmdan Mehmed Münib Efendi'nin tercüme-i siyer-i kebîr kitâbının memâlik-i mahrûseye intişârı ve erbâb-ı ulûm mütâla'ası husûsuna irâde-i aliyye ta'alluk buyrulup tercüme-i mezbûrdan on cild kitâb Niğde vâlisi devletlü Mahmud Paşa efendimize vürûd idüb müşârunileyh ahzınca nice tarafdan dahi bir kıt'a buyruldu ile iki cild kitâb Nevşehir kütübhânesine vaz' olunmak içün tuğcubaşı Şüca Ağa ile vürûd idüb fukaha ve cümle ulemâ müvâcehelerinde kitâb-ı mezbûru Nevşehir kütübhânesine hâfız-ı kütüb ma'rifetiyle teslîm olunduğu sicill-i mahfûza kayd şüd

3

Esnâfa virilen narh-ı cârî

Karaman helvası 28 para	Aladağ üzümü 12 para	Çal üzümü 10 para	Zile nohudu çaryeki 3 kuruş 30 para
Leblebi 9 para	İnek pasdırması 26 para	İnek yağı 34 para	Pekmez 12 para
Bezir 18 para	Mum 36 para	Yaka sabunu 46 para	İzmir sabunu 40 para
Davar pasdırması 20 para	Niğde helvası 24 para	Kil 5 para	Ereğli nohudu 10 para
Amasya eriği 12 para	Pirinç 18 para	Duhan 7,5 para	Torba inciri 16 para
Deveci inciri 10 para	Erik 10 para		

[b]

1

Kırk bir senesinin aded-i ağnâm bâ-emr-i 'âlî kasabbaşı Mustafa dâme mecdühünün çukadarlarından Nuri Ağa ile bir kıt'a emr-i celîlü'ş-şân ba'de'n-nazar sicil-i mahfûza kayd şüd bin re's ağnâmdan Niğde sancağına bâ-emr-i 'âlî tevzî' olunub Niğde mahkemesinden muhreç pusula-i şer'iyye mûcebince yüz kırk üç re's ağnâm beheri beşer guruşdan kazâ vekili yediyle kabzına me'mûr Nuri Ağa'ya tamâmen edâ ve teslîm olunduğı sicil-i mahfûza kayd şüd

Fî 19 Ca sene 1241

2

Medîne-i Nevşehir kazâsına tâbi' Süse karyesinde fevt olan Hava nâm hatunun karındaşları Hadice ve Rabia nâm hâtûnlar meclis-i şer'de yine karyeden Yusuf bin Ali mahzarında üzerine da'vâ ider ki merkûm Yusuf kız karındaşım Hava'nın menzilini bizlerin haberlerimiz yoğiken üç yüz beş guruşa aherden iştirâ eylemiş menzil-i mezbûrdan hissemizi virmeyiz deyu da'vâ gıbbe's-sûâl merkûme dahi cevâbında menzil-i mezbûru kız karındaşı müteveffiye oldukda re'y-i hâkimle üç yüz beş guruşa merkûmlar dahi bi'l-müvâcehe râzılar olarak ma'rifet-i şer'le bey'eylediler deyu bey'-i mezbûru dahi şühûd-ı udûl ile sâbit eyleyüb merkûmeler bî-vech-i şer'î mu'ârızadan men' olunub yedine hüccet-i şer'iyye i'tâ

3

Bin iki yüz kırk bir senesi mâh-ı receb-i şerîf gurresinden altı mâh zabt itmek Nevşehir ma'a Ürgüb kazâsının serdârlığı yine Ürgüb kasabasından Yıldırak Ahmed Ağa'ya ihâle olunub ağa-yı yeniçeriyân mektûbu vürûd ba'de'n-nazar sicil-i mahfûza kayd şüd.

Fî 1 B sene 1241

167_07140_0061

[a]

1

İzzetmeâb hâlen Nevşehir Ürgüb kazâsında me'zûnün bil-iftâ Seyyid Abdurrahmân Rûmî Efendi ba'de's-selâm inhâ olunur ki: Kazâ-i mezbûrede beyne'l-ahâli hüsn-i sülûkünüz istimâ' olunduğundan kazâ-i mezbûreye kemâkân iftâya tarafımızdan sana izin virilmiştir. Gerekdir ki lede'l-istiftâ esahh-ı akvâl-i eimme-i Hanefiyye aleyhim rahmetü Rabbi'L-Beriyye ile i'tinâ idüb kütüb-i mu'tebereden nakl-i sarîh ve imzâlarında Nevşehir maa Ürgüb kazâsında müfti olduğunu tasrîh eyleyesiz. Ve's-selâm. Hurrire fi'L-yevmi's-sânî aşera mine'l-Cemâziyelâhir li-sene sitte ve erbaîn ve mieteyn ve elf.

Fi 3 CA 1241

Fi 15 B 1241

Temmet kelam ceffel kalem es-Seyyid Ali er-Rıza , el- Müvella bi Medine-i Nevşehir maa Ürgüp

İki tane tatbik mührü

2

Şerîat-şiârân Niğde ve Kırşehri ve Beğşehri sancaklarına hâvî olan kazâların kuzât ve nüvvâbı faziletli efendiler ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân Kırşehir ve

Beğşehrinde olan mütesellimlerimiz ve Nevşehir voyvodası ve ağaları zide mekâdiruhüm ve umdetü'l-a'yân ve zâbitân ve iş erleri ve söz sâhipleri bi ecma'ihim inhâ olunur ki bu hilâl-i yümn-i iştimâlde tâife-i bâğî ve fesâd olan lüsûs ve serseri güşt-ü güzâr iden Kapusuz ve kâdı ferağ vesâirleri sülûk-i meslek-i fesâdı dâimâ müstemirran kendilere iş ve aceze-i ibâd ve sekene-i bilâd ve reâyâ-i berâyaya zulm ve inhirâfı derîş eyledikleri mesmû' ve ma'lûmumuz olmakla bu mekûle kutta'i tarîk ve haramzâde ve tâife-i sârik olanların ber takrîb üstadlarıyla te'dîb-i güşmalları ve zulm ve taaddiyâtlarının indifâı her hâlde lâzıme-i zimmet me'mûriyetimiz olmakla sizler ki muhâtabûn-ı mûmâ ileyhimsiz keyfiyet ma'lûmunuz oldukda hîn-i iktizâda cümlenizin muâveneti derkârıyla delil başlarımız kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrânımız Mirza Ağa ve Ömer Ağa ve bu hususa tayin olundukları ma'lûmunuz oldukda bu vechile fukarâya hasâreti mûcib harekâta mecbûl olanların def'i mazarrat ile nâmını taraf-ı mest-i ibâd ve istihsâl-i esbâb-ı asâyiş-i sekene-i bilâd hâlâtında sizler dahi birbirin mezîd sa'y ve gayret eyleyesiz. Ve sizler ki delil başlarımız ağayân-ı mûmâ ileyhimâsız fukarâ-yı ibâda bu vechile zulm ve taaddiyâna mecbûl olanların itizâfını def ve ref ve reâyâ ve süknâya bi-gayr-i hak rencîde ve remîde misilli harekâttan kemâl mertebe ictinâb ittikâya mübâderet ve ber mu'tâd-ı kadîm taraflarınızda kazâlardan verile gelen rüsûmât-ı devriyenin ahz ve kabzında taraf-ı âhardan mümânaat olunmamak bâbında dîvân-ı Niğde ve Kırşehir ve Beğşehrinden eşyed buyrulan buyruldu amel ve hareket ve hılâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz.

3

İzzetmeab şeriat nisap Mevlâna katipzade katib-i mahalle es-Seyyid Ali Rıza Efendi kamiyab badettahiyyetü'l vafiyye inha olunur ki ber vech-i niyabet mutasarrıf olduğum Nevşehir maa Ürgüp kazasının umuru niyabeti iş bu Receb-i Şerifin yirminci gününden şaban-ı şerif gayetine gelinceye kadar tarafımızdan ba inayet cenabınıza ihale olunmuştur. Gerektir ki yevmi meburdan kaza-i mezburun niyabetine mutasarrıf olup vukuu bulan mütevaffay-ı askeriyye muhallefatını tahrir ve beyne'l verese taksim eyleyüp cadde-i şerden sermu inhirafa cevaz göstermeyesin.

Fi 21 B sene 241

El fakir es- Seyyid Ali er- Rıza el müvella bi medine-i Nevşehir

SONUÇ

110 sayfadan oluşan 4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicili 209 hükümden ibarettir. H. 1238-1241/ M. 1822-1826 yılları arasındaki dönemi kapsayan sicil defterindeki belgelerin tasnif ve tahlili sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: Mezkûr yıllarda Nevşehir idari anlamda Karaman Eyaleti'ne bağlı Niğde sancağının bir kazasıdır. Defterdeki merkezden gelen belgelerin çoğu Nevşehir kazası naibine hitabıyla başlamaktadır. Mutasarrıf ve voyvoda da Nevşehir'in yerel yöneticileri için kullanılan unvanlar arasındadır. Nevşehir kazasına ait köy ve mahallelerin sayısına defterden kesin olarak ulaşılamamakla beraber o tarihte Nevşehir'e ait 26 adet karye/köy, merkeze bağlı 6 mahalle, 3 nahiye tespit edilmiştir. Bunlar arasında Ürgüp ve Uç Hisar nahiyeleri ile Zile ve Enar karyeleri en sık geçen yerleşim birimlerindendir. Defterde yer alan altı mahalle ise komşu anlaşmazlıklarında ve tereke kayıtlarında çokça geçmektedir.

Naiblik değişimi, mutasarrıflık ve voyvoda görevlerin ile ilgili merkezden gelen hükümler defterde en sık rastlanan konular arasındadır. Bu belgelerden yönetici unvanlarının yanı sıra halk arasında kullanılan ağa, bey, gibi sosyal statü açısından üst noktada bulunan kişilerin olduğu da görülmektedir.

Bir hüccette Müslüman gayrimüslim arasında evlilik olabildiği görülmüştür. Genel bir değerlendirme için bir ölçüt olmamakla birlikte toplumsal uyum açısından önemli bir örnektir.

Sefer hazırlığı için orunun lojistik desteği ve iaşe temini ile vergi toplanmasına dair merkezden gelen fermanlar defterde diğer hükümlere göre daha fazladır. Bu durum devletin askeri ve ekonomik süreçlerinin halka nasıl yansıdığı konusunda bilgi vermektedir. Bu hükümlerle ilgili tespit ve değerlendirmemiz askeri yükümlülüklerin daha çok Müslüman kesim üzerinde olduğudur. Gaza ve cihat anlayışı Müslüman nüfusa verginin yanında sefer hazırlığı ve asker toplanması esnasında gayrimüslimlere oranla daha fazla sorumluluk vermiştir. Bu yükümlülükler devletin gittiği seferlerden zaferlerle döndüğü klasik dönemden farklı olarak askeri ve siyasi kayıpların art arda geldiği bir dönemde Müslüman ahaliyi önemli ölçüde zorlamıştır. Gayrimüslimlerle ekonomik açıdan aradaki farkın açılmasında da en önemli bir etken olmuştur. Tereke kayıtlarını incelediğimizde Müslüman ve gayrimüslim nüfus arasında ekonomik farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca tereke kayıtları ve vergi toplanması ile ilgili belgelerden Müslümanların tarım, hayvancılık ve ticaretle uğraştığı

gayrimüslimlerin İstanbul'da dönemlik çalışmakla birlikte bağcılık, beziryağı üretimi, ticaret gibi alanlarda aktif olduğunu görülmüştür.

1821'de Mora Yarımadası'nda başlayan ve siyasi, askeri ve ekonomik olarak Osmanlı Devleti'ni zor durumda bırakan isyanlardan taşrayı da olumsuz etkilemiştir. Nevşehir 'de bu isyanların başta ekonomik olmak üzere pek çok yönden etkisini hissetmiştir. Defterde yer alan Rumeli'de yaşanan isyanlardan dolayı İstanbul'un buğday iaşesinin sağlanamadığı ve bunun bir kısmının Niğde sancağı ile kazalarından temin edilmesi hususunda gönderilen hükümler ile isyanın bastırılması için yapılan sefer hazırlıkları ve asker temini ile ilgili hükümler o yıllarda devletin içinde bulunduğu askeri ve ekonomik durumu gösterir mahiyettedir. İmdad-ı hazariyye vergisi ile ilgili hükümlerin sayıca fazlalığı da yine bu minvalde devletin içinde bulunduğu durumun Nevşehir'in ne ölçüde etkilendiğine örnek olarak gösterilebilir. Bu hususlarla ilgili önemli bir noktaya değinmek gerekir ki o da devletin halkını mağdur etmemek adına merkezin ve ordunun iaşesi için istediği buğdayın fiyatını belirlemesidir. Belgelerde başkentin ve ordunun iaşesi için talep edilen buğdayın miktarı ve fiyatı net bir şekilde belirtilmiştir. Bu durum adil yönetimin ve devlete güvenin temini noktasında yüzlerce yıl uygulanan devlet geleneğinin en zor durumlarda bile devam ettiğine dair önemli bir örnektir.

Toplumsal hayatta vakıfların önemli ve imtiyazlı bir yerinin olduğu hükümlerde ayetlere isnat edilerek alınan karar örneklerinden görülmektedir. İslam dini, diğer İslam devletlerinde olduğu gibi Osmanlı'da da toplum hayatının her konuda merkezinde yer almıştır. Kadının görev ve yetkilerine, şer'iyye sicillerinde yer alan kararlara ve uygulanan yaptırımlara bakıldığında bu durum açık ve net bir şekilde görülmektedir. Kadı, Naib, Müftü, İmam gibi görevliler hem dini hem de içtimai alanda en yetkili kişilerdir. Toplumsal barış ve huzurun sağlanması, düzenin temini için bu kişiler bulundukları yerde devlet geleneğinin de birer temsilcisi olmuşlardır.

4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicilinde mahalli olaylarla ilgili davalar sayıca ferman, emir ve buyruldulara nazaran daha azdır. Emir ve fermanların muhtevası değerlendirildiğinde bu orandaki farklılığın sebebinin Rumeli'de yaşanan ayaklanmaları bastırılmakla meşgul olan devletin bu sorunu idari yönden daha emin olduğu başta Anadolu olmak üzere diğer sancak, kaza ve köylerden takviye talep ederek çözmeye çalıştığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında defterdeki fermanlar özelde Nevşehir'in idari ve içtimai yapısını, genelde Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu süreci yansıtmaktadır. Zira defterin ait olduğu zaman dilimi Osmanlı Devleti için askeri

ve siyasi kırılmaların, nüfus hareketlerinin yoğun olarak yaşandığı bir dönemdir. Asker firarı, sefer hazırlığı, asker temini, orduya mühimmat ve zahire temini, başkentte asayiş ve güven adına giriş çıkışlarda uygulanan mürur tezkiresi, para ayarı, sürgün, metruk arazilerin tarıma kazandırılmasına dair emirler de bu minvalde devletin uygulamalarına dair örneklerdir. Süreç ayrıca II. Mahmud eliyle yapılan değişim ve dönüşümün etkilerinin farklı açılardan topluma yansıdığı bir dönemdir.

4 numaralı Nevşehir şer'iyye sicil defterinden belli bir zaman dilimine dair Nevşehir kazasının sosyo-ekonomik durumuyla ilgili dair uygulamalara ulaşılmaktır. Örneğin alacak verecek dava kayıtlarından ve tereke kayıtlarındaki nakit para, tarla, bağ, kürk, dükkân, değerli ev eşyaları, mutfak eşyaları, kişisel eşyalar gibi mal varlığı kazanın ekonomik ve sosyal durumu hakkında ipuçları vermektedir. Dükkanların sayıca fazlalığı ekonomik hayatta ticaretin önemli bir yeri olduğunu gösterirken rehin muamelesi gibi uygulamalar Osmanlı ticari hayatında parasal döngünün sağlanmasında kullanılan yöntemlere dair bilgi vermektedir. Rehin muamelesi ile emanet bırakılan değerli eşyanın karşılığında ödünç paranın alınması ticari hayatı canlı tutarken bazen başka kişiye ait bir eşyanın sahibinin izni dahilinde para karşılığı rehin bırakıldığı da olmuştur. Bu sayede uygulanın sadece ekonomiğe değil insanların birbirine güveni açısından toplumsal uyuma da katkısı olmuştur. Ancak, Nevşehir özelinde ve ülkenin değişik yerlerinde asayiş olayları, Rum reayaya yönelik yanlış muamelelerin de olduğu defterde ulaşılan bilgiler arasında. Devlet, bu gibi hadiselerin önlenmesi ve teşebbüs edenlerin cezalandırılmasını istiyor. Defterde bu durumun önlenmesine dair hüküm de yer almaktadır.

Netice itibariyle 1822-1826 yılları arasındaki döneme ait Nevşehir şer'iyye sicilinde görülmüştür ki toplum genelinde siyasi, askeri ve ekonomik açıdan çalkantılı bir geçiş dönemi yaşanmaktadır. Bu durumdan devletin diğer yönetim birimlerinde olduğu gibi Nevşehir de ekonomik, askeri ve idari anlamda önemli ölçüde etkilenmiştir. Ancak, kozmopolit bir yapıya sahip olan Nevşehir'de anılan dönemde Müslümanlar ve gayrimüslimlerin hem kendi aralarında hem de karşılıklı ilişkiler noktasında mahkemeye yansıyan önemli bir davaya rastlanmamıştır.

KAYNAKÇA

ARŞİV KAYNAKLARI

4 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicili, Devlet Arşivleri

KAYNAK ESER VE İNCELEMELER

AKGÜNDÜZ, Ahmet, "İ'lam", *DİA*, C. 22, İstanbul 2000.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Şer'iyye Sicilleri Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler*, C. I, İstanbul 1988-89.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Şer'iyye Sicilleri*, TDAV Yayınları, C.1, İstanbul 1989.

AKYILDIZ, Ali. *Osmanlı Bürokrasisi ve Modernleşme*, İletişim Yayınları, İstanbul 2009.

ATAR, Fahrettin, "Şürût ve Sicillât", *DİA*, C.39, İstanbul 2010.

AYDIN, M. Akif, *Osmanlı'da Hukuk*, Sanat Kültür Araştırma Merkezi, C.1, İstanbul 1994.

AYDIN, Mehmet Akif, "Mahkeme", *D.İ.A.* C. 27, İstanbul 2003.

BALTA, Evangelia, *Gerçi Rum İsek de Rumca Bilmez Türkçe Söyleriz*, Literatür Yay. İstanbul 2022.

DEVELİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitapevi Yayınları, Ankara 2010.

EKİNCİ, Ekrem Buğra. "Tanzimat Devri Osmanlı Mahkemeleri" *Türkler Ansiklopedisi* C.13, Yeni Türkiye Yayınları. Ankara 2002.

ERDOĞAN, Serkan "*13 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicili Transkripsiyon ve Genel Değerlendirme",* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir 2019.

ERTUĞRUL, M. A. "*Karaman Vilayetinin İdari Taksimatı*", Osmanlı Araştırmaları Dergisi, C.12, 1992.

Evliya Çelebi, *Seyahatname*, Hazırlayan: Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı, Yapı Kredi Yayınları, Cilt.3, İstanbul 2006.

FAROQHİ, Suraiya, Çev. Zülal Kılıç, "*Osmanlı Zanaatkârları*", Kitabevi Yay. İstanbul 2011.

FİNDLEY, Carter V. "*Osmanlı Devleti'nde Bürokratik Reform Babıali*" (1789-1922)" İstanbul 2014.

GEDİKLİ, Fethi, "Osmanlı Hukuk Kaynağı Olarak Şer'iyye Sicilleri", *Türk Araştırmalar Literatür Dergisi,* C. 3, S. 5, İstanbul 2005.

GEDİKLİ, Fethi, "*Şer'iyye Sicillerinin Hukuk Tarihi Acısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar*", Edt. A. Akyıldız, T. Buzpınar ve M. Sinanoğlu, "*Dünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları Tespitler, Problemler, Teklifler*", İSAM, İstanbul.

GENÇ, Mehmet, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi*, Ötüken Yay. İstanbul, 2022.

GÖKBİLGİN, Tayyip, "*Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmi*", Enderun Yayınları, İstanbul 1992.

GÜLSOY, Ufuk, "*Osmanlı Gayrimüslimlerinin Askerlik Serüveni*", Simurg Yayın Evi, İstanbul 2000.

HALLAQ, Wael B. *"The Qādī's Dīwān (Sijill) before the Ottomans*", BSOAS, LXI/3 1998.

HIZLI, Mefail, "*Maddi Kültür Varlığımızın Onarımlarını Belirlemede Şer'iyye Sicillerinin Rolü*", Taş Vakfı Yayıncılık, İstanbul 1991.

HEREDOT, "*The Histories"*, C.5 s.49-57, Harvard Üniversitesi Yayınları, Londra 1992.

İNALCIK, "*Halil. Devlet-i Aliyye*", C.4, İş Bankası Yay. İstanbul 2016.

_____, Halil. "*Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*" Eren Yay. İstanbul 2009.

_____, Halil ve Quatatert, D. (Editörler) "*Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik Tarihi*" Eren Yayıncılık, İstanbul 2006.

KABAKÇIOĞLU, Mustafa, "*5 Numaralı (H. 1242-1248/M. 1827-1833) Nevşehir Şer'iyye Sicili Değerlendirilmesi*", Yüksek Lisans Tezi, Niğde 2019.

KOLAY, İlknur Aktuğ, "Damat İbrahim Paşa Külliyesi", *D.İ.A*. C.8 İstanbul 1993.

KÖSE, Metin Ziya ve Kozan, Ali, "*Nevşehir Mahkemesine Ait İlk Şer'iyye Sicili (3 Numaralı)*", Nevşehir Üniversitesi Yayınları, Nevşehir 2013.

KUŞ, Sevgi. "*20 Numaralı (H. 1339/M. 1921- H. 1343/M. 1925) Nevşehir Şer'iyye Sicili Transkripsiyon ve Genel Değerlendirme",* Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir 2010.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S. "Berat", *D.İ.A.* C.5, İstanbul 1994,

_____, Mübahat S. "*Osmanlı Belgelerinin Dili*", Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, İstanbul 1994.

_____, Mübahat S. "Temessük", *D.İ.A.* C.40, İstanbul 2011.

METİN, Rafet, "1*6. Yüzyıldan 18. Yüzyıla Muşkara (Nevşehir)'da Nüfus ve Yerleşme"*, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2011.

OĞUZ, Ahmet, "*12 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Siciline Göre 20. Yüzyılın Başlarında Nevşehir 'de Hayat*", 1. Uluslararası Nevşehir Tarih ve Kültür Sempozyumu, Grafiker Yayıncılık C. 1, Ankara 2011.

OĞUZ, Mustafa, AKGÜNDÜZ, Ahmet, "Hüccet", *D.İ.A*. C.18, İstanbul 2011

PAKALIN, Zeki, "*Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*", Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1993.

ORTAYLI, İlber, "*Hukuk ve İdare adamı olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*", Kronik Yayınları, Ankara 2016.

PAMUK, Şevket, *Osmanlı Ekonomisinde Bağımlılık ve Büyüme (1820-1913),* Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2018.

PASPATİS, Aleksandros, "*Balıklı Rum Hastanesi Kayıtlarına Göre İstanbul'un Ortodoks Esnafı 1833-1860"* Çev. Marianna Yerasimos, Kitap Yay. İstanbul 2014.

ŞAHİN, İlhan, "Nevşehir", *D.İ.A.* C. 33. İstanbul 2007.

TAŞ, Kenan Ziya, "*Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iyye Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları",* I.Milli Arşiv Şurası Tebliğler-Tartışmalar 1998

TURAN, Osman, "Selçuk Türkiyesi'nde Faizle Para İkrazına Dair Hukukî Bir Vesika", C. XVI, 1952.

UĞUR, Yunus. "Şer'iyye Sicilleri", *D.İ.A*. C.34, İstanbul 2010.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, "*Osmanlı Devleti'nin İlmîye Teşkilatı",* TTK Yayınları, Ankara 1984.

_____ İsmail Hakkı, "*Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*", Ankara 1984

YILDIZ, Gültekin. *"Neferin Adı Yok*", Kitabevi Yay. İstanbul 2009.

YILDIZ, Kenan. "*Terekler Neyi Derler, Miras Kayıtlarının İzinde Osmanlı Araştırmaları"*, Ketebe Yay. İstanbul 2023.

http://www.nevsehir.gov.tr/tarihce

EKLER

Ek 1: Kaya Oyma Bezirhane Fotoğrafları

Bezirhane Dış Kısım

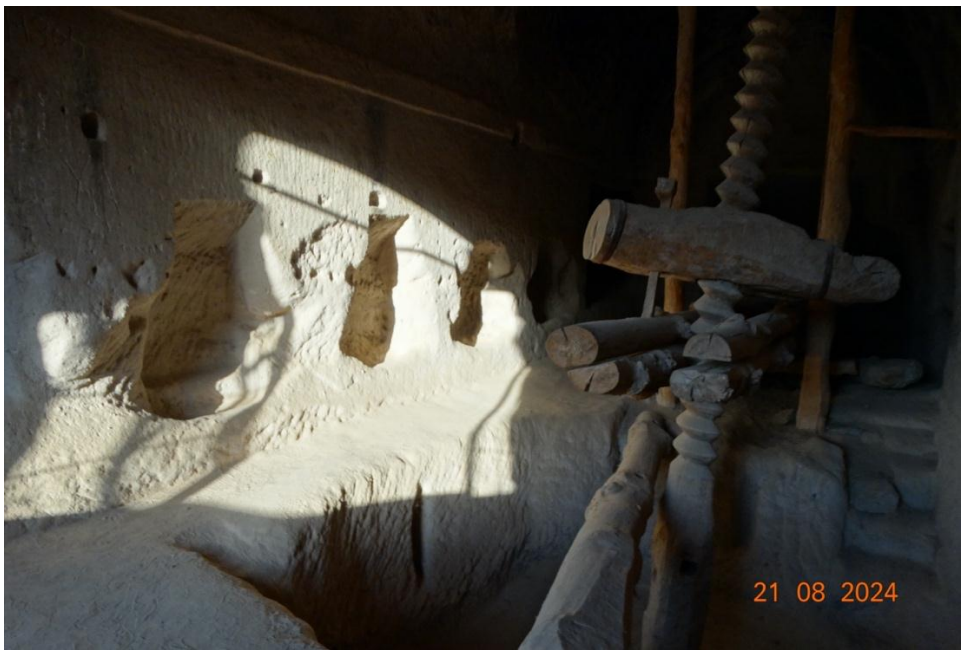

Bezirhane İç Kısım

Öğütme Alanı, Değirmen Bölümü

Fırın Bölümü

Bezirhane Bitişiğindeki Kilisenin Girişi

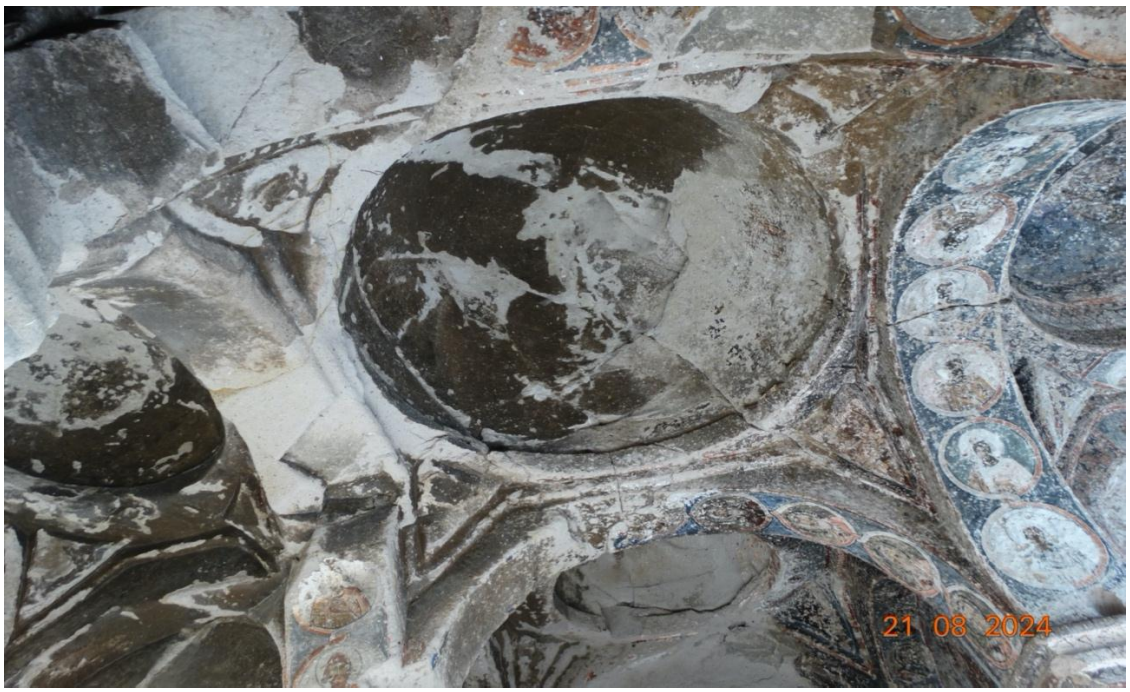

Bezirhane ile Bitişik Kilisenin Tavan Kısmı

Kilisenin İç Bölümü

EK 2. 4 Numaralı Nevşehir Şer'iyye Sicilinden Örnek Metinler

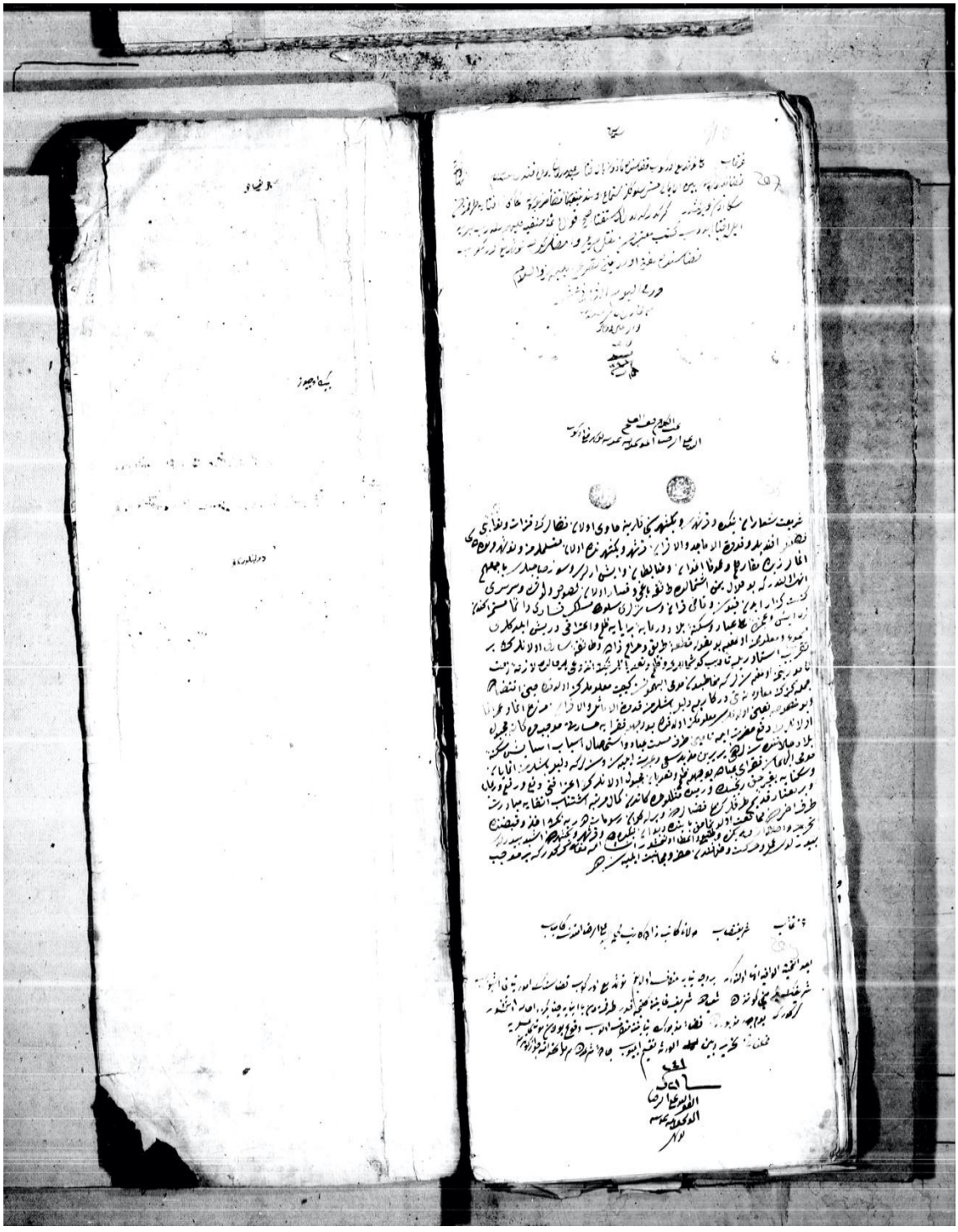

EK 1. Niğde, Kırşehir, Beyşehir sancaklarının kadı, naip, mütesellimleri ve Nevşehir voyvodasına hitaben; Asayiş -Toplum düzenine bozan eşkıyaya karşı tedbirlere dair (Belge No: 209/s.61)

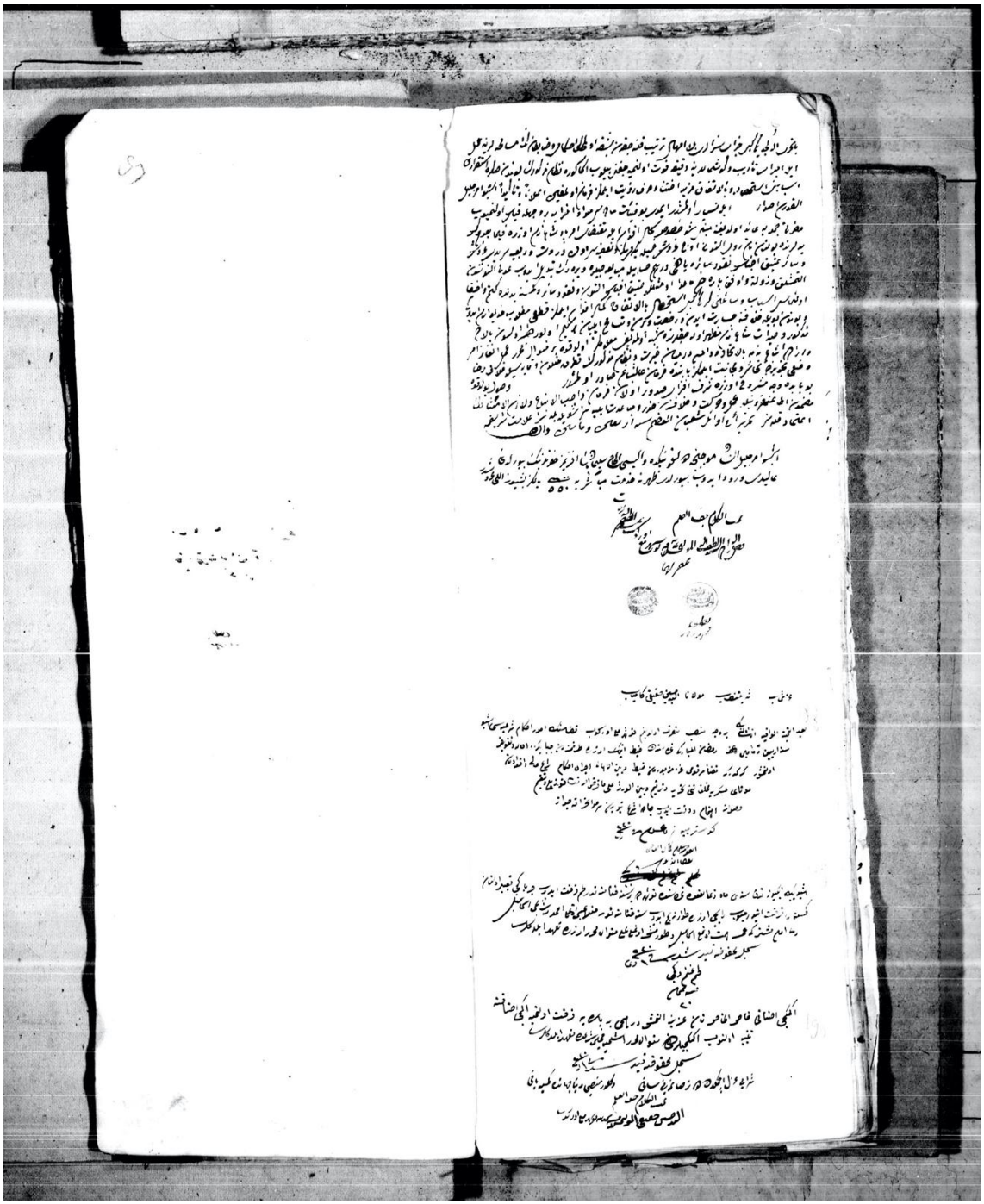

EK 2. Nevşehir kadılığı görevinin işbu 1240 senesi Ramazan'ından itibaren Hüseyin Hakiki'ye tevcih edildiğine dair hüküm (Belge No: 200/s.54)

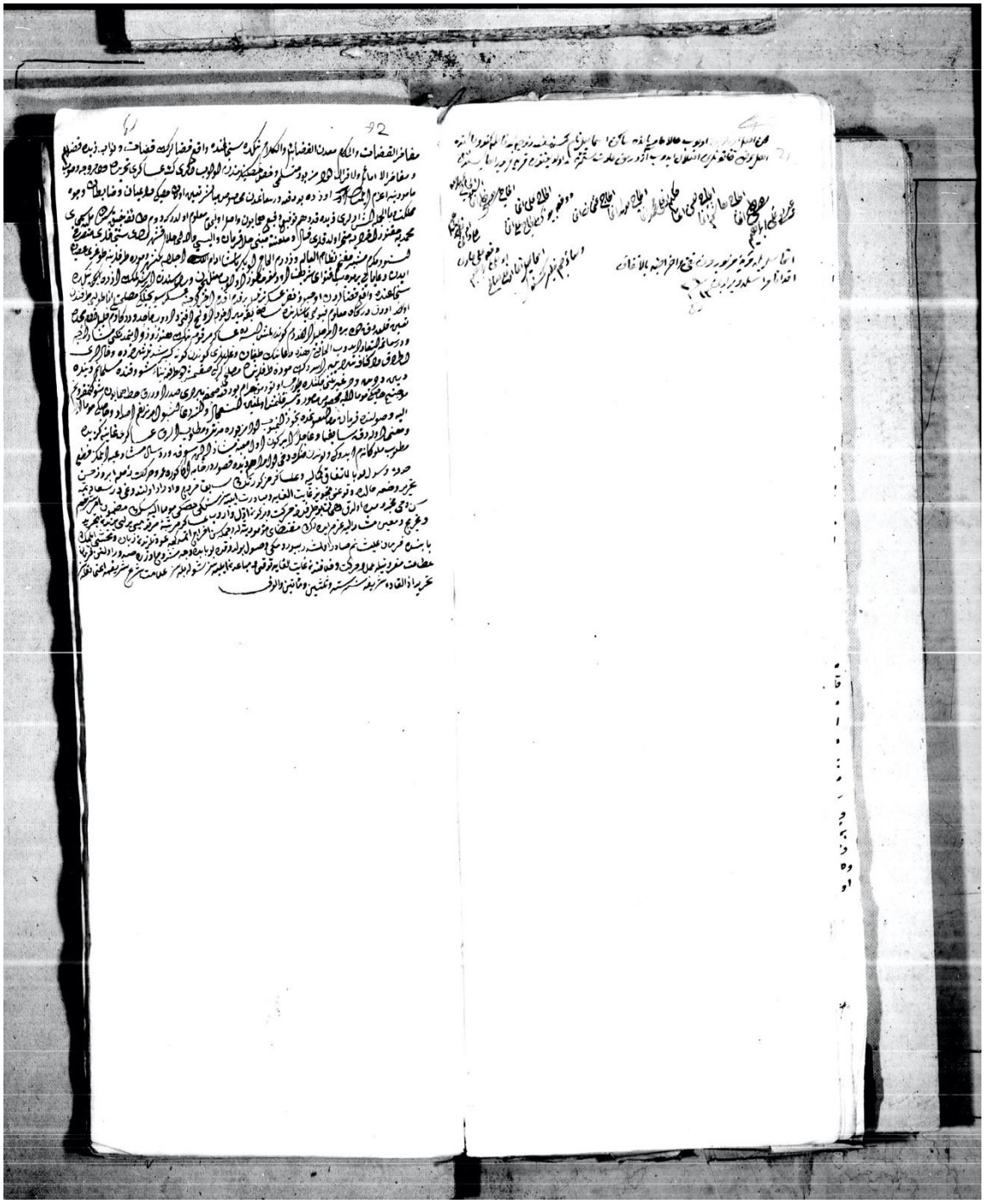

EK 3. Mora İsyanı üzerine asker teminine dair hüküm (Belge No: 72/s.24)

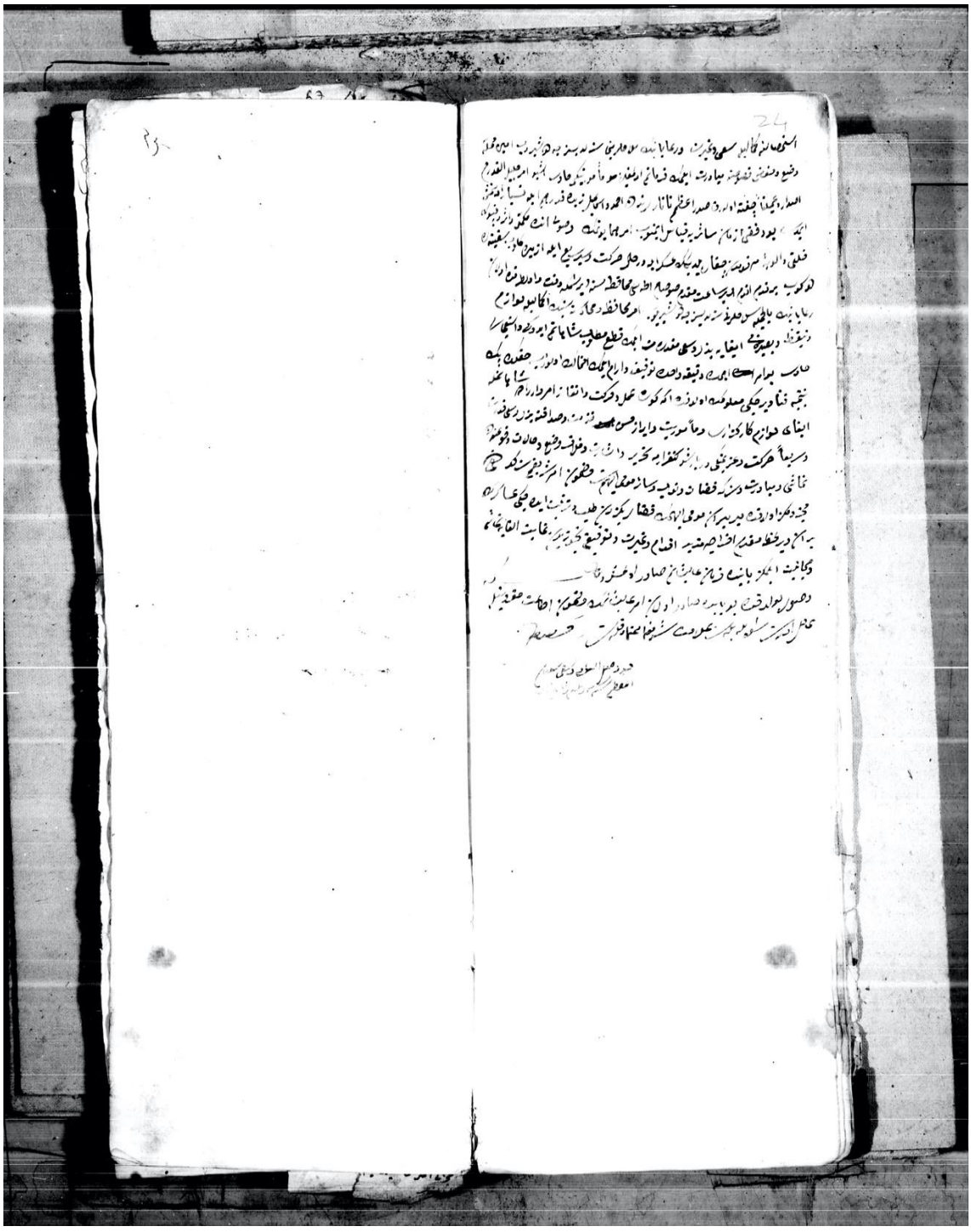

EK 4. Talep edilen asâkirin bir an evvel ihracına dair (Belge No: 24/s.14)

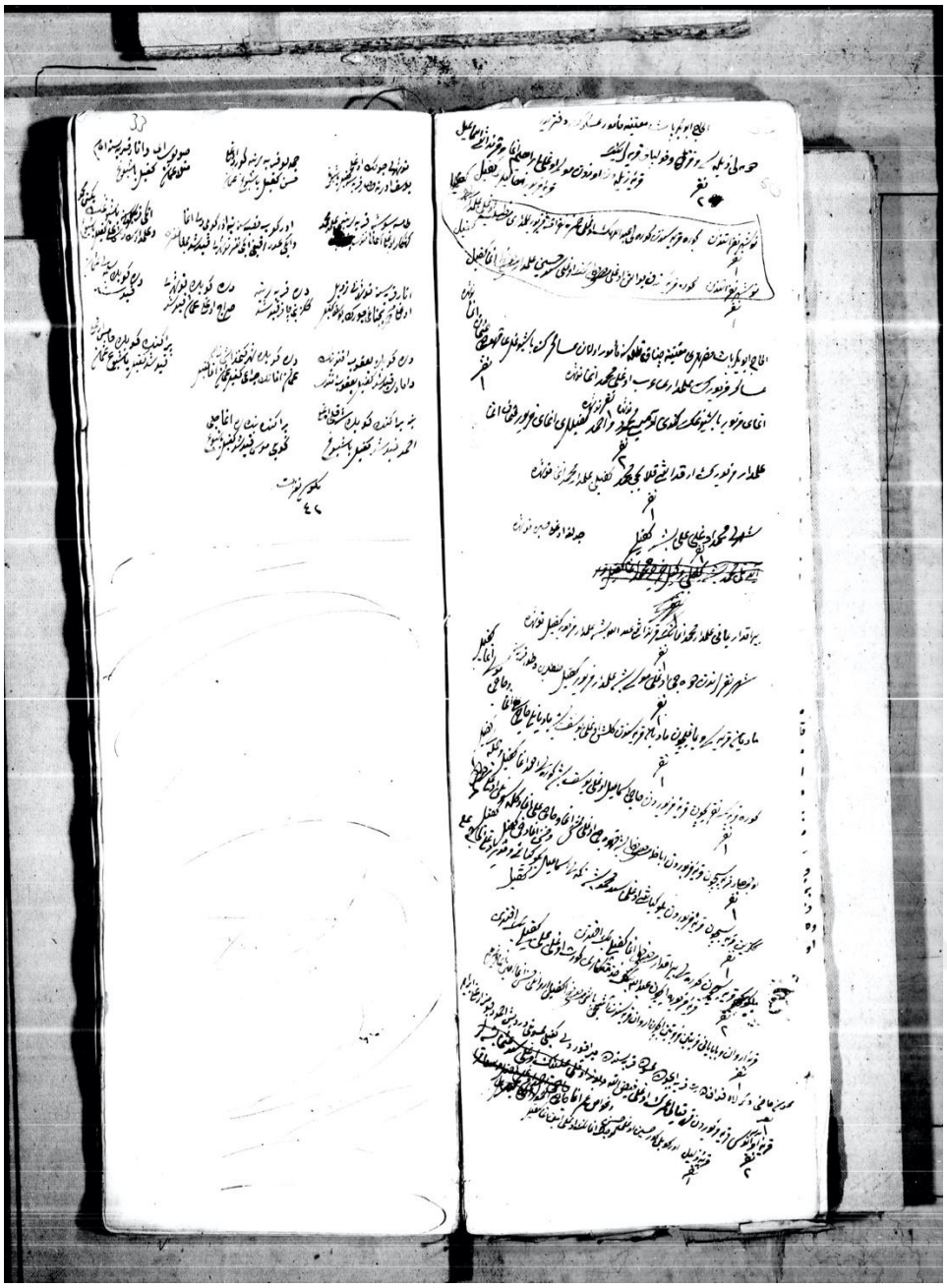

EK 5. Babadağı muhafızı Ebubekir Paşa'nın maiyetine verilecek 42 adet neferin adı, kefili ve geldiği yeri gösteren kayıt (Belge No: 20/s.33)

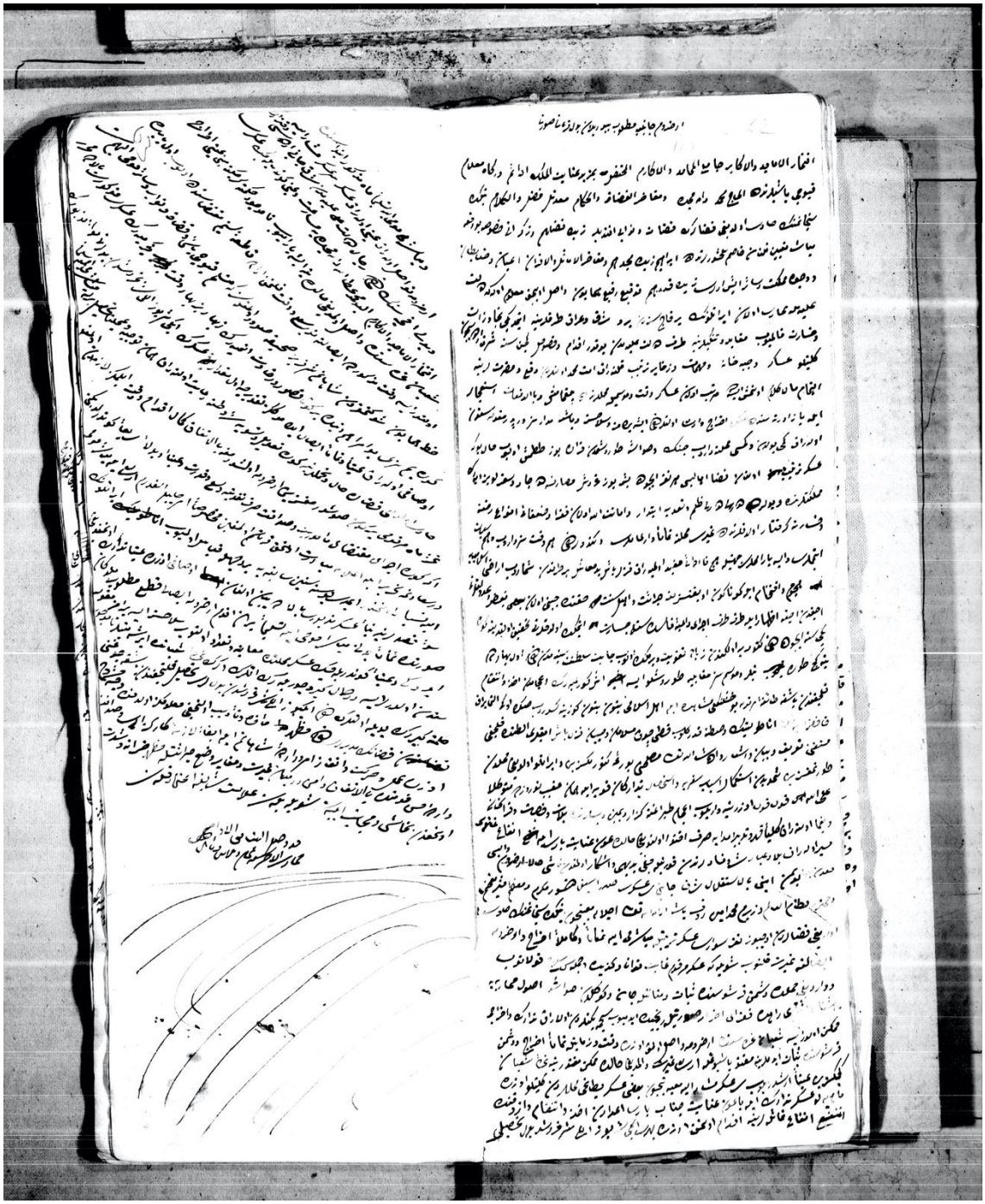

EK 6. Erzurum cânibine matlub buyrulan bedel fermanı sureti.

(Belge No: 62/s.35)

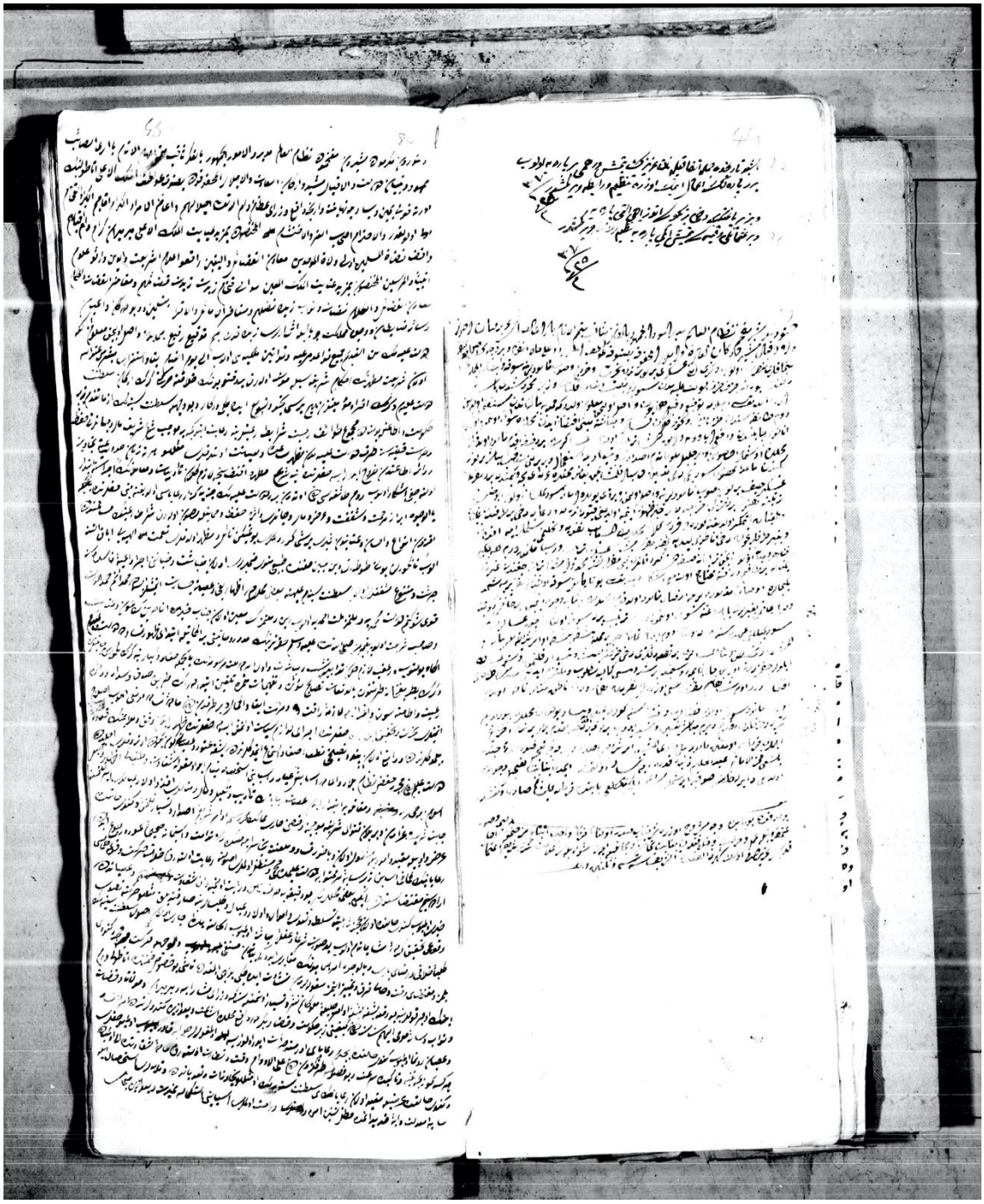

EK 7. Rum İsyanı sebebiyle kiliselere ve Rumların hanelerine yapılan saldırıların önlenmesine dair hüküm **(**Belge No: 45/s.26)